

Slovenija v četrti dimenziji

Medtem ko Slovenija v tujini pospešeno išče in tudi že najde glasne ali tihe somišljenike za odcepljenimi koraki, ki bo (kljub popolni izbrleženosti te besede) res zgodovinski, odmevajo doma afere in aferice — najbolj ljubka je tista z domnevno Kranjčevim denarjem — v Jugoslaviji, v kateri smo še z obema nogama, pa podrobno analizirajo predsedniški sestane v Stojčevcu pri Sarajevu.

republik oziroma njihovih predstavstev svojim narodom, narodnostim in svetu obznanili, sami sebi pa priznali, da so osnovni vzrok jugoslovanske drame slabi mednarodni odnosi. Ta ugotovitev je tako splošno znana in priznana, da bi bila debilno banalna, če ne bi imela pomembnega dodatka. Ta se glasi: še posebej v nekaterih republikah. Priznavanje tudi tega (sicer očitnega) dejstva je bilo osnova za sledečo potezo, ki je po svoje zares spektakularna. Gre za bližnji, od drugih ločeni sestane Alije Izetbegovića, Slobodana Miloševića in dr. Franja Tuđmana, kjer naj bi se prvaki držav, katerih interesi se tako usodno prepletajo, začeli dogovarjati o rešitvah, ki naj bi na ta nemirni košček zemlje prinesel mir.

Vedno prodorni in potezo naprej videči Milan Kučan je to pospremil z izjavo, »kako da je očito, da se je omenjena trojica o tem pogovarjala že prej«. To je ali pa tudi ni svojevrsten očitek slovenskega predsednika. Odvisno od tega, kaj nam (Slovincem) v tem trenutku ustreza. Kučan je šel še dlje in rekel, da so mogoče tudi spremembe meja v Jugoslaviji. To so bud-

ni komentatorji takoj povezali z izjavo hrvaškega predsednika Tuđmana, ki je povedal, »da so obeti za trajno rešitev, ki bi zadovoljila vse zainteresirane narode«. Poanta je v tem, da je dr. Tuđman v tem sklopu posebej omenil odnose Hrvatov in Srbov, Hrvatske in Srbije, v to vročo juho pa dodal Muslimane.

Jugoslovanska kriza se torej lahko razreši ali znosno omili, če odstejemo zamrznjeno Kosovo, predvsem s konkretnimi stiki med Beogradom, Zagrebom in Sarajevom. Ne ve se, ali lahko pogovori, še bolj pa nepogovori pripeljejo tudi do demontaže oziroma razpada Bosne in Hercegovine, kar bi ustrezalo tako Hrvatom kot Srbom, zelo pogojno (v obliki mini države, ki bi vključevala tudi zdaj srbski Sandak) pa tudi Muslimane.

Omenjanje sprememb notranjih jugoslovanskih meja je nov element novega jugoslovanskega dogovora, ki se je na prejšnji stopnji (zmerjanje in grožnje preko teh meja) že popolnoma izčrpal. Ta nova razsežnost je že sama po sebi, ne da bi pomagali z motiko, ugodna tudi za Slovence. Našo republiko posredno postavlja v četrto dimenzijo, izven Jugoslavije. Na koncu koncev bomo vsi ugotovili, kar posamezniki že dolgo vedo. Da je za samostojno Slovenijo največ naredila Jugoslavija.

MARJAN BAUER, Delo

Bela krajina svoja regija?

Sprejeli pobudo, da se začne postopek

METLIKA — Na zadnji seji vseh zborov metliške občinske skupščine — bila je prejšnja sredo — so med drugim delegati sprejeli tudi pobudo za oblikovanje regije Bela krajina.

Ta ponudba prihaja iz Črnomlja, preden pa je prišla na sejo skupščine, so jo obravnavali na seji predsedstev obeh belokranjskih občin. Na tej seji so se strinjali, da imata belokranjski občini toliko skupnih interesov in potreb in da ob sedanjih nedoločenih vlogi doljenjske regije, kamor sodita tudi obe belokranjski občini, čutita še toliko večjo potrebo za skupno urejanje zadev, ki zadevajo celo Belo krajino.

To pobudo, ki bo seveda morala še skozi marsikatero proceduro na republiški ravni, preden bo uresničena, utemeljujejo za naravno zaokroženost Bele krajine, zgodovinskimi, demografskimi in narodopisnimi značilnostmi, z narodnogospodarskimi vidiki, ki še dodatno povezujejo Belo krajino kot enotno pokrajino, poleg tega pa imata obe belokranjski občini že vseskozi več skupnih ustanov, na primer sodišče, geodetsko upravo in kataster, inšpekcije, veterinarsko službo in še kaj.

A. B.

BREŽIŠKO ZDRAVSTVO SNUJE RAZDRUŽITEV

BREŽICE — V kratkem naj bi se sestali člani sveta Zdravstvenega centra Brežice, kjer naj bi se vse tri enote zedinile o bodoči razdržitvi. Težnje po njej obstajajo že dolgo, sedaj pa jih k temu spodbujajo še nove razmere pri poslovanju ter podobni ukrepi drugod po Sloveniji. O razdržitvi naj bi razpravljali na skupnem sestanku z občinskimi izvršnim svetom in nato še v občinski skupščini. Ta se bo morala odločiti, če bo prevzela ustanoviteljstvo zdravstvenega doma in lekarnice ter z njim tudi ustrezne finančne obveznosti. Poudariti velja še to, da je brežiška lekarna ena redkih v Sloveniji, ki še delujejo v okviru Zavodov za zdravstvo.

POROČILO IZ NEK

KRŠKO — Nuklearna elektrarna v Krškem je v mesecu maju dosegla 100-odst. razpoložljivost in 99,1-odst. izkoriščenost. Proizvedla je 457.116 MWh in pri tem ni presegla dovoljenega segrevanja reke Save (3 stopinje Celzija). Koncentracija radioaktivnosti v izpušnih odpadnih vodah v Savo je bila v mejah, ki veljajo za pitno vodo. Tudi koncentracija radioaktivnosti v plinskih emisijah je bila na razdalji 500 m v mejah za zrak in je v mesecu maju prispevala le 6 desetotisočinski odstotka k letnemu deležu dovoljene doze radioaktivnosti iz te elektrarne.

Naša anketa

Meja naj bi bila odprta

Ob številnih drugih, življenjsko še bolj pomembnih stvareh, ki jih bo treba rešiti za samostojno Slovenijo in v njej, za kar kljub zelo kratkemu roku tudi slovenske osamosvojitve očitno manjka še marsikaj, bo potrebno urediti tudi problem meja bodoče slovenske države. Glede teh naj bi nam bilo treba še najmanj skrbeti, saj bodoče slovenske meje naj ne bi bile sporne. Po mednarodnem pravu odcepljene Slovenije ali razpad Jugoslavije ne smeta spreminjati mednarodno trdno in vsestransko določenih meja, medtem ko bo mejo s Hrvaško še treba mednarodno uveljaviti kot mejo dveh samostojnih držav. Njena določitev naj sicer ne bi povzročala problemov, potrebno pa jo bo opraviti, z morebitnimi popravki na terenu, ki so v takih primerih nekaj običajnega, vred. Šele potem naj bi se konkretno pogovarjali, ali bo bolj ali manj odprta, z večjim ali manjšim številom prehodov in s takšno ali drugačno obmejno ureditvijo. Marsikdo si zdaj, ko smo pred tem, težko predstavlja carinike na Kolpi, Sotli in še višje, saj je življenje predvsem ljudi ob meji med zdajšnjima jugoslovanskima republikama Slovenijo in Hrvaško močno prepleteno. Ni majhno pričanje, da bi to morala biti zelo odprta meja, meja, kakršna je zdaj med republikama, meja, ki to skoraj ni. Jasno pa je, da bo stopnja odprtosti slovensko-hrvaške meje pač odvisna od dogovora obeh novih mednarodnopripravnih subjektov (Slovenije in Hrvaške oz. Slovenije in tistega, s čimer bo mejila na svojih jugovzhodnih mejah), pa tudi od političnih razmerij in dogajanj na oni strani Kolpe.

MARJAN IVNIK, pismonoša iz Sevnice: »Po mojem ni nobene potrebe, da bi s Hrvati imeli kakšno posebno mejo ali carinarnice. Dovolj je bilo, da bi državljanji ene in druge republike prehajali mejo z osebnimi izkaznicami. Tisti pa, ki zdaj prihajajo k nam z raznimi košarami in podobnim blagom, se s tem najbolj legitimirajo in po moje ne bi bilo potrebnih nobenih posebnih dokumentov, da bi ugotovili, kako moramo ukrepati.«

JANEZ UHAN, vodja družbene prehrane v metliškem Kometu: »Meja na Kolpi do sedaj ni bilo čutiti in upam, da bo tako tudi po novem. Med prebivalci na obeh straneh Kolpe do sedaj ni bilo nobenih sporov, ampak smo v tesnih in prijateljskih stikih. S hrvaške strani se vsak dan vozi v Metliko na delo veliko ljudi. Prav je, da se v kje je meja, vendar naj bo ta odprta. Vse ostalo bi tu imeli za nasilno. Pričan sem, da se bo dalo tudi s Hrvati pametno dogovoriti glede meje in režima na njej.«

TONE PERKO, učitelj v Mirni Peči: »Zavzemam se za odprte meje, torej sem tudi za to, da ostane slovensko-hrvaška meja še naprej takšna, kot je: nezastražena, brez kontrol dokumentov in brez carinjenja. Vendar se za to ne zavzemam brezpogojno. Lahko se zgodi, da se bodo razmere tako poslabšale, da bodo določeni ukrepi nujni. Če bo tako, bi se s poostrejšimi kontrolami tudi strinjal, vendar le tako in toliko časa, kolikor bi to narekovala dejanske potrebe.«

STANE HRIBAR, poslovodja v Železnini, Trebnje: »Meja naj bi bila odprta, kot je na primer z Avstrijo. Obstajati pa bi morala meja s Hrvaško, če govorimo o državi Sloveniji. S carino in cariniki ne bo smelo biti prevelikih stroškov. Zato naj bi bilo samo nekaj večjih meddržavnih prehodov. Manjših maloobmejnih prehodov pa bi moralo biti veliko. Kmetje imajo parcele na eni in drugi strani te meje in oni ne morejo čakati v vrsti na carini.«

SLAVKO MALEŠIČ, vodja proizvodnje v črnomajskem obratu Iskre: »Meja bi morala ostati takšna, kot je sedaj, torej odprta, saj se veliko ljudi s Hrvaške vozi na slovensko stran v službo, šolo, kmetje imajo njive na obeh straneh. Zanesljivo lahko rečem, da je Kolpa Belokranjce in Hrvatov vedno združevala, ne pa razdrževala. In če bi naredili mejo z vsemi carinami in ostalimi potrebnimi objekti vred, je vprašanje, kako bi vse to lahko plačali.«

STANE GAŠPERIN, dipl. inženir strojništva iz Krškega: »Slovensko-hrvaška meja naj prostorsko ostane taka, kot je, poleg tega pa bi morala biti tudi brez kakršnihkoli carinskih preprek. Mislim, da ni smiselno postavljati carinarnic in podobnih stvari, saj bi to našo republiko preveč stalo. Če že bo meja, naj bo le simbolična. Res pa je, da bo kaj takega izvedljivo samo v primeru, če se bo Slovenija z jugom lahko pametno dogovorila.«

IVAN GOLOB, kmet iz Dolnje Pirošice pri Cerkljah ob Krki: »Ne morem si predstavljati, da bi imeli s Hrvaško pravo državno mejo. V času vojne smo tu živeli na trojni meji med Italijo, Nemčijo in NDH, zato imamo z ostrimi mejami slabe izkušnje. Menim, da bi morala biti ta meja čim bolj odprta, saj se prebivalci obeh krajev v Sloveniji in na Hrvaškem dobro razumemo. Uspeh je seveda v rokah politikov, če bo izid slab, bomo pa lahko švercali!«

MARIJA ZAKRAJŠEK, vodja kuhinje OŠ dr. Ivan Prijatelj v Sodražici: »Če se le da, naj bi bili med Slovenijo in Hrvaško tudi po načrtovani osamosvojitvi povsem brez meja. Seveda sem za to, da ne bi bilo meja niti med drugimi republikami oz. državami v Jugoslaviji, v Evropi in v vsem svetu. Politiki naj dajo ljudem mir in delo. Manj ko bo lačnih, manj bo raznih sporov. Prav pa je, da vsaka republika ali država samostojno odloča o dohodku, ki ga ustvarja.«

MIRJAN PERTOT, zastopnik zavarovalnice Triglav v Kočevju: »Meja s Hrvaško naj bo odprta, podobno, kot je zdaj. S Hrvati imamo podobna mnenja o dogajanjih v Jugoslaviji, pa tudi o bodočem razvoju Slovenije in Hrvaške. Z našim jugom pa mora biti meja, ker se zelo razlikujemo v mišljenju in razvitosti. Tako se ne bi pretakal dohodek, manj pa bi bilo tudi pretoka ljudi in blaga. Menim, da zaradi meje z jugom ne bi bili na slabšem, saj že zdaj ne plačujejo redno našega blaga, pa tudi plenijo naše premoženje.«

Bolnišnica na robu preživetja

Novomeški bolnišnici manjka trenutno 35 odst. denarja — Velike dnevne težave z dobavami, ker so neredni plačniki — Vsi ukrepi premalo za rešitev

NOVO MESTO — Pred manj kot štirimi meseci je direktor Splošne bolnišnice Novo mesto Janez Bajuk na osnovi republiških obljub izrazil upanje, da jih kot del slovenskega zdravstva čaka lažje finančno leto od lanskega, saj je v vladi prevladalo spoznanje, da slovensko zdravstvo pač potrebuje tistih 11 milijard. Upanje je bilo zaman, novomeška bolnišnica je podobno kot vsi slovenski zdravstveni zavodi na robu preživetja.

»Smo v precepu med obveznostmi, ki jih kot bolnišnica moramo izpolnjevati, in sredstvi, ki jih dobimo. Na Dolenjskem že tako in tako porabimo 10 odstotkov manj zdravstvenega denarja na prebivalca, kot je republiško povprečje, pa je denarja vseeno premalo. Trenutno nam primanjkuje okrog 35 odstotkov za poslovanje potrebnega denarja, ta delež pa se povečuje. Z devalvacijami je tu inflacija, vse cene se občutno povečujejo, na primer zdravil samo v maju za 50 odstotkov, nam pa sredstva iz proračuna zmanjšujejo. Za junij lahko računamo na petino manj denarja, kot smo ga dobili maja, pomoči pri nas pa ne išče nič manj bolnikov. Ker nismo sposobni redno poravnati obveznosti, nam dobavitelji dnevno grozijo z ustavitvami dobav oz. nam jih že ustavljajo,« pravi direktor Janez Bajuk.

Že nekaj mesecev sami intenzivno iščejo izhod iz tako težavnega položaja. Ukinili so plačilo nadur in povračilo

stroškov za prevoz na delo, močno so zmanjšali vse materialne stroške, tudi stroške za hrano, zdravila itd. Modernizacija opreme je povsem ustavljena, zagotavljajo komaj servisiranje. Z reorganizacijo so že postavili na cesti 22 zaposlenih, pripravljajo pa spiske za nadaljnje odpuščanje predvsem nemedicinskega kadra. Plače zaenkrat skušajo redno izplačevati, tudi na račun zadolževanja, saj zaposleni živijo od njih, so pa zamrznjeni. Že dlje je zamrznjeno tudi zaposlovanje, kar pomeni silno siromašenje stroke.

V novomeški bolnišnici pripravljajo še zahtevnejše ukrepe: spremembe delovnega časa, spremembe v organizaciji, ki bo zahtevala zmanjševanje zaposlenosti, nižjo stopnjo pripravljenosti, ukinili bodo tudi vse dislocirane očne ambulante. Novomeška bolnišnica je sploh edina v Sloveniji, ki jih ima. To sicer pomeni zmanjševanje bonitet do ročnejšim, revnejšim krajem, toda bolnišnica teh stroškov — plačujejo celo

najemnino za prostore — sama preprosto ne more več plačati. Ko pa začenjajo gledati, kaj bi po mnogih racionalizacijah v preteklih letih — na primer občutnem zmanjšanju hospitalizacij, števila postelj in celo ukinitvi oddelka

• Najhuje pa je, da vsi ukrepi, ki jih v bolnišnici sprejemajo, nastalega položaja ne bodo rešili in da se problemi le poglabljajo. Republiška vlada, ki je pristojna za njihovo reševanje, noče biti konkretna v tem, katere pravice naj bi ljudem vzeli za zmanjšanje finančnih težav. Tudi obljubljenih republiških standardov in normativov za racionalizacijo v zdravstvu ni in ni, z ukrepanjem brez njih pa lahko v bolnišnici spet mimogrede oskudujejo prebivalstvo z območja, ki ga bolnišnica »pokriva«.

— lahko ukinili v sami bolnišnici, se pokaže, da ni možno nič brez drastičnih posledic za prebivalstvo.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

PRISPEVEK ZA NOVO PORODNIŠNICO — Gospod Aute Lampe iz Langenhagna, z Novim mestom pobratenega nemškega mesta, je ob nedavnem 70. rojstnem dnevu od tamkajšnje hranilnice dobil 5000 mark. Odločil se je, da podari novomeški bolnišnici kot prispevek za del temeljnega kamna za novo novomeško porodnišnico oz. prenovljeno bolnišnico, saj mu je Novo mesto priraslo k srcu. Njegova želja in želja vodstva bolnišnice je, da bi bil ta prispevek spodbuda za podobne geste, saj se ve, kako velik zalogaj je že dolgo načrtovana dograditev novomeške bolnišnice. Na sliki: direktor bolnišnice Janez Bajuk se je gospodu Lampeju s posebno zahvalo zahvalil za prvi tak prispevek za bolnišnico. (Foto: Z. L.-D.)

ljubljanska banka
Dolenjska banka d. d.
Novo mesto

Pooblastilo banki prihrani imetniku tekočega računa čas in odvečne poti

Ljubljanska banka — Dolenjska banka, d.d., Novo mesto omogoča imetnikom tekočih računov avtomatično plačevanje rednih mesečnih obveznosti. Vse, kar mora imetnik tekočega računa pri tem storiti, je, da banki sporoči točne podatke o prejemniku plačila, kar se da praviloma razbrati s položnostjo, računa ali potrdila o plačilu, in podpisati pooblastilo. Banka potem vsak mesec, do preklica ali do dogovorjenega datuma, redno plačuje dogovorjene obveznosti.

Postopek teče tako, da banka na dogovorjeni dan v mesecu poravnava obveznost in hkrati za ustrezen znesek obremeni imetnikov tekoči račun. Obveznost imetnika pa je, da zagotovi na tekočem računu v času plačila potrebno kritje. Vsa opravljena plačila so vključena v redna obvestila o stanju na tekočem računu.

Na ta način je mogoče plačevati najrazličnejše obveznosti podjetjem in drugim pravnim osebam (npr. televizijsko naročnino, časopis, telefon, stanarino, knjige, vrtec, zavarovalne premije, elektriko itd.). Imetniki tekočih računov lahko preko svojega računa poravnajo obveznosti najetih posojil v banki in pologe namenskega varčevanja.

Poenostavimo naše sodelovanje!

Ljubljansko pismo

Slovinci z vseh celin, združimo se!

Priloge na kongres

LJUBLJANA — Proti koncu junija se bodo Slovenci iz sveta, zamejstva in Slovenije prvič v zgodovini srečali kot narodno občestvo. S tem bo uresničena zamisel nekdanjih slovenskih oporečnikov o tesnejši povezavi in sodelovanju Slovincem, kjerkoli že prebivajo. Priprave na ustanovno zasedanje Svetovnega slovenskega kongresa (SSK), ki bo od 27. do 29. junija v Ljubljani v Cankarjevem domu, 30. junija pa v Celju, so v polnem teku.

Glavni programski cilji kongresa so: ohranjanje slovenstva, narodna sprava, vzajemna pomoč med Slovinci doma in po svetu, spodbujanje samostojnosti in suverenosti Slovincem, kjerkoli že prebivajo. Priprave na ustanovno zasedanje Svetovnega slovenskega kongresa (SSK), ki bo od 27. do 29. junija v Ljubljani v Cankarjevem domu, 30. junija pa v Celju, so v polnem teku.

Pričakujejo, da se bo kongresa udeležilo dvesto delegatov — sto iz tujine, sto iz Slovenije — poleg njih pa še mnogo drugih naših rojakov. SSK bo organiziran po geografskem načelu. V njegovem okviru že deluje več samostojnih konferenc, tako v Sloveniji in zamejstvu kakor tudi v državah, kjer živijo Slovenci v večjem številu. Doslej ta organizacija vključuje članstvo v 18 državah, ima pa ambicijo povezovali čimveč Slovincem ne glede na nazorke, strankarske in druge razlike.

VINKO BLATNIK

Kaj lahko še pričakujemo od dolga leta »zatiranega« prašiča domače pasme?

NOVO MESTO — Na Dolenjskem, zlasti pa v Posavju, še danes najdemo tako imenovanega črnopasatega ali krškopoljskega prašiča. Ostanki te pasme, če jo danes še sploh lahko tako imenujemo, so skromni že zaradi tega, ker jo najdemo izključno v zelo ekstenzivnih rejah. Prav tako danes lahko le še ocejnjenega prašiča, ki naj bi bil prvotna avtohtona oblika na tem območju.

Za krškopoljskega prašiča lahko z največjo gotovostjo trdimo, da je avtohtona pasma v Sloveniji. Prvi slovenski zapisi o tako imenovanem prekastem prašiču segajo v začetek 19. stoletja. Krškopoljski prašič naj bi bil tako neposredni potomec evropskega divjega prašiča, ki je prednik vsem modernim mesnatim pasmam prašičev. Zunanje značilnosti krškopoljskega prašiča so v našem okolju lahko nastale spontano, z nič večjo gotovostjo se ne da trdit, da so se prinesle od drugod. Že v 19. stoletju so pasatega prašiča izboljševali z uvoženimi merjaci iz Anglije, intenzivnejše oplojevanje pa je značilno v času med obema vojnama ter po drugi svetovni

vojni s pasmama beksir in cornwall — katerih značilnosti pogosto najdemo v krškopoljcu. Žal pa je bilo to delo nesistematično in pomanjkljivo zabeleženo; živali niso ustrezno genetsko ovrednotili.

Ponovni poskus izboljšave krškopoljskega prašiča sega v obdobje 1957 — 1970 z uvozom angleške pasme wesssex saddleback in nemškega sattleschweina. Kmetje kljub nekaterim izboljšavam omenjenih pasem niso sprejeli, hkrati pa v tem obdobju opazimo hitro prodiranje modernih mesnatih pasem prašičev tudi v široko rejo. To je bil tudi začetek hitrega izumiranja včasih tako priljubljenega pasatega prašiča.

Danes najdemo krškopoljca v skrajno ekstenzivnih rejah. Najpogosteje zunanje značilnosti so črna oz. pepelasto siva barva, praviloma bel pas čez pleča, ki je lahko različno širok. Na splošno lahko rečemo, da sta barvni vzorec kakor tudi barvni odtenek zelo spremenljiva; podobno velja tudi za obliko rilca, ki je lahko ravno zašiljen ali tudi zelo uleknjen. Velikost živali je zelo različna, prav tako pa tudi konstitucija, ki je pogosto oslabiljena zaradi

parjenja v sorodstvu ali zaradi nepravilnosti pri odbori (pobit križ, slaba izraženost šunk, število funkcionalnih seskov).

Od proizvodnih značilnosti velja omeniti dobro plodnost (12 pujskov v gnezdu), nezahtevnost glede krme in reje ter marmoriranost in »trdnost« mesa, kar je v preteklosti dajalo sloves mesnatim izdelkom z Dolenjskega.

Maja je minilo 20 let, kar smo lahko karkoli prebrali o krškopoljcu. Danes se ponovno odločamo da raziščemo, »kaj je od krškopoljca še ostalo«. Gotovo je, da si takšen, kot je, ne bo utrl poti v intenzivnejše reje (plemenjaki so še vedno nelicencirani), veljalo pa bi ga ohraniti kot eno od izvirmih skupin živali in jih podrobneje raziskati. Mogoče bomo v prihodnosti lahko ravno s pomočjo takih skupin živali uspešno nadaljevali zastavljeno selekcijo pri modernih mesnatih pasmah prašičev. Ne nazadnje daje zaradi svoje nezahtevnosti kruh številnim družinam na obrobju Gorjanecv.

Inž. ZENKA PRIBOŽIČ

NOVA CENA JUNJSKEGA MLEKA

LJUBLJANA — Kot je sklenil odbor za mleko, bodo rejci molznic dobili za junija oddano mleko 6,10 din za liter, to pa je precej manj, kot so stroški pridobivanja, ki jih s svojimi modelnimi kalkulacijami ugotavlja Kmetijski inštitut Slovenije. Po njegovem izračunu bi moral kmet dobiti za svoje mleko 7,24 din, da bi bilo primerno poplačano tudi njegovo delo. Kmetov položaj se je s tem seveda še poslabšal. V juniju se je spremenila tudi sestava odkupne cene mleka. Mlekarna plača zanj 4,90 din, kar je 11 odst. več kot v maju, republiška kompenzacija znaša 0,80 din, povprečni dodatek za kakovost pa 0,40 din. Slovensko kmetijsko ministrstvo želi spodbuditi rajonizacijo kmetijske proizvodnje, zato bo spremenila način kompenzacij. Po novem naj bi za hribovska območja znašala republiška kompenzacija 0,55 din na liter, za gorska 0,95 din, za kraška območja in območja z omejenimi dejavniki pa le 0,30 din na liter odkupljenega mleka. (K. g.)

Rekel nekaj bogokletnega

Iz razgovora dr. Raoula Jenčiča za Kmečki glas

Danes smo proti družbenim farmam. Toda želim povedati nekaj bogokletnega. Če bi vse prašičje farme, ki ležijo ob Savi, spuščale gnojivko naravnost v reko, ki ima pretok vsaj 50.000 litrov na sekundo, bi do Krškega natočili vsako sekundo v Savo približno 7 litrov gnojivke, kar je 0,00014 odst. V primerjavi z industrijskimi so organske odplake sorazmerno neškodljive, saj ne vsebujejo nitri klora nitri težkih kovin. Z odpravo

prašičjih farm ne bomo očistili niti Save niti talnice.

Če pa hočemo jesti meso, jih bomo morali nadomestiti s 1.200 minifarmami s po 300 glavami, kar je pri nas tako hvaljen avstrijski model. Potrebni bodo tudi 1.200 soglasij okoliških prebivalcev in drugih, kajti tudi hlev s 300 glavami ni brez »arome«. Komaj mogoče je tudi nadzor, kako vsi ti ekološki »razsevki« odlagajo gnojivko. Nisem zagovornik velikih farm, vendar jih zdaj, pred »zimom«, ne kaže napadati in demobilizirati njihove zavzetosti. Če že imamo kaj denarja, ga raje pametno namenimo za obdelavo (nevratilizacijo) gnojivke, zbrane koncentrirano na maloštevilnih farmah. To je mogoče izpeljati po znosni ceni.

• Demosovi vladavini je prej kot v enem letu »uspelo« za več kot polovico znižati vrednost proračunskih sredstev za spodbude kmetijstvu in podeželju. (Kukovec)

• Večina Slovencev ne ve, da se 26. junija osamosvajamo le normativno, ne pa tudi dejansko. (Šešok)

• Razum zmaga šele po velikih neumnostih.

• Dva milijona ljudi ne more financirati dveh držav. (Šešok)

Pozabljena sevniška voščenka

Primerna sorta za biotično pridelovanje

Predvsem k dobičku stremeče sodobno sadjarstvo je ob novih možnostih sadjarske tehnologije v sorazmerno kratkem času zelo zožilo sadni izbor in izrinilo v pozabo stare domače sorte, ki imajo nekatere dragocene genetske lastnosti. Med njimi je sevniška voščenka, ki je zablestela sredi prejšnjega stoletja, se močno razširila z gradnjo odcepa južne železnice od Zidanega mostu proti Zagrebu, po drugi svetovni vojni pa postopoma skorajda utonila v pozabo. Nestrpna sadjarska moda, ki ni cenila njenih v času obiranja resda neokusnih zelenih plodov, jo je izločila v neusmiljenem boju z vabljivimi živobarvnimi novimi jabolčnimi sortami. Toda po krivici. Ko voščenka okrog božiča fiziološko dozori, pridejo do izraza njene enkratne lastnosti, izvrsten okus in vonj.

Nekdaj so znali ceniti njeno vrednost. Sevniška (ali tudi dolenjska) voščenka, ki se nemško imenuje Lichtenwalder Wachsapfel, velja za prvo sorto jabolka, katere plodove so v sadni trgovini vsakega posebej zavijali v papir in v ličnih gajbica ponujali kupcem. To je bilo že v prejšnjem stoletju na cesarskem Dunaju, kjer so tako ponujeni sadeži dosegali tudi petkratno vrednost jeseni obranih voščenk.

Ker pa ima voščenka še eno zelo pomembno lastnost, namreč, da je odporna proti boleznim in škodljivcem, se kar sama ponuja misel, da bi se lotili tako imenovanega biotičnega pridelovanja, ki daje sadeže brez uporabe strupenih kemičnih snovi. Voščenka ni zahtevna sorta, uspeva povsod, kjer raste vinska trta, in lahko si samo zaželimo, da bi se spet našel kak Mešiček, nadičtelj v sevniški osnovni šoli v začetku tega stoletja, ki je naredil res veliko za njen razvoj in uveljavitev. —n

ŠE SO DOBRI KOSCI — Aktiv kmečke mladine iz Metlike je preteklo nedeljo pripravil občinsko tekmovalno tekmovanje koscev, med tistimi desetimi, ki so menili, da še vedno dobro obvladajo opravilo, ki ga vedno bolj izpodrivajo stroji, pa so se najbolje odrezali Jože Slanc iz Berčic, Ivan Štefanič iz Kapljuč ter Jože Mavrič iz Drašičev. Slanc se bo v košnji pomeril tudi na slovenskih kmečkih igrah. Številni obiskovalci pa so najbolj spodbujali najstarejšega tekmovalca Franca Malešiča iz Radovičev, ki je z več kot šestimi križi ugnal kar pet precej mlajših tekmecev. (Foto: M. B.-J.)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Na pomoč izčrpani vinski trti

Že do sedaj je vinska trta morala prenesti dosti neveselosti in boleznih. Zaradi dežja in nizkih temperatur je precej izčrpana. Rast občutno zamuja, ovirajo jo tudi škodljivci (rdeča sadna pršica, tripsi in ponekod delno mogoče tudi akarinoza). endar nas bodo zaradi deževnega vremena in nizkih temperatur v letošnji pomladi najbolj pestile težave zaradi črne pegavosti. Ta bolezen se razvija že pri temperaturi nad 5°C, če je deževno vreme. Že sedaj so opazne posledice od te bolezni.

Črna pegavost zahteva uporabo mikala (boljše bi bilo, če bi ga že do sedaj dvakrat uporabili) ali vsaj zelo natančno škropljenje z navadnimi preventivnimi pripravki proti peronospori. Dober uspeh pri škodljivcu jamčijo le drobne šobe in temeljitost pri delu. Liste je treba poskropiti tudi na spodnji strani.

Peronospora je imela vse možnosti za prvo okužbo iz zimskih trossov najpozneje 7. junija. Od takrat je možna naslednja okužba po preteku 4 do 14 dni, kar je odvisno od temperature. Če so temperature med 18°C zjutraj in 25°C v sredi dneva, je potrebno samo 5 dni, da nastopi nova okužba. Tedaj moramo biti zelo pozorni, ker če ni vinograd vedno temeljito zaščiten, je nezogiben napad peronospore na kablarnih in mladih jagodah oz. na listih. Sistemike razen mikala sedaj še ni priporočljivo uporabljati proti peronospori. Uporabimo antrakol (0,2%) ali dithane M 45 (0,25%) ali folpet (0,2%). Mikal moramo uporabljati večkrat zaporedoma, da dosežemo dober učinek.

V toplih soparnih dnevih se obilno razvija oidij (plesen). Priporočamo žveplo v prahu (če že nismo žveplali) ali karatan v koncentraciji 0,07 do 0,1%.

Vinograde, ki imajo slab nastavek iz različnih razlogov, je potrebno zaščititi pred grozdniimi sukači. Nalet metuljev je bil precej velik in sklepamo na možnost občutnejšega napada gosenic.

Če na pogankih ni znakov napada tripsov ali rdeče sadne pršice, škropimo z diptereksum SL 50 v konc. 0,15%. V primeru, da pogajki ne rastejo ustrezno in zato sumimo, da so napadeni od tripsov, škropimo s fastacem 10 EC v konc. 0,015% (1,5 dcl na 1000 l vode, ne 100 l. oz. 0,3 dcl na 200 l vode), ali basudinom (R) 40 v konc. 0,15%. Škropiti je potrebno takoj.

V vinogradih je nujno obirati jalo mladike, vendar v vsakem primeru moramo pustiti na trsu vsaj 10 mladik, četudi nimajo grozdja. Pri mladih trsah v drugem letu, če nimajo več kot dva pogajka in ti rastejo preveč bujno, moramo močnejšega zalomiti nad petim listom, da nam ne bo drugi pogajek premočan ter bo tako bolj ustrezen za formiranje stebela. Vse zalistnike, kateri zrastejo iz zalomljene mladice, pustimo rasti.

Na trsu v tretjem letu starosti pustimo rasti vse mladice od osnove, skupno jih naj bo 8 do 12, kar je seveda odvisno od bujnosti trsa.

Odsvetujem vsako uporabo herbicidov v vinogradih! Za uničevanje plevelov uporabljamo plinski gorilnik, s katerim zažigamo plevel. Na ta način ne škodujemo okolju in si ne poročimo zatiranja plevelov.

V primeru pomanjkanja dušika (če nismo gnojili s hlevskim gnojem niti dognjevalci s kanom) je potrebno na revnih tleh dognjiti s približno 300 kg kana na hektar.

Inž. JOŽE MALJEVIČ

POPOLN POLOM NA DOLENJSKEM

KRANJ — Če sodimo po tem, kar smo slišali na petkovem »dnevnu semenskega krompirja« v Komendi, potem v pridelovanju krompirja v bližnji prihodnosti ni mogoče pričakovati bistvenega napredka. Stavek, da je domače semenarstvo na psu, zveni precej grobo, vendar je blizu resnici. Slovenija je zdaj na najnižji stopnji pridelovanja semenskega krompirja v zadnjih dvajsetih letih. Tako malo površin, na katerih bi semenarili, kot jih je letos, že dolgo ni bilo. V nekdanji Gorenjski kmetijski zadrugi so še pred leti pridelovali semenski krompir na površini 50 do 60 hektarjev, letos pa so za semenarjenje pripravili nekaj njiv. Popoln polom je tudi na Dolenjskem, pa v okolici Ljubljane in še kje. (Glas, Kranj)

gospodinjski kotichek

Konzerviranje z mrazom

Zamrzovanje in tudi globoko zamrzovanje je danes eno od najpogostejših načinov konzerviranja za daljšo dobo. Živila shranjujemo v zamrzovalnih komorah, skrinjah ali omarah, kjer je temperatura od -20°C do -40°C. To je temperatura, pri kateri encimi prenehajo delovati in tudi mikroorganizmi obmirujejo. V živilu se popolnoma prekinje vsi biokemični procesi. Večina zamrznjenih živil ohrani svoje lastnosti in tudi hranilna vrednost ostane skoraj nespremenjena.

Za shranek uporabimo le sveža in kakovostna živila. Pred vlaganjem v zamrzovalnik jih embaliramo v primeren material, kot je polietilenska folija, aluminijasta folija ali plastične posode. Pri vsakem shranju pazimo, da mu čim bolj iztisnemo zrak in s tem preprečimo razne oksidacijske procese. Hkrati zaščitimo pred izparevanjem in oddajanjem ali sprejemanjem arome. Pri hitrem zamrzovanju se v celicah tvorijo majhni kristali ledu, ki ne poškodujejo celičnih sten. Zato ostane po odalitvi celični sok v živilu. Vse vrste sadja in zelenjave, ki vsebujejo veliko vode, z zamrzovanjem precej spremenijo svojo kakovost.

Kako pravilno zamrzujemo sad-

je? Določene vrste sadja zamrzujemo brez sladkorja, druge vrste s sladkornim prahom ali s sladkorno raztopino. Sadje, ki mu ne dodamo sladkorja, dobro operemo, osušimo, razprostremo po pladnju in zamrzujemo. Nato ga pretresemo v primerno embalažo. Če smo se odločili za posip s sladkorjem, sadje izmieniemo s sladkorjem vlagamo v vrečko in takoj zamrzujemo. Za 1 kg sadja potrebujemo 100 g sladkorja. Za zamrznitev sadja v sladkorni raztopini pa prevremo in ohladimo 1 liter vode in 550 g sladkorja, kar zadošča za 1 kg borovnic, češenj ali bruskev. S pripravljeno raztopino zalijemo sadje in takoj zamrzujemo. Kilogramski zavitek sadja brez sladkorja zamrzne v 6 — 8 urah, enak zavitek s sladkorjem pa v 10 urah. Njegova obstojnost je deset mesecev.

Kako zamrznemo marelice? Izberemo vrste s trdim mesom, ki le malo porjavi. Sadeže operemo, jih zelo na hitro blanširamo, nato jih olupimo in razpolovimo. Koščice odstranimo. Marelice zamrzujemo v sladkorni raztopini. Na liter vode vzamemo 550 g sladkorja. Trajnost je 8 — 10 mesecev.

HELENA MRZLIKAR Kmetijski zavod Ljubljana

Vznemirjeni pridelovalci pšenice

Kdaj bomo dobili ministra za novi režim?

V petek, 31. maja, je bilo v okviru informativne oddaje na 1. programu radia ob 19. uri objavljeno sporočilo sekretariata za kmetijstvo o ugotavljanju cene pšenice v letu 1991. Poleg ostalega je bilo rečeno, da se bo odločilo o končni ceni pšenice potem, ko bodo strokovni ljudje, ki bodo o tem odločali, pogledali še čez mejo o tamkajšnji ceni. V zvezi s tem odločno protestiramo glede naslednjih dejstev:

1. Pri ceni »prek meje« so upoštevana ni pogoji glede stroškov pridelave, pri nas pa seveda ne, ker se pridelovalcem ne nudijo takšne olajšave, kot jih »preko meje« od pogonskega goriva za kmetijsko mehanizacijo naprej.

2. Zgledovanje po tistih, ki imajo bistveno drugačne pogoje za kmetijsko proizvodnjo, je bila praksa prejšnjega režima pri priznavanju cen.

Glede dejstva, navedenega pod točko 2., ponovno sprašujemo, kdaj bomo dobili ministra za novi režim. To vprašanje naslavljam na vlado Republike Slovenije.

Predsednik Kmečke zveze — podružnice KRŠKO BRANIMIR VODOPIVC

Kmetje in drugi lastniki gozdov, priložnost tudi za vas! Po ugodni ceni, s takojšnjim plačilom odkupujemo vse vrste lesa. Informacije KLI Logatec, TO, 61370 Logatec, Tovarniška 36, tel. (061) 741-711 int. 276; telex 31-656 KLI YU, telefax (061) 741-279.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Že nekajkrat smo napisali, da novomeška tržnica postaja pretresna, vendar ne na račun branjev, ki ponujajo zelenjavo z domačega vrta. Izvirajo jih prodajalci češenj, jagod, cvetja ter prekupčevalci razne robe sumljive kakovosti. Tako je potarnala tudi prodajalka Ivanka iz Kristanove ulice v Novem mestu, ki na trgu prodaja že dobrih trideset let. Ta ponedeljek ni bilo niti enega domačega jajca. Branjevske so povedale, da je tako vsako leto. Kokoši »prenehajo nesti«, ko se prične košnja. Sicer pa je bilo zadnji tržni ponedeljek na strojnih kar nekaj češenj hrustavk iz Goriških brd. Cena za kilogram pa je bila kar visoka — 100 dinarjev za kilogram. Krompir drži ceno 25 din, jagode so bile po 60 din, paradiznik po 50 in, kumare po 40 din in mlada čebula po 30 din. Možakar iz Sentruperta je ponujal liter tropinovca po 100 din, prav toliko pa je bil tudi liter precej boljše slivovke. Tudi to pot smo pokukali v kioski Sadjia in zelenjave in primerjali cene s stojnico Deladinija (cene v oklepaju): banane 49,50 (50), cvetače 54,90 (50), limone 38 (38), čebula 25 (30), pomaranče 37 (40), jabolka 20 (30), paradiznik 62 (60), mladi česen 119 (150), zelje 28 (20).

Sejmišča

SEJMIŠČE V ŠENTJERNEJU — Na sobotnem sejmu so imeli na prodaj 280 prašičev, starih 8 do 14 tednov, ali težkih 18 do 35 kg. Veljali so do 50 din kilogram žive teže. Ponujali so tudi 70 prašičev, starejših od 3 mesecev, to je težkih nad 50 kg. Bili so po 33 do 35 din za kilo žive teže. Naprodaj so imeli še 2 teleti, ki so ju cenili do 55 din kg, 6 krav in 3 pitance, ki so stali do 30 din kg, ter 29 konj in 8 zrebete. Konje so cenili do 34 in zrebete do 45 din kg žive teže. Lastnika je menjalo 54 mlajših in 4 starejši prašiči ter po 2 kravi, konja in zrebete.

SEJMIŠČE V BREŽICAH — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 235 do 3 mesece starih in 47 starejših prašičev. Mlajši, ki so jih prodali 86, so bili po 30 din kilogram žive teže. Starejši, od katerih jih je menjalo lastnika 15, so bili po 28 do 30 din kilo žive teže.

Kmetijski nasveti

Vedno nevaren krompirjevec

Čprav je zadnja leta v svoji napadalnosti koloradski hrošč ali krompirjevec (Leptinotarsa decemlineata) nekoliko popustil, še vedno velja za da-leč najhujšega krompirjevega škodljivca. Zaradi solanina strupena krompirjeva rastlina mu še vedno enako dobro tekne, kot mu je tedaj, ko jo je okusil prvič, potem ko ga je na divji, krompirju sorodni rastlini na pobočju Skalnega gorovja v Ameriki leta 1823 odkril entomolog Say. Na krompirju se je v poldrugem stoletju razširil po vsem svetu, od leta 1946, ko so ga odkrili v Vrbinu pri Brežicah, tudi k nam.

Najbolj lakomna je pravzaprav njegova ličinka, ki ima štiri razvojne stadije in se trikrat levi. Preden odraste in se zabubi v zemljo, za kar potrebuje dva do tri tedne, požre reci in piši 2.000 kvadratnih milimetrov krompirjevega listja. Kakšno razdejanje lahko v nasadu povzroči ena sama samica, ki izleže do 1.100 jajčec, iz katerih se razvijejo ličinke, si lahko samo mislimo.

Ko poljedelec opazi prvo večje leglo jajčec — to je običajno sredi junija — mora ukrepati, sicer je lahko ob ves pridelek. Zares učinkoviti so zaen-ticidov za zatiranje krompirjevega hrošča. V preteklosti so kmetovalci uporabljali predvsem strupene organske fosforne estre, kot so volaton, zoolone, ekalux idr., zdaj pa so na voljo še druge snovi. Med sintetičnimi piretroidi naj omenimo fastac 10 SC, karate 2,5 EC in desic EC 2,5, opozorimo pa še na najbolj učinkovito skupino nercis toksinov, med katerimi priporočajo zlasti bancel 50 WP in evisekt S.

Zeleni in z njimi vsi, ki jim je do varovanja našega življenjskega okolja, bodo pozdravili uporabo bioloških insekticidov, ki so se na novo pojavili

HKRATI TUDI PROTI KROMPIRJEVI PLESNI — Koloradskega hrošča in plesen je mogoče zatirati hkrati. Prvič škropimo, ko se v krompirjem nasadu strnejo vrste. Pred cvetenjem imajo prednost organski pripravki, kot so dithane M 45, antracol, cineb, brestan in duter, po cvetenju pa bakreni pripravki, kot so: cupra-blau Z, kupropin, bakreno apno, tiozin A, bakreni antracol ipd. V času bujne rasti priporočajo sistemična fungicida: ridomil in sandofan.

na tržišču. Tak je novodor FC, ki vsebuje bakterije z beljakovinskimi insekticidnimi snovmi. Ko te bakterije pridejo v prebavni trakt ličinke koloradskega hrošča, paralizirajo prebavila, tako da ličinke v nekaj dneh poginejo. Inž. M. L.

Za ponovni preizkus na tržišču

Stečajni upravitelj še upa v ponovni vzpon Novih ambientov — Nova vizija možna le skupaj s celotnim Novolesom — Novoles ima novega direktorja

STRAŽA — Delo stečajnega upravitelja je pri nas, zlasti pa na Dolenjskem, še nekaj novega. Ekonomist Janez Pezdirc, sicer pomočnik direktorja za finančne posle v žužemberški Iskri, se je v tej vlogi znašel pred dobrim mesecem, ko je bil uveden stečajni postopek za Novolesovo podjetje Novi ambient. Poslati tako rekoč čez noč na cesto dvestosedemdeset zaposlenih ni lahko, vendar pa je po mnenju stečajnega upravitelja v Novih ambientih vendarle nekaj, kar zbujata kanček optimizma.

»Dogovorjeno je, da se Novi ambient ne ukinejo, ampak da se proizvodnja ohrani, ker je Novolesu potrebna za njegov skupen nastop na trgu pri prodaji garnitur. Novi ambient so pomembni zlasti pri jedilniški garnituri, spalniškem programu in pri opremi,« pravi Janez Pezdirc. »Treba je bilo ugotoviti, koliko naročil je pravzaprav v hiši, kako se dela lotiti in koliko delavcev bi potrebovali za dokončanje naročil. Ugotovitev je bila dokaj nespodbudna, saj je bilo naročil malo, tako da smo lahko v proizvodnji zaposlili samo 30 delavcev in v režiji 16. Zakonsko tolačenje je za dokončanje začelih del, vendar smo potem v dogovoru z Novolesom zaposlili še sedem ali osem proizvodnih delavcev in sedaj zelo aktivno delamo na pridobivanju novih naročil.«

Pri tem so zaenkrat uspešni, tako da bo junija proizvodnja že nekoliko večja, računajo, da bo ostala julija na enaki višini kljub dopustom, to pa naj bi bilo izhodišče za naprej, ko planirajo porast proizvodnje, vsak mesec za 15 odstotkov, tako da bi bila do konca leta glede na junij že podvojena. Število zaposlenih naj bi napredovalo nekoliko počasneje.

»Pri tako majhnem številu zaposlenih in pri tako dragi in razpredeni infrastrukturi Novih ambientov, kakor tudi celega stranskega kompleksa, ta proizvodnja vsaj v tej prvi fazi ne more biti pozitivna, zato sem zahteval od vodstva Novolesa, da mi da pisno soglasje za sklepanje novih pogodb. Kajti imeti je treba opravičilo do upnikov, saj nova izguba zmanjšuje upniško maso in s tem tudi njihove možnosti za poplačilo iz stečajne mase. Glavni problem pa je ponovno pridobivanje zaupanja tujih partnerjev, katerega so si Novi ambient v zadnjem času z nesolidnim poslovanjem zapravili. To terja ogromne napore, saj tudi stečaj prinaša nelagodno občutek in mnogi čakajo, kaj se bo zgodilo. Zato moramo sedaj dokazati, da smo obljube, ki smo jih dali, tudi sposobni dejansko uresničiti,« pravi Janez Pezdirc.

V tovarno se je časno kot organizator proizvodnje in tehnologije vrnil tudi nekdanji direktor Milan Colnar. Vendar pa je še večji problem preskrbljenost z materiali, kajti zadnje mesece je Novoles za osebne dohodke zjedal celo v avanse, kar sedaj povzroča hude težave pri organiziranju proizvodnje. Pri iskanju možnih poti za zagotovilo materialov so prišli do skupnega izvoza. To pomeni, da dobavitelji z izvozno pogodbo zaščitijo plačilo dobavljenih materialov že takoj ob deviznem prilivu. Za maj in junij je bilo tako po planu za-

gotovljenih dovolj materialov, v teku pa so že pripravile za julij in prvo polovico avgusta.

»S tujimi in domačimi partnerji zelo krepimo vse vrste sodelovanja in si prizadevamo pridobiti naročila in sredstva za kreditiranje proizvodnje. Če bi bila ta proizvodnja v decembru takšna, kot jo načrtujemo, ocenjujemo, da bi morala

Janez Pezdirc

Potrebno še eno doplačilo

Jeseni bo v Mirni Peči zares zazvonilo — Še en finančni napor za naročnike

MIRNA PEČ — Urejanje telefonije gre v Mirni Peči sedaj zares h kraju, saj je primarna kabelska mreža že končana, skoraj končana pa je tudi sekundarna napeljava, tako da preostaja le še dokončanje povezav hišnih omaric in hišne inštalacije. Po termiskem planu naj bi bilo to končano do konca tega meseca, vendar so se v zadnjem obdobju pokazale nekatere težave, ki znajo vse skupaj nekoliko zavleči.

Ponudba izvajalca sekundarne mreže je namreč višja, kot je bilo pričakovati, in se sedaj pogajajo, da bi prišli do kompromisa. Po vsej verjetnosti bo nekaj treba še zbrati pri naročnikih. Stavba, v kateri bo telefonska centrala, je zgrajena, spodnji prostori pa so tudi toliko dokončani, da se montaža nove telefonske centrale lahko prične. Predvideno je bilo, da se bo pričela 10. junija, kaže pa, da bo tudi tukaj malo zamude. Izvajalci zagotavljajo, da montažo kljub temu lahko dokončajo v štirinajstih dneh. Prenosni sistemi na relaciji do Novega mesta so zagotovljeni, zlasti veliko pa si obetajo od nove optične kabelske povezave med Ljubljano in Zagrebom, ki bo čez dve leti stekla skozi Mirno Peč in se bo takrat nanjo priključila tudi tukajšnja telefonija.

Po mnenju predsednika gradbenega odbora bodo do jeseni na novo centralo priključeni vsi stari naročniki, teh je 160, in vsi novi, ki jih je 270. Novi naročniki bodo v kratkem od gradbenega odbora dobili položnice za plačilo še nadaljnjih 1.500 din, kar naj bi pokrilo povečane stroške izgradnje. Potem jih čaka samo še plačilo 2.240 din, kolikor pošta zahteva za priklop na centralo, in telefon bo zapel. Posebej pa poudarjajo, da ne bodo dovolili priklopa nikomur, ki ne bo poravnal vseh stroškov telefonije, prav tako pa bodo vpisali na črno listo dolžnikov tiste kraje, ki so s svojimi muhami zviševali stroške investicije. To listo nameravajo uveljavljati takrat, ko bo tem krajanom potrebno kako soglasje ali kaj podobnega.

T. J.

ORIONI SPET V PRODAJI

NOVO MESTO — Lanska možnost brezcarinske prodaje tudi v prodajalnah v notranjosti države in za vse ljudi je skoraj povsem odpravila konsignacijsko prodajo. Zdej, ko so že nekaj mesecev brezcarinske prodajalne le na meji, se v notranjost vrača konsignacijska prodaja. S konsignacijsko prodajo audio in video naprav je ponovno pričela tudi Dolenjskina komisijaska prodajalna v Novem mestu na Kidričevem trgu. Prodajajo televizorje, videorekorderje in druge aparate japonske firme Orion, ki imajo dokaj dostopne cene.

JUBILEJ

ŠENTJERNEJ — Gasilsko društvo Šentjernej praznuje letos 110-letnico delovanja. V počastitev tega splošno ljudskega jubileja je v šentjernejem gasilskem domu že od ponedeljka na ogled razstava stare gasilske opreme. V nedeljo popoldne pa šentjernejski gasilci pripravljajo parado, v kateri bodo prav tako prikazali najrazličnejšo gasilsko opremo in orodje, praznovanje pa zaključili s pravo gasilsko veselico, na kateri bodo igrali Fantje z vseh vetrov.

biti pozitivna,« je previdno optimističen stečajni upravitelj Janez Pezdirc, »s tem da zaključni račun za to obdobje v celoti ne more biti pozitiven, ampak ocenjujemo, da bo za milijon ali nekaj manj izgube. Okoli te izgube pa moramo do-

• Prejšnji teden je na priporočilo sanacijskega odbora, ki mu predseduje Jože Knez, centralni delavski svet postavil za novega generalnega direktorja Novolesa Milana Bajžlja iz Kranja, ki se je edini javil na ponovljeni razpis za najvišje vodilno mesto v Novolesu.

biti še soglasje Novolesa in vseh upnikov. Ta trenutek je še nemogoče napovedati, kaj se bo z Novimi ambientii zgodilo, kajti najprej je treba najti vizijo Novolesa kot celote.«

T. JAKŠE

POPRAVEK

V podpisu k fotografiji z obiska ljubljanskega nadškofa v Novem mestu smo pomotoma zapisali, da je obisk končal pri veterinarju Stanetu Lajbku. Pravilno bi moralo pisati: Jožetu Lajbku. Za napako se prizadetim in bralcem opravičujemo.

Uredništvo DL

Komunalne storitve spet dražje

Le tako bo mogoče uresničiti program

NOVO MESTO — Z junijem so se spet precej povečale cene komunalnih storitev v novomeški občini. Gre za podražitev, ki naj bi omogočila normalno uresničitev tudi s strani občinske vlade potrjenega komunalnega programa investicijskih vlaganj. Tovrstne potrebe so v občini zelo velike, cena komunalnih storitev pa ostaja praktično edini vir za njihovo pokrivanje.

Voda se je za gospodinjstva podražila za 47,6, za gospodarstvo 50 in za gospodarstvo za 28 odstotkov. Za prve stane kubik zdaj 11, za druge 13,3 in za tretje 17,9 din. Kanalizacija se je podražila za 100 odstotkov za vse in stane 11,6 din po kubiku. Čiščenje odpadnih voda in odvoz smeti pa se je podražilo za vse uporabnike za 38,3 odstotka. Smetarina znaša zdaj za gospodinjstva 1,145 din po m², za gospodarstvo pa 2,157 din. Čiščenje odpadnih voda je za vse 2,92 din od kubika. Iz smetarine, ki jo plačajo gospodinjstva, gre 4,5 odstotka za programe krajevne skupnosti Brusnice, 51,5 odst. pa za kontejnerje. Podražitev čiščenja odpadnih voda pa deloma že upošteva izpad dohodka mestne čistilne naprave zaradi začeta obratovanja Krkine čistilne naprave. Izvršni svet občine Novo mesto je ob potrditvi novih cen sprejel tudi sklep o redni vsakomesečni usklajitvi cen komunalnih storitev z rastjo slovenskih drobnoprodajnih cen do konca leta.

REVUJA DOMAČIH ANSAMBOV

— Kaže, da bomo letos poleti v Žužemberku pričeli prvi veliki reviji narodnozabavnih ansamblov Dolenjske. O tem sedaj potekajo razgovori med organizatorjem KS Žužemberk in ansamblom Rubin. Revija naj bi bila v sklopu že tradicionalne kmečke veselice, in sicer 20. julija, torej na isti dan, ko so razpisane tudi krajevne volitve. Član ansambla Rubin Anton Ivančič, Vrta 6, Žužemberk, do 1. julija sprejema prijave ansamblov, ki bi tega dne radi nastopili in pred številno publiko preizkusili svojo priljubljenost.

SUHOKRANJSKE drobtinice

VOLITVE PO NOVEM — 24. junija poteče mandat vodstvu krajevne skupnosti Žužemberk. Kot pravi dosedanj predsednik sveta krajevne skupnosti Janko Skube, bodo volitve za novo vodstvo po novem statutu krajevne skupnosti, ki predvideva neposredne volitve tako za člane skupščine kot predsednika sveta. Tako izvoljeni predsednik naj bi potem sam izbral člane sveta, ki bi jih potrdila skupščina. Volitve za novo vodstvo krajevne skupnosti Žužemberk bodo 20. julija.

TELEFONIJA BO KONČANA JESENI — Za konec jeseni je dogovorjen rok za dokončanje vseh del na Ajdovski planoti, in sicer za vasi Podlipovec, Mali in Veliki Lipovec, Ajdovec, tako da bi bila potem v dveh mesecih možna priključitev vseh 90 tamkajšnjih naročnikov.

MRLIŠKA VEŽICA NA DVORU — Projekt za mrliško vežico na Dvoru je že narejen — izdelal ga je arhitekt Ravnikar — pridobljeno je lokacijsko dovoljenje, sedaj pa čakajo še na gradbeno dovoljenje. Pričetek del je predviden za letošnjo jesen.

TELOVADNICA V GRADNJI — Hkrati z gradnjo šole je v gradnji tudi nova šolska telovadnica, ki pa je nekoliko večja, kot so sicer normativi za šolske telovadnice. Polovični znesek stroška, ki je nad šolskimi normativi za telovadnice (skupno 3 milijoni din), prispeva krajevna skupnost, drugi del pa gre iz občinskih sredstev. Denar naj bi KS pridobila s prodajo telovadnice TVD Partizan.

TVD PARTIZAN KUPILA ZADRUGA — Kupec TVD Partizan je Kmetijska zadruga Suha krajina. S pridobljenimi prostori ima kar nekaj lepih zamisli, od katerih bi lahko vsak dal zaposlitev za ducat delovnih mest. O podrobnostih v zadruzi zaradi težkih gospodarskih razmer še ne bo govorili.

STARI DEL ŠOLE BO ŠE ČAKAL — S prostori, ki bodo izpraznjeni, ko bo zgrajena nova šola, bo krajevna skupnost precej pridobila. Projekti za obnovo so že narejeni, vendar bo morala izvedba počakati na čas, ko se bo za to našel denar. V prostoru naj bi bila večnamenska dvorana s 160 sedeži, prostori za krajevno skupnost, knjižnico, radioklub, nekaj prostorov pa bi bilo moč tudi odprodati in s tem pridobiti nekaj denarja. V njih naj bi bila locirana mirna dejavnost, denimo zasebna zdravniška ali odvetniška praksa.

PRIJAVA ZA JAVNA DELA — Tudi KS Žužemberk je ponudila zaposlitev z javnimi deli, in sicer za tri delavce. V pošte naj bi prišli predvsem pri urejanju javnih površin, pokopališč in odlagališč ter za zasip vodovodnega kanala Lipje — Lašče.

MODNA REVUJA ZA RODITELJSKI SESTANEK — Prejšnja sredo je bil v Srednji šoli tekstilne usmeritve Metlika, ki jo obiskujejo dekleta iz Bele krajine, sosednje Hrvaške in Dolenjske, roditeljski sestanek. Po sestanku pa so učenke šole v Betini menzi pripravile modno revijo, na kateri so staršem prikazale izdelke, ki so jih zasnovale in izdelale pri praktičnem pouku. Prikazale so kakih 80 različnih modelov, od koplak, športnih in oblačil za prosti čas do oblek za zaključni izpit. (Foto: A. Bartelj)

Četrto stoletje Kometovega izvoza

V tej metliški firmi z blizu 450 zaposlenimi dela za izvoz že več kot 80 odst. proizvodnih zmogljivosti — Zaradi negotovosti tuji partnerji bolj previdni

METLIKA — Komet je tista metliška firma, ki že vrsto let posluje nekako najbolj enakomerno, umirjeno. V njenem poslovanju ni večjih nihanj, ne navzgor ne navzdol. V veliki meri to pripisujejo poudarjeni izvozi usmeritvi — gre v glavnem za dodelavne posle za tuje naročnike, tako imenovani »lohn posel« — kar je še ne dolgo tega veljalo za manj vredno, »črnsko« delo, danes, v teh negotovih časih, pa je še najbolj trdna osnova za redno delo in tudi plačilo, pa čeprav bolj skromno.

V Kometu sicer neradi poslušajo preveč hvale na svoj račun, češ da so najboljši in da stojijo najtrdnje v metliški občini. »Tako govorjenje je bolj zato, da bi odvrnili pogled od sebe, v resnici pa smo vsi v istem kotlu in na splošno Kometu ne gre prav nič bolje kot ostalim.« Pravi novi direktor Anton Tomc, ki je to funkcijo prevzel pred kratkim, ko je šel dosedanj dolgoletni direktor Komet, Franc Kočevar, v pokoj. Res pa ima Komet nekaj prednosti: tudi v časih prisilnega tozdiranja so zdržali in ves čas zadržali status enovite firme, število zaposlenih se že več let suče okoli 440 in že 25 let od 30, kolikor

trg, ki si ga zapustil. Pa tudi popolna vezava na izvoz ne bi bila dobra. Zaradi političnega stanja pri nas so tuji partnerji že sedaj veliko bolj nezaupljivi, težje se odločajo za sklenitev novih poslov, kajti tudi zanje je to velik riziko. »Za to je kriva izključno naša politična situacija,« trdijo v Kometu.

Kljub temu da že več let število zaposlenih ostaja nespremenjeno — sedaj je zaposlenih 446 ljudi, v glavnem žensk, od tega 55 v obratu v Starem trgu — pa z modernizacijo opreme in organizacijo dela povečujejo produktivnost. »Poslujemo sicer pozitivno, vendar nikakor ne moremo govoriti o kakršnih velikih rezultatih. Vendar, če se politična situacija ne bo poslabšala, bi moral Komet leto zaključiti pozitivno,« napoveduje novi direktor.

Na koncu pa še o plačah: povprečna Kometova plača za april je znašala neto 7.100 dinarjev. A. B.

STRANIŠČA — Pred dnevi je pešmamica svojo nadobudnico na torti slaščičarno gostiše na Glavnem trgu. Se rado zgodi, se je punčki sredi slaščičarnice začelo muditi lulat. V kleti, kjer imajo stišča stranišča, ju je čakalo presenečenje: obliki umazanega in zaudarjajočega stranišča. Sicer odlična tortica potem ni enako teknila. Tuji vedo, da so stranišča ogledalo lokalov, nas pa te evropske vade pretirano še ne obremenjujejo. Morda pa nas bo predvideno napovedano novo ocenjevanje gostinskih lokalov približalo toliko željeni Evropi tudi v zadevi.

ZOBOTREBEC — Pred dnevi je Novomešan odločil kupiti nekaj salona v Dolenjskem Marketu na Cesti heroj. Prodajalec je očito ravnal pridelal iz ust mu je še gledal zobotrebec. Med znanjem salame ga je umetelno valjal ustih, nenadoma ga je zobotrebec pozabil izginil v njih. Kupec se je že ustrašil, da potrebo rešavati prodajalca, ki je zobotrebec, a ta se je nenadoma spoprijel s kazal in se, v kupčevu olajšanju, udomestil v kotičku ust.

STAVKA — Osrednji slovenski delavci. Delo je prejšnji teden posredoval grožnji sindikata slovenskih zdravnikov stavko, če jim vlada ne bo ugodila v njihvih zahtevah. Verjetno zato, ker predsednik tega sindikata biva v Novem mestu, sindikat ni bil ustanovljen v prestolnici, ampak daleč stran, v Metliki, smo lahko brali, da stavko napovedujejo dokler zdravniki. Očitno je ljubljani povsem podjarmivo, da bi se kakšna slovenska mogla voditi od kod drugod, ne pa prestolnice.

Ena gospa ugotavlja, da meške lokali dobivajo ljudska imena. Imamo bife Pri treh pendretih, bife Pri Romih, nedavno pa so v vomeški inšpektorji Dolenjski likatesi na Glavnem trgu naredili Pri podgani. Že vedo, zakaj.

KULTURNI VEČER NA DVORU

DVOR PRI ŽUŽEMBERKU — Odbor za železarski muzej KUD Dvor in KS Žužemberk pripravljajo v soto, 15. junija, ob 20. uri v domu na Dvoru otvoritev razstave »Dvor v preteklosti«. Na otvoritvi bo o izdelkih dvorske železarske predavala prof. Marjeta Pušgerčar, o znamenitostih naravne in kulturne dediščine doline pa dipl.inž. arh. Jovo Grobovšek. Predstavljeni bosta spremljani z diapozitivni za vse prebivalce gornje doline in ke Krke bo to lepa prilika, da svoje udeležbo na prireditvi izrazijo podpora prizadevanjem, da bi bila gocena zbirka železarskih izdelkov Marjana Marinca ostala na Dvoru in da se za to pridobijo primerna sredstva in prostori.

Sprehod po Metliki

V LEPIH SOCIALISTIČNIH ČASIH je bilo ukinjenih tudi nekaj osnovnih predvsem zato, ker so se vaščani premislili, pa je zato primanjkovalo osnovnih ljubili, pa je zato primanjkovalo osnovnih. Tako je bilo na Radovici, Jugorju, na Žakovem, v Drašičih in še kje. Mogoče stave bo pričele služiti drugim namenom ali pa so, tako kot na Radovici, ostali prazne. Ob prazne in razpadajoče baje so zdaj spotikajo ljudje, ki zdravo razmišljajo, s pripombami, da bi se dalo nekatero šole zelo koristno uporabiti: za potrebe silincev, za obrtnike, ki iščejo prostore, Svezih zamisli je dovolj in upati je, da do pričele besede postajati meso. Kljub praznega blebetanja je bilo že večkrat dovolj.

EDVARD ČRNIČ IZ ROŽNE DO LINE V LJUBLJANI je poslal črnomorski skemu in metliškem izvršnemu svetu jasno pismo, da bi bil pripravljeno natisniti turistični prospekt, s katerim bi sliko in besedi predstavil lepote Bele krajine. Prospekt naj bi zagledal beli dan v kladi tri tisoč kosov, veljal pa naj bi DEM. V metliškem izvršnem svetu ostali ravnodušni. Hitro so ustanovili komisijo, ki naj bi se pozabavala o potrebi, nim, a v zraku je le ostal priokus nezaprta nja, saj vsakdo, ki je malce razgledan, da pride do ustanovitve komisije napredek v primeru, ko je treba stvari spregledati na slepi tir.

KO JE PRED KRATKIM BRELO OPOZORILA ali obvestila zmanjko Metliki električnega toka, so bili ljudje prepričani, da se je pričelo nekaj hudoga. Od elektrogospodarstva je krajansko javljeno natančnosti in poprejšnjih obvestil seveda le v primeru, če je treba od potrošnikov izterjati denar za porabljen energijo. Kdor misli, da so se elektrifikaciji pri kinitve, ki je nastala bojda zaradi preobremenitve, komu opravičili, se krepko moti.

REVOLUCIJA — V Črnomlju so sprejeli odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o plaketah občine Črnomelj, v katerem so črtali navedbo, da se plaketa podeljuje za dolgoletno izredno uspešno družbenopolitično delo ter za razvoj in krepitev samoupravnih socialističnih odnosov. Novinariko, ki v Dolenjskem listu »pokriva« črnomaljsko občino, pa zamera, če morda niso teh socialističnih in drugih revolucionarnih pridobitev prenesli na druga področja in mimogrede v vsa revolucionarna dogajanja vpletli tudi njo. Že desetletja, od svojega rojstva, namreč živi v ulici, ki se imenuje po znanem slovenskem literatu, zadnja pošta, ki jo je prešla iz črnomaljske občinske hiše, pa je naslovljena na Breg revolucije. Ali pa so morda tajni črnomaljski agenti odkrili, da se v bližini njenega bivališča pripravljajo revolucija in jo na ta način obvestili o pomembnem dogodku?

TELEFON — Črnomelj očitno doživlja pravi telefonski infarkt. Človek po številnih neuspelih klicih navadno že pozabi, kam je klical in kaj je hotel povedati. O takšnih primerih smo nedavno že pisali. Toda sedaj lahko tiste, ki so že skoraj obupali, potolažimo in jim svetujemo, da pokličejo pošto, kjer jim bodo znova vrnilo opazilnost. Prijazno pojasnimo, da ne vedo, da bi bile kakšne motnje ali kaj podobnega, in da bi morali dobiti željeno telefonsko zvezo. Do so linije preobremenjene, pa očitno ni nikomur kaj prida mar. Kar se razbremenjevanja tiče, so poštarji uspešni zlasti pri razbremenjevanju naročniških žepov.

Drobne iz Kočevja

TELEFONSKE TEŽAVE — V Kočevju priklopljajo nove telefonske naročnike in ponekod tudi menjajo telefonske številke. Tako se dogaja, da ima telefonski naročnik drugačno številko, in ne tisto, ki je zapisana v telefonskem imeniku. Zato je s telefoniranjem več jeze in stroškov, kot bi bilo sicer potrebno.

DEŽ KAŽE NA NAPAKE — Dež je pogosto napake gradbenic. Tako je odgovorne že prepričan, da za Kočevje niso primerne ravne strehe (terase). Zdrnje deževje pa je pokazalo, da tudi z gradnjami ali vzdrževanjem cest ni vse v redu. Tako nastaja pravo jezero ob deževju na najnižjem delu vezne ceste med Kidričevo ulico in Tomšičevo cesto. Ponekod pa kanali ne požirajo vode (na primer v Ševškovi ulici in še kje), ker so do vrha napolnjeni s peskom. Pravi bi bilo, če bi se kakšen komunalnik tudi med dežjem sprehodil po Kočevju.

PREDAVANJE ZA STARŠE — Kočevski klub staršev, ki deluje pod geslom »Za nasmejane otroške dni«, je minuli četrtek organiziral predavanje Marje Strojnik »Gibanje staršev za boljšo šolo«. Predavanje je zelo uspešno in se ga je udeležilo okoli 30 staršev.

Ribniški zobotrebci

DEL GRADU V NAJEM? — Potekajo razgovori med občinsko skupščino in zasebnim podjetjem Arts o najemu dela ribniškega gradu med turistično sezono, se pravi do 30. septembra. Zasebnik naj bi po sedanjem predlogu nudil v gradu gostinske usluge in najmanj enkrat na teden organiziral kulturnozabavno prireditve.

SODRAŽANI NISO PRAZNOVALI — Krajevna skupnost Sodražica ima uradno krajevni praznik 25. maja. V počastitev tega dne ni bilo nobene prireditve.

DELIKATESA IN VIDEOCENTER — V Loškem Potoku so pred kratkim odprli prenovljeno trgovino Delikatasa, razen tega pa še Videocenter. Iger in kruha bo torej dovolj, nekoliko vprašljiv bo le denar.

VEČ OTROK — Število otrok v vrstvu v Loškem Potoku počasi narašča. Do nedavne razširitev prostorov je imel vrtec le en otrok, zdaj pa ima dva. V prvem (do dveh let starosti) je 14 otrok, v drugem (starejši otroci) pa 26.

NI PRAVIH GOSPODOV — Na podelitvi ljudje ne spreminjajo tako hitro svojih navad in prepričanj kot v mestu. Na vprašanje, kako je v Loškem Potoku z nagovorom tovarš in gospod, je domačin odgovoril tako: »Veliko je tovaršev, nekaj pa je tudi gospodov, a še ti niso tisti pravi.

Trebanjske iveri

ČAROVNIJE — V Mokronogu bo konec meseca Kresna noč. Doslej je udeležence take prireditve že nekajkrat pošte-no namočilo, tako da se že zdi, kot da na dan tega kresovanja mora liti kot iz škafa. Če torej brez naliva dogodek ne more miniti, bo to grozno vplivalo na Trebanjce. V obdobju kresovanja imajo oni namreč prireditve »iz trebanjskega koša«. Vsemu navkljub se vendarle ne bi smeli bati ploh. Na mokronoškem gradu bodo namreč kresovali tudi čarodeji in ti bodo menda ja znali nastopiti zoper dež. Res je sicer, da so ti čarali tudi na kresovanju, ki je deževalo kot za stavo, vendar se govori, da so takrat pomotoma uporabili napačno čarobno besedo.

BETON — O Agrostroju so nedavno govorili, da v tej tovarni delavci stakljajo. Če bi v Tumu, bi morda zato, ker je iz tovarne oblast odpeljala vojaška vozila in s tem firmi vzela nekaj vsaj objubljenega cvenka. Agrostroj pa transporterjev ne dela. Kolikor se ve, se na tovarno robo spoznajo v sevniškem koncu. Mogoče agrostrojčani ne soglašajo s posli direktorja, ki se menda preusmerja v gradbeništvo.

IZ NAŠIH OBČIN

Previsoke cene

ČRNomeLJ — Za usposobitev obrtne cone v Črnomlju bi potrebovali 20 milijonov dinarjev, a tega denarja seveda nimajo. Zato so se na občini odločili, da bodo šli v postopen odkup in urejanje tega območja, prav sedaj pa se dogovarjajo za odkup sedmih večjih parcel, za katere potrebujejo 5 milijonov dinarjev. Upajo, da bodo s tem uspeli do jeseni.

Sicer pa je v Črnomlju naprodaj veliko poslovnih prostorov, ki so v družbeni lasti, a ni prišlo še do nobene kupčije, saj so prodajne cene ali najemnine približno tako visoke kot za poslovne prostore v ljubljanskem Centru. Res pa je, da je cene postavil sodno zapriseženi cenilec. Zanimivo je, da je zanimanje za prostore veliko, seveda pa ni nihče pripravljen odšteti tako visoke vsote, kot jo zahtevajo prodajalci.

Kot je bilo slišati na zadnji seji občinskega izvršnega sveta, bodo morali člani tega organa očitno ponovno opraviti razgovor z direktorji podjetij, ki imajo odvečne prostore, ter se dogovoriti za takšen kompromis, da bodo prostori čimprej koristno uporabljeni. Ob tem bodo v podjetjih zagotovo morali nekoliko popustiti s prodajnimi cenami poslovnih prostorov, saj je najbrž zmotno misliti, da se bodo lahko s kupninami rešili finančnih težav. Na izvršnem svetu pa je bilo slišati tudi kritiko na račun neprožnosti podjetij — prodajalcev, v katerih so pripravljeno iti v prodajo dela svojega premoženja, niso pa s tem pripravljeno reševati svojih delavcev.

Delavce skrbi

GG trdi, da neupravičeno

KOČEVJE — Več delavcev nekdanjega gozdarskega tozda Transport — Vzdrževanje gradnje nas je zaprosilo, naj bi jim pomagali razčistiti nekatere nejasnosti. Nekateri izmed tistih 60, ki jih je skupaj z objekti prevzela poslovna enota Zastava avta, so izrazili bojazan, da lahko ostanejo brez dela, »ker je bila te dni ena izmed treh hal predana v najem zasebniku Dušanu Smoli«, nekatere izmed tistih 30, ki so tehnološki presežek, pa je zanimalo, kako je z njihovim delom in sploh socialno varnostjo. Za odgovor smo zaprosili Petra Medveda, ki vodi pravne zadeve pri GG Kočevje. Povedal je:

Res je, da smo dali tri hale v najem Zastava avtu za dobo 10 let pod pogojem, da zaposli 60 naših delavcev od skupno 90, ki so postali presežek, in da za nas še naprej opravljajo nekatere usluge. Ni res, da bi najstarejša izmed hal bila last kmetijstva, saj se je bivši Agroservis pred okoli 14 leti z referendumskega gospodarstva in se skupaj s premoženjem in ljudmi vključil v GG.

Zastava avto pa je pred kratkim ugotovil, da zaradi zmanjšane obsega proizvodnje in storitev ne potrebuje toliko prostorov. Zato je bila sklenjena dopolnilna pogodba, po kateri ostane v najemu Zastava avta tretjina nekdanje Agroservisove hale, ki meri okoli 1.400 kv. m. Preostali dve tretjini pa je z najemno pogodbo z dne 20. maja prevzel zasebnik Dušan Smola, in sicer za opravljanje ključavnicaških del.

Pogodbo s Smoletom so sklenili zato, ker je bil najugodnejši ponudnik. Tako je Smola prevzel 6 delavcev od podpisani pogodbe, 4 delavci bodo dobili pri njem delo 10. junija, dva pa še do konca junija. Tudi preostale delavce, ki so postali presežek, rešujejo skladno s predpisi in kar najbolj humano.

J. P.

• Slovenska duša je pred ocepitvijo vse kaj drugega kot pogumno, veliko srce vojščaka. (B. Jež)

Otroci vedo za prisilne dopuste

Zapoznelo sprejemanje socialne zakonodaje in praksa »na terenu« — Letos več vlog za dodelitev družbene pomoči otrokom — Mesečno za okrog 900 tisočakov

TREBNJE — Ker je republiška skupščina z zamudo sprejela zakon o uveljavljanju socialnovarstvenih pravic, tudi trebanjski Center za socialno delo ni mogel pravočasno določiti števila in višine nekaterih socialnih prejemkov, ki jih dobivajo upravičenci v občini. Socialna ustanova računa, da bo to naredila v kratkem.

Verjetno posebej težko čaka na omenjeno odločitev Centra nekaj čez 900 posilcev, ki je vložilo vloge za pomoč. Prejšnji teden so našli v Centru za socialno delo 131 dopisov iz družin, ki so zaprosile za delno nadomestitev stanarin. S 780 vlogami pa se občani obračajo na socialno službo po družbeno pomoč za otroke, se pravi t. i. otroški dodatek. Zanj je samo po prvem maju zaprosilo okrog 200 staršev.

Če gre soditi po številu prispelih vlog za omenjeni vrsti socialne pomoči, je življenje dosti težje kot lani, saj je posilcev več, kot jih je bilo pred letom. Nedvomno se v tem odraža tudi število delavcev, ki so se znašli na prisilnem dopustu ali zavodu za zaposlovanje in iz družinskega proračuna vse teže plačujejo

Srečko Matkovič

»Družba nas ne sme pozabiti«

Bogat program dela invalidskega društva

ČRNomeLJ — Poteka deveto leto, odkar je bilo v Črnomlju ustanovljeno društvo invalidov, ki ima danes najbolj obširen program dela v občini, zato dobi tudi največ denarja iz proračuna, a znatno premalo za svoje delo. Na srečo društvom invalidov izdatno pomaga Loterija Slovenije, veliko dela pa sami opravijo prostovoljno.

»V našem programu smo dali poudarek socialni dejavnosti, bodisi da gre za nabavo ozimnice, participacijo socialno šibkim pri plačilu stanarine ali zdravljenju v toplicah, obiskujemo invalide, pomagamo jim reševati probleme z zaposlitvijo. Vse to še nekako zmagujemo, največ težav pa imamo z arhitektonskimi ovirami, saj v Črnomlju invalid z vozičkom ne more priti skoraj v nobeno trgovino, na pošto, banko in celo s pločnika na cesto. Ena redkih izjem je pri tem nova poslovna zgradba, v kateri ima sedež SDK, in še nekatere druge ustanove,« pravi Srečko Matkovič, predsednik črnomaljskega invalidskega društva, ki šteje več kot 200 članov.

V letošnjem letu si bodo črnomaljski invalidi uredili nov društveni prostor v »beli hiši«, temu primerno pa bodo preuredili tudi vhod in sanitarije za člane, ki so priklenjeni na voziček. Poleg rednih dejavnosti, med katerimi velja omeniti pravno pomoč in delo okoli invalidov po podjetjih, kjer je veliko delovnih invalidov, imajo črnomaljski invalidi zelo razgibano telesnokulturno dejavnost, zlasti množična rekreativna tekmovanja v šahu, streljanju, kegljanju. Ne gre pa prezreti nedavnega uspeha srečanja invalidov iz metliške, novo-meske, trebanjske, kočevske, ribniške, grosupeljske in črnomaljske občine, ki so ga pripravili Črnomaljši in je bilo najštevilnejše doslej.

M. B.-J.

DAVEK ZA CESTO

OSILNICA — Cesta od Mirtovičev do Osilnice in Zamosta je posodobljena že nekaj let, še vedno pa ni razrešeno lastništvo za zemljo, po kateri poteka razširjena cesta. Tako krajinjani še vedno plačujejo davek za zemljo, ki ni več njihova. Zato se bo že to soboto sestal s prizadetimi krajinjani predsednik občinske skupščine Kočevje Mihael Petrovič, da bi vse te zadeve razčistili. Zemljo so za potrebe ceste nekateri krajinjani darovali brezplačno, drugi zahtevajo v zameno zemljo drugje, tretji pa želijo, da bi jim bila zemlja plačana. Vse to bo zdaj pravično ocenjeno in urejeno.

Kakšna bo bodočnost turizma?

Podjetje Gostinstvo, dolgoletni nosilec razvoja gostinstva in turizma, naj bi se preoblikovalo — Turistična zveza zares najprimernejša?

ČRNomeLJ — Podjetje Gostinstvo je od ustanovitve poslovalo na meji rentabilnosti. Uspešnost poslovanja kljub številnim integracijam in kadrovskim zamenjavam ni bila nič boljša, že 20 let pa so po besedah direktorja Gostinstva Valentina Papeža gostinci ugotavljali, da se vlaganje v gostinstvo ne izplača, ker se nikoli ne povrne. V preteklih letih so v Gostinstvu tudi poskušali najti »delničarja«, torej nekoga, ki bi bil pripravljen prevzeti Gostinstvo in s tem skrb za razvoj turizma v deželi ob Kolpi. Toda niti pri Kompas, Petrolu, Sapu, novo-meski Krki in metiški kmetijski zadrugi tega niso bili pripravljeni storiti.

Ker nepovratnega denarja za pokrivanje izgub ni več — v Gostinstvu pa ne lanki ne predlanski primanjkljaj nista pokrita — so bili v Gostinstvu primorani sami nekaj storiti. »Prvi ukrep je bil ustaviti ustvarjanje izgube. Obrati v metiški občini, ki so pridelali približno 40 odst. primanjkljaja, so se odcepili, dva največja črnomaljska izubarja, semiški hotel Smuk in restavracija Grad, pa smo dali v najem,« pravi Papež. »Seveda se zavedam, da bi se razvoj gostinstva in turizma pri nas moral premakniti iz desetletnega mrtvila, morali pa bi poiskati takšno organizacijsko obliko, ki bi bila čimbolj podobna pri-

vatnemu lastništvu, vendar bi še vedno zadržala nekatere naloge, ki so skupne vsem in ki jih pogojuje enoten prostor. Možno so tri oblike organiziranosti: državno-družbeno podjetje d.o.o., delniška družba ali turistična zveza d.o.o.,« predlaga Papež.

Državno-družbeno podjetje je sedanja oblika organiziranosti, ki, kot vse

ŠE NAPREJ POPOLDANSKI OBRTNIKI

ČRNomeLJ — Tukajšnji obrtniki so, kot je bilo slišati na zadnji seji občinske skupščine, zagrozili, da bodo začeli stavkati, če v črnomaljski občini čim prej ne ukinejo popoldanske obrti, saj za vse ni dovolj dela in rednim obrtnikom ga je že začelo primanjkovati. Vendar odgovorni v občini pojasnjujejo, da ukinitve ni mogoča, kajti tudi po novih predpisih veljajo dovoljenja za popoldanske obrtnike, vendar najdlje tri leta, potem se morajo ali odločiti za redno obrt ali za obrtniško delo opustiti. Očitno pa med črnomaljskimi obrtniki obstajata dve struji, in medtem ko se ena zavzema za odpravo »popoldancev«, je drugi, kot je povedal predstavnik obrtnikov v izvršnem svetu, prav, da so tudi popoldanski obrtniki, ki se v času, preden se odločijo za redno obrt, temeljito usposobijo. Ob vsem tem je res tudi, da so popoldanski obrtniki praviloma neke zaposleni, njihova podjetja pa svojem delavcu dovolj ali ne, da sedi na dveh stolčkih hkrati.

OSTREJŠE KAZNI ZA KRŠITELJE

RIBNICA — V ribniški občini posvečajo vedno večjo pozornost varstvu okolja. Ugotavljajo namreč, da je onesnaženost okolja in celo pitnih voda vedno večja. V ukrepe za varstvo gotovo sodi tudi predlagani novi predpis — odlok o odstranjevanju smeti in drugih odpadkov na območju občine Ribnica, ki bo predvidoma sprejet v kratkem. Nadzorstvo nad izvajanjem odloka opravljajo sanitarna, vodnogospodarska, požarna, kmetijska in gozdarska inspekcija ter miličniki. Ti dajejo tudi predloge za kaznovanje. Kazni znašajo za pravne osebe za hujše prekrške od 10 do 30.000 din. Za prekrške je predvidena tudi kazen za odgovorne osebe v znesku od 1.000 do 5.000 din.

V SPOMIN DANILA ZELENIA

RIBNICA, SENOŽEČE — 13. maja letos je minilo 50 let, odkar je v boju z Italijani v Mali gori pri Ribnici padel Danilo Zelen, eden izmed članov vodstva organizacije TIGR, ki se je že pred vojno upiral fašizmu. Spominu na ta boj in na prvega padlega borca so se najprej poklonili domačini in primorski Slovenci v Ribnici in na Mali gori, 2. junija pa še v Senožeah, kjer je bil Danilo Zelen rojen. Na proslavi v Senožeah na kateri je govoril tudi član predsedstva Republike Slovenije Ciril Zlobec, so odkrili spominsko ploščo padlemu junaku Zelenu. Svečanosti se je udeležila tudi delegacija občinske skupščine Ribnica, ki jo je vodil predsednik občinskega izvršnega sveta Janez Henigman, v delegaciji pa sta bila še Stanka Rus in Benjamin Henigman.

KONFERENCA SDP

KOČEVJE — Kočevska Stranka demokratične prenovne se pripravlja na volilno konferenco, ki bo konec junija, je povedal sekretar predsedstva OK SDP Kočevje Dušan Zamida. Dodal je, da je delo organizacije usmerjeno predvsem na delo v občinski skupščini in poslanskem klubu. Imajo okoli 200 članov, med njimi tudi več mladih in takih, ki prej niso bili nikoli člani ZK. Po krajevnih skupnostih bodo organizirali krajevne konference SDP, v mestu Kočevju, kjer je članov največ, pa bo mestni svet krajevni konferenc. Sekretar Zamida je poudaril, da ne obsojajo bivših članov, ki so se včlanili v ZK le zato, da bi napredovali. Zamerijo pa vsem tistim, ki so bili včasih člani ZK, zdaj pa po organizaciji »živajo gnojno«.

Prenova šole se nadaljuje

Doslej usposobljen učni del v prvem nadstropju — Na vrsti pritličje z zbornico in pisarnami ter vhodom

SODRAŽICA — Pred dobrim letom so osnovno šolo v Sodražici začeli temeljito prenavljati. Do 10. septembra so usposobili del šole tako, da se je lahko začel pouk, razna dela pa so nato nadaljevali še do decembra. Na vprašanje, kako kaže z nadaljevanjem obnove, je ravnatelj šole Jože Košmrli povedal:

»Zvedeli smo, da je zagotovljen denar za dokončanje pritličja šole, kjer bo poleg glavnega vhoda in šolske avle še zbornica in druge pisarne ter sanitarije, zadaj pa bo še izhod na šolska igrišča, uredili bodo tudi odtokte in fasado. Vse to bo stalo okoli 1,2 milijona dinarjev. V naslednjih dveh letih je predvidena še ureditev telovadnice, specialnih učilnic, sanitarij in kleti. Zdaj delamo v nemo-gočih prostorih, saj smo si pisarne uredili kar v bivših kabinetih, vhod v šolo sploh ni zaprt, ker ni dokončan, itd.«

Šolo obiskuje zadnja leta okoli 265 do 268 učencev — večina je vozačev — ki pa so tudi letos, kljub težkim razmeram, saj je šolska stavba v temeljitem prenavljanju, dosegli na raznih tekmovanjih lepe uspehe. Tako sta učenci te šole Karmen Vesel in Polona Vesel občinski prvakinji v matematiki oz. nemščini, lep uspeh pa sta dosegli tudi na republiškem tekmovanju. Razen tega so bili učenci uspešni še na regijskih, občinskih in drugih tekmovanjih v kemiji, prometnem znanju, veseli šoli itd. Med učenci je veliko zanimanja za računalništvo, vendar v tem šolskem letu tega pouka niso imeli, ker zaradi urejanja šole ni bilo primernega prostora.

J. P.

ŠE PROSTA MESTA

TREBNJE — Občinski odbor RK Trebnje ima na voljo še okrog 20 prostih mest za letovanje otrok na Debelnem rtiču. Za otroško kolonijo, ki bo od 20. do 27. julija, so starši doslej prijaviili 30 otrok. Polna cena letovanja znaša zdaj okrog 3.000 din in je tako nekaj višja od prvotno predvidene. Znesek bodo starši lahko poravnali v dveh obrokih.

kaže, ni bila ravno najuspešnejša. Tudi za delniško družbo je po Papeževih besedah kaj malo možnosti, saj bi bilo težko dobiti delničarje. Nekateri so sicer zainteresirani, a bi prevzeli le del podjetja, največ zanimanja pa je za viniški kamp. Po Papeževem pričanju ima še največ možnosti turistična zveza, vendar bi z njeno ustanovitvijo morali oddati v najem še vse preostale obrate

• Na občinskem izvršnem svetu so menili, da bi morali v gostinstvu pripraviti več različnih možnih predlogov, seveda takšnih, da Gostinstvo ne bi delalo izgube. Sicer pa pri lastni-njenju očitno manjka en člen, da bi bilo vse bolj jasno, vendar na republiški skupščini o tem še niso rekli zadnje besede. Slišati pa je bilo tudi, da pravno sicer drži, da turistična zveza pobira najemino od lokalov, logično pa ni, kajti zveza naj bi živela od plačila uslug, ki bi jih naredila za svoje članice.

Gostinstva. Zveza bi imela 3 ali 4 zaposlene, ki bi svojo eksistenco delno pokrivali iz najemnine, ostali zaslužek pa bi si morali zagotoviti na trgu. Po oceni bi turistični zvezi od najemnine ostala celotna amortizacija, ki bi znašala okrog 500 tisočakov, ta denar pa bi zveza namenila za skupne turistične projekte v občini.

M. BEZEK-JAKŠE

Bistrica močnejša od ljudi

Most čeznjo bo

DRAGA PRI ŠENTRUPERTU — Skupina prebivalcev tu gradi most na reči Bistrici in si tako dela bližnjico na poti med Drago, Humom, Ravnami in seveda tudi drugimi kraji in območji, če pogledamo širše. Z mostom, dolgim 12 in širokim 5 metrov, se bodo otresli nekaj kilometrov odvečne poti, toda še naprej jih bo skrbelo, koliko zemlje bo odnesla agresivna Bistrica. Njena voda namreč vztrajno gloda levo in desno in tako na nekaterih mestih neustavljivo odnaša z bregov tud travnike. Bistrica bi bili v tem pogledu kos seveda strokovnjaki za hudourniško vodo, teh pa da ni naokoli, je slišati. Pač, prišli so pogledat, priznava Vinko Tomažin, eden od domačinov, ki ga grade most. »Tudi merilo so že in to je bilo do zdaj vse. Sekali smo grmovje, da bi se dalo urediti strugo, vendar je grmovje do zdaj spet zrastle,« pove Tomažin in pristavi, da so lastniki parcel ob Bistrici malce zaračarani in nejevoljni, ker ni nikogar blizu ob tej njihovi stalni nesreči.

Kaj ob vsem tem menijo v novo-meskem Vodnogospodarskem podjetju, ki je glede na dejavnost pravi naslov za omenjene klice v silii? Predvsem to, da imajo premalo denarja za vse tiste posege, ki bi jih morali opraviti tako rekoč nujno v preštevilnih strugah na svojem zelo širokem območju. Zato so prisiljeni

Vinko Tomažin

vedno znova tehtati, katere struge in katere odseke na njih naj s pičlim denarjem uredijo, da bodo kar največ ljudi obvarovali težav, nevarnosti in posledic, povezanih s preobilnimi vodami. V VGP torej pravijo, da bo Bistrica sicer še naprej na spisku nujnih nalog, vendar se ne ve, kdaj bo dovolj denarja za ureditev njenih odsekov, ki so najbolj izpostavljeni dežju. Da bi Bistrica lažje počakala tovrstnih boljših časov, lahko menda nekaj prispevajo tudi domačini. Slišati je namreč, da nekateri odvažajo prod iz rečne struge. Taki izkopi pa samo pomagajo deroči vodi, da odnese nove kubike ne le dna, ampak tudi travnikov na bregu.

M. LUZAR

Male živali bo odslej mnogo lažje zdraviti

Prenovljena veterinarska postaja v Brežicah

BREŽICE — Včeraj so v Brežicah odprli prenovljeni objekti veterinarske postaje. V njem so razširili in posodobili ambulanto za male živali, ki jim bo odselej omogočala tudi izvajanje zahtevnejših kirurških in zdravstvenih posegov. V prenovljeni stavbi bo začela delati tudi prva veterinarska rentgenska postaja v dolnjenjsko-posavski regiji, ki je sicer redkost tudi v slovenskem merilu.

V Dolnjenjsko-posavskem veterinarskem zavodu se zavedajo, da je za napredek stroke poleg znanja potrebna tudi sodobna oprema, vendar je kljub vsemu še niso uspeli priskrbeti v celoti. Delujejo namreč na področju sedmih občin in naložbe bi bile potrebne prav v vsaki. Objekt, ki so ga slovesno predali namenit včeraj, je največ, kar so v trenutku zmogli sami. Za vse ostale nartre pričakujejo razumevanje in pomoč v brežiški občini in tudi širše.

Njihovi cilji za posavsko regijo so veliki, saj želijo nuditi specializirane storitve za vse vrste malih živali. Prenovljeni objekt jim omogoča razvoj stacionarnega zdravljenja bolnih živali in prav tako nujne trgovine s pestro ponudbo zdravil, dodatkov, opreme in lepotilnih sredstev. K visokemu turizmu, ki se razvija v občini, bi gotovo sodil tudi objekt s hotelsko oskrbo za hitne ljubljence tujih in domačih turistov.

B. D.-G.

NEKATERI STOJILJO OB STRANI

SEVNICA — Na zboru krajanov Drožanjske ceste je predsednik gradbenega odbora za napeljavo javne razsvetljave Franc Novšak povedal, da je treba opraviti še 280 udarniških ur, zbrati pa bo treba še nekaj denarja. Krajanji, zlasti upokojenci, so se jezili, ker ne sodelujejo pri akciji niti niso plačali prispevka nekateri sicer dobro situirani gospodje. Zahtevali so, da le-te opozorijo, sicer pa naj odbor javno objavi, kdo stalno minira akcijo. Predsednik sveta KS Sevnica Oton Skrat in tajnik te KS Stane Šeško sta krajanje seznanila z osnutkom programa za podaljšanje krajevnega samoprispevka.

Z NEZAPOSLENIMI O MOŽNI ZAPOSLOITVI

SEVNICA — Republiški zavod za zaposlovanje — enota Sevnica vabi nezaposlene osebe na sestanke, ki bodo v Sevnici 18., v Krškem 20. in v Brežicah 21. junija (ure bodo navedene na osebni vabilih). Na njih se bodo z zainteresiranimi pogovorili o morebitnem dodatnem izobraževanju in usposabljanju za pridobitev nove zaposlitve. Vabljeni!

V soboto spet ansamblu pred blagovnico

Tokrat že sedmič

BREŽICE — V soboto ob 10. uri se bo pričela tradicionalna prireditel z domačimi ansambli narodnozabavne glasbe pred blagovnico v Brežicah. Letošnje srečanje, ki je že sedmo po vrsti, so naslovlili »Po domače«. Nastopili bodo ansamblu Ivana Paglja, Franca Flereta, Vikija Ašiča, Draga Elikana, Tonija Savnika, Franca Vegla, gorenjski kvintet »As«, Kapelski muzikantje, Dobri prijatelji in pevec Jože Skubic. Program bo povezoval priljubljeni humorist Jaka Šraufciger.

Kot pravi Lojze Ogorevc, organizator glasbenega dela prireditve, je med ansambli veliko zanimanja za brežiško srečanje, vendar si mnogi izmed njih želijo dobiti povrnjene vsaj stroške nastopa. To pa žal ne gre, saj velja pravilo, da prav vsi nastopajo samo zaradi lastne reklame.

»Prireditel se je začela, ko smo pred 7 leti v naši blagovnici organizirali prodajno razstavo glasbenih instrumentov, ozvočenja itd. Razstavni oddelek je obratoval ves mesec in tako smo prišli na idejo, da bi

Lojze Ogorevc

ob sobotah prodajo popestrili še z domačimi narodnozabavnimi ansambli. Ideja majskega srečanja pred blagovnico se je ohranila, pridružila se ji je še gostinska ponudba naše restavracije in po nekaj letih tudi trgovska ponudba na stojnicah pred blagovnico,« je povedal Lojze Ogorevc.

Prireditel z ansambli pred brežiško blagovnico je že uveljavljena v vsakotnem programu občinskih turističnih prireditev. Je odprta za vse, brez vstopnine in brez posebnih finančnih obveznosti, zato si tudi leto obetajo dober obisk. Čeprav so si doslej najbolj meli roke gostinci, se danes ob vse močnejši konkurenci spleča potruditi tudi trgovini, saj bodo zadovoljni kupci tudi ob drugih dneh raje prišli kupovat v blagovnico.

B. D.-G.

Brežiško gospodarstvo na konju?

Nekateri mu napovedujejo skorajšnji razcvet — Kaj pravijo številke?

BREŽICE — Vodstvo brežiškega izvršnega sveta trdi, da so gospodarski rezultati v občini naravnost presenetljivi. Osebnoraba je realno padla, kar je nedvomno posledica prav tako realnega padca osebnih dohodkov. Toda če je verjeti podatkom, se število nezaposlenih vendarle ni tako zelo povečala, kot smo napovedovali lansko leto. Število prijavljenih brezposelnih nesrečnikov je namreč naraslo samo za 123, ob koncu leta pa se je naraščanje celo povsem umirilo. Po zadnjih podatkih je na čakanju okrog dvesto delavcev, ki se jim bodo kmalu pridružili še nekateri iz Gozdnega gospodarstva in obrata Adrie.

Že v letu 1989 se je občina po proizvodni na prebivalca prebila na 49. mesto v republiki, to je kar za 10 mest navzgor. Tudi podatki za leto 1990 in tudi za prvo tretjino letošnjega leta kažejo, da je brežiško gospodarstvo boljše od slovenskega povprečja. Neto akumulativnost je bila večja od izgub, medtem ko je bila v republiškem povprečju kar 5-krat nižja. Fizični obseg proizvodnje je porasel za 10 odst., v slovenskem gospodarstvu pa je na splošno padel.

V občini tudi ni omebe vrednega

VELIK PRIHRANEK S PREDELAVO PAPIRJA

KRŠKO — V skupščinskih klopeh je bila nedavno izrečena tudi pobuda o reciklaži starega papirja, saj že ena tona te odpadne surovine lahko prihrani 5,3 kubikov lesa, ob tem pa še 4.000 kWh električne energije in 28.000 litrov vode, ki bi jih porabili za predelavo lesa v papir. Zaradi varčevanja in ohranjanja narave bi bilo zato nujno potrebno bolj organizirano pristopiti k odkupu in zbiranju starega papirja. Danes se namreč prodaja ne splača več niti požrtovalnim osnovnošolcem, poleg tega pa nikjer ni niti posebnih kontejnerjev, v katere bi lahko občani odlagali papir. Celo pred tovarno Videm, kjer je nekoč že stal tak kontejner, ga danes ni več.

Kaj je izzvalo stečaj Opreme?

Ne slabo poslovanje, prej želja, da se znebijo »odvečnih« delavcev

KRŠKO — Sopovo podjetje Oprema je v stečajnem postopku, vendar pa so krški sindikalisti zaenkrat še kar zadovoljni z dosedanjim potekom dogodkov. Ni namreč veliko manjkalo, da bi po nepotrebnem izzvanem stečaju registrirali povsem novo firmo, v kateri bi okrog dvajset izbrancev kapitaliziralo svoj delež preko Zavoda za zaposlovanje in ga vložilo v podjetje. S tem bi postali solastniki firme, ki bi bila že od začetka v pretežno zasebni lastnini, pozneje pa bi prišla v roke le nekaj ljudi.

Tako vsaj sodi Marjan Urbanč iz krških svobodnih sindikatov. Meni, da je bila firma blokirana le zaradi tega, ker je poslovala preko posebnega podjetja, v katerem je tudi sama imela polovičen delež. Tudi po podatkih SDK stečaj ni bil potreben, saj so nekatera podjetja v občini že dalj časa v bistveno slabšem položaju, pa si še vedno prizadevajo za rešitev in nekako gospodarijo.

»Osnovni namen stečaja je bil znebiti se odvečnih delavcev, predvsem delovnih invalidov in drugih, ki so sicer z zakonom zaščiteni. Menim pa, da zaradi tega ne bi bilo potrebno izpeljati stečaja, saj obstajajo zakoniti postopki. Stečaj je

bil sicer uveden, a smo kljub vsemu do-

• V sindikatu imajo ob stečajnem postopku še precej pripomb, zato bodo sklicali sestane svojih članov, ki so zaposleni v Sopolu. Zahtevali bodo, da se delavcem izplačajo osebni dohodki za maj, da jim preko obveznic poravnajo tudi potne stroške in regre za prehrano ter izplačajo regres za letni dopust. Prav tako bodo zahtevali izplačilo razlike pri osebnih dohodkih od 70 do 100 odst., ki so nastale zaradi čakanja na domu in razlike zaradi izplačevanja zajamčenih osebnih dohodkov v času blokade. Delavcem naj bi izbrali tudi podelitev jubilejnih nagrad in izterjali vse obresti na nepravčasno plačane zneske.

ki nepovratnih sredstev, temveč s krediti po zelo ugodni obrestni meri, saj so presodili, da je to veliko bolj gospodarno. Izvršni svet že pripravlja predlog odloka s kriteriji za dodelitev sredstev za gospodarski razvoj. Poleg tega v občini pospešno pripravljajo tudi prostorske akte, ki so temelj novih projektov za razvoj gospodarstva.

B. D.-G.

NOVOMEŠKI SIMFONIKI GOSTUJEJO V BREŽICAH

BREŽICE — Na povabilo tukajšnje glasbene šole bo v četrtek, 20. junija, v Brežicah gostoval Novomeški simfonični orkester pod vodstvom Zdravka Hribarja. Orkester se bo brežiškemu občinstvu predstavil s programom, ki ga je pripravil za svoj prvi celovečerni koncert 22. aprila letos v novomeški frančiškanski cerkvi.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 25. maja do 5. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Milka Šetinc iz Mihalovca — deklico, Jožefa Ulčnik iz Zagaja — Jožico, Jožeta Terezija Novšak iz Sevnice — dečka, Marta Berberšak iz Brežic — Uroša, Stanislava Molan iz Bukoška — Marka, Vladka Molan iz Silovca — Valentino, Tonika Kodrič iz Šutne — Gregorja, Branka Kodrič iz Velike vasi — Roka, Marta Kodrič iz Črešnjic — Barbaro, Marica Rajčič iz Oršja — dečka, Barije Asani iz Brežic — Mlanoro, Renata Blatnik iz Leskovca — Marušo in Stanka Kukovič iz Malega Kamna — Nejca. Čestitamo!

ZA ČETRTINO MANJ DENARJA ZA STRANKE

SEVNICA — Pri Koaliciji Demosa in Liberalno-demokratske stranke v Sevnici so izračunali, da je bivša OK SZDL dobila v letu preveč denarja, zato so od občinske vlade zahtevali, naj popravi napako. Izvršni svet je sklenil, da bodo za izenačitev končnega dotiranja strank v letu 1990 iz sredstev občinskih upravnih organov izdvojili 56.715 din in revalorizirali z novim tečajem marke, kar zneslo 105.328 din. Revalorizirana sredstva bodo nakazali koaliciji v višini 58.368 din, SDP pa 46.960 din. Dvanajstine, namenjene v proračunu za financiranje strank v letu 1991, bodo od 1. junija za četrtno manjše. Teh 25 odstotkov od dotacije strank bodo namenili razvoju podjetništva in obrti v občini, kar je že tudi pred časom predlagala koalicija na seji občinske skupščine, a tedaj ni dobila zadostne podpore.

B. D.-G.

PESTRO OB KRŠKEM KRAJEVNEM PRAZNIKU

KRŠKO — V tem tednu praznuje svoj krajevni praznik KS Krško. V njegovo počastitev bo že jutri ob 17. uri koncert učencev glasbene šole Krško, le dve uri pozneje pa še svečana seja skupščine s podelitvijo plaketa krajevnemu skupnosti. Zlato plaketo bo prejel Slavko Štribar, srebrno bodo podelili Štefanu Šunti, Rudiju Dimcu, OŠ Mihajla Rostoharja in Labodu »Libna«. Bronasti plaketi KS Krško bosta namenjeni Nataliji Repec in Plesnemu društvu Videm.

S tem pa prireditel ob krajevnem prazniku še ne bo konec, saj se bo že v soboto ob 10. uri dopoldne začel veslaški spust od Sevnice do Krškega s ciljem ob 11.30 pri Jermanovi skali. Ob 19. uri bo koncertni večer v krškem kulturnem domu, kjer bosta gostovala Branka Brezavčec in Brine Jež-Brezavčec (violin in klavir). V torek zjutraj bodo na OŠ Jurija Dalmatina organizirali likovno kolonijo in ob 12. odprli še razstavo. Jutri teden ob 18. uri bo pihalni orkester »Videm« priredil promenade koncert po starem delu mesta, dan pozneje ob isti uri pa bodo planinci društva »Videm« organizirali »Kresno noč« na Libni. Istočasno se bo na igrišču krške srednje šole začelo družabno srečanje krajanov, medtem ko bo uro pozneje v športni dvorani v Leskovcu Show program plesnega studia »Videm«.

KOLESARSKI TABOR IN RAFTING

SEVNICA — Mladinski odsek Planinskega društva Lisca, Sevnica — Krško vabi kolesarske navdušence na kolesarski tabor, ki bo od 17. do 24. avgusta. Udeleženci tabora bodo prekoslesarili Koroško, Režijo in dolino Soče, kjer bo organiziran tudi rafting na reki Soči. Ker bo pot dolga približno 450 km, bo potrebno poleg obilo dobre volje udeležencev tabora tudi, da bodo opremljeni s primernimi kolesi s prestavami, manjkati pa seveda ne bi smelo niti fizične kondicije. Prijave zbirata Aleš Gunstek in Stojan Anzelc do 30. junija.

V POČASTITEV SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

SEVNICA — Sevnška liberalno-demokratska stranka načrtuje skupaj s taborniškim odredom Treh smrek iz Sevnice 28. junija prireditel v počastitev slovenske državnosti. Prireditel — o njej bomo še podrobneje pisali — bo na prostem, in sicer pred taborniškim domom v Sevnici, sodelovalo pa bo več zabavnih ansamblov.

Boštanjčani o jutrišnjem dnevu

V nedeljo v KS Boštanj referendum o 1,5-odst. samoprispevku 1991 — 1996

BOŠTANJ — Zdaj je že povsem jasno, da se bodo v boštanjski krajevni skupnosti krajani 16. junija na referendumu odločili o uvedbi krajevnega samoprispevka, s katerim naj bi v petih letih zbrali okrog 6 milijonov dinarjev, vrednost v natančnem programu opredeljenih del pa je za več kot trikrat večja.

So pač stvari, ki si jih v življenju ni moč privoščiti z enkratnim prispevkom iz žepa. Tudi Boštanjčani že vrsto let upoštevajo to realnost in z denarjem, ki se nateka od samoprispevka, ravnavajo bolj smotrno kot marsikakšno podjetje ali celo banka. Zatorej poskrbijo, da ljudem natečijo čistega vina. To so naredili tudi tokrat, ko so krajanom na zborih in z brošuro, ki jo je uredil Alfred Železnik, najprej izčrpno poročali o uresničitvi programa preteklega samoprispevka, pred 16. junijem pa bodo vsa gospodinjstva dobila v roke še drugo, brošurico s cilji novega samoprispevka.

V tej je tudi izjava predsednika sevnške vlade Marjana Kurmika, ki pravi, da so se krajanji KS Boštanj vedno znali organizirati in izvesti prenekatero naložbo. »Razen zagotavljanja denarja ima akcija samoprispevka še druge ugodne učinke. Prav gotovo se s pripravo programa del, ki mora dobiti najširšo podporo na referendumu, doseže predvsem enakomeren in pravičen razvoj infrastrukture na območju celotne krajevske skupnosti,« pravi med drugim Kurmik in obljublja, da bodo na občini tudi v prihodnje podpirali programe samoprispevkov.

Naj omenimo le nekatere pridobitve, za katere naj bi v 12 vaških odborih (VO) namenili največ denarja: VO Log (brv, pločnik, javna razsvetljava), VO Lukovec (brv, izgradnja večnamenskega prostora, gasilska orodjarna), VO

Jablanica (asfaltiranje cest Jablanica — Zavine — Novi Grad — Brezovica — Jablanica — Škulj), VO Šmarčna (zoporni asfaltni sloj, ureditev gornjih prostorov gasilskega doma), VO Radna (brv, plin), VO Kopolje (cesti Mrtovec in Lisiče jame, dokončanje doma ter ceste Kopolje — Dvorec — Šmarčna), VO Križ (dokončanje rekonstrukcije ceste Telče — Plavne, napeljava vodovoda Kovačev hrib, asfaltiranje ceste Telče — Križ), VO

Jože Železnik, predsednik skupščine KS Boštanj

Konjsko (brv, cesta Radna — Konjsko — Laze), VO Gaberje (vodovod Jelovec, asfalt Gaberje), VO Apnenik (vodovod, rekonstrukcija ceste Apnenik), VO Vrh (asfaltiranje ceste Okič, cesta Vrh) in VO Boštanj (brv, plin). »Referendum je izziv tudi za številna društva v naši krajevni skupnosti, saj smo za njihove dejavnosti namenili 200.000 dinarjev,« pravi predsednik sveta KS Jure Šlogar. Predsednik GD Boštanj Jože Udovc pa se zahvaljuje krajanom za dosedanje razumevanje in pomoč, saj so s prejšnjim samoprispevkom omogočili nakup avtostierne, brez katere si ne morejo več predstavljati učinkovitega posredovanja ob raznih nesrečah in oskrbe s pitno vodo v sušnih obdobjih. »Prepričan sem, da bodo krajanji tudi na nedeljskem referendumu glasovali za samoprispevek, s tem pa tudi omogočili uresničitev programa našega gasilskega društva, da bomo čimprej prišli do prepotrebne novega kombija.«

P. PERC

RECITAL OB 400. OBLETNICI GALLUSOVE SMRTI

SEVNICA — V Lutrovi kleti pri sevnškem gradu bo v petek, 14. junija, ob 20. uri recital v počastitev 400. obletnice Gallusove smrti in 120. obletnice smrti pesnika Antona Umka-Okiškega. Nastopili bodo gledališki igralec Ivo Ban, ženski oktet Brestanica in oktet Boštanjki fantje.

Njegov opus živi dalje

Pred 25 leti je v Novem mestu umrl Marjan Kozina

Vsredo, 19. junija, se bo dopolnilo petindvajset let, kar je s prizorišča človeškega življenja za vedno odšel skladatelj Marjan Kozina. Življenjsko izčrpan in bolan je svojo zemljsko pot končal po dopolnjenem 69. letu starosti v Novem mestu, kjer se je tudi rodil. Rojstno mesto se mu je med drugim oddolžilo tako, da je po njem imenovalo glasbeno šolo in eno od ulic.

Ob Kozinovi smrti so zapisali, da pomeni njegovo zemeljsko slovo hudo izgubo za slovensko glasbo in slovensko kulturo. Zavedali so se, da bi lahko še bolj obogatili našo skladateljsko zakladnico, kot jo je, saj je imel za to zavidanja vredne dar. Vseeno je veliko ustvaril, najpomembnejše pa je to, da je njegov opus danes še prav tako živ in pomemben, kot je bil za skladateljevega življenja.

Kozina je kompozicijo doštudiral na Dunaju, iz dirigiranja pa diplomiral v Pragi. Pred vojno je bil korepetitor v ljubljanski Operi, dirigent in direktor Glasbene matice v Mariboru ter docent na glasbeni akademiji v Beogradu, od koder je leta 1943 odšel v partizane. Po vojni je bil direktor Slovenske filharmonije in od leta 1950 do 1960 profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Že leta 1953 je postal redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Še prej, leta 1948, so mu v Ljubljani podelili Prešernovo nagrado.

Kozina se je kot skladatelj poskušal približati narodni melodiki in ritmiki, kar je občno prispevalo k priljubljenosti njegovih del. Njegov programsko zamišljena orkestralna dela sodijo med vrhunce slovenske glasbe (Simfonija, Ilova gora, Padlim, Proti morju, Davnina). To velja tudi za njegovo opero Ekvinočij, ki jo je napisal po Vojnovičevi drami. V vokalni glasbi se je posebno odlikoval z Baladami Petrice Kerempuha na Krleževe verze, zelo znana pa je tudi njegova Tlaka, s katero je povečal slovenske kmečke upore. Več Kozinovih zborovskih pesmi se nanaša na partizansko obdobje, rad je skladal na besedila najrazličnejših pesnikov.

Marjan Kozina (4. 6. 1907 — 19. 6. 1966)

Kozina pa je tudi znal sukati pero in je marsikaj napisal v besedi. Za pomembno strokovno, a poljudno pisano delo šteje knjiga o svetu opere. Njegova humorna natura pa se kaže v zbirki potopisov Veseli potopisi, ki ji je pomagala na svetlo prejšnja Dolenjska založba.

I. Z.

Jutri odpirajo 2. belokranjski likovni bienale

Sodelovalo bo 22 likovnikov z okoli 70 deli

ČRNOMELJ — Skupina belokranjskih likovnih ustvarjalcev je pripravila 2. belokranjski likovni bienale, ki ga bo jutri, v petek, 14. junija, ob 20. uri v galeriji Miniart odprl predsednik črnomaljske občinske skupščine Martin Janžekovič.

Na razstavi bienala bo sodelovalo 22 avtorjev z okoli 70 deli, vsak razstavlja več pa je moral predložiti vsaj eno delo, ustvarjeno na temo belokranjske kulturne dediščine. K sodelovanju so povabili vse v Beli krajini delujoče likovnike in ustvarjalce, ki so po rodu Belokranjci, živijo pa drugje. O Belokranjskem likovnem bienalu kot prireditvi, ki naj bi postala tradicionalna, in o razstavljenih delih ter njihovih avtorjih bo govorila umetnostna zgodovinarica Andreja Brancelj iz Metlike.

Razstava 2. belokranjskega likovnega bienala bo v Črnomlju na ogled do 28. junija. Že naslednji dan jo bodo prepeljali v Ljubljano, in sicer v Jožefovo galerijo, katere lastnik je akademski kipar Jože Vrščaj iz Črnomlja, eden glavnih pobudnikov za bienale in sploh za poživitev likovnega življenja v Črnomlju. V Ljubljani bo razstava odprta do 20. julija.

GLASBENI ZAKLJUČEK LE V ŠENTJERNEJU

NOVO MESTO — Glasbena šola Marjana Kozine letos ne bo pripravila običajne letne produkcije v Novem mestu, ampak se je odločila, da bodo javen nastop učenec pripravili le na njenem oddelku v Šentjerneju, in sicer bo to v tork, 18. junija.

res domačin in tujih poznavalcev grafične umetnosti. Naslopl naj bi bil novi katalog podoben prvemu, se pravi, da bi bila besedila prevedena v več tujih jezikov.

Tudi II. bienale naj bi spremljale najrazličnejše kulturne prireditve, podobno, kot so prvega, in glede na to, ker se v Novem mestu čez poletje do zdaj ni tako rekoč nič dogajalo, so možnosti, da se bienalni čas opremi s takimi prireditvami, res neizčrpane. Do besede naj pridejo glasbeni, pevski, literarni, plesni, baletni in še kakšni večeri, pogovori, ob tem pa še fotografija, arhitektura, oblikovalci in številni drugi ustvarjalci, ki naj bi predstavili del svoje dejavnosti.

Kaj vse lahko bo, česa bo več in česa manj, česa pa kljub najboljši volji in želji ne bo moglo biti, bo znano potem, ko se bo videlo, ali je za vse tudi denarno pokritje. Seveda bodo člani organizacijskega odbora najprej pripravili program vseh dogajanj, se pravi, konkretno zbirali vsebinski okvir II. bienala slovenske grafike, o katerem je, kot rečeno, beseda tekla na prvi seji omenjenega odbora. Za zdaj lahko zatrdimo le to, da bienale bo in da so se priprave nanj začele.

I. ZORAN

Medobčinski pevski večer

Na jutrišnji medobčinski pevski reviji v Novem mestu bo nastopilo dvanajst zborov iz štirih občin

NOVO MESTO — To pomlad je prišlo v vodstvu Pevsake zveze Dolenjske in Bele krajine do običajne menjave, tako da je zdaj enoletni predsednik te medobčinske organizacije iz novomeške občine, in sicer je to glasbenik Slavko Rauch, s tem pa se je tudi njen sedež avtomatično preselil v Novo mesto. Tu so poslej tudi vse medobčinske pevске prireditve — medobčinska revija odraslih zborov pa bo jutri, v petek, 14. junija, ob 19.30 v Domu kulturne.

Na tej reviji, ki ima stalen naslov Naša zemlja po pesmi Marjana Kozine,

bo sodelovalo dvanajst zborov iz črnomaljske, novomeške, trebanjske in grosupeljske občine. Belo krajino bo torej zastopal moški zbor Belt iz Črnomlja, iz novomeške občine bodo nastopili Dolenjski oktet, zbor upokojencev iz Novnega mesta, mešana zbor IMV in Krka ter franciški oktet, iz grosupeljske občine pa ženski nonet iz Vidma — Dobrepolja, moški oktet Mladika in moški zbor Rafka Fabianija iz Gropelja ter moški zbor Rašica iz Šentvida pri Stični. Vsak zbor bo zapel dve pesmi. Dodajmo, da bo revijo spremljal priznani slovenski strokovnjak za zborovsko prepevanje mag. Mirko Slosar.

I. Z.

Na vsakogar preži trenutek

Ob 20-letnici slikarstva Jožeta Kotarja — Razstava v upravni stavbi

NOVO MESTO — Na vsakogar, ki se je spustil na področje umetnosti kot ustvarjalec, preži trenutek, ko se mora ustavititi in kritičko premisliti svojo doledanjo pot, jo premisliti od samega začetka, če se pokaže, da je to potrebno. Še več, resnica, ki domuje v njegovih stvaritvah in je nad vsem drugim, zahteva, da se »zvaga« v luči svojih in tujih dosežkov. Šele popolnoma soočeni sam s sabo in s svojim delom bo lahko ugotovil, ali so njegova iskanja bila usmerjena v odkrivanje novega, še ne preizkušene in tvegane, ali je bolj ali manj delal po znanih tujih vzorcih, se zgledoval po drugih in jih celo posnemal. Na koncu koncev mu bo pošteno priznано le tisto, kar je sam v potu svojega obraza pridela na lastnem željniku.

Za novomeškega slikarja Jožeta Kotarja je prvi tak trenutek prišel prav zdaj, ko se je nenadoma zavedel, da že dve desetletji služi muzej oblik in barv. Kdor že toliko let dela, nima samo pravice, da to obhaja kot osebni jubilej, temveč da to tudi s čim obeleži. Razumljivo, da se je Jože Kotar odločil proslaviti dvajset let slikarskega dela z razstavo. Razstavo njegovih del so odprli v ponedeljek v razstavnici avli Krkine upravne stavbe v Ločni.

Razstavljeni dela omogočajo pregled Kotarjevega slikarstva skozi daljše obdobje, saj se slikar samo tako lahko celostno potrdi. Kotar ne prikriva, da takšno potrditev nujno potrebuje. Sproti je to sicer dosegel, ko se je tekmovalno (na ekstemporij) vključeval v svet umetnosti in za to prejel številna priznanja in nagrade, kar pa ga je le kratek čas zadovoljevalo. Vedno je hotel več, doseči kaj izjemnega, s čimer bi pomembno zaznamoval slovensko kulturo. Pa mu nekako ni šlo, čeprav bi to z nekaj več tveganja in tudi izvirnosti zmoget, saj ima talent za slikanje in ta talent je z dosedanjim delom nedvomno izpričal. Tudi zdajšnja razstava to potrjuje. Ali pa bo znal omenjeni trenutek za temeljni premislek tudi izrabiti, se odlepi od nekakšnega ponavljajočega se mrtvega teka in se drzneje lotiti dela, pa je seveda odvisno samo od njega samega. Zaželimo mu, da bi to zmoget.

I. ZORAN

V ZDRAVILIŠČU

ŠMARJEŠKE TOPLICE — V tukajšnjem zdravilišču sta v četrtek, 6. junija, zvečer nastopila harmonikarski orkester novomeške glasbene šole pod vodstvom Branke Geček in mlajši mladinski pevski zbor te šole pod vodstvom Cvetke Hribar. Koncert je zbudil veliko zanimanja poslušalcev.

Mednarodna klavirska šola

Namenjena nadarjenim učencem — Prijave do sobote — Poučeval bo S. E. Gadžijev iz Moskve

KOČEVJE — Glasbena šola Kočevje bo od 22. julija do 3. avgusta organizirala mednarodno poletno klavirsko šolo. Prijave bodo sprejemali še do sobote, 15. junija. Sprejetih bo le 15 učenec iz Slovenije, Jugoslavije in sosednjih držav. Kot opazovalci se lahko prijavijo tudi glasbeni pedagogi. Šola je namenjena predvsem učencem, ki žele biti poklicni pianisti. Strokovno bo šolo vodil znani pedagog in docent »Specijalne glasbene šole pri konservatoriju Čajkovski« v Moskvi, prof. Sijavuš E. Gadžijev.

Vabilo za udeležbo v poletni šoli so iz Kočevja poslali tudi pobratenima občinama Dolina pri Trstu in Rab, Svetov-

V LUTROVI KLETI V SPOMIN GALLUSU IN OKIŠKEMU

SEVNICA — Tukajšnja Zveza kulturnih organizacij pripravlja ob 400-letnici smrti slovenskega skladatelja Jakoba Gallusa Petelina in ob 120-letnici smrti slovenskega pesnika Antona Umeka-Okiškega, rojaka z Okiča pri Boštanju, spominski glasbeno-literarni večer. Prireditve bo jutri, v petek, 14. junija, ob 20. uri v Lutrovi kleti na sevniškem gradu. Nastopili bodo: ženski oktet iz Brestanice, oktet Boštanjski fantje in igralec Ivo Ban.

Nem združenju Kočevjarjev, ki ga vodi dr. Herbert Krauland, ter Avstrijskemu združenju Kočevjarjev, ki ga vodi dr. Viktor Mihitsch.

Strokovnega vodjo šole prof. Sijavuš E. Gadžijeva našim bralcem ni treba podrobneje predstaviti, saj smo o njem že pisali, nazadnje aprila letos, ko je organiziral v Kočevju (in še nekaterih drugih krajih v Sloveniji in tujini) koncert najbolj nadarjenih mladih pianistov iz Moskve. Že takrat je profesor Gadžijev, ki je kot strokovnjak znan po vsem svetu, napovedal poletno šolo za nadarjene pianiste v Kočevju in poudaril, da jo organizira predvsem zato, ker želi pomagati mladim, nadarjenim za glasbo, in da bo podobne šole organizirali tudi v naslednjih letih, če bo za tako izobraževanje dovolj zanimanja. Prof. Gadžijev je tudi učitelj Erika Šulerja iz Kočevja, ki obiskuje moskovski konservatorij in zdaj končuje 8. razred te šole.

J. PRIMC

KNJIGA O PETRU KLEPCU

KOČEVJE, ČABAR, DELNICE — Usklajevalec ureditve dogovora o razvoju zgorje kolpeške doline, Stanko Nikolič, poroča, da so priprave za izdajo knjžice o Petru Klepcu in njegovi deželi v zaključni fazi. Potrebno je le še poskrbeti za prevod v hrvaški jezik in v narečje »dežele Petra Klepca«, skrajšani prevod pa še v italijansko, nemško, angleščino in tudi francoščino, saj prav v Franciji dela največ ljudi s tega območja.

RAZSTAVA O PRVEM NOVOMEŠKEM TISKARJU

NOVO MESTO — V Študijski knjižnici Mirana Jarca bodo jutri, v petek, 14. junija, ob 19. uri odprli razstavo o prvem novomeškem tiskarju Tandlerju in uredniku prvega časnika na Dolenjskem, Slovensiens Blatt, Francu Polaku. Knjižnica je razstavo pripravila v sodelovanju z avtorjem raziskave o časnikarski preteklosti v Novem mestu, Milošem Jakopcem, nekdanjim novinarjem Dolenjskega lista.

Bienale pod občinskim okriljem

Branko Suhý predsednik II. bienala slovenske grafike, Marjan Dvornik predsednik upravnega, Boris Dular pa predsednik organizacijskega odbora — Organizacijski odbor že obravnava vsebinski okvir prireditve, ki bo prihodnje leto

NOVO MESTO — Če je bil I. beinale slovenske grafike Otočec iz pravnega vidika nezakonski oziroma nikogaršnji otrok, kar je pri njegovih izpeljavi povzročalo zaplete in težave, pa to za II. bienale, ki bi moral biti letos, a so ga zaradi težavnega gmojnega položaja sponzorjev in drugih nerazrešenih problemov prestavili na prihodnje leto, ne bo več veljalo.

To pomembno slovensko likovno prireditev je vzela letos pod svoje okrilje Skupščina občine Novo mesto, uradno ustanovila njene organe in s tem Bienale ne le postavila na trdne pravne temelje, temveč tudi preprečila najrazličnejše tendenciozne govornice, podtikanja in špekulacije neredkih posameznikov, ki so v javnosti prikazovali na manifestaciji kot nekaj, kar služi peščici puhlih posameznikov. Skupščina je sredi maja imenovala akademskega slikarja in grafika Branka Suhýja za predsednika II. beinala slovenske grafike, 19-članski upravni odbor bienala in Marjana Dvornika za njegovega predsednika ter 13-članski organizacijski odbor Bienala, katerega predsednik je Boris Dular.

V petek, 7. junija, popoldne se je prvi sestel organizacijski odbor in pod vodstvom Borisa Dularja obravnava vsebinski okvir II. beinala, ki ga je obrazil Branko Suhý, nato pa so si člani razdelili dolžnosti. Bienale, ki bo odprto od maja do septembra 1992, bo še obdržal ime Otočca, vendar pa osrednja razstava z natečajem pridobljenih del ne bo več na Otočcu, marveč v Novem mestu, bržkone v Dolenjski galeriji. Po predvidevanju Branka Suhýja naj bi razstava obsegala okoli 150 grafičnih listov kakih 50 avtorjev. Pet nagradencev bi tako kot prvič izbrala mednarodna žirija. Ob glavnih razstavi bi bilo še pet avtorskih, in sicer bi v različnih novomeških razstaviščih imeli večje prikaze svojega dela umetniki, ki so vidno zaznamovali podobo slovenske grafike; glavni nagradenec prvega Bienala, Štefan Galič, bi se npr. predstavil na Otočcu.

Slikarka v SDK

V novomeški SDK razstavlja Mirna Pavlovec

NOVO MESTO — V razstavišču SDK so odprli v ponedeljek, 10. junija, razstavo slik akademske slikarke Mirne Pavlovec iz Škofje Loke. Slikarka je vnučnica akademskega slikarja Francea Pavlovca, enega najboljših slovenskih krajinarjev, pripadnikov subtilnega lirizma, struje, ki je prevladovala med obema vojnoma, in v določnem smislu njegovo delo nadaljuje, samo da na drugačen način. Njeno slikarstvo je obiskovalcem predstavil umetnostni zgodovinar in kritik dr. Ivan Sedej.

Otvoritveni spored je s krajšim nastopom popestril mešani mladinski pevski zbor Glasbene šole Marjana Kozine pod vodstvom Jožice Bradáč.

Obrazi in rože

KRŠKO — Galerija Krško je letošnjo razstavno sezono začela dokaj pozno, šele minuli petek, 7. junija, ko so v njej odprli prodajno razstavo portretov in tihotuj akademskih slikarke Maje Kocmut iz Maribora. Otvoritveno slovesnost je z glasbo popestril novomeški kitarist Dušan Pavlenič.

Dr. Mirko Juteršek je zapisal, da razstavljeni dela sama dokazujejo slikarkino željo prenesti bistvo likovnega sporočila v portret. »V količinski meri se to pokriva z vsemi tistimi sanjarjenji, ki so Majo Kocmut pripeljala v svet umetnosti, bi seveda sama vedela najbolje razložiti. Toda če zaslučimo ob srečanju z vsemi temi obrazi bolj kot karkoli drugega nekakšno sanjarjenje, ne moremo biti daleč od njihove dejanske vsebine. Portreti te slikarke so namreč omejeni na najnujnejše, zgolj na obraze,« pravi dr. Juteršek in meni, da ostaja portret v klasičnem smislu zavestno omejen na obraz zato, ker zanj vse drugo ni nujno. Svojevrstno poetično razpoloženje pa ustvarjajo tudi tihotuja — cvetlični šopki — ki lepo dopolnjujejo portretni del razstave.

Razstavo, ki bo odprta do 21. junija, je pripravila Valvasorjeva knjižnica v sodelovanju z Marijo Medved ter ob sponzorski pomoči krške občinske skupščine in firme IPEO inženiring procesne in ekološke opreme iz Krškega.

Kaj prinaša zbirka Gorjanski škrt

Pesniška zbirka Vesne Pečavar Zlati grad in knjiga pravljic Ivana Sivca Dober dan, palčki — Prvi knjigi za otroke v novi knjižni zbirki Dolenjske založbe

Dolenjska založba se je odločila izdati literaturo tudi za otroke in je v ta namen osnovala knjižno zbirko Gorjanski škrt. To je že tretja poslovalna knjižna zbirka omenjene založbe, ureja pa jo Jasna Šinkovec. Zbirka se je pred kratkim predstavila s prvo knjižno žetvijo. Izšla sta dva zvezka, številko ena ima pesniška zbirka novomeške avtorice Vesne Pečavar Zlati grad, številko dva pa zbirka slovenskih pravljic že uveljavljene pisca Ivana Sivca Dober dan, palčki. Obe knjigi sta bogato ilustrirani z izvirnimi barvnimi ilustracijami; za Zlati grad jih je prispeval Jure Kastelic, za Dober dan, palčki, pa Dunja Kofler. Dodajmo še, da so pesmi izšle v 3.000 in pravljice v 2.000 izvodih. Za tako visoki nakladi se je založba odločila bržkone zato, ker računata, da se bosta knjigi mladim bralcem priljubili in postali popularni.

Pesnica Vesna Pečavar — novinka med pesniškimi imeni na Dolenjskem, Zlati grad pa je tudi njen knjižni prevenc — je v tej knjigi zbrane pesmi namenila otrokom, ki že dolgo niso več neboljni začetniki v spoznavanju sveta in vsakdanjem življenjem. Pesnica je svoje verze položila v usta dečku, ki marsikaj že ve in tudi zna brati iz knjig. V pesmici Odločitev takole pomodruje: »Zadnjič me je očka vprašal, / če si sestrico želim, / zraven mam je mežikal, / čakal, da odgovorim. / Jaz sem sicer hotel kučka, / ampak lo mogoče ni, / ker so kučki strašno dragi, / sestra se pa kar rodi.« Citirani verzi so obenem morebiti najlepši primer (iz cele zbirke) res dobre pesmi za otroke, ta pa naj bo, ko prvič vedno izkušnje, neposredna, vedra, z več ali manj prinesni humorja in predvsem zapomnljiva. Če si ob tem priključimo v spomin nekatere v knjižni obliki izšle verzifikacije, ki so jih njihovih avtorji dali v branje otrokom kot njim primerne, potem lahko za Zlati grad zapišemo še bolj prepričani, da pesmi v njem niso le reklamirane kot otroške, ampak to tudi v resnici so.

Knjiga Ivana Sivca Dober dan, palčki, prinaša štirinajst pričevanj o palčkih pri nas. Seveda ne gre za kate-

terekoli in kakršnekol palčke, ki bi v našo deželo zašli iz drugih znanih pravljic ali se k nam prithotapili celo iz drugih dežel, ampak so to pravi naši, slovenski palčki. Pisatelj je odkril, da jih je naša dežela prav tako polna, kot je polna naravnih lepot, po katerih slovi doma in v svetu. Že na začetku knjige beremo, da se slovenski palčki od drugih razlikujejo po velikosti, po bradah in po tehnični opremljenosti — nekateri se vozijo z raketaletmi, letičnimi sanmi, s podmornicami itd., nekateri pa še kar, po starem, pešajo. So, kakor ljudje, eni grede s časom naprej, drugi živijo v slogu svojih prednikov. V mestih jih je malo, ker ne marajo smrdljivega zraka, jih je pa toliko več v gozdovih, na bregovih zelenih rek, v parkih. Kje na Slovenskem jih je najti, kaže priloženi zemljevid — palčjevid, najti pa jih je v vseh regijah, tudi v okolici Novega mesta in v Beli krajini. Njihovo življenje je na las podobno človeškemu, vse, karkoli počnejo Slovenci, počnejo tudi naši palčki. Tudi slovenske poklice so prevzeli. So imenitni obrtniki, čebelarji, polharji, planinci, zeliščarji,

kdo bi vse naševal! Pisatelj zatrjuje, da se je v kočevskih gozdovih pogovarjal s skrbnim palčkom logarjem, da je na Dolenjskem doma imeniten palček gobar, da ob Kolpi rad poseda izvrstni mlinar itd.

Kdor hoče zvedeti kaj več o teh naših palčkih, mora seveda vzeti v roke Sivocevo knjigo in jo prebrati. Mogoče bo potem tudi njega zamikalo, da bo šel za palčki oprezat, saj pisatelj pravi, da jih je še mnogo in da sam vseh ne pozna. Kakšni ti palčki so, pokažejo barvne slike, s katerimi je knjiga ilustrirana.

Z obema knjigama, s pesmimi Vesne Pečavar in pravljicami Ivana Sivca, se je nova knjižna zbirka res lepo predstavila in upamo lahko, da bo Gorjanski škrt v tem smislu še plodonosnejši.

I. ZORAN

pisma in odmevi

ISKRA POMOTOMA IZPADLA

V članku »Dolenji največji izvozniki« objavljenem v DL 6. junija 1991, ni med dolenjskimi izvozniki navedena Iskra Kondenzatorji Semeč. V Gospodarskem vestniku, iz katerega je avtor uporabil podatke, je Iskra Semeč navedena na 68. mestu z 11.795.372 dolarji izvoza in je deveti dolenjski konvertibilni izvoznik. V kolikor pa upoštevamo ustvarjeni pozitivni konvertibilni saldo 4.856.562 dolarja, pa zavzema v dolenjskem prostoru celo peto mesto. Menim, da so navedeni podatki dovolj zgovorni in zaslužni objaviti. Prosim, da v smislu popolnega in pravičnega informiranja svojih bralcev napako na primeren način popravite.

V. d. direktorja družbe
Iskra Industrija kondenzatorjev
in opreme Semeč d.o.o.
JANEZ ŠTEFANIČ, dipl. ing.

PRIPIS UREDNIŠTVA — V objavljenemu seznamu je Iskra izpadla pomotoma, za kar se prizadetim in bralcem opravičujemo.

NIHČE NI PREROK V SVOJI DOMOVINI

Poročevalka v Krških novicah je mi nuli teden skušala priti do dna domnevnih napaki »občasnega poročevalca Dela, samostojnega novinarja A. Ž.« o tem, kdaj naj bi se zares nehala kaditi iz krškega Vidma, oziroma kdaj so tam zaustavili proizvodnjo celuloze. Resnici na ljubo bodi povedano, da so takrat zaustavitve opozarjali iz Vidmove službe za obveščanje celo v posebnem sprememnem dopisu. Ni bilo razloga, da tej službi ne bi verjeli, sploh se pri vsem sodelovanju s samo svetovno službo Francija Zavrla. Ker tam, sodeč po zadnji številki tovarniškega Obveščevalca z dne 7. junija, še vedno razglablja, kdo je napačno ocenil picle zaloge lesovine, ker pa že celo trgajo plačo nekemu »upokojskemu pripravniku«, bo menda bolje. A. Ž. se seveda še nadalje priporoča v branje. Sodeč po komentarju v Obveščevalcu, pa niti to ne bo lahko. Kaže, da smo vsemu navkljub le opozorili na širši problem (ne)založenosti tega papirniškega velikana z lesno surovino.

ALFRED ŽELEZNIK
Boštanj

RESNICA SE IZGUBI NA STRANSKIH POTEH

V člankih v Dolenjskem listu dne 6. 9. 1990 in 21. 3. 1991 pod naslovom »Kako dolga je še pot do resnice« sem postavil nekaj bistvenih zaključnih vprašanj Stipanoviču, Simoniču in še komu, ki je nezakonito obravnaval moj primer. Zato bi postavil še nekaj vprašanj Stipanoviču in pa nevednemu Simoniču: Kaj so se dogovarjali za zaprtimi vrati? Je bilo to kemično čiščenje postaj? Ali sem se mogoče pregrešil zato, ker sem glasno razmišljal, kam je šel denar od naših bonov za družbeno prehrano od nadurnega dela? Ali zato, ker mi je Stipanovič vrnil po dveh letih pošiljalo eno mesečno plačo, nakar mi je sam rekel, da poslej nisva več kolega? Na začetku leta 1981 sem vložil tožbo na sodišče združenega dela in obtožil nepravilno ravnanje Stipanoviča (opisano v predhodnih člankih), ali nikjer in nikdar se ni pojavil, čeprav je bil vajben. Žel bi, da bi se po dolgem času le moral pojaviti v moji navzočnosti in pri pristojnih in nepristranskih ljudeh odgovoriti na vsa predhodno zastavljena vprašanja.

ALOJZ LJUBI
Ždinja vas 7, Otočec

Sodraška mreža

PROSTOR ZA CENTRALO — Prav te dni poteka prenova prostorov nekdanjega krajevne urada Sodražica. Preuredili jih bodo tako, da bodo primerni za novo telefonsko centralo. Že poleti naj bi namreč dobila Sodražica telefonsko centralo za 800 priključkov.

ZA BOLJŠO OSKRBO Z VODO — Hydrovod Kočevje — Ribnica pripravljata priključitev petih globinskih vrtin pitne vode na že zgrajeni vodni hranilnik. Tako se bo izboljšala oskrba Ribniške doline z boljšo pitno vodo.

ODMEVI IZ NAŠE DOLINE — V tem šolskem letu so učenci Osnovne šole dr. Ivana Prijatelja iz Sodražice izdali svoje šolsko glasilo »Odmevi iz naše doline«, v katerem učenci objavljajo pisne in likovne prispevke o svojem delu, razmišljanjih, načrtih za poklic, dogajanjem v šoli in doma, izletih, običajih in drugem.

VSI OTROCI V VRTCU — Vrtec v Sodražici so primerno uredili, da ustreza vsem predpisom. Zdej je v njem v treh oddelkih okoli 60 otrok od starosti enega leta dalje. Trenutno čakajo za sprejem v vrtec le trije otroci in še ti bodo sprejeti s 1. julijem.

Protestni shod

Tekstilci in usnarji jutri pred skupščino

Izvršni svet ROS tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije je s predstavniki območnih odborov dejavnosti sklenil, da bo jutri ob 11. uri pred Skupščino Republike Slovenije protestni shod. Sindikat dejavnosti je ocenil, da so vsi dosednji napori in zahteve nalezeli na nerazumevanje in da so bili zadnji pogovori med vlado in sindikati neuspešni. Sindikat zahteva zagotovitev finančnih sredstev na podlagi zakona o intervencijah v gospodarstvu za kapitalizacijo tistih programov v podjetjih tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije, ki se lahko uveljavijo na svetovnih trgih, pa jim je zaradi podkapitalizacije to onemogočeno. Potrebno je izdelati celovito razvojno študijo za obe panogi. Sindikat zahteva sredstva za izplačilo zajamčenih OD iz slovenskega proračuna, če tega denarja ni v podjetju ali občini. Obe dejavnosti je potrebno razbremeniti, predvsem pa zakonsko opustiti vseh carinskih dajatev pri uvozu. Pri programiranju odcepiti Slovenije je potrebno zagotoviti izvoz v zahodnoevropske države. Sindikat

• **Pred skupščino tudi Dolenjci** — Jutri, 14. junija, bo v Ljubljani pred republiško skupščino protestni shod sindikalnih poverjenikov podjetij kovinske, elektro, tekstilne, usnjarske in gradbene industrije. Razlog shoda je vse slabši položaj delavstva v teh dejavnostih in dejstvo, da ni bilo zadovoljivih odgovorov na zahteve, ki so bile postavljene za izboljšanje položaja celotnih panog in zaposlenih v njih. Shoda se bodo udeležili tudi dolenjski tekstilci, usnarji in gradbeniki, kovinarji pa so v torek o udeležbi še razpravljali.

zahteva tudi odpravo zakona o OD, ki omejuje izvajanje kolektivnih pogodb. Z zakonom o privatizaciji je potrebno zagotoviti najmanj 30 odst. za brezplačen prenos delnic na zaposlene. Sindikat poziva delavce, naj prihajajo na shod organizirano in dostojanstveno in da naj imajo oznake tovarn, kjer delajo. Protestni shod organizirajo skupaj s kovinarji.

A. O.

Skušate nas očrniti in nagnati

Odbor razlaščenec in oškodovancev odgovarja republiškima sekretarjema za kmetijstvo in pravosodje glede samovoljnega oranja mihovške gmajne

Dne 17. 5. 1991 se je sestal odbor oškodovancev in razlaščenec z namenom, da seznanijo oškodovance in razlaščenca z vsebino pisma, ki nam je bilo poslano iz obeh republiških sekretariatov.

Zahvaljujemo se za vaš cenjeni odgovor in stališča, vendar se z vašimi predlogi, predvsem z odgovorom, ne moremo strinjati. Z razgovorom na omenjenih sestankih tako na ravni občine kot nazadnje v Šentjernejcu se skušate izmikati nerodnosti glede nejasnosti zakona o denacionalizaciji do take mere, da je bojazen oškodovancev še bolj upravičena, kot je bila predtem. Nikakor pa ne morete stvari, ki so se zgodile na zemljišču v Šentjernejcu, vzeti kot realnost in jih kot take tudi reševati v korist kmetov. Še več, kljub odločenosti oškodovanih

kmetov vztrajate pri svojih stališčih. Skušate nas očrniti in niste pripravljeni več sodelovati. Vse vaše dosedanje sodelovanje je bilo zelo mlačno, polno izgovorov. Vzroke za nastalo zadevo skušate naprtiti samo oškodovancem.

Sprašujemo vas, ali ne bi nekaterih

Danes ko to pišemo, so sporna zemljišča že posejana, poškrbljena in pognojena od prizadetih kmetov. Naj zapišemo še to, da je na naš naslov prišlo tudi kar nekaj podpore za omenjeno akcijo. Nekateri so nas v nekaj medijih nesramno primerjali z »ulico«, »Pakracem« sodobnimi mongolskimi džingiskani«, »izraelskimi okupatorji« itd. Take in podobne primerjave za nas v nobenem primeru niso sprejemljive, zato naj še enkrat povemo vsej javnosti, da smo se mi, kmetje, borili s traktorji in plugi na povsem mirnem in kulturnem način, brez nasilja. Vsako podobno primerjanje z deli države južno od Kolpe, kakor tudi s strani oseb, katerim se še ni zgodila krivica, je dokaz, da vseh stvari nimajo »pod streho«. Šentjernejski kmetje pa bomo vse krutosti iz preteklosti in sedanjosti prestali in dosegli našo lastnino tudi na način, za katerega smo se odločili.

JANEZ KAVŠEK

Vznemirja večja delinkvenca Romov

Iz dela komisije za notranjo politiko pri skupščini Republike Slovenije

Pri skupščini Republike Slovenije dela tudi komisija za notranjo politiko, ki obravnava vse zakonske osnutke s področja odnosov med posamezniki, institucijami in raznimi združenji in skupnostmi. V okviru razpraz o osnutku novega ustavnega teksta smo obravnavali informacijo izvršnega sveta o romski problematiki, ki je podal v enajstih točkah predloge za učinkovito reševanje. S tem poizkuša parlamentarna komisija pospešiti procese, ki jih opredeljuje kot pozitivne:

- Ob razreševanju vprašanj narodnostnih manjšin bode v oči, da za tovrstno problematiko ni bilo ustrezne zakonske podlage, rešitve pa so bile parcialne in neuskalane. Politične razmere pa so sedaj takšne, da je potrebno pripravljeno za vzpostavitev solidne rešitve izkoristiti.
- S strani Romov je vse več iniciativ, čeprav so to v glavnem posamezniki, ki izražajo potrebo po sistemski ureditvi.
- Prizadevanja strokovnih služb v posameznih občinah so pokazala premike, ki jih je potrebno nadaljevati.

V zapisniku pa je posebej navedeno delo z Romi v novomeški občini: »Občina Novo mesto je v novem man-

datu v okviru izvršnega sveta že oblikovala projektno skupino in izdelala program reševanja problematike Romov ter ga verificirala v občinski skupščini. Ugotovitev torej kažejo, da vlagajo posamezne občine oz. njihove strokovne službe veliko naporov za premagovanje težav in izboljšanje situacije romskega prebivalstva v teh občinah, vendar nemalekkrat naletijo pri Romih na neodzivnost in zavračanje sodelovanja za hitrejšo in učinkovitejšo premagovanje obstoječega stanja romskega prebivalstva.«

Mnogi so opozarjali na dva izstopajoča pojavi pri Romih: proces socializacije in delinkvenca.

Socializacija v nobenem primeru ne sme postati asimilacija, zato je potrebno pri vzgojnih posegih uporabiti vse pozitivne vrednote romske kulture in narodne identitete. Predvsem jezik je tisti element, ki mora omogočiti kvaliteto tega dela. Socializacijski procesi poleg dejavnosti vrtec in šol obsegajo še usposabljanje za izboljšanje kvalitete vsakodnevnega življenja (prehrana, higiena) in usposabljanje za poklice. V tehnično vse zahtevnejših delovnih procesih je zaostajanje v obvladovanju znanja isto kot večanje razkoraka med Romi in ostalim prebivalstvom.

V tekmi s časom se zde vsi napor brezuspešni. Pomemben del socializacijskih procesov pa so dejavnosti, ki pri romski skupnosti razvijajo pozitivne vrednote. Ključni problem odnosov

med Romi in ostalim prebivalstvom je njihova delinkvenca, ki ni vedno izraz eksistenčne ogroženosti. V posameznih okoljih je ta do 25-krat večja, kot je povprečje, kar vsekakor povzroča hude konfliktno situacije.

Na koncu je bil podprt predlog medijem, naj pripomorejo k prodoru romske skupnosti v javnost s svojo redno uredniško politiko.

MARJAN DVORNIK

Po tekmovalju Lepi uspehi gasilcev

Devetega junija je bilo zelo uspešno zaključeno občinsko gasilsko predkrogno tekmovanje za člane in veterane občinske gasilske zveze Trebnje. Že v začetku maja pa je bilo tudi pionirsko tekmovalje. Društva so s tekmovalnimi desetimi pokazala pripradnost humani organizaciji in pripravljenosti, da se naučijo za sodelovanje. S svojim delom in požrtvovalnostjo, delom mentorjev pa tudi delom sodnikov, tako domačih kot regijskih iz OZG Novo mesto, so tekmovalci dosegli lepe uspehe. Na prva tri mesta so se uvrstila pri pionirskih GD Štamberk, Veliki Gaber, Trebnje, pri mladincih Ponikve, Dobrič ter Veliki Gaber in Štamberk, pri članih Trebnje, Štamberk in Gorenje Vrhe ter med veterani Trebnje, Sentrupert in GD Dobrič. Zahvala za podeljene pokale velja sponzorjem, od katerih so nekateri prevzeli pokroviteljstvo tudi nad dvema mestoma. Naj jih imenujemo: Ula, d.o.o. — Suzuki, Avto-servis Suzuki Vlado Ule, Soboslikarstvo in fassaderstvo Jaka Agnič in Marjan Salehar, Sitotisk Janez Krevs, Strojno ključavničarstvo Pavle Zupančič, Podjetje Barlog in PGP, Gostilni Meglič in Pavlin. Izvršni svet SO Trebnje in Industrijsko podjetje Pohorje Mirna.

Sponzorjem hvala z željo, da bi tudi v bodoče hoteli prisluhniti našim problemom. Gasilcem pa želimo, da se tradicija tekmovalnega ohrani in krepi v razvijanju medsebojnih odnosov, predvsem pa širjenju znanja in sposobnosti pri našem delu.

Predsedstvo in štab operative občinske gasilske zveze
Trebnje

vzrokov lahko našli tudi v vaših sekretariatih kakor tudi v naši zadregi. Žal na take in podobne stvari nečete niti pomisliti, kaj šele o njih razmišljati. Resnično so nekatera določila o vračanju bivših agrarnih skupnosti v zakonu o denacionalizaciji, vendar je meja vračanja leto 1958 in odvzemi po tem letu po besedah dr. Rajka Pirnata ne pridejo v poštev zavračanje. Glede zakona o arondacijah pa je zelo žalostno, da po enoletnih pripravah še danes ne veste, kam ga boste uvrstili, ali v zakon o denacionalizaciji, kar bi bilo najbolj pravilno, ali v zakon o kmetijskih zemljiščih ali kar v poseben zakon, ki bi urejal to problematiko, po vsej verjetnosti pa najrajši nikamor.

Prosimo vas, da skušate ob našem sodelovanju pomagati vrniti te nepremičnine pravi lastnikom, čim prej je mogoče, tudi kot poskusno vračilo. S tem bi si pridobili samo še prepotrebno znanje in izkušnje za vse nadaljnje delo.

Če pa niste pripravljeni prevzeti teh nalog, vam svetujemo, da stvari prepustite drugim, ki bodo nastalo situacijo znali opraviti, vi pa se umaknite s teh položajev.

S spoštovanjem
Odbor razlaščenec in oškodovancev:
zanj JOŽE RANGUS

Znova o šrangji Odgovor »vaščanov«

Življenje v vasi se je res spremenilo, in to že pred tridesetimi leti, ko se je v vas primožila Fana Zorman. Vseskozi vtika nos tja, kjer si nihče od vaščanov ne želi. Tudi sosedovim domačim, katerih hčerka se je poročila prva, ni prav, da na njihov račun čisti svojo sramoto in laž. »Zakona« o šrangji za Zormanovi ne poznajo prav dobro: mešetar nikoli ni iz iste vasi, poročenec pa fantovskih pravic ne izgubi še eno leto po vstopu v zakonski stan. Šrangja za nas ni neljub dogodek, ponosni smo mi in tudi naši starši, da smo sposobni organizirati in ohraniti stare običaje. O tem smo prebrani vsi, le Zormanovi ne. Preudarni vaščani se sprašujemo: »S kom je nekaj narobe? Ali z vsemi vaščani ali le z Zormanovimi?« Pri vsaki stvari, ki se v vasi dogaja, se neukrotljivi jezik zraven nahaja. Pa še to: ali je nujno, da vedno ve mati, s kom se družijo njena hči? Naj povemo le to: res je lepo njeno telo in fantje vemo, koliko je vredno. Zato, Zormanovi, držite jezik! Resnica res boli, a je prvi zamijaval Zormanov macek. Z ljudmi, ki bi radi »komandirali« celo vas, se mi ne bomo več prepirali.

Vaščani Lukovka

ŠRANGA V LUKOVKU

Razočaran sem bil, ko sem bral v Dolenjskem listu, koliko je moral ženin odšteti ali plačati za nevesto iz vasi Lukovka pri Trebnjem. Ne poznam ne ženina in neveste pa tudi fantov iz Lukovka ne, vem samo, kar sem bral v Dolenjskem listu. Ali se lukovski fantje sploh zavedajo, koliko časa je moral ženin delati — seveda, če je delavec ali uslužbenec, ne vem — za 13.000 oz. 12.500 din? Ali jih ni sram tako grdo izkoristiti ženina, ki ima takrat že tako strošek čez glavo? Pravijo, da so kupili poročno darilo za svoj denar. Če so od ženina izsilili 13.000 din, so lahko kupili darilo.

B. B.

Upokojnenci zahtevajo svoje S srečanja slovenskih upokojnecv v Ljubljani

Zveza društev upokojnecv Slovenije je letos v dogovoru z občinskimi zvezmami organizirala 6. junija srečanje slovenskih upokojnecv v športni dvorani Tivoli v Ljubljani, ki se ga je udeležilo okrog 8.000 upokojnecv. To leto je bilo srečanje posvečeno 45. obletnici ustanovitve upokojenske organizacije, ki se je od začetka delovanja vsebinsko razvijala tudi na kulturno, športno, rekreacijsko in druga področja. Njena skrb pa je tudi spremljati in vplivati na zakonodajno področje pri nastajanju in spreminjanju predpisov iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zdravstvenega varstva, stanovanjskega gospodarstva, davčne zakonodaje itd. Prav na teh področjih, ki so vezana na socialnovarstvene pravice upokojnecv, ki izvirajo iz minulega dela, se v zadnjem času pod novo oblastjo močno zmanjšujejo pridobljene pravice in s tem hitro slabša gmotni položaj upokojnecv, je poudaril v svojem govoru Stane Hvale, predsednik ZDUS. Povedal je, da je 231.000 včlanjenih slovenskih upokojnecv, ki delujejo v 290 društvih in 42 klubih, trdna in dobro povezana nadstrankarska organizacija, ki se bo nenehno zavzemala za ohranjanje pridobljenih pravic upokojnecv.

Predstavniki stranke upokojnecv »Sivih panterjev« in predstavniki upokojenske demokratične stranke sta podprla Hvalčeveto poročilo in se zavzela za skupno prizadevanje in sodelovanje pri vseh nastopih, ki zadevajo pravice upokojnecv. Poudarila sta, da se upokojnenci pri bodočih volitvah ne bodo več dali spraviti na led. Dr. Matjaž Kmeč, član predsedstva Republike Slovenije, je v pozdravnem govoru omenil, da se upokojnenci ni treba sramovati zgolj doličev, ki so jo z delom ustvarjali, saj je lepa in častna, zato pri snovanju samostojne suverene Republike Slovenije računajo tudi na upokojnecv. Dr. Ciril Ribičič, predsednik stranke demokratične prenove, je povedal, da so za njegovo stranko upokojneci generacija zavestnikov, ki se v opoziciji zavzema za socialne pravice in za socialno pravično državo. Deležen je bil posebnega aplavza. Le Marjan Podobnik iz koalicijske kmečke stranke je s svojim nagovorom zbudil pri upokojnecv negotovost in doživel celo življenje.

Na koncu je bila sprejeta izjava, ki med drugim zahteva od skupščine RS, izvršnega sveta in drugih oblastnih organov, naj upoštevajo upokojensko organizacijo kot ustanovo civilne družbe pri vseh odločitvah, ki zadevajo upokojnence. Pri tem želijo biti predstavniki jence. Pri tem želijo biti predstavniki jence. Pri tem želijo biti predstavniki jence. Pri tem želijo biti predstavniki jence.

Še: Pomoč poslovođe in inflacije

Pismo, ki naj da misliti

Prispevki, ki jih bralci Dolenjskega lista pošiljamo na uredništvo Dolenjskega lista, so običajno namenjeni rubriki »Pisma in odmevi«. Tokrat pa predlagam, da moje pismo objavite na tisti strani, kjer pišete o kriminalu na Dolenjskem, zato ker menim, da tja tudi sodi. Zakaj? Zato, ker bi rad opozoril na nadaljevanje postopka proti meni, Matiji Žalcu, danes že upokojnemu poslovođji trgovine Mavrica iz Črnomlja. (Opomba uredništva: kljub prošnji objavljamo iz redakcijskih razlogov tudi to pismo na za to namenjenih straneh — kar pa njegove vsebine prav nič ne spreminja).

Gre za zadevo, ki jo bralci Dolenjskega lista dobro poznajo. Prvič je o njej pisal novinar B. Budja v 13. št. DL dne 28. 3. 1991, ko je v članku »Pomoč poslovođje in inflacije« na podlagi ovdeshne novomeške UNZ zapisal vrsto neresničnih in žaljivih obdolžitev na moj račun, češ da sem storil kaznivno dejanje zlorabe položaja in pravic odgovorne osebe, s tem ko naj bi z različnimi dejavnimi pomagal zasebniku graditi poslovni objekt. V naslednji številki Dolenjskega lista z dne 4. 4. 1991 pa je bil objavljen moj »cenzurirani« odgovor, v katerem sem opisal dejansko stanje in zanikal vse obtožbe.

Danes bi rad opozoril na to, da je javni tožilec že pretekli mesec odstopil od pregona. To je storil zato, ker zbrani dokazi kažejo, da ne obstoji utemeljen sum storitve kaznivga dejanja. Ne gre za pomanjkanje dokazov, kot bi kdo zmotno mislil. Odločitev javnega tožilstva preprosto temelji na dokazih, ki vsi potrjujejo, da v mojem ravnanju ni bilo ničesar nezakonitega. Mislim, da je prav, če se v časopisu, ki je oblatil moje ime, objavi tudi nadaljevanje postopka. Lepo in fair bi tudi bilo, če bi to storil Dolenjski list sam oziroma njegov novinar Budja. Ker pa takšnega dejanja ne pričakujem, pošiljam na uredništvo svoje pismo. V želji, da bi ga tokrat objavili v avtentični obliki, sem ga skrajšal na minimum.

Na koncu bi rad poudaril še tisto, kar sem trdil tudi v svojem prvem prispevku: koliko škode lahko človeku povzroči pisanje o kriminalu (še posebej, če je napisano tako, kot je storil tov. Budja) samo na podlagi vlozene ovadbe, dokler se kazenski postopek sploh še ni začel. Ali res ni bilo mogoče počakati do pravomočne sodbe ali njene razglasitve ali vsaj do vložitve obtožnice s strani javnega tožilca. Res je obdolženec nedolžen, dokler mu krivda ni dokazana s pravomočno sodbo, toda ali me ni tov. Budja na nek način hotel ali nehoti pred kolegi, soseščani, bralci Dolenjskega lista obsoditi že s svojim člankom? Večkrat se mi ob tem poraja vprašanje, ali morda res ne drži stavka, ki ga je tov. Budja ne tako dolgo sam zapisal v naslovu svojega članka: »S presem uničeno življenje?«

MATIJA ŽALEC
Vrtna 12, Črnomelj

DOMAČE TRNJE
• Naše napake se ponavljajo, toda so vse bolj kvalitetne.
• Interes naše družbe se nahaja v mnogih žepih.
• Bo na srečanju predsednikov v Sarajevu prekleplj bosanski lonček?
• Če ne bi sejali sovražstva, bi imeli zdaj dovolj turistov.

DUŠAN STARČEVIČ

Izjava o javnem obveščanju

Ni presenetljivo, da je v deželah, ki se postopoma osvobodijo totalitarnih in avtoritarnih političnih ureditev, vprašanje javnega obveščanja (televizije, radia in časopisov) posebno pereče in občutljivo. Mnogi pravijo — in ne čisto brez razloga — da ima oblast tisti, ki ima v rokah televizijo, radio in tisk. Zato so — tudi pri nas — nosilci monopolne oblasti posebno skrbno nadzorovali sredstva javnega obveščanja. Kdor si je prizadeval za demokracijo, si je prizadeval tudi za svobodno mišljenje in svobodno širjenje ter pretok informacij in idej. Demokracija in politični pluralizem sta bistveno vezana na demokracijo in pluralnost javnih glasil.

Ko je pri nas že pred volitvami prihajalo do določene demokracije, je to odsevalo v sredstvih javnega obveščanja, čeprav ne v vseh enakih in tudi ne vedno dosledno. Moramo pa dati priznanje tistim, ki so se že pod starim režimom bojevali za svobodno informiranje in širjenje idej. S tem so odločilno prispevali k spremembam, ki so jih prinesle volitve pred letom dni.

Vendar je treba na tem področju še veliko storiti. Žal teh zahtev nekateri nečesto prav razumeti in jih označujejo kot zahtevo po novem »enoumju«. Tako spet pačijo zahteve dosledne demokracije, kot se tolikokrat dogaja. Popravljanje preteklih krivic imenujemo revidiranjem. Če se Cerkev pojavi v javnosti ali zavzame nekdo, ki bi utegnil biti kristjan, kakšno vidnejše mesto, pa že pravijo, da se oživlja klerikalizem. Posebno zaskrbljujoči so ti pojavi, ko ne gre samo za nepoučenost in miselno zamegljenost, temveč za zavestno izkrivljanje dejstev. Tedaj lahko tudi domnevamo, da si določene skupine ali posamezniki prizadevajo ohraniti ali pa si zopet pridobiti monopolni položaj iz nedemokratskih časov.

Druge zaskrbljujoče dejstvo pa je opravljanje, obrekovanje in podiktiranje v nekaterih javnih glasilih. Nekatera v tem še posebno prednjačijo. Kazenski zakonik sicer omogoča v takih primerih civilno tožbo, vendar je treba v tej zvezi opozoriti, da tudi z morebitno dobljeno tožbo ni nikoli mogoče popraviti moralne škode, ki jo utrpi oseba, ki so jo javno opravljeni in obrekovali. Mnoge žrtve obrekovanja pa tudi nimajo časa ne potrpljenja, da bi iskale pravico po sodiš-

čih. Zato je na tem področju treba predvsem uveljaviti etična pravila, utemeljena na človekovi pravici do časti in dobrega imena. Kdor pa enači demokracijo s svobodno javnega obveščanja, ima o demokraciji sprevideno podoben. Demokracija ne zahteva samo svobode, temveč tudi pravičnost. Brez pravičnosti se demokracija in svoboda sprevačata v boj vseh zoper vse, ker zmagujejo najbolj predrzni in brezvestni.

Zaradi vsega tega želita komisija Pravičnost in mir in Komisija za javno obveščanje poudariti naslednje:

1. Pravica do svobodnega izražanja misli, širjenja novic in mnenj je nesporna človekova pravica, ki sodi med temelje demokracije.

2. Vendar pravic nimajo samo tisti, ki novice in mnenja širijo ali izražajo, temveč imajo pravice prav tako oni, ki so jim novice in mnenja namenjena. Vsak človek ima pravico do objektivne in vsestranske obveščeneosti, do časti ter dobrega imena.

3. Pravica do obveščeneosti je bistveno povezana z dejstvom, da so v demokratski družbi vsi državljani poklicani k soodločanju o skupnih zadevah. Ne morejo pa odgovorno zadoščati, če o dejanskem stanju stvari niso objektivno in vsestransko obveščeni.

4. Javna glasila, posebno tista, ki so nacionalnega pomena, niso v prvi vrsti prostor za izražanje osebnih mnenj in stališč časnika, temveč so v službi celovitega, vsestranskega in nepristranskega obveščanja državljanov.

5. Oblast nosi odgovornost za spoštovanje človekovih pravic. Zato mora skrbeti tudi, da bodo državljani celovito in vsestransko obveščeni. Za to pa je pluralnost sredstev obveščanja nujen in tudi preizkušen pogoj.

6. Prav tako je oblast odgovorna, da z zakonodajnimi in sodnimi ukrepi skrbi za spoštovanje pravic državljanov do zasebnosti, časti in dobrega imena. Posebno moralno dolžnost spoštovati človekovo pravico do dobrega imena in časti imajo uredniki in časniki. Njihova združenja pa morajo to zavesti, ki sodi med njihove poklicne dolžnosti, krepiti.

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofski konferenci
Prof. dr. ANTON STRES,
predsednik

Najslabše za nas bi bilo — čakati

Republika Slovenija naprej, enak poziv pa naj velja tudi za Dolenjsko z Belo krajino

Pred nami so trije pomembni dogodki, ki bodo v mnogočem vplivali na naše delovanje in življenje. Najbližji izmed njih je 26. junij 1991, ko naj bi se Slovenija formalno osamosvojila. To naj bi bil izredno pomemben dogodek v naši dolgoletni zgodovini in uresničitev želja in hrepenenj mnogih rodov naših prednikov. Ker pa se zlasti na gospodarskem področju pojavlja v zvezi z osamosvajanjem še precej nejasnosti, bomo skušali v tem prispevku nekatere dodatno osvetliti.

Druge pomembni dogodki, ki se nam hitro približujejo, je 1. januar 1993, ko bomo pričeli rojstvo nove svetovne veselice — Evropske skupnosti. Verjetno se res premalo zavedamo, kako velike spremembe bo rojstvo te nove države povzročilo v gospodarskem dogajanju sveta in kako globoko bo to vplivalo tudi na življenje naše nove države. Z nekaj mislimi se bomo ustavili tudi na tej prelomnici.

Seveda pri tem hitrem preoblikovanju naše bližnje in daljne okolice nikakor ne smemo pozabiti na preskok v 21. stoletje. Že v začetku novega tisočletja se bo kot svetovna gospodarska veselisa pojavila tudi Kitajska. Tako bo potrebno v svetovna gospodarska gibanja še veliko bolj vključevati tudi celotno Azijo.

Vsi ti dogodki, procesi in gibanja nam morajo biti velik izziv za dejavna vključevanja v ta dogajanja. Najslabše za nas bi bilo, če bi vse to neprizadeto opazovali in čakali, kaj nam bo čas prinesel. Pri tem ne smemo nasedati večnim pesimistom in nergačem, ki vedno poudarjajo, da Slovenija s svojo majhnostjo v svetu nič ne pomeni in da se zato ni vredno boriti za svoje lastno mesto v njem. Takim brezvoljnežem in črnogledom naj povemo, da je ekonomija velikih serij in ekonomija količin odstopila prvenstvo ekonomiji kakovosti,

ki gradi svojo uspešnost na vse kaj drugem kot na velikosti.

Tisto, kar danes v razvitem svetu nekaj pomeni in bo veljalo vedno več, je sodobno znanje, nenehna ustvarjalnost in motiviranost. Bogastvo naroda ali moč države se ne meri več po številu prebivalstva, kv. kilometri ozemlja ali tonah proizvodov, temveč po kakovosti njenih proizvodov in storitev ter vsestranski kulturi in znanju njenih ljudi. Prav tu pa lahko Slovenija najde svoje ugodno mesto v pisani množici narodov sveta. Marsikateri naš proizvod in storitev je že sedaj na dokaj visoki ravni in tudi naši kulturni dosežki predstavljajo pomembno bogatstvo svetovne kulturne dediščine.

S tem v zvezi so zanimivi nekateri zaključki s 3. posvetovanja društva ekonomistov Dolenjske in Bele krajine s temo »Slovenija naprej« na Otočcu dne 16. in 17. maja 1991:

• Slovenija ima vse pogoje, da se sama gospodarsko preživi. Na svetu je tretjina držav manjših od Slovenije.

• Pri tem osamosajanju naše nove države pa bo potrebno biti odprti do vseh dogajanj v naši bližini in daljni okolici. Se posebej bomo morali biti v dobrih gospodarskih odnosih z narodi, s katerimi smo živeli v prejšnji državi.

• Specializirati se bomo morali na nekaterih področjih, kjer imamo primerjalne prednosti. Imamo namreč dokaj izobražene in inovativne ljudi ter lepo in raznovrstno pokrajino. Vse to lahko s pametno in dolgoročno politiko dobro novično na sicer čedalje bolj ostrih svetovnih tržiščih.

• Naši Korošci in Primorci so lahko pri tem zračanju z Evropo koristni

most, ki lahko povezovalne procese močno pospeši.

• Močan poudarek moramo dati nenehnemu vzgajanju in izobraževanju naših ljudi. Brez novih znanj, ki se pospešeno pojavljajo dobesedno vsak dan, bomo lahko samo deklarativno del Evrope.

• Slovenija mora razvijati podjetništvo, kjer lahko motiviramo širok krog naših inovativnih ljudi. Podjetja morajo biti fleksibilna in odprta ne samo na evropska tržišča.

• Mislimi, delati in živeti moramo v smislu splošno sprejetej zorcema »vsestranske kvalitete življenja«. Naš cilj nan ne smejo biti samo količinski pokazatelji, temveč vsestranska kvaliteta proizvodov in storitev.

• Slovenija se mora razvijati politično. Regije so bogastvo naše države. Centralizacija se izvaja samo na najnujnejših državnih funkcijah, sicer pa naj prevlada avtonomna decentralizacija, ki najbolj motivira ljudi.

• Dolenjska in Bela krajina sta regija, ki lahko s svojimi grički, vinogradi, lepoto pokrajine in kulturnozgodovinskimi spomeniki ponudi evropskemu tržišču zanimivo in svežo ponudbo. Tudi svojo industrijo je deloma že prilagodila evropskim standardom, kar mora pospešeno še nadaljevati.

V naslovu tega prispevka smo postavili ključ. Tega nismo naredili samo zaradi omenjenih zaključkov, temveč tudi zaradi tega, ker poti nazaj enostavno ni. V to nas nepreklicno zavezuje tudi sprejeti plebiscit. Ne bo lahko; kaj pa je lahko, kar je veliko in pomembno?

Mag. JANEZ GABRIJELČIČ

Večina pritožb neupravičenih

Občani se pritožujejo tudi na republiko

KOČEVJE — Nekateri občani se pritožujejo na občinske in republiške organe. Tudi republiška komisija za prošnje in pritožbe pa odstopa dobljene pritožbe podobni občinski komisiji, da bi ta zadevo raziskala in dala svoje mnenje. Tokrat navajamo dva primera, ki ju je obravnavala v zadnjem obdobju občinska komisija za prošnje in pritožbe.

Anton Pleše iz Kočevja se je pritožil, da je sosed na črno zgradil na svoji zemlji dvoracno oz. garažo, s čimer mu je utesnil nepremičnino itd. Občinska komisija pa je na osnovi dokumentacije o gradnji spornega prizidka in ustnega poročila urbanističnega inšpektorja ugotovila, da ne gre za črno gradnjo, ker je bilo gradbeno dovoljenje izdano na osnovi vseh potrebnih dokumentov in tudi uradnega soglasja-potrdila, ki sta ga lastnoročno podpisala zakonca Pleše, glasi se pa tako: »Podpisana Pleše Anton in Milka, stanujoča Uskoška 23/Kočevje, dovoljujeva; da tov. Turk Anton in Boža lahko gradita prizidek k stanovanjski hiši št. 21, in sicer do naše meje. Kočevje 3/8-1983«.

Hilda Bambič iz Opekarske 8 v Kočevju pa se je pritožila zaradi zamenjave zemlje. Občinska skupščina naj bi ji namreč odvzela zemljo pri pokopališču (potrebno za širjenje pokopališča) ozi-

roma jo na silo zamenjala za zemljo pri stanovanjskem bloku, kjer stanuje in na kateri ima vrt. Komisija pa je ugotovila, da Bambičevi ni niti občina niti kdo drug vzel zemlje pri pokopališču in je torej še vedno njena. Občina je sicer predlagala zamenjavo zemljišča pri pokopališču z zemljo pri stanovanjskem bloku, vendar se Bambičeva ni strinjala z oceno cenila, zato do zamenjave ni prišlo. Podobno kot drugim stanovalcem omenjenega bloka je bilo tudi Bambičevi ponujeno, da zemljišče vrt pri bloku odkupi, a ni pristala na to, vrt pri bloku pa le obdeluje. Občina je pripravljena še vedno zemljišči menjati, a v menjavo ne silijo. Bambičeva lahko najame tudi svojega cenila zemljišča, a na svoje stroške. Lahko pa tudi kupi zemljišče pri bloku, seveda pod istimi pogoji, kot veljajo za ostale kupce.

J. P.

IVAN KLOBČAR — MOJSTER ZA ZGLED

»PIONIR« AVTOHIŠA, d.d. servisno prodajni center v Ločni 48, ima na oddelku servisa za vozila Renault mojstra, ki je resnično mnogim lahko za zgled. Vljudnost, prijaznost, ustrežljivost, predvsem pa velika strokovnost so vrline, kakršne ima delovodja tega oddelka, mojster Ivan Klobčar. Štancam, ki pripeljejo svoja vozila na servis oziroma v popravilo, je kljub obilici dela vedno pripravljen prisluhniti ter svetovati, kaj bo potrebno ukreniti, da bo vozilo zopet delovalo tako, kot mora. S svojim izrednim strokovnim občutkom zelo hitro ugotovi napako. Kot se za mojstra spodobi, zatem svojim podrejenim naroči, kaj in kako se morajo lotiti dela. Nimalokrat pa tudi sam poseže v vozilo, da se napaka odpravi. Po opravljenem delu se vedno s testno preizkusno vožnjo prepriča o pravilnem delovanju vozila. Stranki nato preda vozilo in se kot dober poslovec priporoča, da se zopet oglasimo v njihovem servisu. Saj so vedno pripravljene, karkoli je potrebno urediti. Ker je v zadnjem času precej privatne konkurence, je pristop, kot ga ima mojster Ivan Klobčar, več kot zadovoljiv in uspešen. Tako pohvalno poslovanje je vedno odvisno od človeka, ki je za to sposoben, razumen in vsestransko razgledan, kar imenovani nedvomno tudi je.

V praksi je, žal, takih mojstrov zelo malo. »Pionir« Avtohiša je lahko upravičeno ponosna na svojega mojstra. O resničnosti njegovih vsestranskih vrlin so se že mnogi, ki so imeli opravka z njim, prepričali. Hvaležni koristnik servisnih uslug

KAM S ČLANKI?

RIBNICA — V imenu stranke krščanskih demokratov je dosedanja podpredsednik občinske skupščine Ribnica Franc Mihčič priskrbel serijo člankov o Janezu Evangelistu Kreku in Jakobu Gallusu-Petelinu, velikih gospodarskega oz. kulturnega življenja. Napisala sta jih znana strokovnjaka dr. Janez Juhant in prof. Škulj. Z njimi so nameravali krščanski demokrati obnoviti znanje o svojih velikih možeh, ki ju je spoštovala vsa takratna Evropa. Vprašanje je zdaj, kje članke objaviti, saj je občinsko glasilo Rešetno praktično ukinjeno.

Potočani se bodo spomnili prvih žrtev vojne

V nedeljo, 28. julija

LOŠKI POTOK — Potočani vsako leto 31. julija slavijo svoj krajevni praznik, in sicer v spomin na žalostne dogodke med vojno. Na ta dan leta 1942 so namreč italijanski vojaki požgali vas Travniki ter postrelili 18 talcev in še 4 učitelje. Vse to se je zgodilo med tako imenovano Roško ofenzivo, ko so odkrili tudi partizansko bolnišnico Ogenjca pri Loškem Potoku in jo uničili.

Na nedavni letni konferenci krajevne organizacije ZZZB NOV Loški Potok so sklenili, da bodo letos praznovali krajevni praznik v nedeljo, 28. julija, in sicer pri spomeniku v zaselku Bela Voda. Letos se bodo spomnili tudi 50. obletnice prvih žrtev, ki so padle na tem območju. Prva žrtev je bil domačin Edward Kordiš, oče treh mladoletnih otrok. Italijanski fašisti so ga ustrelili 26. oktobra 1941, ko se je s skupino ženskih vrahov od maše v Travniki. Spomnili se bodo tudi prvega padlega partizana na njihovem območju. To je bil študent medicine Bojan Rogelj iz Ljubljane, borce polbataljona, ki ga je vodil Ljubo Serčer.

Borci so na konferenci potrdili še stari odbor in vodje, in sicer za predsednika Jožeta Levstika, za tajnika Janeza Lavriča in za blagajnika Zlato Rus.

J. P.

Ameriško pismo

UMRL SUHOKRANJSKI ROJAK — V Clevelandu smo pokopali Bogomila Glavana-Mirka, ki je po rodu iz Gornjega Kota pri Dvoru. Glavani so bili znani minarji in žagarji na Jami pri Dvoru. Mirko Glavan je bil rojen leta 1918. Bil je v kadetski šoli in nato radiotelegrafist na podmornici pri vojni mornarici stare Jugoslavije. Bil je eden najbolj sposobnih radiotelegrafistov. V začetku vojne je delal veliko za četnike, zadnje dni vojne pa je imel radioodhodno in sprejemno postajo v nebotičniku v Ljubljani. Prve dni maja 1945 je prestrel deloško oz. pogovor med maršalom Alexandrom in Angleži na Koroškem. Prav on je dešifriral pogovor, v katerem je bilo rečeno, naj s Koroške vrnejo v Jugoslavijo vse ujetnike jugoslovanskega porekla. Domobranski štab je bil takrat praktično v razsulu, zato je to sporočil polkovniku četnikov Mirku Bitencu in generalu četnikov Ivanu Prezlju-Andreju. Prezelj je zato zbral četnike Notranjskega in Soškega odreda in jih odpeljal v Italijo in ne na Koroško. Tako je »suhokranjska grča« Bogomil Glavan rešil smrti 400 četnikov, saj so se izgonili roški trgatiji. Mirko še ima na Jami brata.

ČETNIKI V CANKARJEVEM DOMU — Zaradi položaja v Sloveniji krožijo v Ameriki razne alarmantne vesti, kot tista »zanesteljiva«, da so četniki vdrti na neki sestanek v Cankarjevem domu, prisilili vse, da so podelili po tleh, jih poniževali in jim več ur peli četniške pesmi. Po telefonu sem poklical znanca v Ljubljano, ki mi je povedal, da o četnikih v Cankarjevem domu nihče nič ne ve.

UMRL STOLETNIK — Umrl je 100 let stari Frank Ferkul, vdovec po Mariji Pugelj, 18-krat stari oče. Pogreb je bil 28. maja. (To je zanimivo zato, ker so Ferkuli in Pugalji tudi v Strugah in je bil morda pokojnik struški rojak. V osmrtniakah »Novi grobovi« v časopisu Amerika domovina žal ne pišejo, iz katerega kraja v Sloveniji je izhajal pokojnik ali njegov rod.)

Cleveland 31. maj 1991

EMIL MILAN ČERNE

Zame še ni svobode tiska

To, kar se dogaja s kulturo, je prava sramota

Prav nobena tragedija ne bo, če se bodo v našo gnilo trgovino konkurenčno vmešali evropski, ameriški ali denimo japonski trgovci. Pravo olajšanje utegne biti, če se bodo vsaj dela naše industrije polastili tuji industrialci. Ni me posebno strah za naš turizem, četudi bo najemnik verige hotelov na naši obali kak italijanski mafiozo.

Ena sama, pa zelo resna nevarnost je, ki nam ta hip grozi. Eno samo vprašanje je, na katerega moramo poznati odločen odgovor že sedaj:

Kako bo vzdržal vse tuje ekonomske pritisk, ki nam bodo »pomagal« reševati ekonomsko krizo ob nastopi neodvisnosti, slovenski jezik, iz slovenske kulture porojena umetnost, naš slovenski kozolec...?

Izvirna kultura in naša lastna identiteta sta poleg lepega in relativno zdravega naravnega okolja naše najdragocenejše bogastvo. Ker če ne bomo za vsako ceno ohranili svoje lastne kulturne izvirnosti, v prihodnosti ne bomo potrebovali več nikakršne neodvisnosti niti svobode. Kot Slovenci ne bomo več obstajali.

turo, zgledeje po najmanj kulturnih davčnih zakonodajah velikih narodov, katerih kultura v nobenem pogledu ni ogrožena.

Sramotno za nas novinarje, kulturnike in umetnike je dejstvo, da se ob slovenski kulturi greje, razmnožuje in bogati na tisoče podjetnežev, ustvarjalci in oblikovalci te kulture pa so v veliki večini prisiljeni živeti na ravni klošarjev. Če si hočemo kupiti kvalitetna orodja in reprodukcijske materiale, moramo molodovati za brezcarinski uvoz, naši prihodki so enako obdavčeni kot podjetniški. Cena za socialno zavarovanje kulturnikov je oduševljiva, pravice pa klavme. Sindikat statusno neodvisnih ustvarjalcev Slovenije se že skorajda leto dni bori za pravico, da bi imeli neodvisni ustvarjalci svoj neodvisni prostor v družbenih sredstvih informiranja. Zaman, kajti uslužbenici, ki so si prilastili medije, se lahko neovirano in nezakazno, brez mere in meje norčujejo iz nas. Za nas še ni svobode tiska.

Najvišji kulturni predstavniki tarnajo, da je težko razlikovati umetnike od kulturnikov, vseh, ki bi to znali urediti, pa se panično bojijo, saj so le-ti sposobnejši od njih. Ali je to dobro jamstvo za obstoj in razvoj slovenske kulture po osamosvojitvi, ko bo tuji kapital (upajmo) potkal na naša vrata in (upajmo) tudi na našo vest? Ni!

Minister za slovensko kulturo bi moral, rdeč, ne od prepričanja, pač pa od sramu, nemudoma odstopiti. Seveda nimam nič proti temu, da je minister za kulturo krščanski demokrat, prej nasprotno. V velikim pričakovanjem sem vodil Demosove predstavnike in jim pomagal do častne naloge, da demokratizirajo razmere v Sloveniji tako, da bi tudi slovenski kulturi končno smela zrasti strankarsko neodvisna krila.

Če krščanski demokrati nimajo v svojih vrstah človeka, ki bi si mogel poiskati organizacijsko učinkovite in strankarsko neobremenjene svetovalec in skupaj z njimi znal postaviti zdrave in stimulative zakonske temelje slovenski kulturi, potem naj mandat za ministrstvo kulture za božjo voljo prepustijo kak drugi stranki ali pa komu iz vrst slovenskih statusno neodvisnih ustvarjalcev. Škoda, ki sedaj nastaja, je preveč pogubna, da bi jo bilo mogoče meriti v dinarjih, ekujih ali lipah.

RUDI KLARIČ
Evropska kultura

NEODVISNI KOMENTAR

Pred kratkim jegospod Peterle zamenjal ministra za informacije, ker prejšnji po njegovi presoji ni bil kos pričakovanim povečanim obremenitvam ob osamosvojitvi. Kako je na osamosvojitve pripravljen sekretariat. Za slovensko kulturo ga očitno ne skrbi prav posebno. Ali je ta sekretariat morda bolj ustvarjalno voden in organizacijsko bolj učinkovit, kot je bil Sekretariat za informiranje? Ni! Zato, ker ni, pa je slovenska kultura v večji nevarnosti, kot se zdi na prvi pogled.

Ce se dva milijona angleško govorečih kulturnikov in tisoč njihovih umetnikov preneha ukvarjati z angleško govorečo kulturo, se bo to angleški kulturi komajda kaj poznalo. Slovensko govorečo kulturo pa izguba vsakega kulturnika neprimerno bolj ogroža. Sramotno za slovensko kulturo je dejstvo, da se slovenska vlada pri pripravi tistega dela davčne zakonodaje, ki zadeva tudi kul-

Voluhar v vodo, polž pa v pivo

Preizkušen »recept«

Mnogim, posebno vrtičkarjem, so voluharji in polži velika nadloga. Ker sem imel sam z voluharjem precej problemov, sem kupoval tudi preko meje najrazličnejša, žal neučinkovita sredstva. Zgodaj spomlad so začeli usihati tulipani, kasneje druga zelenjava, in kar je največja škoda, usihala so tudi mlada drevesa.

Ko sem obiskal prijatelja, mi je razkazal vrt in pokazal, kako se na zelo preprost način bori proti voluharju. V zemljo je imel zakopane posode, do polovice napolnjene z vodo. V vodi so bili utopljeni voluharji.

Potem sem doma tudi jaz nabral nekaj plastičnih posod, odrezal cel vrhnji del ter 10 cm pod vrhom izvrtel nekaj lukenj, da v dežju voda ne naraste. Zakopal sem jih tik ob škarpi tako, da je vrh posode zravnano z zemljo, nalil 10 cm vode in past je bila pripravljena. Že drugo jutro sta me v tem »bazenu« čakala dva voluharja. V lanskem letu se je tako skupalo 24 voluharjev, letos pa le trije. Rezultat je pozitiven, saj na pridelku ni opaziti, da bi bili v zemlji še ti zajedalci. Kljub temu imam posode še vedno v zemlji. Plastične posode trže 3 do 5 litrov.

Ce imate na vrtu polže, kaj radi pridejo na solato, jagode in podobno zelenjavo. Ko pojeste jogurt, ne zavrzite kozarca, ker ga lahko uporabite za zbirališče polžev! Kozarec zakopajte v zemljo, namesto vode pa nalijte malo piva. Vkopljete lahko več kozarcev, odvisno od velikosti vrta, saj boste poleg polžev lahko ulovili tudi drug škodljiv mrčes.

VIKTOR OBLAK
Grič, Cesta IV/6
Ribnica

Kar sem napisal, je čista resnica

Pojasnilo in dopolnilo k članku »Ali je to mogoče?«, objavljenemu v upokojskem glasilu Vzajemnost

V uokvirjenem komentarju za naslovom »Ali je to mogoče?« se Vzajemnost, glasilo slovenskih upokojencev, sprašuje o vsebini mojega pisma, objavljenega 21. marca v Dolenjskem listu pod naslovom »Pozabljeni in zavrženi od sveta«. Čeprav sem tedaj zapisal, da se v javnosti ne bom več oglašal, odgovorjam glasilu Vzajemnost in vsem upokojencem po Sloveniji, da je vse, kar sem napisal, čista resnica. Če ni lepa, tega nisimo krivi mi, zavrženi upokojenci bivšega kočevskega rudnika. Odlučil sem se, da nadaljujem in opišem še, kaj smo delali in doprinali v povojnem času.

Kolektiv kočevskega rudnika je bil v vojnem času strašno prizadet. Od 300-članskega kolektiva je ostalo živih samo 179 rudarjev, 121 imen pa je na spomeniku, ki se nahaja pred bivšo upravo. Postreljeni kot talci, pomrli od lakote po koncentracijskih taboriščih, padli v borbi z okupatorji. Rudnik je bil 9. dec. 1943 popolnoma uničen ob napadu partizanskih brigad na Kočevje. Kmalu zatem ga je do vrha zalila voda.

Po vojni je bil položaj obupen. Treba

je bilo iz cele jame izčrpati vodo in po službi čistiti ruševine večkrat bombardiranega Kočevja. Cel kolektiv so držali pokonci štirje odkopi premoga, ki so se nahajali na višjih legah dnevnega kopa, ki je bil tudi zalit z vodo. Delalo se je noč in dan, vse nedelje in praznike, in končno je bil rudnik leta 1946 usposobljen za normalno obratovanje.

Leta 1948 smo začeli graditi Zadrugi dom v Šalki vasi. Zgrajen je bil v celoti z udarnim delom. Tukaj smo imeli kolektivne sestanke in vsako leto tudi silvestrovali. Dom smo pozneje preuredili v kinodvorano. V letu 1951 smo ustanovili rudarsko godbo in vse instrumente nabavili sami. Za godbo smo vsi rudarji vsak mesec odvajali denar od svoje plače. Godba pa je igrala za vsakim rudarjem na dan njegovega pogreba brezplačno.

Ker so stali obratni prostori na bogatih plasteh premoga, smo jih v letih 1955 — 1962 prestavili drugam. Zgrajena je bila nova separacija, strojnica, vpadnik, dolg več sto metrov, in približno en kilometer železniške proge. Leta 1958 smo zgradili rudarsko naselje, ki je obsegalo 8 stanovanjskih blokov, nekaj pozneje pa še dva štirinadstropna stanovanjska bloka, enega v Cankarjevi, drugega pa v Šeškovi ulici. Leta 1959 smo zgradili rudarski dom. V njem so bili sestanki delavskega sveta, rudarska godba pa je imela tam svoje vaje. Nekaj let pozneje — točnega datuma se ne spominjam — smo kupili še počitniški dom v Crikvenici.

To so bili lepi časi, žal so kmalu minili. Začeli so zapirati rudnike, pojavila se je parola »Bodočnost so tekoča goriva«. Leta 1968 so hoteli ukiniti železniški prevoz na progi Grosuplje-Kočevje, zato smo sprožili štrajk in dosegli sporazum, da bo železnica vozila v Kočevje, dokler bo rudnik obratoval. Omenil bi, da je rudnik prenehal obratovati februarja 1978, železniški prevoz v Kočevje pa še danes obstaja.

Videlo se je, kaj se pripravlja, in pojavila se je skrb, kam z več kot 300 delavci. Imeli pa smo na dnevnem kopolju glino, po katero so hodili ljudje iz Ribniške doline, ki so jo uporabljali za izdelavo lončene robe. Najeli smo vrtno ekipo iz Lendave, ki je vrtila globoke vrtnice in raziskovala več mesecev. Ugotovljeno je bilo, da imamo bogate plasti prvotne glinice in za 300 ljudi za 300 let dela. Vsa ta glina leži še danes pod rubniškim jezerom, ki je nastalo po zaprtju rudnika, neizkoriščena in za vselej pod 56 metrov globokim jezerom izgubljena. To se pravi: izgubljene milijarde dolarjev. Iz te glinice bi lahko delali zidno, strešno opeko in keramične ploščice. To se je potem začelo resno načrtovati. Žal pa je v našo nesrečo prišlo drugače. Kolektiv Itas — tam izdelujejo prikolice za tovornjake — je bil finan-

čno na tleh, občinska blagajna pa kot ponavadi prazna. Rudnik Kočevje je imel v banki denar za zgraditev nove opekarne.

In zgodilo se je tisto, kar se je pri nas redno dogajalo: vzeti je treba denar tam, kjer je, in dati tja, kjer ga primanjkuje. Temu se reče plansko gospodarstvo. Konec je bil ta, da se je rudnik Kočevje proti volji celega kolektiva moral združiti z Itasom. Denar, s katerim bi si morali zgraditi svojo tovarno, je šel za kritje Itasovih izgub in za zgraditev Itasove nove proizvodne hale.

Itas je dobil poleg denarja vso rudniško opremo, okoli 240 stanovanj in bivši Zadrugi dom v Šalki vasi; prodal ga je Trikonu, ki ga je do lani uporabljal za skladišče, sedaj pa ga imajo v najemu zasebniki, ki ga uporabljajo za trgovino z avtomobili. Podjedoval je zgradbo, kjer so bili upravni prostori in jo prodal KGP-ju, Poslopje, kjer so razrezovali hlodovino za jamske potrebe (imenovali smo ga žaga), pisarniške prostore zunanega obrata in rudniško menzo je Itas prodal Opremi. Podjedoval je tudi počitniški dom v Crikvenici. Ali je Itas še danes njegov lastnik, ne vem. Instrumenti — en sam stane več tisoč nemških mark — rudarske godbe so bili oddani delavski godbi v Kočevju brezplačno. Vodilni kočevskega rudnika so pozabili, da so rudarji iz instrumente plačali in ves čas svoje zaposlitve mesečno prispevali iz svojega zaslužka, da jim bodo z njimi na dan njihovega pogreba zaigrali na grobu zadnjo žalostinko.

Za rudarje, tako aktivne kot že upokojene, so se začeli žalostni časi, ki trajajo še danes.

»AVTOPARK« NA IGRISČU

Krajane Dvora boli srce, ko gledajo nedokončano igrišče. Nekaj časa se je močno trudilo športno društvo Dvor, da bi na lokaciji, rezervirani za športno igrišče ali za družbene potrebe, nastal primeren prostor za igranje. Toda »igrišče« postaja parkirišče za šoferje, odlagališče kosovnih odpadkov pa tudi njiva za sajenje koruze.

J. K.

PUŠKA IN LOK

Na delovnem srečanju rezervnih vojaških starešin KS Žužemberk, Straža in Dolenjske Toplice so se starešine pomenili tudi v streljanju z malokalibrsko puško. Zmagal je Andrej Banko iz KS Žužemberk. Med drugim so se starešine seznanili tudi z uporabo loka in z orientacijo v naravi.

S. M.

Karitas in počitnice

Bliža se čas dopustov in počitnic. Pričakovati je, da zaradi neugodnih družbenih razmer letos ne bo množičnih turističnih preseljevanj. Mnogi bodo zato ostali doma, med njimi tudi številni otroci, ki tako ali drugače ne bodo mogli na počitnice.

Zato želi Škofijska Karitas v povezavi s Karitas iz Novega mesta povezati vse tiste, ki bi šli radi na počitnice, pa tega ne zmorejo, s tistimi, ki so jih pripravljene sprejeti. Gre predvsem za invalide in prizadete otroke iz družin v stiski pa tudi za otroke mater samohranilk, kjer gospodari v družini alkohol, osamljenost, bolezen itd.

Vse, ki ste pripravljene sodelovati, prosimo, da svojo ponudbo, da morete koga sprejeti, ali željo, da pošljete otroka na počitnice, sporočite osebno, pisno ali po telefonu na sledeče naslove:

— Škofijska Karitas Ljubljana, Ciril Metodov trg 9/1, Ljubljana, telefon: 061/311-577

— Župnijske Karitas:

Novo mesto — Kapitelj, Trubarjeva 3, tel: 21-130

Novo mesto — Sv. Lenart — FRANČISKANI, Siedlova 1, tel: 21-629

Novo mesto — Smihel, Kristanova 58, tel: 25-200

Pomagajmo otrokom v stiski, da bodo v poletnem času lahko spremenili okolje in za nekaj časa pozabili na težave, v katerih živijo!

FRANCI KONCILJA

DREVO MANJ — Kostanjevo drevo, ki ga drži v rokah Simon Bobnar, maturant iz Straže, še lepo rdeče cveti, raslo pa ne bo več, kajti pred dnevi ga je izrula roka neznanega vandala. Kostanj sodi v skupino, ki so jih v akciji »Posadimo 88 dreves« pred desetletjem prispevali strahli gozdarji, jih skupaj s krajani posadili in tako precej polepšali podobo kraja. Očitno to ni všeč vsem. Simon Bobnar pa bo zagotovo poskrbel še za mnogo dreves, saj se je po končani maturi namenil na študij gozdarstva. (Foto: T. J.)

Ekološki kotiček

Kataster virov onesnaževanja

Republiški podatki kažejo, da trenutno dihamo v Novem mestu čist zrak

Kataster virov onesnaževanja ali kataster emisij je lista onesnaževalcev po količinah, ki jih emitirajo v ozračje posamezni viri onesnaževanja v danem časovnem obdobju. Tehnik za izdelavo katastra je več, vse pa so podvržene določenim napakam. Naš predpis predvideva pridobivanje podatkov na osnovi popisa in ankete ter na osnovi meritev emisij, pri čemer ne loči tipov virov onesnaževanja. Po njem se viri onesnaževanja in njih emisije delijo v tri skupine:

- S pomočjo obrazca A popišejo dimnikarske organizacije emisijo iz tako imenovanih drobnih kurišč (kotlovnice z močjo 1 MW, individualna kurišča).
- Obrazec B zajema podatke o izračunu emisij iz skupinskih in industrijskih kotlovnice, termoelektrarn in toplarn z močjo 1 MW.
- Obrazec C zajema podatke o emisiji iz tehnoloških enot, pri čemer se zahtevajo podatki o vrsti in količini vhodnih surovin in proizvodov.

Kataster emisij je potrebno obnavljati letno, to je za obdobje, ko lahko pride

do sprememb tako pri industriji kot pri usmeritvah družbe pri oskrbi s kurivi.

Poseben pristop zahteva izdelavo katastra emisij prometa, katerega sicer naši predpisi ne omenjajo, pa čeprav ta, predvsem za mestno območje, predstavlja znaten prispevek k onesnaženosti ozračja (svinec, CO, ogljikovodiki, SO₂, NO_x, prah).

Celotno območje Slovenije je glede na onesnaženost zraka razdeljeno na štiri območja, in sicer tako, da v prvo območje spadajo kraji z najčistejšim zrakom, na drugi strani pa v četrto območje sodijo kraji z najslabšim zrakom. Po tej razvrstitvi so kraji Brežice, Črnomelj, Kostanjevica na Krki, Metlika, Straža pri Novem mestu, Žužemberk onesnaženi pod dovoljeno mejo (II. območje). Za Novo mesto in Krško, ki spadata v območje, kjer je zrak onesnažen nad dovoljeno, vendar pod kritično mejo (III. območje), pa velja, da sta zakonsko dolžna stanje sanirati.

Podlaga tej razvrstitvi krajev je repu-

bliška osnovna mreža za merjenje onesnaženosti zraka.

Nosilec te mreže je Hidrometeorološki zavod oziroma republiška služba za varstvo zraka. Tako tečejo meritve 24-urnih koncentracij SO₂ in dima v 42 krajih Slovenije.

Vsako leto ta služba pripravi poročilo o onesnaženosti zraka v krajih po Sloveniji. Po najnovejših podatkih, ki še niso uradno izdani, je razvrstitev krajev po stopnji onesnaženosti glede na imisijo SO₂ sledeča: Trbovlje, Hrastnik, Ljubljana, Maribor, Kamnik, Sentjur pri Celju; Novo mesto je po seznamu na 18. mestu.

Po meritvah imisij prašnih delcev pa je razvrstitev krajev naslednja: najbolj umazan zrak je v Zagorju, sledi Trbovlje, Ljubljana, Slovenj Gradec; Novo mesto je tu uvrščeno v drugo polovico lestvice.

Če povzamemo te podatke o onesnaženosti zraka, lahko zapišemo, da trenutno dihamo v Novem mestu čist zrak. DARKO OKLEŠČEN, dipl. inž. SVOUP, SOB NOVO MESTO

jo še danes. Za aktivne — rudarski in kovinarski poklic ne greta skupaj — je bilo delo v Itasu nepoznano, zato niso bili preveč priljubljeni. Ščasoma so se le privadili, večina pa se je zaposlila drugod. Danes ni v Itasu nobenega rudarja več, ker so vsi na cesti.

Upokojeni rudarji pa smo ljudje, ki za Itas ne obstajajo. Nič ne spregovorijo na pogrebu rudarjev kako besedo v slovo, godba pa igra z našimi instrumenti na grobu samo tistim, ki plačajo. Plačilo pa znese eno povprečno pokojnino, s katero v večini živita dva, mož in žena. Tako resnično pokopavajo upokojene rudarje kot poginule živali.

Borim se že dve leti — sem eden od najstarejših rudarjev kočevskega rudnika, ki še tlačimo zemljo — da se ne bi vse to dogajalo, žal zastoj. Vsi mi dajo prav, bivši in sedanji kočevski župan, šef godbe občine Kočevje, tudi godbeniki niso proti, protivi pa se tako imenovani »kulturni animator« Rancigaj. In vsi se čudimo, kako da ima ta človek več besede kot šef godbe, kočevski župan in skupščina občine Kočevje, ki bi v takem slučaju morala posredovati.

Se en dogodek — nadvse žalosten — mi je ostal v spominu. Zbolel je rudar, ki je dolga leta delal v jami kočevskega rudnika. Bolezen je trajala več let in nazadnje so mu morali v bolnici odrezati obe nogi. Ta človek je živel štiri leta kot zapornik v četrtem nadstropju rudarskega bloka v Šeškovi ulici, ki je brez dvigala. Skušal sem mu pomagati, toda kaj vse sem doživel! Iskal sem stanovanje v priličju in enakovredno zamenjavo, da bi ta invalid po štirih letih prišel z invalidskim vozičkom med ljudi. Bil sem neshetokrat v Itasu, ki je dobil od rudnika podarjenih okoli 240 stanovanj: vse zastoj, same prazne obljube! Ravno tako v stanovanjski skupnosti in družstvu invalidov. Tako sem hodil leto dni od vrat do vrat. Spoznal sem, da siti ne razume lačnega in zdravi tudi ne bolnega človeka, da je človek vreden samo tisti čas, ko je pri delu, ko postane invalid ali je upokojen, pa ne spada več med ljudi, ampak na odpad. V skrajni sili sem se obrnil na takratnega predsednika občine ing. Savo Vovka in z njegovo pomočjo dosegel, da je po štirih letih ta invalid prišel med ljudi.

Spominjam se Kanade, kjer sem bil pred leti pri bratranču na obisku. Tam so vsa prilična stanovanja rezervirana za invalide, vse trgovine so urejene tako, da imajo invalidi z vozički dostop vanje. Ko sva se z bratrancom vozila po avtocesti iz Toronta v Montreal, sem videl na bencinskih črpalkah restavracije, kjer je urejeno tako, da invalidi lahko pridejo z vozičkom v lokal, kjer se dobijo jestvine in brezalkoholne pijače. Z žalostjo v srcu sem pomislil, kako je pri nas v Kočevju — pa ne samo pri nas — kjer invalid na vozičku ne more niti v zdravstveni dom!

Upam, da sem s tem člankom odgovoril vsem tistim upokojencem, ki so mi pisali, čudeč se, kaj vse se dogaja, in me spraševali, če je to mogoče, kar sta pisala Dolenjski list in glasilo Vzajemnost v aprilski številki. Opisal sem stvari, ki so se dogajale in se še dogajajo, tako, da bo vsem razumljivo.

IVAN HEGLER
Kočevje

IZ KS OSILNICA

VESLAČI NA KOLPI — Kljub občutnim padavinam in narasli Kolpi je te dni tu veliko turistov in izletnikov, ki se spuščajo po Kolpi s kajaki, kanuji in tudi v velikih gumijastih čolnih.

PRISTANIŠČE NA OTOKU — Na otočku sredi Kolpe pri Bosljivi Loki in Mirtovičih pripravljajo pristanišče in počivališče za tiste, ki se spuščajo po Kolpi z različnimi plovili. Tu bo tudi prostor in priprave za pečenje in kuhanje; »kozolček«, na katerem bodo obvestila za turiste, itd. Študijo za ureditev pripravljajo »Lesing« Vinko Zajec.

POPRAVITI POKOPALIŠČE — Vaška skupnost Osilnica-Sela se je dogovorila za popravilo pokopališča, ki je eno najbolj zapuščenih na vsem območju te KS. S prostovoljnim delom bodo popravili ograjo in mrliško vežico in tudi očistili ga bodo.

DOKONČAN VODOVOD — Po daljšem času je dokončan vodni zbirnik pri Ribjeku, urejena pa je tudi njegova okolica. Iz tega zbiralnika bodo dobivale vodo vasi Ribjek, Ložec, Grintovec, Mirtoviči in Bosljiva Loka, pa tudi Kajakaški center.

NI ŠE KRŠČENA

ŽUŽEMBERK — Tukajšnje gasilsko društvo je zadnji dve leti zelo aktivno, gasilci pa so še posebej veseli nove pridobitve, 7000-litrne cisterne na podvozju TAM 192, ki že en mesec krasijo njihov obnovljeni gasilski dom. Čeprav poznavalci pravijo, da je bila tistega dne, ko je prispela v Žužemberk, s strani novih lastnikov kar dobro proslavljena in zalita, pa nova cisterna pravega ognjenega krsta le še ni doživela. K sreči ni bilo požarov, da bi jo preizkusili, sedanje deževno vreme, ki Suhokranjem zaradi polnih vodnjakov sicer dobro de, pa gasilcem le ni čisto po godu. Radi bi se malo pokazali po vaseh, in če bi bilo moč, z novo cisterno tudi malo iztržili.

O samopodobi učenca in učitelja

Strokovna konferenca

Tudi zadnja letošnja strokovna konferenca učiteljskega zbora grške osnovne šole je potekala v aktivnem vzdušju. Iztočnici dr. Marje Strojine je sledila pedagoška delavnica. Razvilo se je delo v skupinah — razprava o samopodobi učenca in samopodobi učitelja.

Dr. Marja Strojina se je pridružila temeljnemu ugotovitvam učiteljskega zbora, da je prvi oblikovalec otrokove samopodobe družina, tej se priključijo kot pomemben oblikovalec šola, seveda pa so prisotni tudi zunanji vplivi. Šola torej, ki je tako samoumevno vtakana v otrokovo življenje, ima pomembne naloge pri razvoju otrokovega samozaupanja in samozavesti. Učencem mora šola postavljati stvarne zahteve, veliko pozornosti mora posvečati občutljivemu mehanizmu ocenjevanja, upoštevati mora spoznanje, da je zunanja motivacija rušiteljica notranje motivacije. Šola mora paziti, da učenje ne dobi notranje negativnega predznaka, da učenci cenijo svoj trud, da je pouk organiziran tako, da učenci nimajo strahu pred neuspehom.

Potrebno je vključevati starše v šolo — tudi preko domačih nalog, ki niso vezane na znanje staršev — ter se truditi za človeški odnos tudi med učitelji in starši. Vse te na videz drobne stvari so še kako pomembne za zdrav razvoj otrokove duše.

Vsi skupaj se moramo zavedati, da motna samopodoba učenca poruši njegovo duševno zdravje. Rodi apatijo, nezainteresiranost, agresivnost, zaprtost vase, bolesto preobčutljivost ipd. Torej moramo graditi zdravo samopodobo učenca, t.j. realno mnenje o lastnih pozitivnih in negativnih lastnostih.

Naše vodilo je — in naj po Marjinih besedah tudi ostane — delajmo dobro in »za svojim stojimo!«

MARJANA ŠTERN

VABILO SEMIŠKE ŠOLE

Tudi v Osnovni šoli Belokranjskega odreda Semič bomo predstavili dejavnosti šolskega leta, ki je že skoraj za nami. V soboto, 15. junija, se bodo ob 8. uri odprla vrata učilnic. Pokazali vam bomo, kako se učimo, telovadimo ob slabem vremenu, kako ustvarjamo. Pripravljamo tudi razstavo naših izdelkov. V večnamenskem prostoru šole se vam bodo predstavili naši pevci, recitatorji in igralci. Za okroglo mizo z naslovom ZA BOLJŠO ŠOLO pa se želimo srečati z vsemi, tistimi, ki imajo dobre ideje za naše prihodnje delo. Pridite!

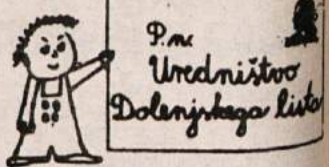

REPUBLIŠKI PRVAKI ZA POKAL »MARS« — Za ekipo OŠ Katja Rupena so igrali: prva vrsta (od leve proti desni): Vlado Mihajlovič, Miran Popelava, Uroš Jazbec; druga vrsta (od leve proti desni): Matjaž Kuzma, Miha Petrov, Matej Urbas, Peter Svēt, Matej Oštr; stojijo: trener Jože Oberstar, Aleš Hajnik, Goran Mihailovič, Marko Munih, Goran Brakočević, Dejan Stipič, trener Borut Štrumbelj. (Foto: Borut Pelko, foto krožek OŠ Katja Rupena)

ROJSTVO PTICE MIRU — Umetnik Rudi Stopar iz Sevnice se je odzval vabilu mirnopskih osnovnošolcev in skupaj so iz lesa izdelali Ptico miru ter jo s stani dan obesili pod strop v enem od šolskih prostorov. Spominjala jih bo na umetniškov obisk in na tek miru, ki je šel skozi njihov kraj. Istega dne so učenci z zanimanjem prisluhli znanemu čebelarju Lojzetu Kastelcu, ki jim je pripovedoval o davni zgodovini njihovega kraja, o nekdanjih prebivalcih Latobikih in o čebelarstvu. (Foto: T. Jakš)

MLADI DOPIŠNIK

ZBIRALI SMO PAPIR

Pred nedavnim smo učenci naše šole zbirali odpadni papir. Nagajala sta nam veter in dež, ki sta šolsko dvorišče spramenila v pravo papirnatost smetišče. Pridroke nas vseh pa so pospravile vsake papirček posebej. Pri zbiranju papirja moramo pohvaliti bolj razredno kot predmetno stopnjo. Največ je zbral 5. d, sledili pa so oddelki razredne stopnje. Črne pike pa podeljujejo oddelkom 7. c, 5. c, 7. d, 8. c in 8. c. Kar sram me je povedati, kako smo bo so se izkazali. Na srečo smo bili »na mli« tako pridni, da je akcija kot celota uspela, saj smo skupaj zbrali 8.164 kg papirja. Komaj čakamo, da bomo zbrali, koliko smo prislužili s pridnostjo in lepim odnosom do skupnosti na naši šoli.

KATJA STAROVESKI
NINA STOJS, 3. c
novin. krožek
OŠ Sava Kladnika, Sevnica

ZAKAJ IN VPRAŠAJ

V Lutkovnem gledališču v Ljubljani smo si ogledali lutkovno predstavo z naslovom Zakaj in Vprašaj. Vloga Zakaja je igrala Urška Hlebec, vloga Vprašaja pa Boba Vovk. Lutkovna predstava je bila zanimiva, čeprav sem na začetku mislila, da to ni zame. Zanimiva je bila predvsem zaradi plesa, pesmi in akrobatskih točk.

JANJA BRCAR, 6. c
OŠ dr. Pavla Lukanča
Sentrupet

PIKNIK S KRKO

Učenci od 1. do 8. razreda smo se odpravili v Smarješke Toplice na piknik. Z nami je šel tudi oddelk delovnega usposabljanja. Piknik je priredila Krka, tovarna zgradila, ki je tudi naša pokroviteljica. Ker je bil to moj zadnji piknik, se zahvaljujem tovarni zdravil Krka, ki ga je omogočila. Piknik mi bo ostal za vedno v dobrih spominih.

MELITA BOŽIČ, 8. c
OŠ Dragotina Kettep
Novo mesto

KONČNI IZLET

Učenci 8.a iz OŠ Milke Šobar Nataše smo se odpravili na super končni izlet. Tako super je bil zato, ker je bil dvodnevni in smo na njem doživeli in videli veliko lepega, kar se splača zapomniti. Za spremstvo smo morali vzeti tudi nekatero starše. Bili so zelo disciplinirani in sploh nismo vedeli, da potujejo z nami. Nismo smo se spomnili šele takrat, ko je bilo treba poseči v žep za kakšno vstopnico. Prijeli smo se skozi mnogo prečudovitih krajev, a smo se vrnili v najlepši kraj v celoti Sloveniji: v Novo mesto. Najlepše se zahvaljujemo TZ Krka ter združenju Solterjev in avtomehaničar, ki so nam omogočili, da ni bilo potrebno pregloboko sedeti v žep.

Učenci 8.a
OŠ Milka Šobar Nataše

»Sem odgovoren in odstopam!«

V Brežicah je bilo pred volitvami živo. Nenadoma se je pojavila cela vrsta strank, ljudje so se opredeljevali in se včlanjevali, čeprav je seveda večina obdržala kritično razdaljo do novih dogajanj. Stranke so rasle kot gobe po dežju, na veliko pisale svoje programe in mnogo obljubljale. Po volitvah so si razdelile sedeže v družbenopolitičnem zboru: socialisti so dobili dva, SDP in SKZ po 5, liberalci skupaj z Zelenci 4 in Demos 7. O preprih ob predlogu za mandatarij in župana ter pozneje za člane izvršnega sveta javnost ne ve veliko, saj je do njih prihajalo v zaprem krogu strank. Občinsko vladno in vodstvo skupščine so Brežičani izvolili brez večjih zapletov, kar nekam preveč mirno za občino, v kateri je vedno nekaj narobe.

Vse je kazalo, da razlike med številnimi strankami le niso tako velike, saj so navsezadnje vsi samo Brežičani, prebivalci ene najmanj razvitih občin v Sloveniji. Po letu dni pa je postalo več kot očitno, da ni tako. V Brežicah se je začelo s pouličnimi govoricami, ki so namigovala na to, da v poslovanju njihove občinske uprave nekaj ni v redu. Se veš, ljudje so kazali tudi na čisto določene člane v izvršnem svetu. Prvi so se na govornice ozvali liberalni demokrati, saj je prst obtoževanja najbolj kazal na njihovega člana, podpredsednika občinskega IS in sekretarja za gospodarski razvoj Bojana Petana.

Po prvem plazu govoric je Bojan Petan, sekretar za gospodarstvo, in z njim tudi IS sklical tiskovno konferenco, na kateri so predstavili poslovanje občinske uprave. Sklicevali so se predvsem na poročilo Službe družbenega knjigovodstva, ki v poslovanju ni našla večjih napak, občinsko upravo pa je celo pohvalila, da posluje kot banka. Uradnih podatkov, ki bi kazali na kakršnokoli zlorabo položajev in na delitev denarja ter na odobravanje kreditov po osebnih interesih in sumljivih kriterijih, se vedno ni bilo.

Le teden dni pozneje je tudi naš časopis pisal o štirih ovadbah zoper brežiške funkcionarje, ki jih je ob preiskavah poslovanja občinske uprave vložila krška UNZ. Tri ovadbe so govorile o kaznivem dejanju zlorabe položaja in pravic odgovorne osebe, ena pa o kaznivem dejanju zlorabe pooblastil. Kaj več takrat ni bilo mogoče zapisati, a na žalost še tudi danes ni rezultatov uradne preiskave.

Skoraj istočasno s poročilom UNZ se je v javnosti oglasila tudi brežiška SDZ, ki je po svoje razkrivala afero v Brežicah. Obtožbe je namenila Bojanu Petanu in mu zaradi zlorabe položaja zagrozila s prijavo. »Bojan Petan, kot lastnik stanovanjske zadrage Novi dom, je s sekretar in podpisnik odobrili in nakazal Obrtni zadrugi Grič tri posojila v višini 1.150.000 din. Eno izmed teh posojil je Grič na dan prejema po nalogu tedanjega direktorja Antona Zorka nakazal Novemu domu. Preprosto, g. Petan je preko Griča nakazal denarce podjetju g. Petana, gospe Adi de Costa - Petan and company. Gospod Zorko, lansko pomlad menda najbolj plačani direktor zadrage Grič, ki je zlezla na boben, je sedaj zaposlen v sekretariatu za gospodarski razvoj, kar je značilno.« Tako pravi v imenu odbora slovenskih demokratov prof. Miroslav Kugler.

Marčevska seja občinske skupščine je prinesla novo, za nekatere pa že kar pričakovano presenečenje. Nadaljevanje ene prejšnjih nedokončanih sej se je namreč začelo kar z dveurno zamudo, saj so se občinski veljaki za zaprtimi vrati prerekli, kdo naj odstopi zaradi domnevne občinske finančne afere. Sprva je bilo slišati, da Bojan Petan in njegov namestnik v sekretariatu za gospodarski razvoj Anton Zorko ne nameravata odstopiti, saj ne čutita nobene krivde. Potem je odstop ponudil Ciril Kolešnik in z njim seveda ves izvršni svet. Morda je že takrat želel zaščititi svoje sodelavce, a kakorkoli že, še pred začetkom seje se je premislil. Na dnevnem redu je ostal odstop Antona Zorka in razrešitev Bojana Petana, a s to razliko, da so to temo uvrstili v 18. točko. S tem so prestavili pranje občinskega umazanega perila vsaj za

štirinajst dni. Pozneje se je izkazalo, da se za mnogo več.

Po Brežicah so še naprej krožila anonimna pisma z obtožbami na račun občinskih mož, medtem pa je prof. Miroslav Kugler na že omenjeni skupščinski seji razdelil obtožujoče pismo s podpisom in s podatki, ki so pricurjali neposredno iz SDK. Zdal se je torej pokazalo, katera stranka je brskala za podatki, jih tudi na neki način dobila in razširila.

Liberalni demokrati so še naprej zagovarjali svojega člana Bojana Petana in dokazovali, da ni izkoriščal svojega položaja. Trdili so, da ni lastnik nobenega zasebnega podjetja, ampak le soustanovitelj stanovanjske zadrage Novi dom. Tudi njegova žena Ada de Costa - Petan menda še ni imela nobenega prometa v svojih podjetjih. Ker so smatrali, da je edini cilj javnih obtoževanj spraviti s položajev predstavnike LDS, so izstopili iz vladne koalicije. Obenem so zahtevali tudi odstop svojih članov v vladi, medtem ko naj predsedstvo skupščine postavi vprašanje zaupnice občinskemu izvršnemu svetu. Le nekaj časa za tem so Zelenci izstopili iz koalicije z liberalnimi demokrati.

V javnosti se je oglasil tudi Bojan Petan, ki je zavrnil očitke na svoj račun. Skliceval se je na to, da mora temeljno javno tožilstvo v Novem mestu, kateremu je UNZ Krško predala zadevo, še pravomočno dokazati, da so štirje občinski možje res kršili predpise. Klub poslancev in predsedstvo SDP sta zaplete naprtila na grbo izvršnega sveta in njegovega predsednika Cirila Kolešnika, ki ni izdelal programa dela, kar je »omogočilo samovoljno in nekontrolirano porabo sredstev proračuna«. Obtožili so tudi predsednika in predsedstvo skupščine, da ni omogočilo kontrole nad izvršnimi organi, in predlagali, da se spregovori tudi o njihovi zaupnici.

Tudi večurna razprava na seji občinske skupščine v začetku aprila ni odgovorila na vprašanje, kaj sta zakrivila Bojan Petan in Anton Zorko. Delegati so zavrnilo pobudo predsednika IS Cirila Kolešnika, o razrešitvi obeh, nakar je izvršnik napovedal, da ju bo razrešil sam. Njuna odstopa je zahteval predvsem zaradi moralnih razlogov, podrobnosti pa ni navedel. Menda zaradi interesov preiskave in Bojana Petana samega. Na tej seji so delegati imenovali tudi komisijo predstavnikov vseh strank, ki naj bi raziskala ozadje brežiške afere.

Komisija se je lotila težkega dela in nalog, ki niti niso bile natančno opredeljene. V resnici so opravljali delo nekega preiskovalnega organa,

zato ni čudno, če mu niso bili kos. Podrobno so se lotili likvidnostnih kreditov, ki jih je dajala občina (še posebej so obdelali kredit Tovarni pohištva), dodeljevanja sredstev za pospeševanje gospodarskega razvoja, adaptacije občinskih stavb, dodeljevanja stanovanj, oddaje poslovnih prostorov, razdelitve rezervnih sredstev in denacionalizacije. Vseh tistih področij torej, o katerih so se v preteklih mesecih razplametele govornice in obtoževanja.

Komisija je ugotovila, da ni vzroka za odstop Antona Zorka, poleg tega pa zaradi nesoglasij med posameznimi člani ni bila sposobna predlagati nobene rešitve, sklepa ali predloga. Izvršni svet je dopolnil poročilo komisije s svojimi stališči in na ponovni tiskovni konferenci javnosti znova poskušal pokazati dobre rezultate svojega dela. Čeprav so slovenski demokrati zahtevali odstop predsednika izvršnega sveta in župana, pa sta oba funkcionarja še nekaj dni pred skupščino zatrjevala, da ne mislita odstopiti, ker so obtožbe brez argumentov in imajo političen značaj.

NAZADNJE OSTOPILI VSI

Že takoj na začetku zasedanja občinske skupščine v preteklem tednu pa se je obrnilo povsem drugače, kar samo kaže, da so v igri tudi zapleti, o katerih javnost ne ve kaj dosti. Župan s celotnim predsedstvom skupščine je ponudil svoj odstop, po izkazani nezaupnici izvršnemu svetu je odstopil tudi Ciril Kolešnik. Kaj je občinsko vodstvo vodilo k taki odločitvi?

Vsekakor je mogoče sklepati, da so si na ta način želeli rešiti kožo, zmeti delegate in tiste sile v skupščini, ki so jih hotele zrušiti, ter se tako obdržati na oblasti. Morda so si ravno zato tako krčevito prizadevali, da bi glasovanja o zaupnici in o odstopih uvrstili na sam začetek dnevnega reda, medtem ko so razpravo o poročilu komisije in s tem pranje umazanega perila zelo sproti pomaknili proti koncu dnevnega reda. Navsezadnje je bilo to tudi v interesu nasprotnih strani, saj ni razpolagala z verodostojnimi dokazi, kaj šele s poročilom o poteku dnevnih preiskave.

Brežiška občina je tako ostala v popolnem brezvladju, če lahko tako rečemo stanju, ko sta predsedstvo skupščine in izvršni svet v odstopu, novih ljudi pa še ni na vidiku, čeprav stranke že ponujajo nekatera imena. Do tako zelo pričakovanega obračunavanja in dokončnega razpleta brežiške afere ni prišlo, saj o tem na seji sploh ni bilo govora. Tako mnogi občani niti ne vedo, zakaj so ostali brez vodstva, prav tako pa marsikaj ni jasno niti delegatom. Strankarsko

Ivan Tomše: »Nepreklicno odstopam in ne želim izkoristiti pravice, da sem župan do izvolitve novega.« (Foto: B.D.-G.)

neopredeljeni delegati, ki so bili odrezani od občinskih spletk, so se pritoževali, da sedijo v skupščini kot tepčki, medtem ko se nekdo poigrava z njihovo voljo.

Še posebej zmedeni so bili po podatkih in obtoževanjih iz zadnjih pismen Antona Zorka, Bojana Petana, Jožeta Verstovška ter stališč komisije in izvršnega sveta. Vsi ti papirji so polni medsebojnega obrekovanja in obtožb ter kažejo na bližnji vrhunec afere in na velike težave, v katerih so se znašli posamezniki.

Čeprav ni manjkalo zahtev, da se obravnava poročilo komisije in da se ozadje odstopov pojasni, pa do tega ni prišlo. Iz vrst delegatov SDZ je bilo celo slišati, da po odstopih poročilo sploh ni več pomembno. Po takem razpoloženju je postalo več kot jasno, da so nekateri dosegli svoj cilj: padla je vlada, padel je župan in za njim po čudni logiki še predsedstvo skupščine. Po nekajmesečnem naporom dokazovanja o krivdi nemadoma sploh ni bilo več pomembno, kaj so grešni kozli sploh zagrešili. Delegatom je bilo tako vsaj prihranjeno mučno in nizkoto prerekanje, ki mu sami itak ne bi mogli priti na konec. Za take zadeve so namreč pooblaščen pristojni organi, ki bodo slej ko prej morali reči svoje.

BREDA DUŠIČ-GORNIK

Vino razveseljuje bogove in ljudi

Na tisoče izletnikov in turistov iz domovine in tujine vsako leto obišče metliško Vinsko klet. Obisk te kleti imajo v svojem programu vse agencije, ki pripravljajo izlete v Belo krajino. In tu obiskovalci imajo res kaj slišati, videti, zlasti paokusiti. Obisk kleti traja približno eno uro, v tem času si ogledajo klet, na video posnetku pa jim prikažejo vinograde, delo v njih, trgatve, prevzem grozdja v kleti, predelavo, skratke vse, od vinograda do steklenice. Na koncu seveda sledi pokušnja šestih vrst belokranjskih vin.

Včasih je bila metliška Vinska klet znana le po metliški črnini, sedaj pa tu predelujejo kar 15 različnih vin in prav metliška Vinska klet ima velike zasluge za to, da so danes številna belokranjska vina v samem kakovostnem vrhu slovenskih vin, kar pa pomeni, da so tudi med najboljšimi vini v Evropi.

ZAČELO SE JE 1929

Začetki metliške Vinske kleti sodijo v leto 1929, ko so belokranjski vinogradniki v Metliki pri železniški postaji zgradili združeno klet. Sedanjo klet pa so gradili v letih 1954 - 1958, in sicer v komendskem hribu, kot pravijo temu zemljišču, ki je očitno včasih pripadalo metliški komendi. Se pravi križiškemu redu. Metliška klet je pravzaprav podzemski tunel, dolg 107 metrov, pri načrtovanju pa so se zgleovali po francoskem vzoru. Strokovni projekanti metliške kleti je bil na znan invariski strokovnjak prof. Miran Veselič. Do leta 1965 je v metliški kleti gospodarilo podjetje Slovenijavino, tega leta pa jo je prevzela metliška kmetijska zadruga. Dve leti zatem so postavili sprejemnico za grozdje ter predelovalnico vin, kmalu pa še polnilnico. Ob trgatvi leta 1968 so za klet prvič od belokranjskih vinogradnikov odkupili

grozdje, ga v lastni predelovalnici predelali, vino v kleti donegovali in kot prvo belokranjsko vino v steklenici dali na trg. To je bila — seveda še danes najbolj znano belokranjsko vino — metliška črnina. Na trg so jo dali v dvelitrskih steklenicah in to je tudi najstarejše vino, ki ga hranijo v posebni arhivski kleti Vinske kleti. Pred tem se je klet ukvarjala samo z vinskotribolno: od belokranjskih vinogradnikov so odkupovali vino, ga v kleti malo donegovali in nato v sodih prodali naprej. Odločitev za lastno predelavo in stekleničenje ter »izum« metliške črnine kot tipičnega vina za to do takrat precej anonimno in zapostavljeno vinogradniško območje je bila tako za klet kot za celotno belokranjsko vinogradništvo in inarstvo prelomnega in odločilnega pomena.

Od letnika 1968, ki je rojstni letnik stekleničenih belokranjskih vin, je metliška Vinska klet dala na trg še metliško črnino v litrskih steklenicah, vino, ki ga po količini že vsa ta leta prodajo največ — med 300 in 500 tisoč litri na leto — in ima po vsej Sloveniji stalen krog ljubiteljev. Letnik 1979 velja za rojstni letnik vrhunske metliške črnine v buteljnih steklenicah. Ker se mošt za vrhunska vina v nobenem primeru ne sme dosladkati, vrhunske metliške črnine ne morejo pridelati vsako leto, ampak le ob v boljših vinskih letinah. Znani belokranjec je kakovostno vino, tako imenovana zvrst vina, ker je sestavljen iz kraljevine, laškega rizlinga in manjšega dela starih belih sort grozdja. Iz metliške kleti je leta 1981 (spet dober letnik, tako kot že prej zlasti 1979 in kasneje 1983 in še nekaj kasnejših, še posebej pa 1990) prišel prvi rose v Sloveniji. Gre za vino iz rdečih sort grozdja — frankinje in žametne črnine, ki sta tudi osnova za kakovostno metliško črnino — vendar predelanih po postopku za belo vino. To sveže in okusno vino si je takoj pridobilo številne ljubitelje, saj ga imajo radi tako tisti pivci, ki sicer dajejo prednost belim vinom, kot oni, ki imajo raje rdeča. Zaradi posebne svežine se primerno ohlajen še posebej prileže v poletni vročini. Zato ni čudno, da so metliški rose hitro za zgled vzeli tudi v drugi slovenski proizvodjalci vin in je danes na trgu kar lepa izbira teh vin.

Z letnikom 1983 se začne obdobje metliškega laškega rizlinga. Tega leta je metliška klet kot prvi proizvodjalec v posavskem vinorodnem rajonu proizvedla pozno trgatve, in to laškega rizlinga. Do takrat je Bela krajina veljala kot domovina metliške črnine in belokranjca, potem pa je mlada, zagnana in strokovna ekipa metliške Vinske kleti, opogumljena s prejšnjimi uspehi, dokazala, da se Bela krajina lahko povsem enakovredno kosa pri proizvodnji laškega rizlinga z najbolj znanimi in cenjenimi vinskimi pokrajinami v Sloveniji. Že ta prva pozna trgatve laškega rizlinga se je na strokovnem

ocenjevanju uvrstila v zlato sredino med najboljšimi poznimi trgatvami te sorte v Sloveniji. To je bila za zagnane mlade metliške strokovnjake še novo spodbuda in v kleti so se odločili, da bodo skušali iz belokranjskega laškega rizlinga, če bo le možno, »izvleči« še kaj več.

Tega leta so v metliški kleti predelali še eno novo vino. To je cviček. Kakor se morda čudno sliši, pa je vendar res — v metliški kleti so belokranjski vinarji proizvedli prvi dolenski cviček. Pravi pa je bil ta in tudi kasnejši letnik zato, ker je grozdje prišlo iz edine prave domovine cvička, z druge strani Gorjanec. Metliška klet je namreč prevzela nekdanjo klet Hmeljnik in tudi tako pomagala ohranjati slovitost dolenski cviček, ki mu zaradi raznih peripetij in tudi zakonske neurejenosti še vedno grozi, da bo kot vino tako rekoč izumrl. Zaradi slabega odkupa grozdja zadnji dve leti v metliški kleti tega nekdanj tako slovečega in priljubljenega dolenskega vina niso proizvedli.

Čeprav letnik 1984 ni bil najboljši, je dal laški rizling redne trgatve vrhunsko kakovost in na ljubljanskem mednarodnem ocenjevanju vin so zanj dobili veliko zlato medaljo. Letnik 1985 pa je bil v vseh pogledih izvrsten: poleg redne in pozne trgatve laškega rizlinga so v kleti proizvedli še jagodni izbor, se pravi predikatno vino, s kakršnim se lahko pohvali le malo proizvodjalcev. Ta jagodni izbor laškega rizlinga je bil eno izmed najboljših ocenjenih slovenskih vin tega letnika sploh. Metliška »ekspanzija« se je nadaljevala tudi naslednje leto, ko so v metliški kleti proizvedli vrhunski laški rizling, pozno trgatve tega vina in kot prvi v Jugoslaviji tudi ledeno vino, se pravi vino z najvišjim privedkom, kar je tudi v svetu posebna redkost. Ledeno vino je na ocenjevanju, imenovanem »prerez letnika«, dobilo najvišjo oceno — 19,6 točke od 20 možnih. Leto 1986 je bilo v vseh pogledih za metliško klet izjemno, saj oznako tega letnika nosijo kar štiri novosti iz metliške kleti: poleg izbora in ledenega vina še ozaljsko belo in — spet slovenska in jugoslovanska novost — metliška črnina mlado vino. Pri mla-

dem vinu gre za novo tehnologijo, znano pri pridelavi znamenitega francoskega vina beaujolais primeur, ko del grozdja vre v posebni komori brez kisika in celoten postopek daje vinu specifično svežino in okus po grozdju. Tudi to metliško novost so kaj hitro začeli posnemati drugi proizvodjalci.

Novim vinom se v Vinski kleti očitno niso in se ne nameravajo odpovedati. Poskusi, ki so jih opravljali v zadnjih letih, so pokazali, da je Bela krajina kot vinorodna dežela primerna tudi za druge visoko kvalitne sorte trte, kot so rumeni muškati, beli pinot, chardonnay, renski rizling in še katere. Te sorte bodo uporabili tako za izboljšavo belokranjca, vina iz teh sort pa bodo tudi posebej stekleničili, se pravi, da bodo iz metliške kleti prihajala tudi nova sortna vina. Pravzaprav sta prvi dve novi metliški sorti vini že nared. Gre za renski rizling in chardonnay izvršnega lanskega letnika in obe vini sta dobili laskavi oceni. Ob ocenjevanju belokranjskih vin za letošnjo razstavo teh vin v okviru tradicionalne Vinske vigradi v Metliki je tudi predsednica strokovne komisije prof. Slavica Sikovec izjavila, da je moč v Beli krajini pridelati najboljša vina iz najkvalitetnejših trt. Torej je res enkrat za zmeraj konec podcenevalnega odnosa, kakršnega so v preteklosti do Bele krajine imeli tudi nekateri slovenski strokovnjaki, češ da je to dežela za metliško črnino in belokranjca pa konec. Da nikakor ni tako, da se lahko prepriča že vsak obiskovalec Vinske kleti pri pokušnji šestih vrst vin.

V ARHIVSKI KLETI

Še bolj pa je trud in umnost belokranjskih vinogradnikov ter znanje in predanost vinarjev iz te kleti moč občudovati v njihovi arhivski kleti. Pravzaprav sta znotraj Vinske kleti dve arhivski kleti. V prvi, ki je tudi na ogled obiskovalcem, je v vinotekarijih kakih 3000 butelj, drugi, »pravi« del arhivske kleti pa je urejen v posebnem, od glavne kleti ločenem prostoru. V tej »skriti« arhivski kleti hranijo steklenice v boksih, v katerih je od 160 do 450 butelj, sku-

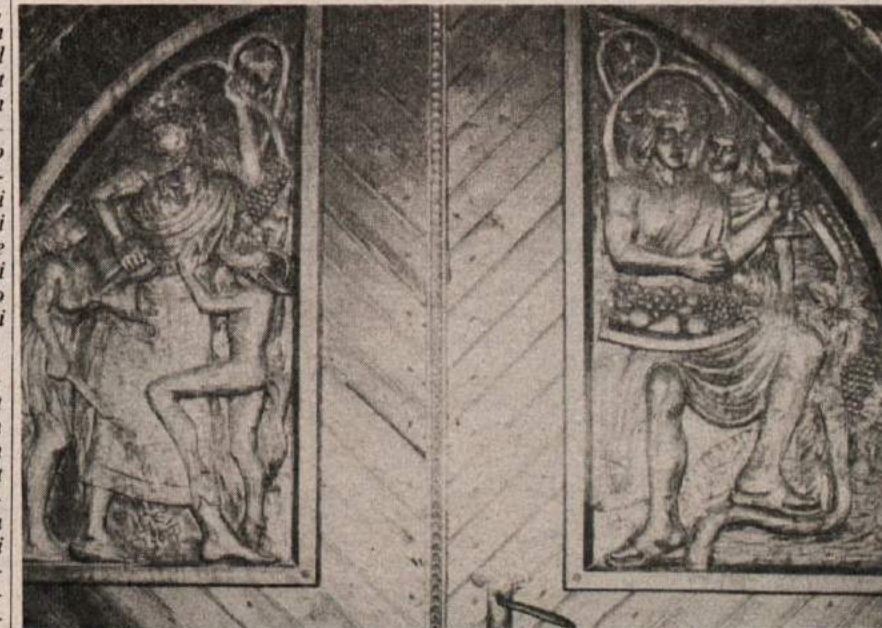
Prvo vino iz metliške Vinske kleti je bila metliška črnina letnik 1968.

paj pa je v teh boksih prostora za 15.000 steklenic. Skupaj z »vidnim« je torej v arhivski kleti prostora za okoli 18.000 steklenic. Kar lepo število, a malo v primerjavi s celotno zmogljivostjo Vinske kleti, ki je 3,8 milijona litrov. V arhivski kleti se vina v steklenicah starajo in od tu grejo ob pravem času najboljša belokranjska vina v prodajo. Seveda niso za staranje primerna vsa vina, ampak samo najboljše vina visoko kvalitnih sort dobrih letnikov. Kot rečeno, hranijo v tej kleti kot dragoceno tudi nekaj dvolitrskih steklenic metliške črnine letnika 1968, to je prvega stekleničenega vina iz te kleti. Poleg tega vina so v arhivski kleti še laški rizlingi najboljših letnikov in različnih trgatve, od izvršnih rednih do poznih trgatve, izbora, jagodnega izbora in dveh letnikov ledenega vina, kar je sploh najvišji privedek, ki ga vino lahko doseže. Marsikatero od teh izvršnih vin, ki s staranjem v primernih razmerah še pridobivajo kakovost (pa tudi ceno), si je že pridobilo tudi naziv »arhivsko«, ker je že poteklo določeno število let od trgatve.

Zakaj vina pravzaprav starajo? Kot rečeno, vsako vino sploh ni primerno za staranje, nekatera pa so sploh najboljše sveža, mlada. Med taka poleg slovitega beaujolaisa sodi tudi metliška črnina mlado vino — velja nekakšno pravilo, naj bi ti in njim podobna vina popili do konca tistega leta, v katerem je bila trgatve. Med vina, ki so najboljše sveža, sodi tudi cviček. Vina najkvalitetnejših sort najboljših letnikov pa so primerna za staranje, saj z leti v steklenici še zorijo in pridobivajo kakovost. V takih vinih prihaja s staranjem do sprememb v sestavi, ki se kažejo v lepši barvi, zrejšem vonju in polnejšem okusu. V starem vinu je nakoščena moč in toplota sonca, ki ga je bilo deležno grozdje na trti, v njem so polnost, moč, lepota, nežnost, harmonija, uglajenost, modrost in prečnost.

Valvasor je zapisal, da vino razveseljuje bogove in ljudi. Če kdo tega ne verjame — pa naj bo človek ali bog — naj gre v metliško Vinsko klet.

A. BARTEJLJ

Na trdnih vhodnih vratih obiskovalce pozdravita grški in rimski bog vina in veselja, Dioniz in Bakh.

Za posel nismo več zanimivi

Komaj pol leta je minilo, odkar smo navdušeno pisali o novem laboratoriju za razmnoževanje rastlin, ki naj bi zrasel po skupnih vlaganjih čateškega podjetja Agrariacvetje in njihovega holandskega partnerja. Če sta se na začetku lanskoletnega oktobra obe strani menili, da ni nobenega razloga, da se še v tistem mesecu podpisše pogodba, pa so se stvari na hitro zasukale drugače.

Agrariacvetje danes se sodeluje z Nizozemci, vendar si od predvidene naložbe ne obeta več veliko. Ko so že imeli lokacijsko dokumentacijo, podpisano pismo o nameri za vlaganje ter vsa zagotovila občinskih in republiških organov za pomoč pri naložbi, se jim je vse doseženo pred očmi sesulo. Zakaj?

Obstajata dva osnovna vzroka, zaradi katerih se je nizozemski partner premislil. Vlaganje denarja v Jugoslavijo je namreč postalo zelo tvegano, Slovenija in Jugoslavija pa sta ob enem postali za vrhunske proizvajalce cvetja in vodilne na področju vrtnarske tehnologije precej manj zanimivi. Nerešeni odnosi v Jugoslaviji in slovenski načrti o odcepitvi so prispevali k temu, da je Jugoslavija nenadoma iz najbolj perspektivne socialistične države padla čisto na rep. Še pred pol leta je tuji svet računal, da bo Jugoslavija odskočna deska za vzhodne države, sedaj pa se je izkazalo, da je do njih lažje priti neposredno.

Sodoben laboratorij, pri katerem naj bi Nizozemci sodelovali s 60 do 70 odst. deležem, bi omogočal pridobivanje mladih rastlin z razmnoževanjem celic. Doselej je Agrariacvetje rastline vzgajala na klasičen način, to je s potaknjenci in s sejanjem, medtem ko je bolj kakovostne rastline tudi uvažala. V načrtovanem laboratoriju bi lahko letno vgojili 20 milijonov sadik in gomoljev; približno 60 odst. za nizozemskega partnerja, ostalo pa za slovenski, jugoslovanski in ostale trge. Ker podoben labora-

torij že dela v Ljubljani, so se na Čatežu želeli lotiti vzgoje takih vrst rastlin, ki jih pri nas še nihče ne razmnožuje. Nizozemci so torej želeli iz Slovenije prodrati na celotno jugoslovansko tržišče in tudi na tržišča južne in jugovzhodne Evrope.

Medtem ko se v naši državi ubadamo s političnimi in vojaškimi razprtiljami, so se Nizozemcem že ponudile druge možnosti za dostop na Madžarsko, Češko in še kam. »Slovenija sicer poudarja, da ima interes za ohranitev skupnega jugoslovanskega trga, vendar je vse odvisno, kako homo ta trg uspejo oblikovati in seveda kdaj, saj nas bodo drugače pri poslu prehiteli drugi,« pravi direktor čateškega podjetja Jože Avšič. Škoda bi bila velika, saj z izgubljenim laboratorijem ne bi izgubili samo posla, ampak, kar je za razvoj posebej po-

membno, tudi možnost spoznavati sodobno tehnologijo in nizozemski način dela s strokovno in poslovno plati.

Podjetje kljub vsemu vloga v posodobitvi proizvodnje, kolikor pač zmore z rednimi sredstvi, in pripravljala ustanavljanje mešanih podjetij v Sarajevu, Beogradu, Skopju in na Reki. Okrog 30 do 40 odst. njihove proizvodnje je namreč namenjeno jugoslovanskemu tržišču južno od Slovenije. So med petimi največjimi jugoslovanskimi proizvajalci cvetja, medtem ko so trgovsko v sami špici. Seveda upajo, da jim na južnih tržiščih ne bodo zaplenili lastnine. Prav tako je v njihovem interesu, da se ohrani jugoslovanski trg, saj bi jih izpad prodaje na tem področju močno prizadel, ker bi se morali lotiti proizvodnje večjih vrst različnih rastlin v manjših količinah.

»V podjetju Agrariacvetje računamo, da se bo Slovenija vendarle bolj enakovredno vključila tudi v evropski trg. Tako bi se tudi mi lažje prebili na bližnji avstrijski trg, saj po kakovosti že zdaj ne zaostajamo, zato pa smo zaradi uvožno-izvoznih pogojev često predragi. Če bi izgubili jugoslovanske kupce, bi bilo vmesno obdobje vsekakor težko, saj ni mačji kašelj pridobiti zaupanje novih kupcev,« razmišlja Avšič.

V drugem polletju letošnjega leta bodo v podjetju pristopili tudi k projektiranju prvega hektarja rastlinjakov na levem bregu Save pri Mostecu. Gradnje pa letos še ne bo, saj še niso rešeni nasipi na Dobovskem polju, niti ne izvedene potrebne komasacije. Naložbe se bodo lotili z razpisom delnic. Računajo na precejšnje zanimanje, saj slovenska proizvodnja cvetja ne pokriva niti polovice domačih potreb. Podobno je tudi s pridelavo povrtnin.

Ravno zato ima podjetje Agrariacvetje pred sabo prihodnost, pa četudi ga zdaj obremenjujejo politično negotove razmere v državi. Ob spremenjenih pogojih poslovanja in ob zmanjšanju števila zaposlenih bodo morda le dosegli nižjo ceno cvetja in se počasi začeli vključevati na tržišča sosednjih držav. Proizvodnja jim zaenkrat ni padla, klub temu pa so po naravni poti samo v enem letu zaposlenost zmanjšali za 10 do 15 odst. Z upokojitvami se bodo kmalu približali optimalnemu številu 200 zaposlenih.

In še imajo rezerv. Na primer v maloprodaji, ki najbolj šepa, saj kot družbeni sektor niso nikoli znali učinkovito spremljati potrebe kupcev in biti konkurenčni zasebnikom. Letos nameravajo prenoviti cvetličarno v ulici Prvih borcev v Brežicah in tako kupcem ponuditi kaj več. Sicer pa maloprodaja ni v prvem planu podjetja, ki se pretežno ukvarja s proizvodnjo in prodajo na veliko.

B. DUŠIČ-GORNIK

DOBRO JE VEDETI

Petnajst minut za svež obraz

Časi in razmere so taki, da je zares težko svetu kazati sproščen, vesel obraz, toda kar prepustiti se črnim mislim in se zanemariti pa tudi ne gre. Torej: kako doseči, kaj storiti da bo obraz svež in sproščen? Kako v boji proti nečisti koži in mozoljčkom? Svetuje visaiška Patricia Gerbec, lastnica Beauty free centra iz Dianičeve ulice v Novem mestu.

V prejšnji rubriki Dobro je vedeti, v kateri je bil govor o pomladni generalki na obrazu in telesu, je bilo omenjeno, da je potrebno, da korenito nego obraza naredi strokovnjak, torej kozmetičarka. Gerbecva se opozarja, da je resnično učinkovita le redna nega obraza. V mislih ima nego enkrat na mesec, najbolje je nekaj dni po menstruaciji. Kaj pa lahko ženska v vseh ostalih dneh sama naredi zase, za svoj obraz? Veliko, pravi Patricia Gerbec.

Začnemo zjutraj pri umivanju. Treba si je vzeti minuto ali dve in pred ogledalom malo potelovaditi z obraznimi mišicami. Spakujmo se, delajmo grimase, kar bo mišice in kožo prebudilo in sprostito. Nato obraz očistimo s čistilnim in hranljivim mlekom, osvežimo s tonikom in namažemo z ustrezno kremo. Ker obraz ni stedilnik, ga nikar ne drgnite, ne uporabljajte grobih brisač in alkalnih mil. Vsa umazanija in vse odvečno se da brez težav odstraniti z nežnimi gibanji in mehko vato. Ustrezno kremo za obraz bi nam moral svetovati strokovnjak, kozmetičarka ali dermatolog. Pri izbiri kreme za ta letni čas je treba paziti, da je vlažna, zaščitna in hranljiva (ne glede na tip kože). Če krema ni ustrezna, se bo namesto las v soncu svetil obraz, kar ni ne dobro ne lepo. Obraz je tako pripravljen na celodnevne napore.

Zvečer je navadno utrujeno celo telo, ne le obraz. Kljub temu si ne bi smele privoščiti spanja z neočiščenim obrazom. Koža si zasluži to-

Patricia Gerbec

liko pozornosti, da se bo očistena tudi ona spočila med spanjem. S posebnim losionom in vato je treba najprej odstraniti ocesni make-up. Nato obraz umijemo s penasto kremo za čiščenje obraza ali gelom, očistimo ga s čistilnim mlekom in osvežimo s tonikom, nato pa obraz rahlo zmasiramo z dobro nočno kremo. Dnevna nega obraza nam vzame vsega 15 minut. Hvaležnost za vsako minuto nege nam pokazuje s svežim in lepim videzom. Tokrat o pudrih in make-up ni govora. O tem nam bo Gerbecva marsikaj zaupala prihodnjič, odgovoriti bo poskusila na vprašanje: make-up — navada, potreba ali nujno zlo?

Nasvet tedna

- **Kaj storiti, če je koža že kar kronično utrujena?** Pomaga kratka kura s posebnim serumom, ki jo lahko naredi ženska sama. Zjutraj in zvečer je treba nanesti nekaj kapljic seruma na obraz in ga šele potem namažati s kremo. Uporaba zares kvalitetnega seruma se na koži vidi že po nekaj dneh.
- **Kako se znebiti podočnjakov, ki ostanejo celo po obilici spanja?** Proti tej nadlogi se da delo uspešno boriti, svetovna kozmetika, ki je že našla pot tudi k nam, ima že nekaj časa zdravilo tudi za to težavo. Rešila krema krepi tanko kožico pod očmi, jača strukturo epidermisa in hkrati blaži gubice in gube pri očesnih kotičkih. Že po krajšem času redne uporabe te kreme ne bodo več potrebni pripomočki za skrivanje podočnjakov.

Z. L.-D.

Že Kočevarji so rekli: »Gremo v goro!«

V črnomaljskem Gozdnem gospodarstvu so že leta razmišljali, na kakšen način bi ljudem поблиže predstavili gozd in delo gozdarjev in njem, kajti gozdarji postavljajo na prvo mesto varovalno vlogo gozda, sledi socialna vloga in šele na zadnjem je lesna proizvodnja. Priprani so, da se tudi v okviru socialne vloge kaže kulturni pomen gozda ter vzgoja ljudi. Tako so prišli na idejo o gozdni učni poti in najbrž ne povsem po naključju izbrali pot od Planine do Mirne gore. V to gozdno učno pot, po kateri so prvi obiskovalci stopili nedavno, je bilo vložena veliko truda, kar je očito, ko jo popotnik prehoji, zagotovo pa je zanjo najbolj zaslužen prav revirni gozdar Franc Janež. Res, da so k zanimivosti te prve in za sedaj še edine gozdne poti v Beli krajini, sicer pa ene od osemnajstih v Sloveniji, veliko pripomogle bogate naravne danosti, vendar brez zagnanosti gozdarjev zamisel gotovo ne bi začela. Veliko truda in dobre volje so pokazali, pot pa uredili prostovoljno, brezplačno, izven rednega delovnega časa. To ljubezen do gozda želeli vcepiti tudi obiskovalcem, zato so za simbol poti izbrali srček.

VEDNO LE BOJ ZA PREŽIVETJE

Gozdna učna pot od Planine do Mirne gore je dolga 1406 metrov, višinska razlika je 298 metrov, prehodi pa jo je moč v pol ure. Če seveda popotnik nima ob sebi tako dobrega vodnika, kot je dipl. inž. Brane Štublar, v.d. vodje tozda GG Črnomelj, ki ve preveč zanimivega, da bi vse lahko zadržal zase. Poleg šestih stojšč, ki so jih na poti označili gozdarji, jih je lahko še mnogo več. Pravzaprav na vsakem koraku, tudi ob vsaki rastlini.

Sredi Planine je tabla, ki obiskovalcu pove, kaj ga čaka na poti do cilja. Ob njej pa tudi vodnik, s pomočjo katerega se seznanijo z zanimivostmi. Sicer pa ima Planina bogato zgodovino, saj se omenja že pred letom 1330, ko je bila naseljena s slovenskim življem. Leta 1330 pa so tedanji nemški fevdalci začeli naseljevati Nemce iz vzhodnih predelov Tirolskih Alp, ki so jih domačini poimenovali Kočevarji. Dokler se niso leta 1941 Kočevarji izselili iz teh krajev, je imela Planina faro, občino, šolo, cerkev s pokopališčem, 36 hiš, gostilno in dve trgovini. Na obrobju današnje Planine stoji danes gozdarski dom z lepo urejeno okolico in sadnim vrtom. Gozdarji skrbijo, da okolice ne bi zaraslo grmičevje in pozneje gozd. V gozdarskem do-

sadovnjaku, zlasti pa gibanje voluharjev. Učinkovito jih uničujejo, menda pa bi se takšna »letaljšča« dobro obnesla tudi v vinogradih. Prav sedaj so v delu vrata, kakršna so v prejšnjem stoletju že stala, na njih pa je pisalo: »Pozdravljeni na gori miru.«

Nedaleč stran stoji kamen, ki so ga prinesli iz Ponikev, kočevarske vasi onstran Mirne gore, na njem pa piše »In die Auen«. Tako so rekli Kočevarji, kadar so šli v te hribe, pomenilo pa je »Gremo v goro«. Ob tem niso povedali, kaj bodo delali, vedelo pa se je, da bodo krčili grmovje, urejali planino in gozd. Morali so se boriti z naravo, da so se lahko preživel. Gozdarji so postavili tudi kozolec, pod njega pa voz, s kakršnim so Kočevarji nekoč furali les. Les je bil namreč njihov pomemben vir preživetja.

Moč je videti tudi napravo za nošenje drv, ki jo nosijo konji, to napravo pa uporabljajo še danes. Tudi na Planini še vedno uporabljajo konje in Štublar pravi, da nikoli ne bodo šli iz gozda. Velika lesena žlica pred gozdarskim domom simbolizira preživetje med drugo vojno, ko je bila na Planini tudi ekonomija. Na njej so označeni pomembni mejniki v zgodovini Planine, od takrat, ko so se začeli naseljevati Kočevarji, do leta 1941, ko so odšli; od leta 1944, ko je začela narava zaraščati to območje, do leta 1955, ko so tam veliko pogozdovali. Leta 1986, ko je bil simbol postavljen, na Planini skoraj ni bilo več ljudi, danes pa nima stalnih prebivalcev. Tja zahajajo gozdarji in čedalje pogosteje rekreativci, nedeljski izletniki, začeli pa so tudi obnavljati ali na novo graditi vikend hišice. Drevo gozdarjev pa bi lahko poimenovali drevo, ki stoji pred domom; na njem visi različno orodje, ki ga uporabljajo pri delu. V domu zbirajo gradivo, od fotografij nekdanjih kočevarskih vasi in njenih prebivalcev do vsega zanimivega, kar najdejo v gozdu, in to naj bi bili že zametki bodočega gozdarskega muzeja.

Brane Štublar ob vozu, s katerim so nekdanji Kočevarji furali les. Ko je eden od njih po dolgih desetletjih znova obiskal Planino, je ob spominu na mlada leta hode objel in poljubljal.

Tu in tam vodnik Štublar zavije tudi z označene poti, da bi opozoril na zanimivost. Ena takšnih je studenec nad Planino, iz katerega so napeljali vodovod po vsej vasi, popotnik pa se lahko v njem tudi izdame odjeha. Zanimivo je pročelje studenca, na katerem so odkrili grb Kočevarjev: sonce in dve smreki, kar naj bi simboliziralo življenje. Sicer pa z gozdom nad studencem gozdarji gospodarijo tako, da ga ne izsekavajo, pač pa ga puščajo čim bolj gostega, da zadržuje vodo in jo postopoma oddaja. Ta gozd je kot spužva, kajti če ga ne bi bilo, bi ob deževju voda odtekla kot hudournik. Del gozda v bližini so izločili kot rezervat, da bi zasledovali, kako nekdanji pašnik po naravni poti prerašča v gozd. Na poti naprej gremo skozi umetni gozd, kjer so pred 20 leti pogozdili smreke. Sicer pa na pobočjih Mirne gore živi veliko rastlinojede divjadi, posebno jelenjadi, ki si pozimi išče hrano na južnem pobočju. Če mlajše drevesc kuka iz snega, ga objedo in s tem uničijo. Takšno uničenje je prav ob učni poti dobro vidno na gorskem javorju, ki so ga gozdarji že odpisali, žal pa je pomembna gozdarska drevesna vrsta.

Na četrti postaji so gozdarji želeli opozoriti, kako narava osvaja tisto, kar si je nekoč vzel človek, torej košenico, ki jo zaraščajo najprej pionirske drevesne vrste, ki imajo veliko lahkega semena, kot so trepetlika, breza, iva, leske in razne druge grmovnice, za njimi pa prodirajo različne drevesne vrste s težjim semenom, na primer bukev. Postopoma bo narava vzpostavila bivšo košenico v bukov gozd. Na peti postaji pa so v sodelovanju z lovci iz gojitvenega lovišča Medved prikazali skrb za živali. Postavili so krmilnico za zimsko krmljenje divjadi, pod njeno streho obesili tudi tablo s seznamom vseh živali, ki živijo ob učni poti. Postavili so lovsko

opazovalnico, valilnico za duplarje ter solnico. Na šteti točki so prikazali funkciji varovalnega gozda ob vodnem viru, kjer ni sečen ter naravnega gozda, kjer se normalno gospodarji. V naravnem gozdu je dobro opazno tudi umiranje jelke. Znaki so očiti: nevitnost in presvetljenje krošnje. Na to precej vpliva onesnaženje zraka. Gozdarji pa se tolažijo, da se ena drevesna vrsta umika drugi, jelka bukvi.

Vse bolj očitna je tudi bolezen bresta, ki izginja zaradi glivičnega obolenja. Ta izguba je toliko bolj boleča zato, ker je bresta temeljnita drevesna vrsta. Sicer pa pred boleznijo rakom ni varna niti bukev, vendar se kljub okužbi še čvrsto oklepa življenja. V tem gozdu so nazadnje redčili pred desetimi leti. Pred nekaj dnevi so imeli znova odkazila za redčenje, pri tem pa ravnavajo po načelih pozitivne selekcije, ko se odločajo med približno enakimi drevesi, skušajo pa ohraniti vialnejša. Pri tokratnem redčenju ne gre toliko za ekonomski posek, kot za nego gozda, za pomoč drevesom bodočnosti, ki naj bi ostala do konca življenjske dobe, zato jim odstranijo konkurente. Pozoren popotnik zagleda za vejo zataknjeno brezovo metlo, v kateri je precej simbolike, opominja pa, da je potrebno tudi v gozdu »pomesti«, pospraviti za seboj.

BO MORALA NA GORI MIRU ZOPET STATI CERKEV?

Zadnja postaja je edini planinski dom v Beli krajini, dom na 1048 metrov visoki Mirni gori. Prislece na Mirni gori najprej pozdravi okrog 100 let stara bukev z obsegom 265 cm, višino 17 metrov, premerom 82 cm, volumnom 5,90 prost. metrov, površino listov 8.000 kv. metrov, ki odda dnevno 300 litrov vode. Sicer najbrž le malokdo ve, od kod je Mirna gora dobila ime. Po mnenju nekdanjih prebivalcev naj bi obširni gozdovi Mirne gore vplivali na vremenske razmere širše okolice. Vse do Karlovca so ljudje videli goro Friedensberg, kakor so jo takrat imenovali, nad njo pa oblake, znanilce slabega vremena. Opazovalci gore so zvedeli, da je na vrhu gore luknja, iz katere naj bi uhajalo neurje. Toča je sedem let zapored potokla ves pridelalek po bližnji in daljni okolici. Zato so se odločili, da bodo luknjo zaprli in nad njo zgradili cerkev, ki stoji na Mirni gori od leta 1668, poimenovali pa so jo po sv. Frančišku, zaščitniku človekovega okolja. Odkar so jo postavili, je bil na gori mir, toča po dolini ni več delala škode, in tako je Mirna gora dobila ime. Cerkev je že leta 1942, med roško ofenzivo, fašisti zažgali; danes je tam le razgledni stolp. Vendar je še stišati pripombe, da bi očitno morali znova zgraditi cerkev, kajti po semiškem koncu zadnja leta zopet temeljito klesti toča. Enako usodo kot cerkev je doživel tudi planinski dom, ki so ga leta 1926 zgradili s prostovoljnimi prispevki številnih Slovencev in Hrvatov. V polletju 1942 je štab belokranjskih odredov prav z Mirne gore vodil akcije svojih enot. Po vojni so prizadeti belokranjski planinci in drugi Belokranjci znova postavili dom, zadnja tri leta pa sta njegova oskrbnika Sonja in Vojko Horvat, ki upata, da bo prav gozdna učna pot pripomogla k temu, da se bodo ljudje začeli bolj vračati k naravi. To pa je bil ne nazadnje tudi namen požrtvovalnih gozdarjev.

M. BEZEK-JAKŠE

Prva belokranjska gozdna učna pot

Obzorja

NA VEČERNI POTI

Pri Dolenjski založbi je kot drugi zvezek literarne knjižne zbirke Utva izšla nova, že sedma samostojna knjiga pesnika Severina Šalija, pes-

niška zbirka Pesnik na večerni poti. Gre za eno najlepših in najbogatejših opremljenih pesniških knjig, kar jih je zagledalo luč sveta na Slovenskem v zadnjem času. Posebno vrednost ji dajejo izvirne ilustracije in barvne reprodukcije slik trebanjskega likovnika Lucijana Reščiča, ki je knjigo tudi oblikoval oziroma tehnično uredil.

Severin Šalija je v svojo novo zbirko uvrstil enaintrideset pesmi, nastalih pretežno v zadnjem desetletju, in jih razporedil v dveh ciklih: Na večerni poti ter Prividi in balade. Po prvomenovanem, ki združuje dve tretjini vseh pesmi, je zbirka tudi dobila naslov: Pesnik na večerni poti. Ta naslov lahko breme, kakor je napisan, ali kot prispodobno. Večer je tretji del dneva — človeškega živ-

ljenja, pesnik je že zdavnaj prehodil svoje jutro in svoj dan, ve, da ga na koncu večerne poti čaka noč, tema.

Dan je modrejši od jutra in večer modrejši od dneva. V pesniku na večerni poti se jedrilo najrazličnejša spoznanja o svetu, ki ga je že prehodil, in času, ki je za njim. Na primer spoznanje, da je na svetu veliko dobrega in tudi veliko hudega, da pa je tako od nekaj bilo in vekomaj bo. Svet je uravnan, kakor je, in če si z njim dober, je tudi on dober s teboj. Pesnik ve, da ga imajo rade stvari tega sveta, ker jih ima tudi on rad, in želi, da bi bil človek »slavnost življenja narave«.

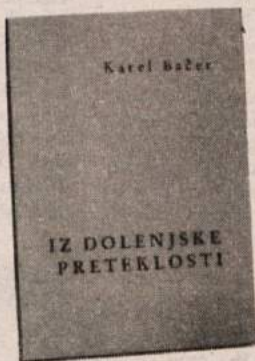
Poezija Severina Šalija je eno samo klicanje v življenje iz teme in mračin v svetlobo. Življenje je velika skrivnost, božanstvo, ki se razodeva kot luč duha. Duha, ki ima moč stvaritelja in čemur bo di vse posvečeno. Pesnik ve, da je od njega dobil dar poezije, zato ga še posebej časti. Piše mu hvalne, daritvene in radostne pesmi, večerne psalme, himne. Vse v Šalijevi poeziji je himnično, nadzemeljsko. »Sem v senci, / a v meni je vse svetlo«, pravi pesnik na večerni poti. Naj ga »sijajoči dan pospremi v večer«.

I. ZORAN

IZ DOLENJSKE PRETEKLOSTI

Dolenjska založba je pred kratkim izdala skromno opremljeno knjigo, ki tudi po svojem dokaj prozaičnem naslovu Iz dolenjske preteklosti ni vpadljiva in se ne ponuja prav glasno v branje. A kdor ima rad slovensko literaturo in

Dolenjsko, kogar zanimajo najrazličnejše podrobnosti iz minulih časov in iz življenja znanih in manj znanih ljudi, ta bo knjigo z zanimanjem prebral. V nji je namreč zbranih 18 literarnozgodovinskih in etnoloških zapiskov ter reportažno ubranih zapisov, ki jih je Karel Bačar, slavist in bibliotekar, napisal in objavil v

razdobju od 1951. do 1988. leta v različnih publikacijah. Za knjigo so bili izbrani le tisti zapisi iz sicer obsežnejše Bačarjeve bibliografije, ki so po vsebini vezani na Dolenjsko. Naj gre za pregled številnih podrobnosti, ki pesniškega genija Prešerna povezujejo z Novim mestom, za razpravo o dolenjskem ljudskem pesniku in godcu Ivanu Rupniku — Možetu ali za občuteno zapisano srečanje z dolenjsko kmečko grčo nekje v trškogorskih hribih, v vseh zapiskih se kaže po eni strani avtorjeva ljubezen do natančnosti in podatkov, njegova široka razgledanost in poznavanje gradiva in po drugi čustveno obarvan odnos do preteklosti, pokrajine in ljudi. Do izraza večkrat pride tudi kapljica grenčine, ko se piscu v mnogih drobnarijah pokaže nemaren odnos javnosti do sicer drobnih, a spomina in spoštovanja vseeno vrednih stvari.

Marsikatero podrobnost je Karel Bačar s svojimi zapiski otepel pozabi in jo osvetlil. Zdaj, ko so zapisi natisnjeni tudi v knjigi, jim je dano daljše življenje, kot bi ga imeli, če bi ostali v svojem dosedanem krhkem časopisnem domu, skupaj zbrani pa so tudi dostopnejši.

M. MARKELJ

ZGODOVINSKI MONOGRAFIJI

Slovenska matica je pred kratkim izdala knjigi, ki pomenita pomembno obogatitev slovenskega zgodovinskega, saj osvetljujejo gospodarsko in vojaško dogajanje na naših tleh pred štirimi stoletji. Kljub temu da gre za zgodovinski monografiji, obe knjigi prav zaradi svoje tematike iz osnovnih izsledkov ta čas precej aktualni, saj ena osvetljuje tesno povezanost slovenskega prostora z evropskim, druga pa dokazuje, da imamo Slovenci tudi vojaško zgodovino.

Zgodovinar Ferdo Gestrin je v monografiji Slovenske dežele in zgodnji kapitalizem prikazal vpetost slovenskega prostora v procese nastajanja zgodnjega kapitalizma, ki se v prelomnem 16. stoletju v Evropi dogaja predvsem kot nadaljevanje komercializacije, kopičenja kapitala v rokah trgovcev in vlaganja tega kapitala v najrazličnejše neagrarne dejavnosti, kar vse je pospeševalo razvoj v smeri kapitalizma. Avtor ugotavlja, da so bile slovenske dežele v tistem času tesno povezane z gospodarskim in kulturnim evropskim prostorom, in to ne samo z nemškimi, marveč tudi s sredozemskim, ki je bil tisti čas najbolj razvit, zato se tudi v gospodarstvu slovenskih dežel pojavijo številni elementi nastajajočega kapitalizma. Konec 16. stoletja se je ta razvoj pri nas zaradi več razlogov upočasnil.

Zgodovinar Vasko Simoniti je osvetlil dotlej slabo obdelano poglavje slovenske zgodovine, ko je z monografijo Vojaška organizacija na Slovenskem v 16. stoletju, napisano na osnovi obsežnega arhivskega gradiva, izrisal podrob-

no podobo protiturške vojaške organizacije pri nas. V 16. stoletju je prišlo do organizirane vojaške obrambe pred turškimi vpadi, ki so od 15. stoletja naprej ogrožali slovenske dežele. Organizacija in vzdrževanje Vojne krajine je bilo hudo breme za slovenske dežele, organizacija pa je vplivala še tudi drugače na življenje na Slovenskem, med drugim naj bi prebujala zavest o slovenskih deželah kot domovini. Ker vojaška zgodovina na Slovenskem nima posebne tradicije, je Simoniti jeva knjiga toliko bolj dobrodošel in pomemben prispevek.

M. MARKELJ

O ČLOVEŠKIH ZNAČAJIH

»Poznavalec ljudi lahko iz vsake še tako majhne podrobnosti v vedenju prepozna vso človekovo osebnost. Ze bežen pogled mu zadostuje, da v celoti spregleda človekov značaj.« je zapisal psiholog Hans Ludwig. To so kar prave besede za predstavitev zanimive knjige Veliki leksikon o človeških značajih, ki je nedolgo tega izšla pri Prešernovi družbi. Knjiga gre dobro v prodajo. Kako tudi ne, saj ga ni človeka, ki bi ne želel vedeti kaj več o drugem in o samem sebi. Prepoznavanje ljudi in njihovih značajev ne pomaga samo pri izbiri sodelavcev, prijateljev in življenjskih sopotnikov, omogoča tudi varnejše krmarjenje življenjske barke na težavnem morju med človeških odnosov.

Leksikon, ki ga je napisal Jean Delacour, ni sicer knjiga, kjer bi vse držalo kot pribito, in ni napisan kot znanstveno delo. Prej bi lahko rekli, da spada med »naredi sam« priročnike. Psihologija je sicer zahtevna znanost, ima pa silno privlačnost za široke plasti ljudi in zato so izredno priljubljene tudi stare oblike psihološkega vedenja, kot so prepoznavanje ljudi iz črt in oblik dlani, iz njihovega zunanega videza, obnašanja, navad, načina pisave itd. Avtor upošteva vse te znane in manj znane metode, jih poskuša tudi poljudno pojasniti z nekaterimi znanstvenimi postavkami, v

glavne pa niza cel kup zelo zanimivih podrobnosti in nasvetov. Knjiga je razdeljena na dva dela: Analiza značajev na prvi pogled in Prihodnost vašega otroka. Besedilo spremlja več ilustracij, ki pojasnjujejo

in dopolnjujejo povedano. Za preskus vedenja o sebi je v knjigi tudi nekaj testov. Skratka, Leksikon je knjiga, po kateri bo vsakdo z zanimanjem in večkrat listal.

M. MARKELJ

KNJIŽNI TELEGRAMI

— Zgodovino in teorijo govornišva podaja nova knjiga Borisa Grabnarja RETORIKA ZA VSAKOGAR, ki je izšla pri DZS.

— V zbirki Razprave, ki jo izdaja Filozofska fakulteta so izšli štiri nove knjige: Paola Korošec je v knjigi ALPSKI SLOVANI podala pregled obdobja pred naselitvijo Slovencev in po njej, Ivan Stopar je v dveh monografijah, F.B.WERNER SILEŠTIUS in J.L.WISER pl.BERGER, predstavil malo poznana starejša vedutista, Jože Pogačar pa v knjigi STAREJŠE SLOVENSKO SLOVSTVO naše slovstvo od srednjega veka do baroka.

— V počastitve 65. obletnice pesnikove smrti so pri Obzorjih izdali PESMI V PROZI Srečka Kosoveca.

— Zasebna založba Marketing 043 ZTP je izdala knjigo Naceta Šumija SLOVENIJA, UMETNOSTNI VODNIK, s kritičnim pregledom kulturne dediščine na etničnem ozemlju Slovencev.

Skozi 350 let Nove Štife

Baročno romarsko cerkev pri Novi Štifi so začeli graditi leta 1641, torej da cerkev praznuje letos 350. obletnico začetka gradnje, hkrati pa 320. obletnico dograditve in posvetitve. Gradilo so jo 30 let. Zgrajena je v italijanski maniri in je proglašena za slovenski kulturni spomenik.

Po ustnem izročilu se je pred gradnjo cerkve imenoval ta grič Brinov grič. Tu se je prikazala Marija pobožnemu kmetu Matiju Furlanu iz vasi Sušje in mu naročila, naj tu njej na čast sezidajo cerkev. Mož je sporočilo odnesel v ribniški grad, a je slabo naletel: zaprl so ga v grajsko ječo, kjer naj bi se spametoval. Takrat pa je grajski oskrbnik Riglar, ki je Furlana odpeljal v ječo, oslepel. V gradu so menili, da gre za božje svarilo. Izpustili so Furlana in dovolili zidavo cerkve pa še ribniška graščina je prispevala denar za ta dela. Zidava se je začela in oskrbnik Riglarju se je povrnil vid. Ko je Furlan umrl, so njegovo truplo pokopali sredi Marijine cerkve, kjer je še danes njegov grob.

Zgodovinski viri pravijo, da je tu že leta 1483 stala majhna Marijina cerkev. Blizu je bil tudi puščavnik, ki se je strogo pokoril in molil k Mariji. Ko so ljudje to videli, so začeli romati sem. V prvih desetletjih 17. stoletja so ljudje tu opažali čudovite svetlobne prikazni. Skrivnostne plamene so opazili še leta 1939. Ko je ribniški graščak grof Jurij Jakob Kizelj slišal za te govornice, je sklenil, da bo tu pozidal Marijino cerkev. Grof je leta 1638 umrl, za gradnjo cerkve pa se je naprej zavzemal njegov sin, ki je zaprosil patriarha Marka Andronika iz Ogleda za dovoljenje za zidavo. Dovoljenje je leta 1640 dobil hkrati s pooblastilom, da v patriarhovem imenu temeljni kamen blagoslovi ribniški arhidakon in župnik Francišek Vakan. Zidanje cerkve pa se je začelo naslednje leto.

Cerkev je bila dograjena in slovesno blagoslovljena 17. februarja 1671. Veliki oltar kaže eno samo misel: Marija gre v nebesa. Gre za tako imenovani »zlati oltar«, kakršni so bili tudi drugi v tej cerkvi. Izrezljan je v lesu in pozlačen. Leta 1873 je oltar ponovno pozlatil Jernej Jerab iz Metlike. Podoba Marijinega vnebovzvetja pa je Metzingerjeva.

Križev pot so postavili v cerkev leta 1888, zanj pa je poravnala stroške Marija Benčina iz Laškega potoka (1.100 goldinarjev). Leta 1905 je cerkev dobila sedanji spovednici, ki sta delo Janeza Vurnika iz Radovljice. Isto leto je

dobila cerkev nov lesteneč, darilo grofice Walderstein.

Cerkev sprva ni imela ne kora in ne orgel. Dobila jih je šele leta 1761, a zanje ni bilo dovolj prostora (namestili so jih nad glavnim oltarjem, prostora pa je bilo komaj še za organista) in so jih za časa cesarja Jožefa II. prodali. Novoštiftarski duhovnik, skladatelj in godbenik Karel Klinar je leta 1874 opazil izbornu akustiko cerkve in sklenil, da mora cerkev spet dobiti orgle. Denar zanje je župnik zbiral kar 30 let. Prostor za orgle so uredili nad glavnim vhodom v cerkev, blagoslovljene so bile leta 1905, prvo Marijino pesem pa je zaigral nanje Klinar sam. Klinar je uglasbil tudi še vedno znano »Slepčovo tožbo«, ki poje »Le enkrat bi videl, kak sonce gor gre...« Tragično je, da je avtor na stara leta oslepel. Umrl je 87 let star in ribniški cerkveni zbor mu je na pogrebu zapel »Slepčovo tožbo«. Toliko joka ni bilo na ribniškem farnem pokopališču ne prej in ne kasneje.

Posebnosti cerkve pri Novi Štifi je še veliko. Omenim naj svete stopnice (»svete stenge«), ki so bile dograjene leta 1780. Te stopnice so posnetek stopnic v Jeruzalemu, ki so vodile v Pilatovo hišo in po katerih je hodil Jezus 3-krat na veliki petek. To je pot k sodbi. Originalne jeru-

Cerkev pri Novi Štifi je zelo akustična, zato v njej pogosto prirejajo tudi razne koncerte. Na fotografiji je tudi glavni oltar v cerkvi. (Foto: Primc)

Posebna zanimivost Nove Štife je tudi 350 let stara lipa, v katere krošnji je hišica. (Foto: Primc)

zalemske stopnice so danes v Rimu, za gradnjo teh (pri Novi Štifi) pa je bilo potrebno posebno dovoljenje iz samega Rima. Stopnic je 28, kot je predpisano, narejene pa so iz pisane marmorja, ki so ga nalomili v bližnjem Ravnem Dolu. Po teh stopnicah se pomikajo romarji kleče proti vrhu, kjer je oltar s sliko križanega Kristusa. Zidovje svetih stopnic je kasneje poslikal Anton Postel.

Pri Novi Štifi so imeli včasih šest velikih shodov, in sicer na binkoštno nedeljo, na nedeljo sv. Trojice, na god karmelske Matere božje ali nedeljo po tem prazniku, na kvatno nedeljo ter na veliki in mali šmaren. Bili pa so še manjši shodi, na primer na praznik sv. Jožefa, in takrat je bila maša v kapeli sv. Jožefa, ki je zunaj cerkve.

Cerkev je doživela veliko lepih pa tudi hudih časov. Vanjo je večkrat udarila strela, gorela je (krita je bila z lesenimi škodlami), v času jožefinizma in janzenizma so jo nameravali celo podreti itd.

Nova Štifta je bila posebno pri srcu škofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču, ki si je izbral za geslo »Po Mariji k Jezusu«. Prav on je ponudil Novo Štifo Franciskanom, ki jo upravljajo še danes (od leta 1914). Tu je imel leta 1930 slovesno mašo in pridigo novi ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman in to je bil prvi njegov javni nastop kot škofa na deželi v ljubljanski škofiji. Enajst let pozneje so praznovali 300-letnico božje poti pri Novi Štifi. Udeležilo se je izredno veliko vernikov. Slovesno razpoloženje pa so motili in ovirali italijanski vojaki, ki sicer slovesnostim niso nasprotovali, njihova navzočnost pa je zbujala strah in negotovost.

J. PRIMC

Počuti se dobrega za rokoborbo

BREZOVO — Na Brezovem, gručastem naselju na nizkem griču v povišju Račne, južno od Zavrata ob vaški poti, ki se čisto spodaj odcepi od leta 1955 zgrajene ceste Radulje — Zavratac in se nadaljuje po dolini Impoljskega potoka, je v zadnjih letih zraslo veliko novih hiš.

To tudi zgovorno pričča o značaju, pridnosti teh ljudi, ki jih je skopa zemlja pravzaprav prisilila, da so si poiskali še kakšen dodaten zaslužek oz. službo v dolini. Zelo pogost priimek tod je Žibert. Pri Žibertovih na Brezovem 7, domačiji, nekoliko umaknjeni iz strnjene naselja na sosednji vzpetini, smo spoznali pravega dobrovoljčka in povrh še najstarejšega vaščana Brezovega in daleč naokoli — Franca Žiberta. Rojen je bil 8. oktobra 1897 v številni družini. Franc se še dobro spominja, da majhna kmetija ni mogla preživljati 10 otrok. »Včasih pri nas nismo imeli kaj jesti. Še največkrat smo se najedli koruznega kruha. Dobro, da je bila doma tudi krava, da smo lahko zaužili nekaj mleka.« Franc je med prvo svetovno vojno oblekel vojaško suknjo kmalu za najstarejšim bratom Matijo. Pravi, da je bil leta 1916 pretežno na južnem Tirolskem, potem pa so ga premetili na soško fronto. Tam je bil ranjen v desno nogo, drobec granate mu je odnesel del stopala.

»Bil sem malo ranjen tudi pod desno pazduho. Veste, 11. soška ofenziva je bila najhujša. V tej sem bil 16. dan tudi ranjen, veliko mojih kameradov 209. regimenta oz. polka pa je padlo. Zatem so nas odpeljali v Ajdovščino in v Ljubljano, samo dva iz vlakovnega transporta z okrog 200 ranjenci pa sva prišla na Dunaj. Tam sem bil več kot pet mesecev v nekem kloštru, pri

usmiljenih sestrah; rade so me imele. Maja 1918 sem se vrnil v Ljubljano, kjer sem obiskoval obrtno šolo.«

Za Franca vedo povedati njegovi sorodniki, mlajši brat Alojz ali pa denimo svakinja Rozalija, da je bil zmeraj bolj vesele, brezskrbne nature in da se pri delu ni ravno pretegnil. Že od nekadaj ga povsod spremljajo v žepu orglice, tudi ko gre kaj delat. Pri teh letih še najraje kosí. »To so posebne orglice, t.i. frajerke: v enem okenčku imajo dva pereščka. Pri nas se ne dobio več take, le še mogoče v Avstriji, od koder so tudi tele,« pojasni Franc.

Rad tudi zapoje. Ko je imel 90-letnico, so ga prišli posnet s sevniškega radia. To so stare ljudske pesmi, ki jih še mnogi starejši ne znajo. Morebiti je kaj podobnega moči slišati le v oddajah slovenskega radia. »Slovenska zemlja v pesmi in besedi.« Za to oddajo bi lahko posneli pri Žibertovih in v okolici Studenca gotovo dovoli veliko dragoceno etnološko gradivo. »Veste, na bratovi zlati poroki sem pel tudi tisto: V Gradcu na placu en hauptman stoji...« nam dopoveduje Franc, in da bi bil bolj prepričljiv, še zapoje in zaigra na orglice. In res ga je prijetno poslušati. Zase pravi, da je bil vedno »hudo fifik«, da se je rad oziral za deklinami in da se je vse prej kot branil zgovornega namiga ali pobude nežnejšega spola.

Ko ga takole opazujem, suhljatega, bolj drobne postave, se sprašujem, od kod neki jemlje vso to življenjsko moč in živahnost. Franc ni bil, izvemšči seveda rane iz vojske, nikoli resno bolan. Vse do leta 1972 tako rekoč ni vedel za dohtarje, tedaj pa je nenadoma hudo zbolel. Iz novomeške bolnišnice so ga odpustili, češ da mu ni več pomoči. Sorodniki so zvedeli, da naj bi imel raka. Zdaj domnevajo, da so ga zamenjali s sosedom z bolniške postelje v isti sobi, ki je res čez nekaj dni umrl. Kdor verjame v čudeže, si lahko to seveda razlaga tudi drugače, dejstvo pa je, da se je Franc kmalu po prihodu iz bolnišnice spet sprejhal praznje odet s šopkom cvetja v roki, kot kakšen zaljubljen mladenič, ko gre prvokrat na zmenek. Le kdo bi si mislil, da je bil že med »odpisanimi«! In da je Franc zdaj vendarle 60-odstotni invalid, ki rad spije še kakšen kozarček domače kapljice, ni izbirčen pri hrani, svoje življenjske navade pa je menjal morebiti le toliko, da ne žveče več tobaka, ampak samo še brinove jagode. Je v tem skrivnost njegove visoke starosti in polnokrvnosti, ki jo odkriva tudi njegova opazka ob koncu klepeta, da se počuti tako dobro, da bi se šel kar meta? Nič kaj rokoborske volje se poslovim od Žibertovih z željo, da se s Francem spoprime ob njegovi stoletnici.

P. PERC

OBRAZI

Le prah so pustili na policah

V Poglajenovi hiši v Beli Cerkvi so bila to zimo okna in vrata zaprta in tudi pomlad ni ugodila trave, ki se je bohotno razrasla okoli domačije. Gospodarja, devetdesetletni Janez in njegova dvajset let mlajša žena Tončka, zimске samote namreč nista mogla zdržati sama doma, pa sta se odpravila na daljši obisk k Tončkini sestri Olgi v Šentpeter. Tu gostoljubje nekoliko pomladno oslabelemu Janezu kar prija, pa bo ostal toliko časa v oskrbi, da se bo lahko spet krepko postavil na noge.

No, na njih pravzaprav krepko v pravem pomenu besede ni stal že od prve svetovne vojne sem. Ni bil sicer poklican v vojsko, je pa zato moral skrbeti za prevoz pošte. To je opravljal tudi v najhujši zimi in v visokih zametih, in ker pošte tistokrat ni bilo malo, saj so svojci pogosto pošiljali pakete svojim fantom na fronti, je bilo dela kar precej. Janez je ob tem močno prehladil in obležal.

Kakšne muke je takrat trpel zaradi zahrbitve boleznii, ve le Janez sam. Zdravnika ni bilo ob njem nikoli niti kupljenih zdravil. Domači popeln in tropotec so mu polagali na veliko bulo, ki se mu je naredila na kolku, potem pa je iz nje pričelo teči in odprto rano je imel tri leta. Takrat so se mi skrčile žile na nogah in še sedaj moram prenašati to nadlogo. Pravi Janez dokaj sprjaznjen s svojo usodo. Sedaj, v globoki starosti, mu pri hoji pomagata leseni bergli, ki si ju podpre pod pazduho, še bolj, bi človek rekel, pa ga podpirata dobra volja in humor, ki ga tudi še nista zapustila.

Pa naj je bilo z zdravjem tako ali tako, živeti je bilo treba. In za preživetje se je bilo treba boriti in delati. Mati mu je namreč zgodaj umrla in oče je ostal sam s štirimi otroki. Tako ni moglo naprej, pa se je oče še enkrat oženil. Vzel je vdovo, ki je otrokom postala dobra mati in hiši skrbna gospodinja. Tako je oče brez skrbi odhajal z doma po poslu, na poti pa ga je spremljal Janez. Oče je bil namreč mizar, Janez pa se je tudi že od malega kobacal med oblanjem in se hitro privadil mizarškemu poslu. V tistih časih je bilo posla še precej po farnih in podružničnih cerkvah. Oče je izdeloval in popravil oltarje, križeve pote in cerkvene klopi ter ostalo pohištvo. Marsikje dičijo izdelki njenih rok cerkve še danes. Večja dela sta opravljal v Dragatušu, Mokronogu, Beli Cerkvi, Šmarjeti, Šentpetru in še marsikje.

Kot so šli naprej pošli, tako je raslo tudi njegovo podjetje. V domači hiši, kjer so pritičje že prej dajali v najem drugim, sta si počasi omislila lastno trgovino. V njej je bilo na prodaj vse, od živil in vsakdanjih potrebščin do lončarije, suhe robe, orođja in drugih izdelkov, ki so jih izdelovali kmečki obrtniki od blizu in daleč.

»Še ena trgovina je bila takrat v vasi, pa so se ljudje vendarle najraje ustavljali pri nas,« se pohvali Janez. Tudi druga svetovna vojna je le nekoliko zredčila blago na policah, trgovine pa ni ustavila. Potem pa je prišla svoboda in z njo na površje tudi nekateri, ki so mislili, da si lahko prilastijo, kar so skupaj prigrarali drugi. Tako so bile police hitro spraznjene in puliti počiščeni. Od vojne pa do sedaj se je na njih nabiral le prah. Danes, ko so nastopili spet drugi časi in bi Janez spet lahko počistil pulte in se šel trgovca, pa je zanj seveda prepozno.

Se ena dejavnost je dobro cvetela pri Janezu Poglajenu zlasti med vojno. To je bilo izdelovanje krst. Marsikatero je prepeljal s svojim konjičkom v oddaljene kraje, kjer so že gospodarili partizani, in čez marsikatero okupatorjevo zaporo je s takim tovorom prišel, zraven pa pritihotopil še marsikaj, od živil do sanitetnega materiala, ki so ga bili tam še kako potrebni. Krste pa je izdeloval Janez tudi po vojni, saj je mizarjenje in kmetovanje edino, s čimer si je lahko še služil kruh potem, ko je bila trgovina zaprta. Pravi, da je gotovo izdelal nekaj sto človeških zadnjih počivališč. No, o tem Janezova žena Tončka nič kaj rada ne sliši, kajti s to njegovo dejavnostjo se ni mogla nikoli prav sprjazniti. Janez pa se pošali, da je takrat, ko je še mogel, pozabil napraviti eno zase, saj bi bili tako stroški manjši. Potem pa se pristavi, da ni tak kot tisti kmet iz okolice, ki si je že leta pred smrtjo naročil krsto, potem pa hodil vanjo spat, da je sproti preizkušal, če mu je še prav.

Janez in Tončka, ki sta se poročila nekaj let po vojni, otroci niso bili dani. Je pa Tončka sicer doma iz trdnega Zelnikovega roda iz Čadra. Njeno mater Nežko smo v Dolenju pred leti postikali pri devetindevidesetih v krogu njene številne družine. Ni pa ji bilo dano doživetih stoletice, kajti izdihnila je nekaj mesecev prej. Tako je sedaj na Janezu vrsta, da lovi ta častitljiv življenjski jubilej.

T. JAKŠE

Trojica iz šotora

Ker Kermčevi Darinka, Aleš in Marija nimajo staršev, so si začeli sami obnavljati hišo v Bogniči vasi pri Trebelnem. Do zdaj so jo spravili pod streho, pred nekaj dnevi so vzdolžali vrata. Pred jesenjo bi se radi vselili in vsi, ki jim pomagajo, obljublajo pomoč še naprej, da bi mladi Kermci letos še pred prvim snegom res zaživel pod svojo streho.

Oče in mati sta jim umrla pred tremi leti. Darinka je bila stara 11 let, Marija 15, Aleš pa jih je štel 14. Odklonili so, da bi šli v rejniške družine, in so ostali doma. Center za socialno delo iz Trebnjega se je dogovoril z Ljudmilo Berk, sosedo Kermčevih, za pomoč. Tako jim ona tudi še zdaj gre na roke tako pri kuhanju kot pri negi, če je kateri bolan, in pri podobnih vsakdanjih zadevah. Uradni skrbnik je sicer Alojz Žužek iz Ljubljane. Darinka, Alešu in Mariji veliko pomaga tudi trebanjski Center za socialno delo in z njegovo pomočjo tudi gradijo.

Center za socialno delo Trebnje se je v tem primeru sploh pokazal kot dobra ustanova, saj gre trojici zelo na roko. Iz Centra so uredili, da je Stanovanjska zadruga Šentrupert dala posojilo za nakup ostrišja, in se tudi šli dogovarjati k Devu za ostrišje. Delavka Centra gre z Alešem večkrat tudi kupovat različni material za gradnjo. Poleg tega pa mladi Kermčevi dobivajo preko Centra tudi denarno pomoč za nakup živil.

Čeprav so deležni tolikšne skrbi različnih ustanov in ljudi, se tudi sami trudijo, da bi denarni pomoči, ki jo prejema, dodali še kaj svojega denarja. To je vse prej kot lahko delo. Marija je sicer zaposlena kot kuharica v IMV v Novem mestu, zato pa mlajša brat in sestra še hodita v šolo. Aleš se uči v 3. letniku poklicne šole v Novem mestu za avtomobilarja, Darinka pa obiskuje 7. razred osnovne šole v Mokronogu. Toda tudi biti solar pomeni tu nekaj drugega kot v popolnih družinah. Aleš kot dijak dobiva štipendijo, vendar mora del šolanju namenjenega denarja odriniti za gradnjo hiše. Med počitnicami je delal in z zaslužkom kupil nekaj opreme za kopalnico. Ravno sedaj se v vasi dogovarjajo o napeljavi telefona in Kermčevi trije bodo tudi dali zraven, sicer nam, vendar bodo prispevali. Kaže, da ljudje cenijo tak trud mladih glav in rok, saj so pripravljeni delati tudi ceneje, ko trojki kaj pomagajo pri hiši. Ta dobra volja velja tako za žagarja kot za zidarje.

Hišo so mladi Kermci obnovili bolj, kot so mislili najprej. Morali so v celoti zamenjati ostrišje, ker je bil strešni les na prejšnji bajti trhel. Hišo, na kateri so prejšnje lesene stropne

nadomestili z betonsko ploščo, so tudi nekoliko dvignili, da bodo naredili tudi stanovanje na podstrešju. Morda jim bo prav zaradi tega temeljitejšega dela hodilo malo denarja za pohištvo. Brez tega pa se ne bodo mogli preseliti iz šotora, v katerem stanujejo skoraj ves čas zidave, v hišo, saj prazni prostori ne pomenijo kaj dosti. Veseli bi bili, če bi jim kdo odstopil rabljeno pohištvo, kuhinjsko opremo, skratka najrazličnejše podobne predmete.

Pred Kermčevo hišo

Iz sence na olimpijsko sonce

V Brustju 9., 10. in 11. maja je več kot 2300 duševno prizadetih športnikov preizkušalo svoje sposobnosti v dvanajstih različnih športih od atletike, plavanja, kolesarjenja do hokeja na travi, konjenišva, namiznega tenisa itd. To je bila že 10. belgijska olimpiada duševno prizadetih oseb, na kateri poleg domačih klubov sodelujejo tudi druge države; letos jih je bilo deset, med njimi tudi Jugoslavija.

Igre se ne imenujejo zaman olimpijske, saj imajo vse značilnosti te velike prireditve. Svečana otvoritev in zaključek sta bila res veličastna: defile vseh športnih ekip pred nabito polnimi tribunami in glasnim navijanjem gledalcev, nastopi folklornih skupin, otvoritveni in zaključni govori, olimpijski ogenj, dviganje in spuščanje zastave — vse to je na tekmovalce naredilo nepozaben vtis. Za ljudi, ki celo življenje živijo v senci svojih zdravih vrstnikov, to veliko pomeni.

Štirinajstletna jugoslovanska ekipa, sestavljena iz Slovencev in štirih Rečanov, je nastopila zelo uspešno. Med njimi so bili tudi Boštjan Hočvar, ki je osvojil drugo mesto v suvanju krogle, in Srečko Gazvoda (četrti v skoku v daljino) iz Novega mesta ter Erika Špehar (druga na 200 m) in Franci Lakner (drugi na 400 m) iz Črnomlja. Skupno so Jugoslavlani osvojili pet zlatih, štiri srebrne, eno bronasto kolajno ter osem medalj za udeležbo.

Veliko pomembnejši kot športni rezultati pa so vtisi, spomini in izkušnje, ki so si jih pridobili na tem potovanju. Čeprav jih je večina prvič v življenju prestopila državno mejo, so se ti ljudje presenetljivo dobro znašli v zmešnjavi različnih govorici. Navezovali so stike, kot da ne bi bilo nobenih jezikovnih ovir; vsi so govorili isti jezik.

Ves čas so tekle tudi spremljevalne zabavne dejavnosti, ki so še popestrile celotno vzdušje.

BORJA ERŽEN

Računajo z »jugo-rizikom«

V trebanjskem družbenem podjetju Trimmo, p.o., se je nedavno mudil na delovnem obisku g. H. G. Bodewes iz Nizozemske. Menedžer iz Groningena je želel z ogledom in analizo Trimmove proizvodnje odkriti morebitne vrzeli v proizvodnji tovarne in na podlagi svojih opažanj in nespornih dejstev svetovati Trimovi vodilni ekipi, kako bi se dalo v tej tovarni bolje in ceneje delati. Med premorom in pogovorih s Trimovim vodstvom je nanizal nekaj mnenj o Trimu in načinu dela v okolju, kjer posluje ta trebanjska tovarna z okrog 650 zaposlenimi.

G. Bodewes je povedal, da je med tritedenskim bivanjem v Trimu sicer zbral nekaj vtisov o organizaciji dela v tovarni, da pa o njih pred natančnejšo analizo ne bi želel govoriti javno in jih ne predstaviti kot dejstva. Po njegovem je Trim dobro podjetje, ki je sposobno zaslužiti več kot le za preživetje, tudi na zahodnih tržiščih. Ne bo pa lahko zaradi blokad, ki Evropi niso tuje. Medtem ko evropska skupnost jemlje pomen notranjim meddržavnim mejam, postavlja vsemogoče ovire nazven. Zaradi administrativnega zidu bodo tuje firme, kakršna je na primer Trimmo, težko vstopale na zahodno tržišče, meni nizozemski ekonomist. Za konkurenčnost takih podjetij v tujini bo zato po njegovem pomembno, če bodo z zadostnimi vlaganji v tehnologijo držala vsaj korak s sodobnimi zahodnimi firmami.

Kot je mogoče razumeti holandskega svetovalca, ki je prispel v Trebnje na Trimovo in zbornično ponudbo, je med zlatimi pravili za doseg konkurenčnosti močno v ospredju zahteva za zmanjšanje proizvodnih stroškov. S tem v zvezi je H. G. Bodewes razčlenil učinek različnih »servisov«, ki so v Tovarni poleg glavne proizvodne dejavnosti in ki delujejo ne le v Trimu, ampak praviloma v vseh večjih firmah pri nas. Primerjam, kako poteka delo. Če se v Holandiji v podjetju pokvari na primer vilicar, telefoniram dobavitelju in pridejo stroji popraviti. Pri vas pa, vidim, vzdrževalna služba podjetja popravlja na primer vilicar, vozila,

električno napeljavo in različno opremo. To veliko stane. Včasih tak servis tudi ni učinkovit. Vzemimo, da imam zaposlene tri električarje, ker bi bila dva za vsa popravila premalo. Kadar vsi stroji in naprave delujejo brezhibno, ta ekipa ne dela, vendar jo plačujem. Potem pa naj eden iz trojice zbolí, drugi gre na dopust in v tem se pokvarijo trije stroji. Tisti, ki je ostal, sam ne more popraviti vseh strojev, tako vzdrževalna služba ni funkcionalna, čeprav jo imam in je draga. Zato bi bilo bolje najemati za podobne intervencije zunanje specializirane servise. Pogoj je, da taki zunanji servisi obstajajo,« ocenjuje prakso nizozemski menedžer, ki je leta delal v podobni firmi, kot je Trimmo.

Ali je potemtakem v Trimu preveč delavcev, g. Bodewes ni odgovoril. Nekateri sektorji bi bi-

H. G. BODEWES

li preštevilni, če bi jih primerjal z nizozemsko prakso, vendar bodo morali v Trimu presoditi sami, ker vedo podrobno, kako je zastavljena proizvodnja v podjetju, česar on do potankosti, razumljivo, ni mogel spoznati. Po dosedanjih informacijah tudi ne misli presojati, če lahko kaj vpliva na omejene tržne možnosti 1961. leta ustanovljenega Trima tudi morebiten ugled podjetja. »Ne vem konkretno, kakšen imidž ima Trimmo na primer v Avstriji ali Nemčiji. Nič novega ne povem, če rečem, da je dobro ime zelo pomemben tržni dejavnik. Dokazana kakovost, izpolnjevanje dogovorjenih rokov na primer stia zelo pomembna za imidž. Ugled, blagovna znamka, to nekaj pomeni v primerjavi z drugimi. Tudi zato vam je dobro imeti stalno odprte oči, kaj se dogaja v Evropi,« je potrdil sicer znana pravila gospodarski svetovalec iz Nizozemske, ki so ga po predčasni upokojitvi poklicali k sodelovanju v neko svetovalno firmo.

Čeprav se je g. Bodewes osredotočil na Trimmo, se je pogosto srečeval s stalnicami celonega jugoslovanskega in slovenskega iskanja gospodarske poti navzgor. Zato po svoje presenetljivo deluje spoznanje, da je nizozemskega svetovalca frapirala časninarska želja, naj komentira sedanjo dosti razširjeno plačilno prakso v jugoslovanskem gospodarstvu. »Ne vem, ali si podjetja plačujejo z avtomobili, z radijskimi aparati, s traktorji. Če si, je to zelo zastarela metoda. Res je sicer, da tudi Nizozemska trguje na tak način, a le s Sovjetsko zvezo in podobnimi državami. Praksa evropskega trga pa to ni in tudi pri vas ne more dolgo trajati. To se mora spremeniti,« je dejal.

Napoved, kdaj in kako se bo spremenilo, bi bilo verjetno iskano blago, saj gospodarstveniki težko načrtujejo, kaj bodo delali in če bodo sploh imeli s čim. Po nekaterih predvidevanjih bi se lahko v odrešilni vlogi pojavili naročniki in kapitalsko močni partnerji iz zamejskega, denimo iz Evrope. Toda Evropa stavi na sedanost in ne na možno gospodarsko urejeno prihodnost bodisi Jugoslavije bodisi Slovenije. Tako imenovani jugo-riziko, ta pojem tiči v zavesti zahodnih menedžerjev. Poslovneži menijo, da je veliko tveganje sklepati pogodbe z državo, v kateri so razmere v celoti tako labilne in nepredvidljive,« pravi gospodarski svetovalec z Nizozemske.

M. LUZAR

Ali vedeževanje res odkriva bodoče dogodke, ni dokazano, da je donosno, pa se potrjuje vsak dan

Vedeževstvo je zacvetelo. Kaže, da je racionalizem klonil pred naletom valov okultizma, ki pljuskuje po vsem zahodnem svetu v najrazličnejših oblikah. Ponokod se potrebe po nadnaravnem kažejo v navdušenju za vzhodnjaške okultne vede in prakse, drugod v oživljanju preizkušenih domačih tovrstnih izkušenj. Na sceno so se vrnili dobri stari vedeževalci, ki svojim številnim strankam svetujejo iz kart, kristalnih krogel, zvezd in drugega, kaj narediti v vsakdanjem življenju, na borzi, v kupčiji.

Kot je razvidno iz podatkov, so se za vedeževanje še posebej navdušili Italijani. Na Apeninskem polotoku deluje 70.000 vedeževalcev, ki imajo okrog 21 milijonov obiskov vsako leto. Med njimi niso samo preprosti in neuki ljudje. Časopisi so razkrili, da nasvete in pomoč pri vedeževalcih iščejo tudi slavne osebnosti iz sveta zabave, kulture in umetnosti, neredki pa so tudi politiki, ki zavijajo po nasvet k strokovnjakom za prebiranje znamenj iz kristalne krogel, kart in zvezd. Novinarji so ob oblikovanju 50. povojne italijanske vlade poročali, da se je socialistični voditelj Bettino Craxi, ki je zrušil prejšnji vladi

kabinet, predtem posvetoval z astrologom.

Maghi, kot Italijani pravijo vedeževalcem, se svojega posla lotevajo na moderen način, imajo svoje poslovno združenje, sindikat in celo »univerzo«, ki nosi zveneč naziv Vrhovni inštitut visoke magije. Vedeževanje je pač posel, ki veliko prinaša, zato se ga je treba lotevati na enak način kot ostalih velikih poslov.

Poglejmo na vedeževalski cenik, da bo bolj jasno, kakšni denarci se obračajo pri tem početju. Navadno »šloganje« iz kart stane pri rimskih vedeževalcih 2000 dinarjev, izrek smrtne kletve pa več kot pol milijona dinarjev. Kot pravijo poznavalci, se v tem poslu obrača najmanj 22 milijard dinarjev letno.

Dovolj zgovorna je tale drobtinica. Znani rimski vedeževalec zvenečega imena Pharo Tutankamon (mož si je spodobil ime in naziv slovitega starogripčanskega faraona) je za letoletne čestitke svojim strankam potrošil poldrug milijon dinarjev. Očitno ima strank na pretek, denarja pa prav tako.

Zob naj ostane

Ameriški zobozdravniki vsako leto izpulijo več kot 40 milijonov obolelih zob. Veliko novih škrb in nastane brez potrebe, saj bi bilo mogoče obolele zobe ozdraviti. Za množično puljenje zob niso krivi zobozdravniki, marveč ljudje sami. Raziskave, ki so jih opravili za zobozdravstvo, so pokazale, da si ljudje raje dajo izpuliti boleč zob, kot pa se odločijo za zdravljenje obolelega zoba. Anketa je pokazala, da bi si celo 28 odst. ljudi raje dalo izpuliti zob brez injekcije, kot pa se podalo na zdravljenje.

In vendar je zdravljenje obolelega zoba tisto pravo, zatrjujejo strokovnjaki. Pri terapiji obolelega zoba se odstrani poškodovana notranjost zoba, po potrebi se očistijo kanali korenin, nato se zob zapolni s polnilom. Tako zob ostane dolgo uporaben, tudi bolj zdrav je imeti zob v čeljusti kot biti brez njega. Izdrbt zob povzroči, da se ostali zobje razmaknejo, poveča se nevarnost obolenja dlesni, pogosto sledi vstavitev proteze ali mostička, kar vse stane veliko več kot zdravljenje zoba. Anketa je pokazala, da se ljudje odločajo za puljenje tudi iz strahu pred bolečinami, ki spremljajo zdravljenje zoba. Zobozdravniki pravijo, da je strah odveč. S sodobnim zobozdravstvenim orodjem in opremo je zdravljenje skoraj povsem neboleče.

MINI ZANIMIVOST: POVSOD PITNA VODA

Pitna voda je za evropske turiste, ki radi obiskujejo eksotične dežele, pogosto resen problem, saj so neodporni do bolezenskih klic, ki domačinom ne škodijo, turistom pa se pije vode lahko maščuje z boleznijo. Odslej naj bi teh problemov ne bilo, saj je podjetje PUR izdelalo prenosno napravo za čiščenje vode. Naprava deluje zelo preprosto: vanjo natočimo vodo, nato pritisnemo ročico, ki vodo potisne skozi vgrajene filtre, in iz posode priteče neoporečna pitna voda. Kdor rad potuje po svetu, si bo napravo najbrž omislil.

MINI ZANIMIVOST: ROUSSEAUJEV ROKOPIS

Vse, kar je slavni filozof Jean Jacques Rousseau pustil zapisanega in se je ohranilo, je bilo že velikokrat natisnjeno. Kljub temu je nek njegov rokopis prvi natis doživel šele letos. V junjski številki Nove francoske revije (Nouvel Revue Française) je izšel doslej neznan Rousseaujev tekst. Gre za prevod začetka neke Tassove pesnitve, ki ga je Rousseau napisal v neberljivi pisavi. Jeanu Starobinskemu z ženevske univerze pa je pisavo uspelo prebrati in skrivnostni rokopis pripraviti za objavo.

Manjši strah

Ljudje so bolj odporni, kot so mislili

Po eksploziji atomske bombe nad Hirošimo in Nagasakijem leta 1945 so znanstveniki menili, da bodo posledice radioaktivnega žarčenja, ki so mu bili podvrženi preživeli prebivalci obeh nesrečnih mest, dolgotrajne in se bodo poznale še na poznih rodovih. Prepričani so bili, da sevanje poleg neposrednih poškodb povzroča tudi take poškodbe dedne snovi, ki se odražajo v naslednjih generacijah, katerim naj bi se rojevalo več defektnih otrok, pogostejše naj bi obbolele za rakom in živele v povprečju manj let kot potomci neobsevanih staršev. Zaradi takih znanstvenih pogledov so trpele ne samo žrtve atomske sevanja, marveč tudi njihovi potomci, ki so težje sklepali zakone in s strahom rojevali otroke.

Novi pogledi na ta problem niso tako črnogledi. Testi 72.216 otrok staršev, ki so bili obžarčeni ob eksploziji atomske bombe, niso odkrili porasta ne prirojenih defektov ne kromosomskih nepravilnosti niti raka. Študije z rezultati teh testov so pred kratkim izšle v medicinskih revijah Journal of American Medical Association in American Journal of Genetics.

John Boice iz Narodnega inštituta za raka zaključuje: »Ljudje so, kot kaže, genetsko manj občutljivi na učinke radiacije, kot se je poprej mislilo.«

NAGRADNA KRIŽANKA

22

KEM. SIMBOL ZA FLUOR	REZULČEK KEM. ELEMENTA Z IŠTIMVRSTNIM ŠTEVILOM	PREDOVNI PREDSEDMAN CSR (EDVARD)	NEM. FILOZOF, RIC-HARD, EMPERIKRITIK, ZEM	AVTOR J. UDRI	BELGIJSKE TERME	TOMAN LOVRO	JBOŠTVO	CESTNI ZAVOJ	JAPONSKI BORILNI SPORT
				PI. OD RASTLIN, STROČNIC					
	HIAT			OVRSNLISTI V SOCVETIJH ČLAN SVETA V SPARTI					
REKA V SZ (BELO MORJE)						IZVIR			
MESTNA TRONJAVA V ATEMAH					JEZERO V ETIOPJI MARBORSKI TEDNIK			ELIZABETH TAYLOR	
								OLIVNO ZELENA VULK RUDNINA	
DL	ALPINIST CESEN	OROČJE ZANJIC JAP. ALPSKI SMUČAR	REKA V ZDA (VIRGINIA)						
			SLADKO-VODNA RIBA ROPARICA						
ITAL KOMIK			DOLG VOJAŠKI PLAŠČ					GR MIT GORSKA NIMFA	RIZEVO ZGANJE
OBLIKA UTROBE			ZAZNAVNA MOŽNOST DOGAJANJA V ZUN SVETU			STIK		VARUH OGNIŠKA PRI RIMLIJANIH	
VZDEVEK ZA UKRAJINCA			DEL TELEGA ZIVALI			DELAVEC V LIVARNI KEM SIMBOL ZA MEN-DELEUV			
OLUPLJENA DREVESNA SKORJA									KRIMINALNA DRUŠČINA
DL	DEL KOLEŠAR-SKE TERME								VRSTA GROZDJA

NAGRADA V SEMIČ

Žreb je izmed reševalcev 20. nagradne križanke izbral MARTO ŠIMIC iz Semiča. Za nagrado bo prejela knjigo »April« slovenske pisateljice Brine Svičej — Merat. Nagradnik čestitam.

REŠITEV 20. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravila rešitev 20. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: STRNJENINA, ORANGUTAN, LIV, ODEJA, AREA, IMAM, ATENTAT, DI, GRAM, ACETAT, SVAK, ANKETA, KONAK, OSRAMJE, AJD, LARI, PAD, LAH, OPIJ, KOMI, AKI, PAKA, KNAP.

MISLI

Zgodovina nas uči, da je največ gorja prišlo ne toliko od idej in ideologij, marveč od hudobnih ljudi, ki so ideje in ideologije zlorabili za svoje oblastniške nakane.

A. RUPNIK

Spoznanje vselej poišče si ljubezni pot.

W. WORDSWORTH

Vsako spoznavaj svoje telo in ne zahtevaj od zdravnika, da bi ga spoznal bolje, nego ga poznaš sam.

R. NEEDHAM

Beli orjaki pred breznomo smrti

Svetovna konferenca o nosorogih — Na vsem svetu živi samo še 39 severnih belih nosorogov — V ujetništvu se razmnožujejo samo na Češkoslovaškem

Kakih 300 raziskovalcev iz 30 držav sveta, ki so se pred kratkim zbrali v San Diegu na prvi svetovni konferenci, posvečeni nosorogom, so morali priznati žalostno dejstvo, da je usoda, ki jo doživljajo te veličastne živali, zares trpka. Kljub vsem naporom, da bi jih zaščitili, se gibljejo vse bolj na rob izginotja. Ne prepoved lova in ne prepoved trgovanja z rogovi nista odvrnila pretóče nevarnosti od nosorogov.

Nosorogi spadajo med najstarejša živa bitja. Na svetu so že več kot 55 milijonov let in bi mirno živeli naprej v noli in nova stoletja, ko jim na pot ne bi stopil človek, edini sovražnik, ki ga imajo. Ne ubija jih za hrano, kot so ledenodobni lovci pred desetisoletji lovili tudi v naših krajih živčevca, a zdaj izumrlega kosmatega nosoroga, marveč jih ubija zaradi nesrečne domisljice, da ima njegov rog čudežno moč, ki opešani pohotnežem vrača spolno moč. Dokazano je, da nosorogov rog ni nikakršen afrodiziak, kar pa ne moti ne trgovcev ne kupcev. Trgovci so zanj pripravili odšteti 20.000 dolarjev, to pa je za mnoge Afričane bogastvo, za katero so pripravljene tvegati tudi življenje. Čuvaji v rezervatih, kjer žive preostale črede nosorogov, na divje lovice neusmiljeno streljajo.

Na konferenci so strokovnjaki analizirali zbrane podatke in morali ugotoviti, da je nosorogov vse manj. Na začetku tega stoletja je bilo črnih nosorogov okrog 2 milijona, danes jih je samo še 3.400, indijskih je še 1.500, javanskih 74 in sumatranskih 800. Slabo se piše tudi belemu nosorogu, ki je na lestvici največjih kopenskih orjakov takoj za slonom. Južnih belih nosorogov je 4.750, vrste severnega belega nosoroga so se skrčile na vsega 39 živali: 28 jih vandra po savanah zairskega narodnega parka Garamba, 3 ima sposojene sloviti živalski vrt v San Diegu, ostalih 8 pa živi v Dvurih Kralovih na Češkoslovaškem.

Pravilnejši naziv za belega nosoroga je širokousti nosorog, saj barva njegove kože ni bela, kvečjemu skrilasto siva. Ime beli nosorog je dobil najverjetneje po prvih opisih, ki so prišli v svet. Četudi je žival tako mogočna, so jo za znanost odkrili šele leta 1817. Buri so prve

širokousti nosoroge videli pokrite s prahom, pa so jim dali neustrazno ime. Širokousti nosorog je visok dva metra, nad štiri metre dolg in težak do štiri tone, res pravi velikan. Od drugih nosorogov se razen po velikosti loči tudi po zelo široki trapezasti zgornji ustnici, ki mu služi za trganje trave, s katero se žival hrani. Ponaša se z dolgim in močnim sprednjim rogom, ki zraste tudi poldrugi meter v dolžino. Komaj sto let po tistem, ko je širokousti nosorog prišel na seznam živih bitij tega sveta, se je že znašel pred tem, da bo zbrisan z njega.

Rešitev za to izjemno redko žival je povsem v človekovih rokah. Kaže, da se bo žival ohranila le v varovanem okolju živalskih vrtov, kjer bodo morali poskrbeti za njihov razvoj. Prav to pa je zelo težavno. Beli nosorogi se v ujetništvu nočejo razmnoževati. Izjema je zaenkrat samo rogata gospa Nasima, ki kot edina nosorogova samica koti mladiče v ujetništvu. Nasima domuje v živalskem vrtu pri Dvurih Kralovih na Češkoslovaškem.

Za ta živalski vrt se prej ni kaj prida vedelo. V mrzlem in hribovitem vzhodnem delu Češke kakih sto kilometrov od Prage so ga dali pred 30 leti postaviti rdeči oblastniki in ga ves čas izdatno podpirali z denarjem. V lepo urejeno okolje so naselili številne divje živali z vsega sveta, dobili so tudi tiste, ki so vpisane na mednarodni Rdeči seznam ogroženih živali. Poskrbeli so za vzorno in strokovno nego. V okviru živalskega vrta je deloval tudi mali inštitut, ki se je ukvarjal s problemi razpoda divjih živali v ujetništvu. Na Češkoslovaškem so se znašli tudi severni beli nosorogi. Živali so se v novem domovanju očitno dobro počutile in debelokoži par se je odločil, da bo nadaljeval svoj rod; skotili so se prvi severni beli nosorogi v ujetništvu. Uspehe so strokovnjaki živalskega vrta dosegali tudi pri razmnoževanju drugih živali.

Gospodarske težave, ki peste Češkoslovaško, ogrožajo tudi živalski vrt v Dvurih Kralovih. Denarja zanj je vse manj. Vendar se vodstvo ni vdalo skušnjavi in niso šlo v prodajo redkih živali, da bi prišli do denarja za dolovanje živalskega vrta. Zavrnilo so tudi mamljivo

ponudbo nekega zasebnika z Zahoda, ki je za mladiča belega nosoroga ponudil 300.000 dolarjev. Češkoslovaška čreda belih nosorogov ima vrednost, ki se je ne da izraziti z denarjem. Predstavlja nezamenljivo gensko banko, ki zagotavlja, da severni beli nosorogi ostajajo med živalmi, ki se jih da videti v živo in ne samo na filmu ali v knjigah.

MIM

Gozdni človečnjak

Kaj so novega povedali okameneli kočniki?

Gigantopitek, davno izumrla človeku podobna opica, največja, kar jih je kdaj živel na svetu, je tehtal okoli pol tone in dosegal višino do tri metre. Živel je v terciaru, se pravi pred 35 milijoni let. Toliko so vedeli paleontologi povedati o tem davnem domnevnem predniku pekiškega človeka, kaj dosti več jim skromni fosilni ostanke niso povedali. Prve fosilne ostanke gigantopiteka, vsega nekaj kočnikov, je leta 1939 odkril Koenigswald v neki stari kitajski lekarni v Hongkongu.

Kaj je bitje jedlo? V kakšnem okolju je živel? Na vsa ta vprašanja ni bilo mogoče dati točnega odgovora. Z novejšimi raziskovalnimi metodami pa se kažejo možnosti poiskati odgovore tudi na taka vprašanja. Fosilni kočniki so postali precej bolj zgovorni.

Russell Ciochon z univerze Iowa je s pomočjo skanirajočega elektronskega mikroskopa ponovno natančno pregledal fosilne zobe gigantopiteka. Na njih je odkril številne drobnece fitolite, rastlinske kamenčke, ki se tvorijo okoli rastlinskih celic nekaterih rastlin iz silicija, ki ga rastline črpajo iz zemlje. Ko živali jedo to rastlinje, drobni kamenčki obdrgnejo zobe ali se sami vtisnejo vanje. Bambus, fižol, grah, koruza — to je le nekaj rastlin, ki tvorijo fitolite. Rastlinski kamenčki ohranijo obliko rastlinskih celic, podobno, kot bi bili nekakšni kiparski kalupi, zato so uporabni za identifikacijo prehrane tudi še dolgo potem, ko bitje že pogine. Fitoliti povedo strokovnjaku prav toliko kot vsebina želodca.

Paleontologi so domnevali, da je gigantopitek jedel, na kar je pač naletel, ko je taval po savanah: semena, jedra, korenine, sadeže in ostalo. Ciochon pa pravi na osnovi svojih raziskav, da je gigantopitek užival predvsem bambusove vršičke. Ta podatek je presenetljiv, saj kaže, da gigantopitek ni živel v savani, temveč v tropskem gozdu, kar je popolna novost za človečnjake, ki si jih paleontologi vedno zamišljajo kot savanska bitja. Na to opozarja tudi robustna čeljust, ki je po zgradbi podobna čeljusti velike pande, prav tako uživalca bambusa.

Ciochon je našel sledove še drugih fitolitov, ki opozarjajo na rastline, rastoče v tropskem gozdu. To ga je dodatno utrdilo v prepričanju, da je gigantopitek res živel v tropskem gozdu, in ne v savani, kot so paleontologi doslej domnevali.

Resnično dostojanstven je le tisti, ki še v samotnem tehtanju duha si ne zaupa in se vendar ceni nekje na dnu srca.

W. WORDSWORTH

Tretja doba

Začenja se tretja elektronska doba

Strokovnjaki dandanes govore o treh elektronskih dobah, podobno kot zgodovinarji govore o kameni, bakreni in železni dobi v dosedanjem razvoju človeštva. A če so omenjene dobe trajale desetisočletja in tisočletja, trajanje elektronskih dob lahko merimo le v nekaj desetletjih.

Prva doba je doba vakuumske elektronike in je trajala najdlje; zanjo je značilna uporaba vakuumske cevi kot tehnične osnove za najrazličnejše znanstvene in splošno uporabne naprave. Druga doba se je začela z izumom tranzistorja v petdesetih letih. Med drugim je prinesla računalnike, ki so prodrli v praktično prav vse plasti znanstvenega in vsakdanjega življenja in si brez njih sodobnega sveta ni mogoče več predstavljati. Tretja doba se že začinja, opredeljujejo pa jo superprevodniki, umetna keramika, ki omogoča prenos elektrike brez vsakršnih izgub energije.

Čeprav so superprevodniki zaenkrat šele na začetnih stopnjah odkrivanja in se jih še ne da uporabljati v praksi, pa je že zdaj povsem jasno, kako mogočno sredstvo bo to pri tehnološki preobrazbi vsega človeštva. Objubljajo ogromne energijske prihranke, revolucijo v prometu, računalništvu, industriji, skratka v vseh dejavnostih.

Odkritje superprevodnikov strokovnjaki primerjajo z odkritjem tranzistorja. Jack Kilby, eden od izumiteljev integrirnega vezja, pa pravi, da gre za še bolj pomembno odkritje, ki bo vplivalo na prav vse.

vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba

o. d.: TVOJE LAŽI

Ti in jaz.

Dajala sva se drug drugemu, polna upanja, da zaužijeva vso toplino ljubezni. Spletala sva neskončen niz iskanja in hrepenenja. Bilo nama je lepo.

Zdaj nič več.

Je še kje kakšna pot, ki je nisem prehodila zate v upanju, da me boš resnično vzljubil? Mislila sem, da bom preglasila viharje, ki so divjali v meni, in zbežala iz ječe razočaranj. Kolikokrat je bolečina samote odmevala v noč, kolikokrat se je hrepenenje zažiralo vame. Vse se je spreminjalo v napev tvojih korakov: dež, ki je polzel po šipah, utrip srca, tiktakanje ure.

Osamljenost me je zastrupljala, zažigala v meni kresove bolečin, vsak trenutek znova budila spomine nate. Dal si pečat moji duši, postal hrepenenje mojih sanj.

Preveč se je v meni zakoreninila misel nate. Nisem vedela za čas, obstajal je le

utrip s teboj. Želela sem se rešiti objema tvojih laži, biti svobodna. Bila sem kakor školjka, skrita v pesku tvoje zaliva. Ljubila sem tvoje valove, tvoje besneče viharje. Ljubila sem te.

Ti, samo ti si me znal tako boleče raniti. Vedel si, kako zelo me boli tvoje obnašanje, a nisi storil ničesar. Jaz pa

sem bila skrivnostni vonj pomladnih noči, ki se je skrival v tvojih laseh.

Ko si odšel, sem bila bridkost svoje ljubezni.

Čutila sem, kako se odmiškaš, videla sem zlagano srečo v tvojih očeh, čeprav si vztrajno tajil.

Zakaj si mi lagal? Zakaj? Ljubila sem te, se borila za tvojo ljubezen, vedel si, da bi zate naredila vse. A ubil si ta cvet, z besedami si ga ubil. Odšel si k drugi, meni pa pustil laži.

Bil si mi vse. Srečni trenutki v ritmični sambe, tanga in rumbe bodo vedno ostali v meni. Ostale pa bodo tudi tvoje laži. Te so me najbolj ranile. Z njimi si mi vzel vse.

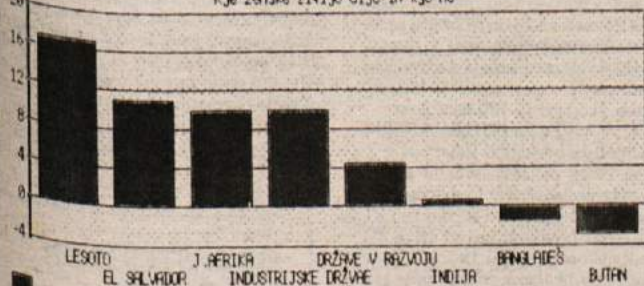
Vem, nikoli me nisi bil resnično vreden. Govorili so že prej, a nisem verjela. Sedaj verjamem.

Ne sovražim te, samo globoko te preziram zaradi tvojih laži. Morda te bo nekoč zapela vest, ko se boš spomnil, kaj vse si mi prizadejal.

svet v številkah

NE ŽIVIJO POVSOD DLJE

Kje ženske živijo dlje in kje ne

Znano je, da v povprečju ženske živijo dlje kot moški, vendar pa ni povsem svetu tako. Izjema so nekatere najmanj razvite države, kot sta Bangladeš in Butan. Sicer pa velja, da ženske res prekašajo moške po trdoživosti. Graf kaže, za koliko odstotkov v povprečju ženske iz posameznih območij sveta živijo dlje kot moški.

dežurni poročajo

SKOZI OKNO V HIŠO — V noči na 3. junij je neznan storilec skozi okno splezal v stanovanjsko hišo Viktorja Hrastarja iz Jezera pri Trebnjem in odnesel ročno uro ter nekaj denarja. Skupne škode je za 3.500 din.

PLEN V TORBICI — Še neznan storilec je 2. junija med 12. in 16.30 v Dolnjem Kotu stopil v odklenjeno vikend hišo in iz torbice ljubljanske Fani Petrovič zmanjnil 9.000 din.

OB AVTORADIO — V noči na 9. junij je nekdo iz nezaklenjene osebne avtomobila Semečana Bojana Jelencu vzela avtoradio, vreden 3.000 din.

OBISK V GARAJI — Iz nezaklenjene garaže v Gribljah je nekdo med 6. in 7. junijem odnesel motorno žago, kotno brusilko in električni vrtni stroj. Lastnik Matija Jakofčič je tako ob vsaj 20 tisočakov.

RISAL PO AVTU — V noči na 5. junij je nekdo z neznanim predmetom poškodoval osebni avto R-5, last Andreja Marolt, parkirani v Dilančevi ulici v Novem mestu. Lastnica je s početjem oškodovana za 10 tisočakov.

ODPELJAL KOLO Z MOTORJEM — V noči na 8. junij je nekdo izpred penzionara Smuk v Semečju neznan kam odpeljal kolo z motorjem Tomos ATX 50, last Dušana Pluta iz Mladice. Plut je oškodovan za 20.000 din.

IZGINILI ŽAROMETI — Še neznan storilec je 8. junija okoli 23. ure v Gornji Nemški vasi z osebne avtomobila, ki ga je Melita Višič iz Zabrja parkirala pri disku Bobnar, odvil in neznan kam odnesel kompleta žarometov, vredna dva tisočaka.

KJE JE REZERVNO KOLO? — Tako se je pred dnevi spraševal Jože Bašelj iz Družinske vasi, ko je opazil, da na njegovem osebne avtomobilu, parkiranem ob Cesti herojev v Ločni, manjka rezervno kolo. Bašelj je s tatvino oškodovan za 2.000 din.

BREZ GLASBE — 8. junija, nekaj po polnoči, je nekdo vlomil v osebni avto Željka Frankoviča iz Pribanjcev in ukradel avtoradio s kasetofonom, vreden 3.500 din. Vozilo je bilo parkirano na Trgu svobode v Črnomlju.

KOLESAR OBLEŽAL NEZAVESTEN

DOBRAVA — 9. junija ob 22.10 se je 37-letni Rudolf Bogolin iz Kostanjevice peljal s kolesom po cesti iz Dobruške vasi proti Sentjerneju. V Dobravi je iz neznanega vzroka zapeljal na bankino, nato pa še v poldrugi meter globok jarek, kjer je obležal nezavesten. Možakarja so odpeljali na zdravljenje v novoemško bolnišnico.

ODLETELO KOLO TRAKTORJA

KRIŽ — 38-letni Mirko Kuhar iz Križa se je 9. junija ob 19.30 peljal s traktorjem po asfaltirani vaški cesti med Križem in Jelovcem. Med vožnjo skozi vaje je odletelo zadnje kolo traktorja, slednji se je prevrnil in stisnil voznika. Kuhar je bil v nezgodi hujše ranjen in se zdravi v brežiški bolnišnici.

Neizkušenosť kriva smrti otroka

Pogojna kazen za Andreja Vrhovška, ki je lanskega maja v Ločni zakrivil nesrečo

NOVO MESTO — Neizkušenosť in pa kanček neprevidnosti sta bili dovolj, da se je lanskega maja na cesti med Mačkovcem in Novim mestom utrnulo vsega šestletno življenje Robija Gregoriča. Nesrečo je zakrivil 20-letni Andrej Vrhovšek iz Otočca, ki je moral minule dni sedeti na zatožno klop novoemškega temeljnega sodišča.

24. maja ob 20.05 se je Vrhovšek z osebnim avtom Lada 1600 peljal po magistralni cesti proti Novemu mestu. V Ločni je avto ustavil pred semaforji.

Ko je po prizgani zeleni luči speljal, je preveč pritisnil na plin in omejeval hitrosti, ki znaša od 50 kilometrov na uro. Krepko prekoračil, poleg tega je za hip pogledal še v vzratno ogledalo. To je bilo dovolj, da je prepozno opazil pred seboj Branka Greguriča, vozečega fička, ki je zmanjševal hitrost in peljal tik ob sredini ceste z vključenimi smernimi kazalci, hoteč zaviti na levo proti stanovanjskim blokom. Vrhovšek — kasnejša analiza je pokazala, da je bila njegova hitrost 65 do 70 kilometrov na uro — je močno zavrl, pri čemer sta blokirali obe prednji kolesi, in nato silovito trčil v zadnji del fička. Šestletni Robi, ki je sedel na zadnjem sedelu, je pri trčenju dobil hude poškodbe, med drugim prelom lobanjskega dna in obtočeno možgan. Prepeljali so ga v novoemško bolnišnico, od tod pa kasneje v ljubljanski klinični center, kjer je 30. maja ob 17.35 ranam podlegel. Dvajsetletni Andrej je krivdo za ne-

Nerazviti so pomagali razvitim

Ali kako so potekali nečedni posli med posestvom Snežnik in okoli 45 slovenskih podjetji — Naročilnice protiusluga za vlaganje

LJUBLJANA — Čeprav je bilo že nekaj časa pričakovati, da bodo kriminalisti UNZ ljubljana-okolica, ki jih vodi Slavko Franjič, bivši načelnik OZK Krško, zavoljo odkritih nezakonitosti na družbenem posestvu Snežnik iz Kočevja spisali kar zajetno kazensko ovadbo, je pred dnevi objavljeno število osumljenec marsikoga presenetilo. Število 23 prvotno osumljenih direktorjev raznih slovenskih podjetij se je namreč po letu dni napornega in skrbnega dela ljubljanskih kriminalistov povzpelo na kar 48, ti pa so osumljeni, da so takratno SR Slovenijo oškodovali za nič več in nič manj kot 32 milijonov nemških mark. O zgodbi takšne vsebine smo na kratko pisali že v prejšnji številki.

Glavni osebni prvotne afere, ki si je s tem, ker se je dogajala v nekdanjem zaprtim območju Kočevske Reke, pridobila še dodatno medijsko pozornost, sta 59-letni Maksimilijan Šteblaj iz Kočevja, direktor Posestva Snežnik, in njegov 55-letni soročan in sodelavec Ludvik Recek, direktor finančno-računovodskega sektorja. Oba sta osumljena ponarejanja poslovnih listin, zlorabe pooblastil in napeljevanja k slednji. Bistvo pred dnevi vložene kazenske ovadbe zoper njiju in množico direktorjev je, da sta skupaj z vodilnimi možmi kar petinštridesetih slovenskih podjetij izkoristila zakon o pospeševanju skladnega regionalnega razvoja v Sloveniji, zakon o zagotavljanju sredstev

za nerazvite republike in Kosovo ter zakon o davku iz dohodka organizacij. Po tej zakonodaji so se delovnim organizacijam, ki so svoja sredstva vlagala v manj razvita območja Slovenije, priznale nemajhne olajšave; omenimo le olajšave pri davku iz dohodka, pri prispevku za usposabljanje zemljišč, kot tudi pri prispevku za vodno gospodarstvo, prav tako tistim, ki so pomagali podjetjem v nerazvitih delih Slovenije, ni bilo potrebno prispevati sredstev za zvezni sklad za nerazvite. In ker seveda Posestvo Snežnik obsega območje Kočevske Reke in širše območje nerazvitega Kočevskega, sta direktor in računovodja prišla na izvirno zamisel: sama ali ob pomoči in sodelovanju 41-letnega Marjana Mikliča iz Grosupljega, direktorja Slovenijalesa, DO Trgovina, tozid Inženiring, sta začela direktorje številnih slovenskih firm nagovarjati, naj se odločijo za vlaganje v njihovo posestvo. Kar okoli 45 slovenskih podjetij je po doslej znanih podatkih s Snežnikom podpisalo samoupravni sporazum o vlaganju na to območje, »protiusluga« niso bile od muh. Snežnik se je številnim dobrotnikom oddolžil tako, da jim je izdajal svoje naročilnice, s katerimi so firme potem lahko brez prometnega davka kupovale gradbeni material in drugo blago. Preiskovalci so celo našli na primer, ko je Ludvik Recek, direktor Snežnika, generalnemu direktorju kočevskega Lika na lepe oči in na roke

izplačal 3000 ameriški dolarjev in 3800 nemških mark, ki jih je ta potreboval za službeno pot onkraj »Velike luže«. Prav tako naj bi bila Recek iz Šteblaj tista, ki sta 39 posameznikom, večidel iz kočevske občine, ki so v letih 1989 in 1990 pri L.B. Stanovanjski banki ljubljana ter Stanovanjskih združenih Kočevje in Vrhnika dobili stanovanjske kredite, le-te preko Snežnika pretopila v gotovino. Postopek je bil enostaven: vodji gradbene operativne naj bi bila naročila izstavio predračunov o izvajanju gradbenih in mizarskih del v višini odobrenih kreditov. Ko so bila sredstva nakazana Snežniku, naj bi bila denar

• **Med podjetji, ki so neposredno »vlagala« v Snežnik, najdemo ribniški Inles in kočevski Zidar, med tistimi, ki so to počela preko Slovenijalesa, pa so tudi Avtokočevje Kočevje, ITPP Ribnica, Kovinar Kočevje, Inkop Kočevje, Sukno Zapuže, GG Kočevje, Kovinar Novo mesto, Komunala Kočevje, Riko Ribnica, Eurotrans Ribnica in tudi novoemška Krka.**

preko lažnih virmanov poslala na tekoče račune in hranilne knjižice prijateljev, znancev in poslovnih partnerjev. Po besedah ljubljanskega temeljnega javnega tožilca je dokaznega gradiva toliko, da bodo za večino kaznivih dejanj vložili kar neposredne obtožnice. B. B.

Ukradena golfa prodali za 3.500 DEM in revolverja

V ljubljanskem in reškem priporu trojica, ki je osumljena tudi tatvin golfov v Novem mestu

LJUBLJANA — Uslužbenci ljubljanske UNZ so minule dni prijeli F. F. in M. O. iz Velike Kladuše, ki sta skupaj s svojim sokrajanom F. P., ki je ta čas v priporu na Reki, osumljena večjega števila tatvin osebnih avtomobilov, med drugim tudi v skupnih garažah na Cesti herojev v Novem mestu.

Omenjena trojica naj bi se tako po doslej zbranih ugotovitvah preiskovalcev v noči na 2. december 1990 z dvema avtomobiloma, od katerih so enega — gre za golf CL — ukradli v Ljubljani, pripeljala v Novo mesto. Po vnaprej skrbno pripravljenu planu so v skupnih garažah na Cesti herojev ukradli osebni avto golf JX D, last Slavka Berusa, in se nato s tremi vozili odpeljali v Bihac. Oba ukradena golfa so tam za piclihih 3.500 nemških mark prodali še neidentificiranim osebam, od katerih so za plačilo prejeli še dva revolverja kalibra 38 special. Ob vsem tem obstaja utemeljen sum, da je omenjena trojica v Novem mestu ukradla vsaj še en osebni avto znamke golf, dokazuje o tem uslužbenec novoemške in ljubljanske UNZ še zbirajo. Z dokajšnjo gotovostjo pa je

zato moč trditi, da imajo F. F., F. P. in M. O. na vesti kar lepo število na območju Slovenije in sosednje Hrvaške ukradenih osebnih vozil, predvsem audijev in golfov.

Vojaki varovali vlomilce

Zakaj pomočnik dežurnega oficirja cerkljanske vojašnice o vlom na pošto ni obvestil UNZ?

CERKLJE OB KRKI — Prejšnji teden, točneje 5. junija, med 2. uro in 3.30 jutraj so neznan vlomilci obiskali pošto v Cerkljah ob Krki. Storiteli so se spravili nad dve kovinski blagajni, pritrjeni na zid, in ju skušali odnesti. Potem, ko jim je uspelo iztrgati prvo, jo odnesli na prostor pred pošto in vanjo vlomiti, so se, ker je bila pač prazna, lotili še druge. Na njihovo nesrečo brezuspešno, blagajna je bila za njihove vlomilske sposobnosti pretrd oreh.

Poldrugo uro je torej trajalo početje neznanecv, za katerimi uslužbenici krške UNZ zaenkrat še zmanjšejo otipljivejši sledove, namesto da bi bili predzrežni že zdavnaj v kehi! Pošto loči od vojašnice v Cerkljah piclihi 150 metrov. Po besedah Dušana Kerina, načelnika oddelka za zatiranje kriminalitete v UNZ Krško, imajo v rokah neizpodbitne dokaze, kako so vlom ves čas opazovali vojaki. A ne le to, dežurna vojska sta vedela krškim preiskovalcem povedati, da sta iz vratarice videla tri ali štiri neznanca, kako so vsaj sedemkrat vstopili ali stopili iz pošte. In ker je bila pač za obisk pošte dokaj nenavadna ura, sta svoje ugotovitve prenesla tudi pomočniku dežurnega oficirja. Logično in edino razumljivo bi bilo, da bi slednji nemudoma poklical postajo milice ali stalno službo UNZ Krško, toda možakar se za opozorilo ni zmenil. Tudi po drugem obvestilu, da gre očitno za vlom v pošto, je ostal ravnodušen. Tako so vlomilci imeli kar poldrugo uro časa, da mirno in s tiho privolitvijo pripadnikov jugoslovanske armade nemoteno opravijo svoje delo. Na srečo brezuspešno.

Preveč tiho in brez javnih reakcij prizadetih in obtoženih je dogodek odbrzel mimo javnosti. Bi bilo enako tudi, ako bi z vednostjo vojakov iz postnih blagajn izginilo na tisoče ali stotisoče šelestečih bankovcev? B. B.

BREZ VOZNIŠKEGA DOVOLJENJA

BISTRICA — 9. junija okoli 9. ure se je 19-letni Daniel Horvat iz Črnomlja peljal brez vozniškega dovoljenja z osebnim avtom iz Brezovice proti domu. Zaradi prevelike hitrosti ga je kilometer pred Bistrico na levem nepreglednem ovinku zaneslo v desno, kjer je trčil v obcestni kamen, nakar se je vozilo prevrnilo. Med prevračanjem je avto trčil še v dvoje dreves, tako da je vozilo popolnoma uničeno. V nezgodi je bil voznik Horvat hudo poškodovan, laže pa sopotnik, 19-letni Marjan Drenovec iz Črnomlja. Gmotne škode je bilo za 18 tisočakov.

POSAVJE IMA PROMETNO POSTAJO MILICE — V petek so v prostorih UNZ Krško slovesno odprli vrata novi postaji prometne milice. Nova pridobitev je seveda namenjena večji varnosti posavskih cest, katerih krvni davek je iz leta v leto večji, posebej omenimo posavske magistralne ceste med Ljubljano in Zagrebom. Petkove slovesnosti so se udeležili številni gostje, med njimi republiški podsekretar za notranje zadeve Pavle Čelik. Pozdravni govor ob otvoritvi nove postaje prometne milice je imel Rajmund Veber, načelnik UNZ Krško (na posnetku).

MATI IN SIN RANJENA

ČATEŽ — 10. junija ob 19.20 se je 26-letna Ana Pavlovič iz Dolenje Pirošice peljala z osebnim avtom po regionalni cesti proti Čatežu. Na križišču med Skopicami in Borštom je zavijala v levo proti Skopicam, takrat pa je njeno vozilo prehiteval 39-letni Drago Noršič iz Lug pri Samoboru. Vozili sta trčili, pri čemer sta bili Pavlovičeva in njen 7-letni sin Dejan hudo ranjena.

VOZNICA IZSILILA PREDNOST

DEČNA SELA — 28-letni Vladislav Krevelj iz Globokega se je 10. junija ob 5.45 peljal po lokalni cesti z Globokega proti Dečnim selom. Tam je v križišču za Cundrovec s stranske na prednostno cesto neprevidno zapeljala 36-letna Ana Matjašič in Krevlju izsilila prednost. Prišlo je do trčenja, v katerem se je Matjašičeva hudo ranila in se zdravi v brežiški bolnišnici.

SPLAŠEN KONJ KRIV ZA SMRT

ČATEŽ — 3. junija okoli 16. ure je 63-letni Anton Račič s Čateža ob Savi vodil konjsko vprego po lokalni cesti med Čatežem in Čateškimi Toplicami. Možakar je sedel na vozu, ko se je tik pred Toplicami konj splašil in pričel galopirati. Po sto metrih je zavil na njivo, kjer se je voz prevrnil. Račič je padel in si pri tem zlomil tilnik. Bil je na mestu mrtev.

izkusno dobo dveh let. Sodba še ni pravomočna.

ZA VEČJO PROMETNO VARNOST — V začetku junija so v osnovni šoli s prilagojenim programom »Dragotin Kette« v Šmihelu pripravili področno tekmovanje »Kaj veš o prometu?«, ki se ga je udeležilo 20 učencev iz Črnomlja, Krškega, z Mirne, iz Sevnice in Novega mesta. Šolarji so se pomerili v kolesarski vožnji na poligonu in po ulicah Drske, tekmovanje pa zaključili s pisanjem testov. V vseh skupinah so bili najboljši Novoemščani in so zmagali tako med ekipami kot tudi med posamezniki. Na sliki zmagovalci, vsi iz šole »Dragotin Kette« (od desne proti levi): Tone Potočar, Goran Bubnič, Ivan Grigič in Mateja Zupančič. Tekmovanje so pripravili ob veliki pomoči Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, članov društva AMD, miličnikov PM Novo mesto in ob podpori Zavarovalnice Tilta in Krke, tovarne zdravil. Ob tej priložnosti so organizatorji pripravili posebno številko glasila o prometni varnosti, ki so ga napisali in likovno opremili učenci šole »Dragotin Kette«. (Foto: J. P.)

KRONIKA NESREČ

S PEUGEOTOM V DREVO — 26-letni Tomaž Bračko iz Novega mesta se je 7. junija ob 1.30 peljal z osebnim avtom peugeot po cesti iz Stranske vasi proti Novemu mestu. Zaradi prevelike hitrosti ga je na Veliki Cikavi pričelo zanašati, zapeljal je na travnati nasip, nato pa je s prednjim delom avtomobila trčil v drevo. Bračko je bil v nezgodi laže ranjen, pomoč pa so mu nudili v novoemški bolnišnici. Materialne škode je za 100 tisočakov.

TRČILA MED PREHITEVANJEM — 32-letni Ramo Mujič iz Bihaca se je 7. junija ob 21.26 peljal z osebnim avtom golf po magistralni cesti iz Ljubljane proti Zagrebu. V Brezi je pričel prehitevati tovornjak s priklopnikom, takrat pa je nasproti s kadetom pripeljal 19-letni Franc Mihelič iz Ljubljane. V trčenju so se poškodovali Dragica Šajatović, Franc Mihelič, Sulejman Seferović in Rifat Režič, vse pa so odpeljali na zdravljenje v novoemško bolnišnico. Materialne škode je za 70.000 din.

NEZNANI VOZNIK POBEGNIL — 7. junija ob 13.55 je še neznan voznik to-

vornjaka s priklopnikom na cesti med Ljubljano in Zagrebom pri vasi Obrežje prehiteval tovornjak, ki ga je vozil Dražen Stojanović iz Šiškovca pri Zupaniji, ko je nasproti pripeljal drugo tovorno vozilo. Da bi se izognil trčenju, je neznan voznik sunkovito zapeljal na desni prometni pas, vendar je priklopnik še ostal na levi strani ceste. Stojanoviću tako ni preostalo drugega, kot da je zapeljal s ceste, kjer se je tovornjak prevrnil, tovor pa razsul. V nezgodi sta bila Stojanović in njegov sopotnik hudo ranjena in se zdravi v novoemški bolnišnici. Materialne škode je za okoli 250.000 din.

OB 20 STEKLENIC ŽGANJA

KRŠKO — Med 1. in 3. junijem je nekdo vlomil v klet stanovanjskega bloka na Cesti 4. julija v Krškem in Francu Povhetu zmanjnil 20 steklenic žganja s sadjem in dva meščalca za perilo.

Kopica medalj mladim atletom

Na Dolenjskem imamo ta čas verjetno najobetavnejšo pionirsko atletsko vrsto

NOVO MESTO — Najboljšo potrditev, da stopa po dobri poti, je dolenjska atletika dobila v minulih dneh. Najmlajši, pionirji in pionirke, so kar na dveh tekmovalnih dokazali, da z delom in rezultati sodijo v republiški vrh. Dolenjska atletika ima torej zaledje, ki ji lahko povrne slavo in ugled ne tako davnih časov. Mirno lahko zapišemo, da je republiško ekipno prvenstvo osnovnih šol, ki je bilo

prejšnji teden v Ljubljani, minilo v znamenju mladih atletin in atletov iz Dolenjske. V konkurenci mlajših pionirk je zmagala osnovna šola Grm, z enakim številom točk, a manjšim številom najvišjih uvrstitev, se je na drugo mesto uvrstila osnovna šola Sentjerneje. Smolo v tej konkurenci so mlade Sentjernejčanke obilno nadomestile v razredu starejših pionirk, kjer so močno zmagale. Med starejšimi pionirji je tretje mesto pripadlo osnovni šoli iz Dolenjskih Toplic, Sentjernejčani pa so bili osmi. Športni pedagogi Darko Cunjnik, Janez Kuhelji, Slavko Antončič, Milan Šimunič, Majda Kržič, da ne naštevamo naprej, so brez dvoma najzaslužnejši za takšno zmagoslavje dolenjskih atletskih naraščajnikov, na klubih pa je sedaj skrb, da bo posejano seme prineslo tudi bogato člansko žetev.

Sicer pa pogledimo najboljše posamične uvrstitve, nosilce medalj letošnjega osnovnošolskega prvenstva. Med mlajšimi pionirkami je v skoku v višino s 150 cm zmagala Vučkovičeva (Grm), njena kolegica iz ekipe, Zupanova, pa je bila prva v metu žogice z 52,30 metra. Med starejšimi pionirji si je najvišje mesto v metu kroglice z rezultatom preko 14 metrov priprikljavil Lavri-

Premagali Ilirijo, izgubili s Colorjem Medvode

PODBOČJE — Košarkarji Podbočja, novi člani najboljših republiške lige, so se dni odigrali dve srečanja za Pokal Slovenije. V prvem kolu so se pomerili z ekipo ljubljanske Ilirije in zmagali z 98:89 (48:49), pri tem pa pokazali domiselno in učinkovito igro. Vodili so od prve minute, v prvem polčasu večkrat z 10 točkami prednosti, vendar je Ljubljancem v zadnjih minutah uspelo prednost gostiteljev izničiti in ta del igre celo dobiti. Nadaljevanje je prineslo ogorčen boj, v katerem pa so igralci Podbočja pokazali več in na koncu zasluženost slavili. Strelci so bili: Rozman 19, Krajcar 17, Vejo 13, Krošelj 13, Vaupotič 11, Leskovar 11, Jurečič 8, Krivokapič 4, Plevnik 2.

Nič manj razburljiva pa ni bila tekma drugega kola, v kateri se je Podbočje pomerilo s še enim republiškim prvotlačem, Colorjem Medvode. Medtem ko je bil v prvem polčasu prednost na strani gostiteljev, so v nadaljevanju gostje zaigrali boljše in tesno, a zasluženost zmagali s 94:83 (42:40). Koše za Podbočje so dosegli: Krajcar 23, Rozman 17, Krivokapič 15, Krošelj 10, Plevnik 8, Vejo 4, Roštohar 4, Leskovar 2. Omenimo še, da je Podbočje v tej tekmi nastopilo brez Vaupotiča.

ZMAGOSLAVJE GLIVARJA

AFLENZ — Najboljši novomeški kolesarji so se v nedeljo, 9. junija, udeležili mednarodne kolesarske dirke v avstrijskem Alenzu. Nastopilo je preko 100 tekmovalcev iz Avstrije, ČSFR in Jugoslavije, pomerili pa so se na 130 kilometrov dolgi krožni progi, ki je imela dva težka vzpona. Prav to sta štiri kroge pred ciljem izkoristila Novomeščana Glivar in Ravbar, ki sta glavni pobegnila in v cilj pripeljala z lepo prednostjo. Tretje in četrto mesto sta zasedla avstrijska reprezentanta Pinger in Lammer, medtem ko je bil Sandi Papež peti. Vozila so tudi dekleta, na 45 km dolgi progi je bila Martina Sajčevic tretja, njena sestra Marjeta pa četrta.

DRUGA DIRKA NA BAZO 20 — Avto-moto klub Dolenjska iz Dolenjskih Toplic za 14. julija pripravlja že drugo gorsko dirko na cesti Podturn—Lukov dom, ki se bo štela za državno in republiško prvenstvo. Dirka je že lani pritegnila kar nekaj tisoč gledalcev, ki so si dajali duška predvsem ob nastopu domačina Tomaža Tomljeta (na sliki), ki je z BMW-M3 nastopil v najmočnejši kategoriji in zmagal. Štiri kilometre dolg cestni odsek z višinsko razliko 290 metrov je prevozil v 2 minutah, 14 sekundah in 55 stotinkah, vozil pa je s povprečno hitrostjo 104,9 km/h. O lanski dirki se je precej govorilo še po njej, češ da so jo organizatorji premalo zavarovali in da ni bilo vse tako, kot bi moralo biti. Po besedah Jožeta Tomljeta bo letos vse veliko bolj profesionalno. Predvsem pa imajo boljši organizacijski odbor, ki bo že pred dirko zagotovil nekaj več denarja za pokroviteljstva. Tudi letos si bodo športne funkcije sponzorili iz kluba Domit Olimpija, deset funkcionarjev pa bo iz Dolenjske. Dirka bo pod imenom poslovneža Walterja Wolfa in rafinerije Modriča. (Foto: J. Pavlin)

PODVIG ŠTANGLJA NA ČEŠKEM

ČESKA LIPA — Gorazd Štangelj, kolesar novomeške Krke, potrjuje letošnjo izredno formo, s katero bo brez dvoma med kandidati za odličje na mladinskem svetovnem prvenstvu. Na teški etapni mednarodni dirki v ČSFR, imenovani Bohemia Tour, je Štangelj v skupnem seštevku po štirih etapah zasedel imenitno drugo mesto, hkrati pa zmagal in skupni razvrstitvi gorskih in letališč ciljev. Od ostalih Novomeščanov so bili v konkurenci vrstnikov iz ČSFR, Sovjetske zveze, Danske, Avstrije, Poljske, Nemčije in Jugoslavije Mrvar 8., Majde 30. in Gimpej 61.

MED ČLANI PINTARIČ, PRI MLADINCIH TREBIŽAN

DRAGATUŠ — Člani kolesarskega društva Zurogoni iz Ljubljane so minulo nedeljo na progi med Dragatušem, Vinico in Preloko pripravili nadvse uspešno kolesarsko dirko, katere se je udeležilo preko 50 tekmovalcev. Proga je bila dolga 136 kilometrov, skupaj pa so se na pot podali člani in mladinci. Med prvimi je zmagal Pintarič (As Astra) pred Balohom (Merx), Lizdejem, P. Hvastjo, itd. Zmagovalec dirke starejših mladincev je Rogovec Trebižan, medtem ko je bil krkaš Murn drugi. Ekipno je zmagal Rog pred AS Astro.

Hmeljak dobil že drugo dirko za državno prvenstvo

Izredni uspehi novomeških motociklistov

BANJA LUKA — Robert Hmeljak, član novomeškega AMD, je na drugi dirki v cestnohitrostnem motociklizmu za državno prvenstvo, ki je bila minulo soboto, 8. junija, v Banja Luki, dosegel še svojo drugo zmagovito v kategoriji do 175 cmc. Drugo mesto je v soboto v tem razredu dosegel Trebančan Brane Rokavec, a je bil naknadno diskvalificiran, vzroka te odločitve nam do sklepa redakcije ni uspelo izvedeti. Dokaj močno in tudi uspešno pa je bilo zastopstvo novomeškega AMD v najmočnejši in tudi najkvalitetnejši kategoriji do 250 cmc. Jeršin je zasedel peto, Mrvar šesto in Uhernik sedmo mesto.

Ob tem smo dolžni še podatke o uvrstitvi na prvi dirki motociklistov za državno prvenstvo, ki je bila 25. maja v Novem Sadu. Hmeljak je, kot smo že omenili, zmagal v razredu do 175 cmc, pravi podvig pa je uspel Novomeščanu Lovru Mrvarju, ki je v kategoriji do 250 cmc zasedel drugo mesto, kar je doslej zanesljivo njegov največji uspeh.

NA GLAVO OBRNEN PROGRAM — Minuli petek je Novo mesto obiskala bakla miru, ki bo do avgusta na poti okoli sveta prepotovala kar približno 150.000 kilometrov, obiskala pa sedemdeset držav. Cilj te humane akcije je bil, da prebivalci našega planeta s simboličnim tekom, četudi dolgim vsega meter ali dva, dajo svoj prispevek k miru in sožitju na svetu. Žal se je za to simbolično potezo odločilo malo Novomeščanov, tekli so tisti, ki so jih že poprej določili, ali pa še ti ne. Organizatorji pravijo, da je krivda v tem, ker je vodilni avtomobil v karavani v obratni smeri, kot je bilo predvideno s programom. Tako je bila, denimo, bakla v Šmihelu pol ure prej, kot je predvideval program, s tem pa je seveda odpadla tudi skrbno pripravljena in napovedana proslava. Na posnetku: vsega štirje so bili, ki so baklo iz Novega mesta poneli po cesti proti Sentjerneju. (Foto: B. B.)

Duaton in triatlon

Prvi bo v soboto ob 17. uri v Kostanjevici, drugi v nedeljo ob 9. uri v Dolenjskih Toplicah

DOLENJSKE TOPLICE, KOSTANJEVICA — Kot smo na kratko pisali že prejšnji teden, bo ta vikend minil v znamenju triatloncev. Novomeški klub je namreč priredil že tradicionalnega tekmovalca, ki letos nosi naziv »Triatlon Novo mesto 91« in bo potekalo v nedeljo, 16. junija, od 9. ure naprej v Dolenjskih Toplicah. Pravico udeležbe imajo vsi, ki so starejši od 14 let, nastopajoči pa bodo razdeljeni v več kategorij: mladinci med 14. in 15. letom ter 16. in

prinaša seštevek, ki obeta najboljšim posebne nagrade. Omenimo še kot zanimivost, da bodo med posameznimi starti v plavalnem bazenu izvedena testiranja v plavanju na 50 m za občane vseh starosti od vključno osmega leta dalje. »Otok«, podjetje za turizem in trgovino iz Kostanjevice na Krki, pa pripravlja v soboto, 15. junija, s pričetkom ob 17. uri tekmovalni duaton, kjer se bodo udeleženci in udeleženci pomerili najprej v teku na 3,5 kilometra, nato jih čaka 20 kilometrov kolesarjenja in za nameček še novih 6 kilometrov teka. Rok za prijave je potekel danes, dodatne prijave pa bodo organizatorji sprejemali še v soboto do 13. ure v Turistični agenciji »Otok«, prijavnina pa bo tega dne znašala 350 din. Tekmovalke bodo razdeljene v tri starostne skupine, moški pa v šest.

Vse dodatne informacije o topličnem triatlonu je moč dobiti po telefonu (068) 26-645 (dopolodne) in 28-358 (popoldne), o kostanjevškem duatlonu pa vsak dan med 8.30 in 18. uro na telefonu (0608) 60-260.

18. letom, člani pa v starostne razrede med 19. in 22. letom, 23. in 30., 31. in 40., 51. in 60. ter nad 60. letom, ženske pa v kategorijo do 30 let, od 31 do 45 ter nad 45 let. Udeleženci bodo morali v zunanjem zdraviliškem bazenu najprej preplavati 500 metrov, nato prekosariti 20 kilometrov med Dolenjskimi Toplicami, Podturnom, Sotesko in Stražo, za konec pa preteči še 5 kilometrov po progi v topličkem parku. Uradni rok za prijave bo potekel jutri, v petek, naknadne prijave, za katere bo prijavnina za stotaka dražja in bo znašala 300 din, bo organizator sprejemal še v nedeljo med 7. uro in 8.30.

Prireditelji se tokuže za slovenski pokal v triatlonu, skupaj s sobotnim duatlonom v Kostanjevici, o katerem nekaj več besed v nadaljevanju, pa

Napovedale in osvojile deseto mesto

KOČEVJE — Upoštevač vse okoliščine in razmere, v katerih so rokometne košarkarske lige so dekleta novomeškega Laboda v športni dvorani pod Marofom premagala ekipo ljubljanskega Sentvida s 57:38 (28:17). Koše za Novomeščanke so dosegle: Zupančič 9, D. Verstovšek 7, Žagar 22, Krpan 2, Počrvina 1, J. Verstovšek 16.

LABOD — ŠENTVID 57:38 (28:17)

NOVO MESTO — V 5. kolu republiške mladinske košarkarske lige so dekleta novomeškega Laboda v športni dvorani pod Marofom premagala ekipo ljubljanskega Sentvida s 57:38 (28:17). Koše za Novomeščanke so dosegle: Zupančič 9, D. Verstovšek 7, Žagar 22, Krpan 2, Počrvina 1, J. Verstovšek 16.

Druga liga ostala želja

Tretjo odločilno tekmo finala play offa za naslov republiških rokometnih prvakinj dobil Krim

LITJA — Nove prvakinje ženske republiške rokometne lige in nove članice II. zvezne lige so igralke ljubljanskega Krima. Prejšnji terek so v tretji, odločilni tekmi finala letošnjega play offa v novi športni dvorani v Litiji ugnale vrsto novomeškega IMV s 37:25 (18:12).

Da Novomeščankam veliki met v letošnji končni finala brzokone ne bo uspel, je kazalo že po katastrofalnem porazu v drugi tekmi, ki so jo imejejeve izgubile kar s 17:34 (6:16). A če druga ne, je bilo v tretji, odločilni tekmi pričakovati vsaj boljše in borbenejšo igro, temu primeren pa tudi bolj negotov izid srečanja. Toda že prve minute litjskega srečanja so razblinile tudi takšne upe. Trenja v novomeški ekipi so očitno pustila preveč brazgotin, Ljubljancem, ki so jih v končni play offa okrepile tudi tri igralke prvotlača Belinke Olimpije z dvojno licenco — med njimi tudi Marta Bon, bivša igralka novomeške ekipe — so to s pridom izkoristile. Tekmo so dobile zanesljivo in prepričljivo, končni rezultat je bil 37:25 (18:12) v njihovo korist. Resnici na ljubo pa velja dodati še nekaj. Igralke IMV Novega mesta so nastopile brez pravega motiva, sklep klubske uprave še pred tretjo tekmo je bil, da si ob takšnem materialnem položaju v klubu tudi ob morebitnem končnem uspehu in osvojitvi naslova prvakinj ne morejo privoščiti igranja v II. zvezni ligi.

Poglejmo za konec še strelke novomeške ekipe na torkovnem srečanju: Popadič 2,

Med počitnicami »Akademija za življenje«

OTOČEC — Turistična agencija Pionir Tours iz Novega mesta in hotel Grad Otočec pripravljata v času letnih počitnic zanimivo novost, imenovano »Akademija za življenje«, katere vodja je doc. dr. Otmir Kugonič z ljubljanske fakultete za šport. Program akademije za življenje bo zajemal tri kategorije, prva bo vključevala učence med 1. in 5. razredom osnovne šole, druga tiste med 6. in 8. razredom, tretja pa učence srednjih šol. Programi zajemajo 80 ur aktivnega izobraževanja, od tega 36 do 40 ur učenja tujega jezika — na izbiro sta angleščina in nemščina — 12 do 24 ur šole tenisa, medtem ko so ostale aktivnosti prilagojene starosti otrok. Navedimo le, da gre za plavalno šolo, tečaj jahanja, pohodništvo, spoznavanje taborniških veščin, vožnjo s koločjo, igranje mini golfa, rafting, razne izlete in seveda razgibano družabno življenje od plesa, piknikov, družabnih iger do filmskih predstav. Za vsako skupino sta predvidena preizkus kosoila s starši in podelitev priznanj. Cena programa znaša 850 DEM, zadnji rok za prijave pa je 20. junij. Predvideni termini za osnovnošolce so med 29. junijem in 9. julijem, 10. julijem in 20. julijem ter 21. julijem in 31. julijem, za srednješolce pa med 1. in 11. avgustom ter med 12. in 22. avgustom.

UROŠ KOBE NEPORAŽEN

STARI TRG OB KOLPI — Šahovskega turnirja v počastitev krajevne praznika se je udeležilo dvanajst igralcev, brez poraza pa je prvo mesto osvojil Uroš Kobe, ki je zbral 11 točk. Sledijo: V. Kobe 10, Stariha 8,5, Papež 7,5, itd. Pri ženskah je zmagala Miheličeva pred Kapševno in Butalovo.

Sodnik ukradel Elanu vsaj točko

Po porazu z Rudarjem (V) so se novomeški nogometaši znašli na dnu lestvice — Le zmagava v zadnjem kolu v Celju prinaša zanesljiv uspeh

Zle napovedi so se v celoti uresničile. Če je še pred štirinajstimi dnevi veljalo, da lahko le čudež pripelje nogometaše novomeškega Elana do izpada iz prve slovenske lige, danes domala velja, da jih lahko le čudež v zadnjem kolu reši pred najhujšim. Res, neverjetne jedi so se v zadnjih dveh tednih skuhalje v slovenski nogometni kuhinji, poleg klubskih uprav so kuhalnice pridno vrтели v rokah tudi sodniki. Najboljši dokaz slednjemu smo dobili v nedeljo na stadionu v Portovaldu, kjer je Ptujčan Turk velenjski enajsteriči prizvilgal naslov prvakov, novomeško pa približal selitvi iz prve republiške lige.

Nedeljska tekma je bila za obe ekipi izredno pomembna, velenjski Rudar je potreboval vsaj točko v boju za vrh, enako novomeški Elan v boju na dnu. Po igri so-deč, bi si točki zaslužili gostitelji, bili so boljši in borbenejši, toda Velenjčane je tokrak okrepila štajerska sodniška trojka. Neenak kriterij pri določanju prekrškov in prostih streljev je Novomeščane upravičeno spravil s tira, takšnemu početju se imajo Velenjčani zahvaliti tudi za vodilni zadetek, ki so ga dosegli v 66. minuti. Piko na i nedeljskim nogometnim dogajanjem v Portovaldu pa je ptujski sodnik Turk postavil tri minute pred koncem tekme. Razveljavil je namreč za vse ob in na igrišču regularen zadetek Novomeščanov in tako elanovce prikrajšal za točko, ki bi jim dajala objektivne možnosti, da si v zadnjem kolu v Celju z Ingradom Kladivarjem vendarle priigrajo obstanek v ligi, ter Rudarju prisrkel naslov prvakov že kolo pred koncem. Nič čudnega potem, če je morala sodniška trojka novomeški stadion zapustiti v spremstvu mladičnikov, kajti bes in gnev navijačev je bil prevelik.

Novomeščani so z nedeljskim porazom zdrknili na predzadnje mesto. Zasluge za to grede številnim presenečenjem na ostalih igriščih. Malo možnosti je, da bo zadnje kolo elanovce rešilo pred izpadom. Edini izhod je — če seveda elanovci nečajo čakati na izide z drugih igrišč — zmagava v Celju z Ingradom Kladivarjem. Resnici na ljubo moramo reči, da tudi morebitni poraz ne bi bil tragičen, če bi seveda izgubil tudi Jadran Lama v Rogiški s Steklarkom (Kriško).

FILIPČIČEV MEMORIAL ČREPANU

BREŽICE — ŠK Brežice je minuli vikend pripravil tradicionalni VII. memorialni šahovski turnir Emila Filipčiča. Udeležilo se ga je 35 igralcev, zmagal pa je mednarodni mojster Črepan (Piran) z 12 točkami, sledijo: Jovanovič (Zagreb) 10, Kastelic (Novo mesto), 9, Brumen (Zagreb) 9, Luzar (Novo mesto) 8, itd. V pionirski konkurenci je zmagal Krčan Pavlovič pred Radejem (Sevnica) in Voltanjskom (Kriško).

SPORTNI KOMENTAR

Kdor plača več, ta zmagava

Zadnja kola v slovenski nogometni ligi pokazala, kako večši smo nečednih in umazanih poslov

Če smo še večraj nogometno kuhinjo pripisovali navadam v južnejših predelih sedanje Jugoslavije, danes zanesljivo ni več tako. Zadnji dogodki v slovenski nogometni ligi kažejo celo, da smo v tovrstni veščini iz nekdanj slabega učenca preko noči postali pravi mojstri. Točke odhajajo v klube, ki imajo denar, sodniki so na strani tistih, ki obljublajo in dajejo več. Očitno je vaje izgubila iz rok celo osrednja republiška zveza. Kako si sicer razlagati diskretno obvestilo Novomešanov, da so Slovenije, ki je Novomeščanom sporočilo, naj bodo budni in pozorni nad sojenjem, češ da obstaja sum, kako sodniki počenja vse, da bi prvak postal velenjski Rudar?

Da je res tako, je potrdila nedeljska tekma v Portovaldu med Elanom in Rudarjem (več o njej na drugem mestu). Toda dokazi o nogometni kuhinji prihajajo tudi od drugod. Več kot očito je, da se ekipa Medvod, ki je bila še pred tedni trdno na dnu lestvice, ni v pičlem mesecu naučila toliko nogometnih veščin, da zaporet melje vse nasprotnike. Še po nedelji, 21. aprila, je bila krepko na zadnjem mestu lestvice, danes ima deset točk več in je rešena skrbi pred izpadom. Le v ilustracijo: v nedeljo je ekipa zma-

gala v Naklem proti ekipi Živil, ki je kvalitetno vsaj za razred ali dva boljše nasprotnik. Vsega nedeljo nazaj so taiste Medvode slavile v Gorici proti enajsteriči Vozil, ki je teden dni kasneje kar s 3:0 opravila v Dekanih z Jadranom Lamo. Koliko so te točke stale Medvode, ni znano, dokaj glasno pa se šušlja, da jim denarja ravno ne primanjkuje. Zato pa so v tolikanj večji stiski s sredstvi Novomeščani. To očitno dobro vedo tudi sodniki, zato si pristranskega zaslužka ne iščejo na Dolenjskem, pač pa drugod. Nič čudnega potem, da so elanovci v nedeljo odigrali že tretjo tekmo zopored, ko so jih možje v črnem polju ali manj očitno okradli.

Ne moremo, da se ob koncu ne bi povrnili k uvodoma omenjenemu obvestilu NZS. Ne le da kaže, kako javno znano so tovrstna početja v slovenskem amaterskem nogometu, pač pa izraža popolno nemoč osrednje nogometne organizacije, ki klubom prepušča, naj se pred tovrstno trgovino zaščitijo, kakor sami najbolje vedo. Bi potekalem ptujškega sodnika Turka morali po koncu tekme prepustiti na milost in nemilost razjarjeni množici novomeških navijačev?

B. BUDJA

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 14. VI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.25 in 14.55 — 1.55 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
SORODNIKI IZ LAZIN, otroška nanizanka, 2/5
VELIKI ZASUK, ponovitev zadnjega dela franc. nadalj.
10.15 VIDEO STRANI
15.10 VIDEO STRANI
15.20 MOZAIK: TEDNIK, ponovitev
16.25 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK
MARLBORO MUSIC SHOW, ponovitev
18.35 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
NEVARNI ZALIV, kanadska naniz., 1/20
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 ZAGLEDNICE CLIVEA JAMESA, angl. dok. serija, 2/5
21.15 V CITYJU, angl. naniz., 5/13
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.30 SOVA:
DRAGI JOHN, amer. naniz., 17/23
BOCCACCIO '70, italij. omnibus
SKRIVNI KABARET, angl. show program, 2/6
1.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.10 EP v košarki (2): YU:Poljska — 17.30 Studio Maribor — 19.00 Videomeh (ponovitev) — 20.00 Žarišče — 20.30 Slavnostni koncert ob 100-letnici Carnegie Halla (posnetek 1. dela) — 22.30 Oči kritike — 23.10 Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar — 10.00 Družinski album (ameriška angleščina, 10/26) — 10.30 Živeti kakor vsi normalni ljudje — 11.00 Poletni program — 15.15 Poročila — 15.20 TV koledar — 15.30 Splošna praksa (avstral. naniz.) — 16.20 Od maja do decembra (humor. serija) — 16.50 Lepe stvari (amer. nadalj., 1/3) — 17.45 Živeti kakor vsi normalni ljudje — 18.15 Hrvaška danes — 18.45 Prvi vtisi (amer. naniz., 4/8) — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 Zgodba o Hanku Williamsu jr. (amer. film) — 21.45 Dnevnik 2 — 22.05 Ekran brez okvira — 23.35 Yutel — 0.25 Poročila

SOBOTA, 15. VI.

SLOVENIJA 1

8.35 - 13.40 in 15.20 - 1.25 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 RADOVEDNI TAČEK
9.15 ALF
9.40 KLOBUK KLOBUK
10.40 SORODNIKI IZ LAZIN
11.05 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
12.05 VEČERNI GOST: MIRA OMERZEL TERLEP
12.50 OČI KRITIKE
13.30 VIDEO STRANI
15.35 VIDEO STRANI
15.45 TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA, amer. film (CB)
17.20 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.35 SLOVO OD POLNE ZAPOSLJENOSTI, ponovitev
19.00 ŽE VESTE?
19.10 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 X 3
20.35 KRIZKRAJ
22.05 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.30 SOVA:
NA ZDRAVJE!, amer. naniz., 16/30
TWIN PEAKS, amer. nadalj., 22. del
SLADKO MAŠČEVANJE, amer. film
1.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.10 Videoneč (ponovitev) — 18.10 Kavarna — 19.05 Muppet show — 19.30 Dnevnik — 20.15 Filmske uspešnice: Kar najdeš, obdržiš (amer. film) — 21.45 Marjanca (posnetek 1. dela zabavnoglasbene prireditve iz Maribora) — 23.15 Finale jugosl. pokala v atletiki (posnetek) — 0.00 Yutel

HTV 1

9.30 Poročila — 9.35 TV koledar — 10.00 SPORED za otroke — 10.45 Pes, ki je rešil Hollywood (amer. mlad. film) — 12.15 Sedmi čut — 12.25 Ciklus filmov Nikole Babića — 12.45 Danes skupaj — 13.15 Prezrli ste, pogledite — 16.55 Poročila — 17.00 TV teden — 17.15 Narodna glasba — 17.45 TV razstava — 18.00 Vrtnitev na otok zakladov (TV nadalj., 9/10) — 18.50 Na začetku je bila beseda — 18.55 Denver, poslednji dinovzver (amer.

risana serija) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 Karavane (amer. film) — 22.10 Ex libris — 22.55 Dnevnik 2 — 23.15 Sportna sobota — 23.40 Fluid (zabavnoglasbena oddaja) — 0.20 Yutel — 1.20 Poročila

NEDELJA, 16. VI.

SLOVENIJA 1

8.20 — 24.00 TELETEKST
8.55 VIDEO STRANI
9.05 OTROŠKA MATINEJA:
ŽIV ŽAV
NEVARNI ZALIV, avstral. naniz., 1/20
10.30 BOLJŠE ŽIVLJENJE, humor. nadalj. TV BG, 3/14
11.10 ALPSKI VEČER - BLED 91
11.40 OBZORJA DUHA
12.00 VIDEO STRANI
12.50 VIDEO STRANI
13.00 SHOW RUDIJA CARRELA, ponovitev
14.40 SAGA O FORSYTHI, nadalj., 22/26
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 ŽENSKES PRIHAJAJO, amer. film
19.05 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 ZGODILO SE JE NA DANAS-NJI DAN, nadalj. TV Sarajevo, 2/3
20.45 EPP
20.50 ZDRAVO
22.10 DNEVNIK 3, VREME
22.35 SOVA:
KREMLJI IN PRASKE, amer. naniz., 16/16
TAGGART, škotska naniz.
23.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

13.00 Športno popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.00 EP v košarki (2) — 21.30 Poznavalec piva (angl. dok. serija, 2/6) — 22.00 Nogomet Olimpija: Dinamo (reportaža) — 22.30 Jugosl. atletski pokal (reportaža) — 23.15 Sportni pregled — 0.00 Ciklus filmov R. W. Fassbinderja: Querelle — 2.55 Yutel

HTV 1

10.45 Poročila — 10.50 TV koledar — 11.00 Nedeljsko popoldne za otroke — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 13.05 Serijski film — 13.55 Izobraževalna oddaja — 14.25 Nedeljsko popoldne — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Dramski program — 21.20 Boj za demokracijo (dok. serija) — 22.20 Dnevnik 2 — 22.40 Glasbena oddaja — 23.40 Sportni pregled — 0.10 Yutel; Poročila

PONEDELJEK, 17. VI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.00 in 14.40 — 1.05 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
10.50 VIDEO STRANI
14.55 VIDEO STRANI
15.05 ZDRAVO, ponovitev
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK, ponovitev
UTRIP, ZRCALO
18.35 SPORED ZA OTROKE
18.55 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 SI LAHKO SPOSODIVA VAŠEGA MOŽA?, angl. drama
21.50 DNEVNIK 3
22.15 OSMI DAN
23.00 400 LET SLOVENSKE GLASBE, 20. oddaja
23.45 SOVA:
SIMPSONOVI, amer. animirana naniz., 3/15
TAGGART, škotska naniz.
0.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.30 Satelitski programi — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zabavnoglasbena oddaja — 20.30 Poslednih napredka — 21.00 Sedma steza (športna oddaja) — 21.20 Omizje — ... Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar — 10.00 Ameriško-angliški jezik — 10.30 Zlata nit (otroška serija) — 11.00 Poletni program — 12.00 Poročila — 12.10 Satelitski program — 14.10 Poletni program — 14.45 Poročila — 14.50 TV koledar — 15.00 Prezrli ste, pogledite — 17.55 Hrvaška danes — 18.15 Zlata nit — 18.45 Poljudnoznanstvena oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Boljše življenje — 20.50 Zunanja politika — 21.20 Dnevnik 2 — 21.45 Kinoteka — 23.15 Yutel ...Poročila

TOREK, 18. VI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.05 in 16.00 — 23.40 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.00 SEDMA STEZA
10.20 OSMI DAN
11.05 OMIZJE
16.15 VIDEO STRANI
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 INGERJEVO DREVO, angl. nadalj., 2/4
21.10 NOVOSTI ZALOŽB
21.20 GLASBENI PORTRET: JESENKO HAURA
21.50 DNEVNIK 3, VREME
22.10 SOVA:
PUJSOVI DOSJEJI, angl. naniz., 3/14
TAGGART, škotska naniz.
23.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.30 Satelitski programi — 17.30 Studio 2 Koper — 19.00 Naša pesem — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Zrebanje lota — 20.35 Umetniški večer: Portret Carlosa Saure (nemški dok. film) — 21.35 Rally Saturnus show (zabavnoglasbena oddaja) — 22.55 Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar — 10.00 Ameriško-angliški jezik — 10.30 Mali svet — 11.00 Poletni program — 14.45 Poročila — 14.50 TV koledar — 15.00 Prezrli ste, pogledite — 17.55 Hrvaška danes — 18.15 Mali svet — 18.45 Poljudnoznanstvena oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Serijski film — 20.55 Zrebanje lota — 21.00 Kontaktna oddaja — 22.10 Dnevnik 2 — 22.35 Kino-klub — 0.05 Yutel; Poročila

SREDA, 19. VI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.45 in 16.00 — 0.25 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 ŽIVŽAV
9.55 SI LAHKO SPOSODIVA VAŠEGA MOŽA?, angl. drama
11.35 INGERJEVO DREVO, angl. nadalj., 2/4
16.15 VIDEO STRANI
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 KLUB KLOBUK, kontaktna oddaja
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
ZMAJEVO LETO, amer. film
22.30 DNEVNIK 3, VREME
22.55 SOVA:
ALF, amer. naniz.
TAGGART, škotska naniz.
0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.30 Satelitski programi — 18.30 Slovenci v zamejstvu — 19.00 Studio Maribor — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišča — 20.30 Corregidor (posnetek opere SNG Maribor) — 22.40 Svet poročja — 23.25 Yutel

ČETRTEK, 20. VI.

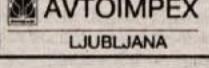
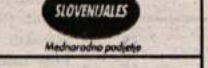

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.50 in 16.25 — 0.10 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
10.40 VIDEO STRANI
16.40 VIDEO STRANI
16.55 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK
PO SLEDEH NAPREDKA
18.35 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 CHRISTABEL, angl. nadalj., 1/4
21.10 TEDNIK
22.10 DNEVNIK 3, VREME
22.35 SOVA:
VI ŠTE PA NAJBRŽ NJEN MOŽ, angl. naniz., 4/7
TAGGART, škotska naniz.
0.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.30 Satelitski programi — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Slovo od polne zaposlenosti (izobr. oddaja, 3/3) — 20.55 Mali koncert — 21.10 Retrospektiva TV dram Jožeta Babića - I. Pregelj: Tolminci (SNG Trst) — 22.45 Yutel

VELIKA AVTOMOBILSKA TOMBOLA BRDO PRI KRANJU NEDELJA 16.6.1991 OB 14. URI

 <p>ŠKODA FAVORIT DVA AVTOMOBILA</p>	 <p>HYUNDAI PONY 1.5 GLS</p>	 <p>HONDA SHUTTLE CIVIC 4 WD 1.6 I</p>	 <p>ZETOR 5211</p>	 <p>KONJ-KASAČ</p>
 <p>AVTOIMPEX LJUBLJANA</p>	 <p>SLOVENIJALES Mednarodno podjetje</p>	 <p>AUTOCOMMERCE CITROEN ZX</p>	 <p>C1 CIMOS KOPER</p>	

PROGRAMSKA OPREMA
RAČUNALNIŠKA MIZA (KOMPLET)
ODSTREL DAMJAKA
SATELITSKI TV SISTEM (ECHO STAR)
SPALNICA NADA
KUHNINJA 3032 DOL 2.70 M
LETNA RIBIŠKA KARTA BRDO

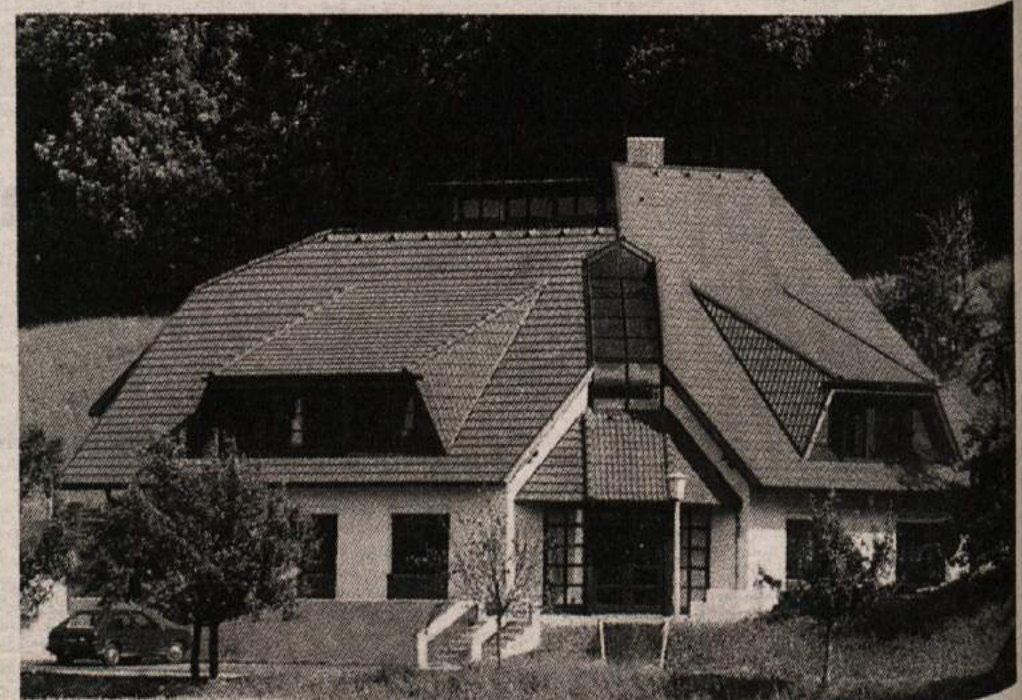
TELEVIZOR ISKRA
BIK 450 KG
HLADILNIK LTH
PRALNI STROJ GORENJE
PREDSOBA
REZILKA
10 ARMATURNIH MREŽ

IN ŠE 230 DOBITKOV V SKUPNI VREDNOSTI 2,800,000 DIN
PRIPREDITEV VODI ČRT KANONI
KRATKOČASILI VAS BODO TOF, MOPED SHOW IN AN SAMBEL GAŠPERJI.
CENA TOMBOLSKE KARTICE JE 100 DIN.
V PRIMERU SLABEGA VREMENA BO TOMBOLA 23.6.1991 OB 14. URI

 <p>ISKRA ŠTEVCI KRANJ</p>	 <p>VENČELJ d.o.o. MIROSLAV ZADNIKAR PREDVDOR 62</p>	 <p>SLOVENIJALES Mednarodno podjetje PO PRODAJNI CENTER LJUBLJANA</p>	 <p>ECHO STAR INFO - MARKET d.o.o. ERANJ</p>
 <p>gaber STARI TRG PRI LOŽU</p>	 <p>M Poslovni sistem Mercator d.d. Ljubljana 61113 Ljubljana, Titova 137</p>	 <p>TAB - INŽENIRING PREDDVOR</p>	 <p>trgovina 61380 CERKNICA</p>
 <p>MIZARSTVO KURNIK PREDDVOR</p>	 <p>KOMPAS HOLIDAYS</p>	 <p>alpes industrija pohištva Zvezniki</p>	 <p>trgovina 61380 CERKNICA</p>

KONJENIŠKI KLUB BRDO VATERPOLO IN KOŠARKARSKI KLUB TRIGLAV KRAJEVNI SKUPNOSTI PREDDVOR IN BELA KRANJ

BRAMAC VSE ZA STREHO

Strehe štiti zgradbe pred padavinami, dežjem, snegom, vetrovi in sončno pripeko. Prav tako štiti zgradbe pred preveliko izgubo toplote. Strešna oblika in kritina se prilagajata okolju, v katerem stoji hiša. Prilagaja se pokrajinskemu načinu gradnje. Strehe so z ozirom na obliko: eno-, dvo-, tro-, štiri- in večkapnice. Z ozirom na nagib imamo položne in strme strešine. Strešna kritina mora biti take vrste, da voda hitro odteče s strešine. BRAMAC ima tako kritino!

BRAMACOVA strešna kritina je izdelana iz naravnih surovin, peska, vode, cementa in barvnih pigmentov na železooksidni osnovi. Z namenom slediti najnovejšim smericam harmoničnega vključevanja strehe v naravo, nudi BRAMAC najnovejšo rešitev kritine. Dva modela strešne kritine (klasični in donavski strešniki) v pečni rdeči, rdeči rjavi, temno rjavi in črni barvi. Ta paleta tradicionalnih strešnih barv in oblik BRAMAC v zadnjem času na našem tržišču prispava predvsem k preoblikovanju streh, BRAMACOVA izdelki so polni sprememb, so lepi in individualno prilagojeni željam potrošnika — gradbinca. Lepi in obstojni strehi pa pripada še več, namreč najboljše rešitve za vse strehe. Zato ponuja BRAMAC tudi dodatni program specialnih izdelkov za vse

30 let garancije = vaša varnost

KUPON

Prosim, pošljite mi brezplačno in neobvezno predloge, prospekte, cene in kupoprodajne pogoje.

IME IN PRIIMEK:

POKLIC:

NASLOV:

Če potrebujete nasvete, pokličite naš tehnično informativni oddelek po telefonu: 068/22-016 in 0602/85-074.

BRAMAC

Bramac d.o.o. Škofjan — vse za streho
Sedež in tovarna I: 68275 Škofjan, Dobruška vas 45, Tel. 068-22-016, Telex: 35 827, Fax: 068-76290
Tovarna II: 62375 Senjanž, Otiški vrh — Dravograd, Tel. 0602-85074, Fax: 0602-85318

Štirideset let Gimnazije Stična

Na slovesnosti ob jubileju štirje govorniki, med njimi minister dr. Vencelj

1. junija je veliko samostansko dvo-rišče prvič po desetih letih sprejelo nekdanje maturante Gimnazije Stična.

Priložnost jim je okrog štirideset let svoje gimnazije, ki je osrednja izobraževalna ustanova na ljubljansko-dolenjskem območju.

V svojo sredo so povabili tudi nekdanje profesorice in profesorje. Ob tem jubileju so zdajšnji dijaki pripravili priložnostni program v dveh delih. Prvi, s pričetkom ob 10. uri, se je odvijal na samostanskem dvorišču in je bil slavnostnega značaja. Drugega, družabni del, pa so izpeljali v novem šolskem centru J. Jurčiča. O jubilejki in našem šolstvu so spregovorili štirje govorniki.

Sedanja ravnateljica Milena Vrenčur je v svojem prisrčnem pozdravu poudarila, da spada stiška gimnazija med manjše in mlajše šole. Jasno je opozorila na pomen malih šol v Sloveniji in dejala: »Kvaliteta je doma prav v teh malih šolah, da so šole povezane s krajem, da je tu doma kultura in, ne nazadnje, počutje dijakov na teh šolah je boljše kot v večjih in tudi uspešnejši so.«

V štirideset letih delovanja je gimnazija vzgojila vrsto kulturnih in visokošolsko izobraženih ljudi, ki so zaposleni na odgovornih mestih. Ob koncu se je vsem pripravljalcem srečanja zahvalila, zlasti pa stiškim menihom za sprejem in gostoljubje.

Navzoče je v imenu gostiteljev nagovoril stiški opat dr. Anton Nadrah, ki je sam nekdanji gimnazijec Gimnazije Stična. Predstavil je zgodovinsko-kulturni pomen stiške cisterce.

POMERILI SO SE MLADI GASILCI

BREŽICE — Prvo nedeljo v juniju se je pri gasilskem domu v Brežicah kar 45 ekip mladih gasilcev iz osnovnih šol ter pionirjev in mladincev iz gasilskih društev pomerilo na občinskem tekmovalju. 450 mladih gasilcev je tako tekmovalo v 6 disciplinah in po ocenah Občinske gasilske zveze pokazalo zelo dobro pripravljenost. Najboljše ekipe so za svoj uspeh prejele pokale, ki jih podeljuje občinski izvršni svet, tri najboljše uvrščene ekipe med pionirji in mladinci pa so za nagrado prejele še gasilske uniforme.

ASI NA TEKU MIRU

TREBNJE — V času teka miru so v Trebnjem pripravili poleg sporeda godbenikov še nastope znanih športnikov. Rokometna ekipa domačega Akripola se je pomerila z moštvo Kresna-voč, ki so ga pod pokroviteljstvom Turističnega društva Mokronog sestavili sedanji in bivši igralci ljubljanskega Slovana. Na tekmi, katere izid je bil 33:22 v korist gostov, se je poslovlil od aktivnega igranja Akripolov rokometar Andrej Strajnar. Med polčasom so predstavili badminton. V igri dvojice so nastopili Miha Vilar in Bojan Strah, večletna državna in balkanska prvaka v tej igri, Boris Klemenčič, 6-kratni mladinski prvak Jugoslavije in zmagovalac nekaj francoskih odprtih prvenstev, ter Sašo Zrnek, zadnji dve leti badmintonski državni prvak med posamezniki. Dogodke na športnih terenih si je vseno ogledalo bolj malo Trebnjanov. Zato pa je bil toliko bolj odziv domačih nosilcev bakle. Zvrstilo se jih je prek 200 in tako Trebnjanom ni bilo potrebno »najeti« organizatorjevih tekačev.

Milan Senica Srečko Lipar

več kot v družbenem sektorju, pravi Senica in to ponazoriti tudi s tem, da so denimo vsi družno delali do jutranjih ur, celo do 4. zjutraj, ko so pripravljali za otvoritev nov prodajni center »Lucija«. Ob samopostrežbi sta v tem centru, ki ga je likovno opremil Silvo Mirt, še mesnica in delikatesa.

Pod isto streho na novo postavljene hiše (kot pravi lastnik le-te Srečko Lipar iz Boštanja, je zgrajena v avstrijskem stilu po načrtu Al- da Hlastena) je našel prostor še ličen bistro — Ježek. Srečko Lipar, ki je sicer obrtnik šest let, ukvarja pa se z gradbeno mehanizacijo in avto- prevozništvom, prvi, da je teh 250 m² uporabnih površin pridobil brez slehernega posojila. »Že od nekdanji sem si želel, da bi imel gostilno. Tega se dobro spominja moja mama. In res bom, ko bo napočil čas, naredil v Sevnici ali bližnji okolici dobro gostilno, na evropski ravni, a predvsem s kmečko bio hrano, da bi gost res nekaj imel od obiska pri nas,« je povedal Lipar.

P. P.

»Samostan belih menihov v Stični je imel šolstvo že pred več kot osemsto leti in to šolstvo do razpusta samostana pod Jožefom II. v glavnem ni prenehalo... Da je bilo v tem najstarejšem slovenskem samostanu in znanem kulturnem središču že zelo zgodaj žarišče slovenske govornice in pisane besede, dokazuje tudi znameniti stiški rokopis... K temu prizadevanju na področju človekove kulture se pridružuje trideset let Gimnazije J. Jurčiča v samostanskih prostorih.« Leta 1946 je tedanji opat dr. Avguštin Kostelec odstopil del samostana za šolske dejavnosti. S tem je pokazal svojo globoko zavzetost za kulturni razvoj in šolski napredek na tem širšem območju. Opat Avguštin se je zavedal poslanstva cistercijanov, ki so ga opravljali že stoletja prej, prav zato je izrazil svojo naklonjenost tedanjim oblastem, da bi se ta tradicija ohranjala. Žal je bila opatova dobrota razoblačena in ocrnjena. 1955. so večji del samostanskih splotij nasilno nacionalizirali.

V imenu SO Grosuplje in občinskega IS je spregovoril predsednik občine Rudolf Rome. Tudi on, nekdanji stiški gimnazijec, je povedal, da ga prevzema još nostalgiji občutki, ko se spominja šolskega življenja za debelimi samostanskimi zidovi.

Ni se sramoval priznati: »Hodili smo v samostanske prostore, kjer se je izobrazevalo in vzgajalo že več stoletij. Učilo se je: ora et labora — moli in delaj.« Zaključil je: »Upam, da smo del te kulture tudi mi tukaj prevzeli.«

Osrednja pozornost pa je bila namenjena govoru ministra za šolstvo. Dr. Peter Vencelj je izrazil prepričanje, da je za naš nacionalni razvoj dobro šolstvo življenjskega pomena. »Naše težave niso predvsem materialne narave, čeprav jih ne morem zanikati, naše težave so najprej etične in moralne. V hiši evropskih narodov se bomo uveljavili le z znanjem, pri tem pa imam v mislih tudi tisto znanje, ki omogoča človeku, da živi svoje življenje v vsej polnosti, da presega materialno dimenzijo in potrošništvo. V tem šolskem letu se je k nam vrnila gimnazija in mnoge slovenske šole se zopet imenujejo gimnazije. Predvsem sem prepričan, da ni dobrega šolstva brez gimnazij.« Gospod minister se ni mogel izogniti današnji zaostreni družbenopolitični situaciji. Pozval je k enotnosti vseh Slovencev in poudaril njihovo uniformo.

NAKNADNO ŠE TRI IN POL SAMOPRISPEVKA

MIRNA PEČ — V mirnopoški okolici je kar nekaj krajevskih cest že v delu ali pa so krajani že plačali potreben znesek za asfaltiranje. Gre predvsem za odseke Mali Vrh — Malenska vas, Malenska vas — Rogovila, nad Šentjurjem, v načrtu pa je tudi razširitev in asfaltiranje ceste od Globočdola proti cesti, ki povezuje Karteljevo z Novim mestom. Načrti so obsežni in s krajevnim samoprispevkom, ki znaša 2 odstotka, bodo tukaj kar nekaj naredili. Zanimivo je, da so z neposrednimi denarnimi prispevki krajanov in raznimi dotacijami iz različnih virov samoprispevku dodali še 3,5-kratno njegovo vrednost.

KDO JE PRAZNIL HIŠO?

SREDNJA VAS — Med 15. majem in 3. junijem je nekdo vlomil v stanovanjsko hišo Ivana Goričana iz Srednje vasi pri Črnomlju. Goričan sicer prebiva v Domu starejših občanov v Novem mestu, njegovo odsotnost pa je nekdo izkoristil in iz hiše odnesel motorno kolo Tomos 14 M, električni ročni vrtnik, električni oblič, električno ročno žago, ročne škarje za rezanje pločevine in nekaj jelenovih rogov. Skupne škode je za 25 tisočakov.

NARCISE ROPAJO

KOČEVSKA REKA — Predsednik krajevne skupnosti Kočevska Reka Stane Gabrič je te dni opozoril občinskih kuncipalov Kočevje, da je predvsem letos, se pravi po odprtju zaprtega območja, prišlo do množičnega ropanja narcis na njihovem naravnem rastišču na Krempi. Vsak dan prihajajo sem posamezniki ali družine z avtomobili, ob koncu tedna pa izletniki z avtobusi. Predpis o varovanju pragozdov in naravnega rastišča narcis na Krempi je bil sicer pred kratkim sprejet, dobro pa bi bilo tudi, če bi odgovorni poskrbeli za njegovo spoštovanje.

potrebo po presejanju idejnih, političnih, strankarskih in verskih razlik. »Pomembno je, da v tem odločilnem trenutku naše zgodovine združimo vse sile in se dvignemo nad lastne slabosti, da pokažemo, da smo odgovoren in zrel narod, da nam je dragoceno vsako človeško življenje, vsak del naše zemlje, vsa njena kulturna dediščina. Narod, ki ne goji svojih tradicij in se odprave lastni zemlji, je obojen na izginotoje,« so bile zadnje misli g. ministra, namenjene ne le stiškim maturantom, temveč vsem Slovincem, ki jim je kaj do lastnega naroda in njegove prihodnosti.

Govoru je sledil recital. Izvedli so ga dijaki. Za konec je dijaški ženski pevski zbor zapel tri pesmi. Med starodavnimi stavbami se je zopet zaslajalo Gaudeamus igitur, saj so jo vsi družno zapeli.

fr. BAZILIJ

V Rogaški bodo izbirali miss Slovenije

Finale 28. junija

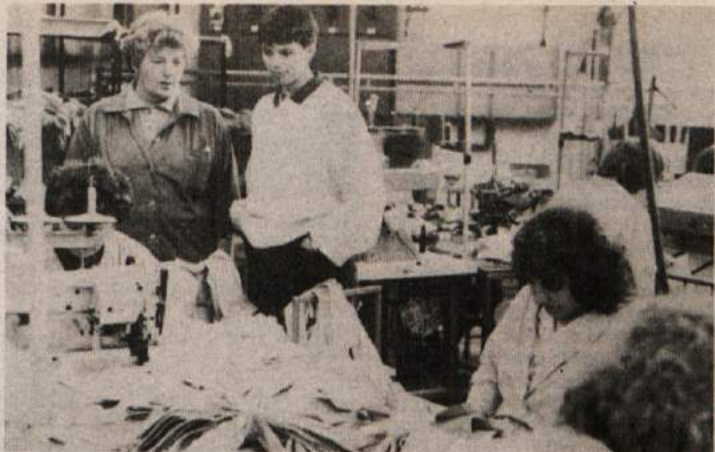
Osemindvajsetega junija zvečer bo v Rogaški Slatini izbor miss Slovenije 91, ki ga organizirajo agencija Daco, Zdravilišče Rogaška Slatina in časopis Kaj. V finalnem izboru bo sodelovalo 12 kandidat (in 2 rezervi). Večer bo po svoje vrhunska predstava. Rogaška pripravila slastno večerjo, ki bo trajala skoraj štiri ure. V dvorani, kjer je prostora za 250 gostov, bo streglo 36 natakarjev v belih rokavicah. Pel bo Vice Vukov, v umetniškem programu pa bodo sodelovali še violonist Josip Klima, pianist Stjepan Mihajlinac in klavirist Emil Vukov. Manjkale seveda ne bodo modne revije in tu bodo med drugim pokazali, kaj zmorejo, kreatorji Laboda in Mcluba.

Miss Slovenije bo prejela lepo darilo. To je diadem v vrednosti 100.000 din in potovanje na Tenerife v vrednosti 14.000 mark.

Med sponzorji izbora miss najdemo imena, kot so club M iz Velenja, Zlatarstvo Bojan Ribič, Labod Novo mesto, Dana Mirna.

Zaradi velikega števila deklet, ki se potegujejo za naslov najlepše Slovenke, bosta dva polfinalna izbora, in to danes ob 19. uri v velenjski Nami in 15. junija ob 22. uri v Clubu Tivoli v Portorožu.

J. JERMAN

NATAŠA BOKAL V LABODU — Minuli teden je bila na enotedenskem odihu v zdravilišču v Dolenjskih Toplicah ta čas naša najboljša smučarka Nataša Bokal. Njen obisk na Dolenjskem je pripravil Jože Stegne, ki je v četrtek poskrbel tudi za daljši pogovor smučarke na Studiu D ter obisk v Tovarni Labod. V tovarni, ki je bila še lani glavni sponzor ženske smučarske reprezentacije, si je pod vodstvom tehnologinje Mojce Mohar (na sliki) ogledala proizvodnjo. (Foto: J. Pavlin)

POLEPŠALI JESEN ŽIVLJENJA — Metliški občinski odbor Rdečega križa je za prebivalce občine, ki preživljajo jesen življenja v tukajšnjem domu počitka, pripravil preteklo nedeljo pogostitev ter prisrčen kulturni program, v katerem so nastopili recitatorji, pevci in glasbeniki (na fotografiji) z osnovne šole. Nepokretne pa so obiskali v sobah. S prireditvijo, ki je bila leto prvič, v prihodnje pa bo vsako leto, so popestrili življenje starejših, ki so tako vsaj za nekaj časa pozabili na tegobe, ki jih prinaša starost. (Foto: M. B.-J.)

PRIDOBITEV ZA ZAPOSLENE IN PACIENTE — Nova računalnika oz. programska oprema sevnške lekarne razbremenjuje farmacevte, pacienti pa bodo svoje izkušnje lahko povedali šele čez čas. (Foto: P. P.)

Hitreje do zdravil in pacientov

Zgodna modernizacija sevnške lekarne — Odločilna pomoč računalnika

SEVNICA — To, da provinca še ni nujno sinonim nekakšne zaplankanosti in odmaknjenosti od sodobnih tokov v družbi, dokazuje tudi primer iz sevnške lekarne. V njej se lahko le čudimo dosežkom mladega sevnškega kolektiva na področju informatike. Sevnščane so pohvalili tudi profesorji z zagrebške in ljubljanske fakultete.

Prof. dr. Aleš Mrhar je dejal, da imajo v sevnški lekarni zdaj dobro osnovo za nadaljnje kakovostno delo na področju informatike. To je le skromno priznanje 23-članskemu kolektivu, ki uspešno deluje od leta 1947, s svojimi enotami v Krmelju ter na Senovem in Planini pri Sevnici pa se je bolj približal ljudem. Prav zaradi tega so se v lekarni že pred desetletjem odločili, da si bodo pomagali z računalniki.

Po novem bodo stvari tekle takole. Poleg kratke ustne informacije, ki jo bo dal pacientu farmacevt, bo računalnik posredoval, tiskalnik pa izpisal dovolj

karni že pred desetletjem odločili, da si bodo pomagali z računalniki.

Po novem bodo stvari tekle takole. Poleg kratke ustne informacije, ki jo bo dal pacientu farmacevt, bo računalnik posredoval, tiskalnik pa izpisal dovolj

• **NOVA OPREMA** — V sevnški lekarni so zadovoljni z novo računalniško in programsko opremo, ki so jo nabavili pri DMS — TRADE, d.o.o., v Krškem. Najnovejša verzija Novelove mreže jim omogoča poleg ažurne obdelave vseh artiklov, da sami vodijo tudi glavno knjigo, saldakonte in osebne dohodke. V kratkem bodo prešli še na t.i. paketno poslovanje preko modermov s svojimi enotami. Zdajšnja zmogljivost računalnikov je 2- do 3-krat večja kot pri odsluženi opremi, zaradi večje zanesljivosti istočasno obratujeta dva trda diska s po 213 megabajti, zagotovljeno pa je tudi lastno napajanje ob izpadu elektrike.

pregleden in za davkarjo uporaben račun ter poljudno informacijo o tem, kako pravilno popiti oz. drugače uporabiti določen lek. To ni tako preprosto, še manj pa nepomembno, kot si morda marsikdo predstavlja, saj je tudi od (ne)pravilne uporabe zdravil odvisen potek zdravljenja. Med drugim je obdelala magistra farmacije, direktorica sevnške lekarne Breda Drensek-Sotošek med triletno specializacijo računalniško podpre informatike kar 31 načinov uporabe zdravil. Z vsakim pacientom, ki bo to želel in je v poprej najavil, se bo Drensekova ali kdo izmed sevnških farmacevtov pogovoril zaradi večjega občutka zasebnosti pacientov za zaprtimi vrati pisarne.

• Poleg računalnikov za puliti je novost tudi demonstracijski večji ekran, preko katerega bomo posredovali zlasti informacije o zdravstvenem prosvetljevanju, bodisi da gre za aids ali o Svetovni zdravstveni organizaciji (WHO).

Poleg videokasete o pravilni uporabi zdravil pa pripravljamo tudi videokaseto o zdravljenju, ki jih pripravljamo sami, v prostorih zadaj, skrito očem javnosti. Novost je tudi dobro založena zeliščna lekarna v pravem pomenu besede, možna pa bo tudi degustacija domačih čajnih mešanik, ki jih pripravljamo v našem laboratoriju po starih recepturah z novimi metodami. Zelo iskan je zlasti naš čaj za hujšanje, ki ga pošiljamo tudi po pošti, veliko pa je zanimanje za antice- lulitno kremo in razna mazila,« pravi Breda Drensek-Sotošek.

P. PERC

DUŠAN BEČAJ-DULE je metliški pesnik, ki je izdal pred kratkim mladinski časopis Kanibal. Večje pozornosti z njim ni vzbudil, čeprav je bilo v njem nekaj kar žečkljivih prispevkov, kar kaže na to, da so minili časi, ko so se oglašili varuhi morale in drugače že, če je kdo vsaj malce mislil drugake od njih. Bečaj je tudi med organizatorji rockovskih fešt, ki so si našle svoj prostor pod soncem v Gradcu. Pred kratkim je z velikim pompom napovedoval nastop beografske rockovske skupine Partibrejks, a je zaradi razmer, ki vladajo v razpadajoči Jugoslaviji, vse skupaj odnesla Lahinja. Dušan trdi, da le za kratke čas in da bo v Gradcu spet kmalu nora veselo. (T. G.)

Tudi Marof v zasebnih rokah

Pod novim vodstvom

KOČEVJE — Gozdno gospodarstvo Kočevje, ki je še lani zaposlovalo 900 delavcev, postopno znižuje število zaposlenih in obseg svojih dejavnosti, tako da bo ostalo v tem podjetju le še okoli 400 delavcev. Tako je s posebno pogodbo prevzelo del objektov na Marofu pri Kočevju novo zasebno podjetje »Marof«, ki ga vodi Jože Deržek. »Podjetje se ukvarja z gostinstvom, pranjem perila in čiščenjem prostorov, pripravljamo pa skupaj z GG še vključitev turističnega programa pa tudi športnega, saj načrtujemo gradnjo dveh teniških igrišč,« je povedal podjetnik Deržek in dodal, da v svoji restavraciji nudijo vse gostinske usluge, kuhajo tople obroke za tri kočevske firme, ob sobotah je restavracija z 200 sedeži na razpolago tudi za ohceti, razen tega pa še za maturantske plesne, srečanja kolektivov in podobne usluge.

Gozdno gospodarstvo ima v naravi v bližini urediti še botanični vrt, drevesnico oz. park, kar bo namenjeno tako izletnikom za spoznavanje drevesnih vrst in drugih rastlin, kot domačinom za sprehode in odih. V leseni stavbi, kjer so bile do nedavna pisarne, pa nameravajo urediti gozdarski muzej.

Dejavnosti, ki jih nudi zdaj zasebni, so prej opravljal v okviru GG. Število delavcev, ki so bili prej tu nastanjeni in na hrani, pa se je naglo zmanjšalo. Od prejšnjih okoli 200 jih je zdaj tu le še 15 in še za te ni bilo razne rešitve. Tako se je zmanjšala potreba po hrani, pranju, čiščenju in tudi toplih malic za druga podjetja sploh niso več kuhali. Pod novim, zasebnim vodstvom spet kuhajo malice za zunanje in si prizadevajo pridobiti še nove naročnike. Tudi pralnica perila dela za druga podjetja in zasebnike. Po posebnih pogodbah pa opravljajo tudi čiščenje za razna podjetja v mestu.

J. P.

SREČANJE FOLKLORNIH SKUPIN V NEMČIJI

NURNBERG — V tem nemškem mestu bo 15. junija tradicionalno 5. srečanje folklornih skupin slovenskih društev, ki delujejo v Nemčiji. Prireditelji bodo organizirali ob sodelovanju jugoslovanskega ambasadorja v Bonnu prof. dr. Borisa Frleca, župana Nurnberga, ZKO Slovenije in predsedstva krške občine. Prireditve se bo udeležila tudi delegacija iz Krškega.

• Nikoli ne smeta ne človek ne narod sprejeti tega, da je prišel konec. (Goethe)

• Iz plebiscitarnih odločitev in iskrene želje Slovencev je oblasti uspelo napraviti projekti, ki mu ni kos. (Karbone)

• Ne puške, pamet v roke! (Tomac)

Pod isto streho Lucija in Srečkov Ježek

Obogatitev trgovske in gostinske ponudbe

SEVNICA — Novembra 1989 je podjetni mladenič Milan Senica iz Sevnice začel obrt, ko je odprl majhno trgovino (po hčerki jo je pomenoval »Lucija«), septembra lani pa je že odprl dve samopostrežni hkrati, v Krmelju in Sevnici. 1. julija letos je Senica preselil potrošnike z lepo urejenim založbenim prodajnim centrom v delu mesta, ki ga nekateri meščani še zmeraj imenujejo Šmarje.

V kratkem času je »Lucija« več kot šodila. Prvotni lokal je, povečan in ozaljšan, spremenil vsebino, postal je predvsem drogerija, kjer kozmetičarka lahko stalno pomaga s tem ali onim nasvetom. Trgovino v Krmelju je Senica zaprl, ker se je hitro pokazalo, da ne bo pravega dohodka. Zato pa je minimarket, kot imenuje samopostrežbo pod streho sevnškega kopališča, prevzel kar precej kupcev Merkatorjevih poslovalnicam, predvsem tistih iz Naselja heroja Maroka. Ob gozdu, Prvomajске in Taborniške ulice. Ljudem je bilo pač všeč, da lahko kupujejo tudi ob nedeljah.

• Največ dam na dober kader. To je jamstvo uspeha. Zdaj imam zaposlenih 11 delavcev in mislim, da so zadovoljni tako s plačami kot tudi s počutjem, čeprav morajo delati

Čemu so znaki?

Promet na Dvoru

Na nekaterih mestih nihče ne postavi prometnega znaka, čeprav bi bilo potrebno. Pogostokrat postavijo neustrezen znak. To velja tudi za omejitve hitrosti. Dogaja se, da namesto da odstranijo oviro, postavijo raje znak za omejitve hitrosti. To velja tudi za Dvor. Namesto da bi skladišče uredili tako, da ni prekladanj na cesti, kar je zagotovo mogoče, so postavili znak za omejitve hitrosti, katero preseže malo hitrejši kolesar. Omejitve, kakršna je, je namenjena po moji logiki nabiranju denarja v proračun. Rad bi vedel, če je ta, ki je to odredil, poizkusil tu peljati s predpisano hitrostjo. Večina tu preseže dovoljeno hitrost celo 100-odst. ali več. Če pa je to tako, omejitve gotovo ni prava. Menim, da bi tu popolnoma ustrezala normalna omejitve, kot velja za naselje.

Kaka dva meseca je, kar so delavci cestnega podjetja spremenili križišče. Dodali so odcep, ki je sicer olajšal zavijanje za Žužemberk, vendar je ostal brez znaka. Znak je sicer za tem odcepom, vendar pa je z žico privezan na telefonski drog. Ne vem sicer, ali je s tem pritrjen drog ali znak. Morda eden drugega drži, da ne padeta po tleh. Morda tudi zato znaka niso premaknili.

D. M.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 29. maja do 4. junija so v novomeški porodnišnici rodile: Veronika Žužek iz Svinjskega pri Šentjanžu — Žiga, Luca Ilinkovič iz Straže — Maro, Blaženka Asič iz Krškega — Miha, Breda Pezdirc iz Grabrova — Martino, Marija Stepič iz Črnomlja — Majo, Irena Jereb iz Gor. Prekope — Miha, Angela Primc iz Mačkovca pri Dvoru — Špelo, Tatjana Hrastar iz Krškega — Matica, Anica Kral s Krasinca — Sonjo, Majda Katelec iz Čuril — Katjo, Marija Skubic iz Dol. Lokvic — Janija, Mihaela Zupančič iz Dol. Lakanic — Majo, Karmen Avbar iz Dol. Kamenc — Majo, Liljana Urbančič iz Cegelnice — Špelo, Katarina Bratkovič iz Gor. Vrhpolja — Gašperja, Jožica Ruperčič iz Straže — Roka, Erika Peterlin iz Metlike — Iztoka, Andreja Palič iz Črnomlja — Staša, Vladka Kudeljč iz Drašičev — Gorana, Darinka Kokalovič iz Vitovlja — Ivano, Branka Klinar iz Črnomlja — Roka, Monika Miklič iz Velike Bučne vasi — Ernesta, Darinka Becele s Sel pri Zburah — Martina, Melita Brajer iz Mokronoga — Davida, Frančiška Marinč iz Dragatuša — Tino, Andreja Mandelj iz Križa pri Veliki Loki — Nino, Mojca Žarn iz Brestanice — deklico, Breda Mulh iz Štefana — deklico, Zvonimira Kostrevc iz Krmelja — deklico, Ruža Strusa iz Ozlja — dečka, Frančiška Trbanc s Roj — dečka, Marinka Bijek iz Prapreč pri Žužemberku — deklico.

IZ NOVEGA MESTA: Zdenka Pešut, Slavka Gruma 58 — Zalo, Jožica Cimermančič, ob Težki vodi 82/a — deklico, Dragica Kirin iz Ragovske ulice 4 — Ano, Irena Hočevnar iz Trdinove 14/b — Tjašo.

Čestitam!

DVORSKO KRIŽIŠČE — Signalizacija ne pomaga dosti. Upamo, da bodo znak le premaknili, da udeleženci v prometu ne bodo v dvomih, kdo ima tu prednost.

Crknjene kure in medvedi

Medvedja družinica prihajala na obisk

SODRAŽICA — Kadice, nekaj privlačna izletniška točka pri Boncarju nad Sodražico, so zdaj zanemarjeno smetišče. Lani so jih smeti očistili šolarji, ki pa letos zaradi neprestanega dežja še niso mogli akcije ponoviti. Predvsem vozniški tovornjakov namreč tu odmetavajo razno nesnago in odvečne stvari od raznih kant do smeti. Pred nekaj tedni pa je neki tovornjak stresel tu kar precejšnje število crknjenih kokoši.

Prav ta crkovina pa je, kot upravičeno domnevajo, privabila sem

medvede, pravzaprav medvedko z mladiči. Sem so prihajali dalj časa in skoraj vsak dan ob isti uri, tako da so in jih ogledovali motorizirani občani iz raznih krajev. Zdj medvedov tu ni več. Vzrokov je lahko več: ali je zmanjkalo crknjenih kur, ali so medvedjo družinico pregnali prehrupni in radovedni gledalci ali pa se je preprosto preselila drugam. Vse to pa se dogajalo pri vasi Podklanec, kjer so že pred leti imeli težave z medvedom, ki je zahajal prav do hiše.

J. P.

KMALU ASFALT DO GLOBODOLA

MIRNA PEČ — Cestno podjetje Novo mesto je že pričelo s pripravljalnimi deli za asfaltiranje ceste do Globodola. Trasa od odcepa ceste Mirna Peč — Jordankal do Dolenjega Globodola je dolga približno 6 kilometrov. Graditelji upajo, da bo asfalt, če bodo vremenske razmere ugodne, položen do 29. junija, se pravi do starta letošnjega mirnopoškega teka. Lepša cestna povezava bo lahko veliko pripomogla k ponovnemu razcvetu lepe globodolske doline, ki jo je v zadnjih desetletjih zapustilo že kar preveč ljudi. Zlasti ji bo omogočila avtobusno in tudi sicer ugodnejšo prometno povezavo s svetom. Gradnja ceste bo kar velik zalogaj za občino, krajevno skupnost in krajanje, ki bodo nosili stroške investicije. Krajanje naj bi prispevali milijon dinarjev, nekaj pa naj bi primaknilo tudi Cestno podjetje na račun zmanjšanih vzdrževalnih del v bodočnosti.

• Za izrečene besede ti lahko je žal, za neizrečene nikoli.

• Zloben človek misli, da dela dobro, če ti ne dela slabo.

• Dežela, ki onemogoči kulturno in umetniško snovanje, je dežela samorilka. (Omerzel-Terlep)

• V tolažbo po letošnji pozebi: še ni bilo tako slabega leta, da bi vina primanjkovala, in ne tako dobrega, da ne bi vedeli, kam z njim. (P. Jankovič)

• Evropi nacij je pisan konec. (Agnelli)

• Naši ljudje so že utrujeni od osamosvajanja. (B. Jež)

GOPACK
PAKIRNI STROJI
TEL. 065 31 766

UGODNO

15-20% POPUST
za keramične ploščice
Odlična izbira!

5% POPUST
za hišne žlebove
iz pocinkane pločevine
Popolna ponudba!

Do 20. junija pri plačilu v gotovini in za člane stanovanjskih zadrug!

Prodajalna Metlika
Bratstva in enotnosti 41
tel. 068 58 115

metalka
TRGOVINA
Trgovina za ljudi s posebnimi merili

Spet dvosmerni Glavni trg?

Javna obravnava osnutka ureditvenih pogojev jedra Novega mesta se je vrtela največ okrog prometa

NOVO MESTO — Še do 24. junija je v prostorih občinske stavbe javno razgrnjen osnutek prostorskih ureditvenih pogojev za historično jedro Novega mesta. Gre za enega temeljnih urbanističnih dokumentov, ki naj bi bil osnova za vse bodoče urbanistično arhitektonsko urejanje, prenavljanje in oživljanje starega mestnega jedra Novega mesta z vplivnim območjem.

Van je nosilec naloge mag. Braco Mušič vključil Grm z Božjim grobom, Trdinovo cesto, Ragov log, seveda Krko pa območje gradičev Neuhof in Kamen itd. Prenova in ves bodoči razvoj tega območja naj bi bila usmerjena v kvalitativni razvoj, v poskus boljše in ponovne uporabe vsega obstoječega. Žal dokument ne daje odgovora o obsegu prenove, ki ga zaradi splošne gospodarske krize niti približno ni mogoče napovedati, ko pa bo kaj mogoče narediti, se bo vsaj vedelo, kako.

Pred tednom je bila v Novem mestu javna obravnava tega dokumenta. Največ se je vrtela okrog prometa v mestnem jedru Novega mesta. V osnutku prostorskih ureditvenih pogojev je predlagan ponovno dvosmerni promet na Glavnem trgu, kjer bi hkrati zmanjšali parkiranje. Po ostalih mestnih ulicah promet v glavnem ne bi bil več tranziten, na koncu dostopov bi bila parkirišča. Da bi dvosmerni promet po Glavnem trgu prinesel več reda, kot ga je sedaj, so se skoraj vsi strinjali, čeprav so mnjenja o prometu v mestnem jedru zelo različna. Predvsem stanovalce jezi z avti zatrpno mesto, zaparkirane vse ulice in uličice. Hkrati je jasno, da je omejevanje prometa grožnja dejavnostim, ki tu so, poleg tega pa omejevanje zahteva prometno disciplino in seveda tudi vzporedna parkirna mesta v primeri bližini.

Načrt je bil tudi problem tržnice. Živilska naj bi se naprej bila, kjer je, če pa se bo vse bolj spreminjala v »novomeški Ponte rosso«, bi ji nujno morali poiskati drug za avtomobile dostopnejši prostor, je bilo slišati. Lastniki parcel na Šancah so spraševali, zakaj naj bi sprehajalna pot šla točno sredi njihovih parcel. Zvedeli so, da je možen dogovor, zato je dokument javno razgrnjen in obravnavan. Ureditev peš poti po Šancah in povezava z Bregom pa se ponuja kar sama. Zanimiva je ideja o kulturnem centru na sedanjem kompleksu ženske

• Jedro krize leži v dejstvu, da je slovenska vlada manj kot desetino svojega časa porabila za reševanje gospodarske in socialne problematike. (Pintar)

bolnišnice, v kateri naj bi uredili arheološki muzej, ki bi si ga Novo mesto zaslužilo. Vprašanje je le, kako to finančno speljati, sploh pa bi morali najprej identificirati potrebe in možnosti in nato narediti razvojni program. Tako bi tudi videli, ali dozidavati dom kulture ali dom JLA ali oba. Kot vredno posebnega varovalnega dokumenta, je bilo omenjeno območje Krke in njenega obrežja, lokacijo in rešitve novega mestnega pokopališča, ki sicer ni predmet obravnavanega dokumenta, pa je mag. Mušič osebno ocenil kot zelo dobre.

Z. L.-D.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 15. junija, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: Market na Kristnanovi
- v Šentjernej: Samopostrežba Mercator
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec
- v Žužemberku: Market Dolenjka
- v Straži: Samopostrežba KZ.
- V nedeljo bosta od 8. do 11. ure odprti v Novem mestu prodajalna Pri vodnjaku, Glavni trg 3, v Črnomlju Samopostrežba, Pod lipo.

Za vas, ki se ne bojite Evrope 92, smo pripravili vrsto računalniških programov za sodobno poslovanje!

FINANČNO-INFORMATIVNI SISTEM (glavna knjiga, salda-konti, menične in ostale obresti)

MATERIALNO POSLOVANJE (skladiščno in finančno poslovanje)

Na ta dva osnovna programa se z istimi matičnimi podatki o dobaviteljih, kupcih, klasifikaciji materiala, kontnim planom, šiframi materialov in drugimi podatki navezujejo še programi za:

- OSNOVNA SREDSTVA
- OSEBNE DOHODKE
- EVIDENCO KREDITOV
- KADROVSKO EVIDENCO
- EVIDENCO IN OBRAČUN NAROČNIKOV
- KALKULACIJE IN RAZPIS PROIZVODNJE
- FAKTURIRANJE
- MALOPRODAJNO IN VELEPRODAJNO KALKULACIJO Z OBRAČUNI DAVKOV
- DROBNI INVENTAR
- EVIDENČNO DOKUMENTACIJO
- PODPORO DELA PRAVNIH SLUŽB

Z našimi računalniškimi programi poslujejo že v več kot 100 podjetjih, bankah, skupnostih širom po Sloveniji. Zagotavljamo tekoče vzdrževanje in prilagajanje programov spremenjenim predpisom.

Prodaja in servisiranje računalniške opreme.

Podrobne informacije na telefon (063) 27-217, fax (063) 28-511 (Zlatko Gruber)

portorož
lipica
koper
izola
piran

DOBRIH RAZLOGOV ZA POČITNICE NA SLOVENSKI RIVIERI.

Bližina.
Brezskrbne počitnice.
Šport, zabava, izleti.
Stoletna tradicija.
Ugodne cene.

KOMPAS DESIGN ©

Agraria

AGRARIACVETJE
proizvodnja in trgovina Čatež p.o.

Zaradi preobrazbe podjetja v skladu s sodobnimi principi delovanja v tržnih pogojih vabimo k sodelovanju

dipl. ekonomista — finančnika
za prevzem najodgovornejših nalog v poslovodstvu.

Ob specializiranih znanjih s področja ekonomike in financ je obvezno aktivno znanje enega svetovnega jezika, prednost ima nemški jezik, zaželeno je tudi splošno znanje s področja računalništva.

Vaše cenjene ponudbe pričakujemo na našem naslovu: AGRARIACVETJE Čatež, Topliška c. 34, 68250 BREŽICE, v 15 dneh po tej objavi.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOVELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

V 7. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 22. maj 1991, so objavljeni dokumenti:

OBČINA ČRNOVELJ

- Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o plaketah občine Črnomelj
- Odlok o lokacijskem načrtu za sanacijo in razširitev deponije komunalnih odpadkov Vranoviči
- Sprememba in dopolnitev prostorskih sestavin družbenega plana občine Črnomelj za obdobje 1986—1990

OBČINA NOVO MESTO

- Sklep o poprečni gradbeni ceni za 1 m² koristne stanovanjske površine
- Odlok o ureditvenem načrtu Kamnolom Cerov Log

OBČINA TREBNJE

- Sklep o povišanju cen komunalnih storitev
- Pravilnik o dodeljevanju posojil iz sredstev občinskega proračuna za pospeševanje razvoja obrtništva in podjetništva v občini Trebnje

NOVO! NOVO! NOVO! kredit za avtomobile

GAMA POSREDOVANJE
podjetje s.p.o. Valjevo,

ZASTOPSTVO HANY d. o. o.
Cerklje ob Krki 26 b

tel. (0608) 69-192 od 15. do 20. ure
Vsi avtomobili z YU tržišča, traktorji, kamioni.
Kredit: na 50 obrokov (maloprodajna cena). V 6 mesecih plačate 30% polog, v tem času vam kredit odobrimo in avto vplačamo na vaše ime. Po vplačilu avtomobila je mesečni obrok 2% nesprenjiv do končnega odplačila.

»SOP IKON«, p.o.
Industrija klimatsko-
odpraševalnih naprav
Krška cesta 6
68311 Kostanjevica na Krki

Delavski svet podjetja razpisuje prosto delovno mesto

DIREKTORJA PODJETJA

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
— visoka ali višja strokovna izobrazba tehnične ali ekonomske smeri
— 5 let ustreznih delovnih izkušenj
— znanje enega tujega jezika (nemški, angleški, francoski ali italijanski)

Kandidati morajo ob prijavi predložiti program dela za mandatno obdobje.
Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in program dela pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: SOP IKON Kostanjevica na Krki, Krška cesta 6, 68311 Kostanjevica na Krki, s pripisom »za razpisno komisijo«.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 8 dneh po sprejetju sklepa o izbiri.

ŽITO
Pekarstvo in testeninarstvo Ljubljana, d.o.o.
Ljubljana, Šmartinska cesta 154

išče sodelavca za opravljanje prostih del in nalog:
KV PEK — v novi pekarni v Metliki.

Delo velja za nedoločen čas, z dvomesečnim poskusnim delom.
Pisne prijave sprejemamo v kadrovski službi ŽITO, Pekarstvo in testeninarstvo Ljubljana, 61000 Ljubljana, Šmartinska cesta 154, 8 dni po tej objavi.

Prijavljene kandidate bomo obvestili v 30 dneh.

KRKA tovarna zdravil, p.o.
Novo mesto

Komisija za cenitev in odprodajo

razpisuje
javno licitacijo
na kateri želi odprodati
rabljeno hotelsko opremo (postelje, mizice, stole, omare, nočne omarice...).

Licitacija bo v torek, 18. 6. 1991 ob 14.30 v prostorih Hotela Metropol.

**PRETEKLOST
ZA PRIHODNOST**
OBRTNIKI IN PODJETNIKI!

V MERKURJEVI
ponudbi rabljene
opreme boste našli stroje
za brizganje plastike, za
žaganje, rezanje, krivljenje
univerzalne revolver stružnice,
stružne avtomate, rezalnike
vrtalnike, brusilke, stiskalnice, livarsko
opremo, biro in računalniško opremo,
elektroopremo, lesnoobdelovalne stroje...

Na konsignacijo ali na odkup sprejemamo stare
stroje v svoje skladišče.

Pokličite nas na telefon (064) 212-773
(Merkur Kranj, Gregorčičeva 8) in
brezplačno Vam bomo poslali naš KATALOG.

Fantje, dekleta, osmošolci!

GIMNAZIJA ŽELIMLJE
(Želimlje 46, 61292 lg/Ljubljana,
tel. 061/662-012)

sprejema
predvidoma do 15. junija predvpise v 1. letnik gimnazije za šolsko leto 1991/92.

Za fante je tudi možnost bivanja med šolanjem v Domu Janeza Boska v Želimljem.

Osebnost ali po telefonu se oglasite na Gimnaziji Želimlje ob torkih od 9. — 12. ure in ob četrkih od 15. — 18. ure ali po dogovoru. V teh dnevih dobite tudi vse informacije!

VAKO
Podjetje VAKO, d.o.o.

razpisuje

licitacijo

v soboto, 15. 6. 1991, ob 10. uri v prostorih podjetja VAKO, d.o.o., v Kolodvorski 56 v Črnomlju:

1. Zastava POLY, neregistrirana, v voznem stanju, letnik 1986
Izključna cena: 34.000,00 din
2. Kompressor Trudbenik, 54 l/min, rezervoar 69 l
Izključna cena: 12.000,00 din
3. Stružni avtomat MAS 80, letnik 1963, generalno obnoven leta 1973.
Izključna cena: 65.000,00 din
4. Fotokopirni stroj INFOTECH 1501
Izključna cena: 25.000,00 din

Pred licitacijo morajo zainteresirani vplačati 10-odst. polog.

VAKO, d.o.o., EXPORT — IMPORT
Kolodvorska 56, 68340 ČRNOMELJ
Tel. 068/52-073, 52-555
Fax: 068/52-073

MEXIM, d.o.o.
Marketing Export & Import
Pod Cvingerjem 18
DOLENJSKE TOPLICE

RAZPISUJE

prosta delovna mesta:

1. več natakarev in natakarič
2. disc jockey
3. redar
4. čistilka
5. administratorka

Pogoji: ustrežna izobrazba in pet let delovnih izkušenj

Pod zaporedno št. 1, 2, 3 in 4 bo delo potekalo v discoteki Otočec v nočnem času.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: MEXIM, d.o.o., Marketing Export & Import, Pod Cvingerjem 18, Dolenjske Toplice, v osmih dneh po objavi v časopisu.

gradbeno podjetje **gradbenik**
p.o. žužemberk

OBJAVA PROSTIH DELOVNIH MEST:

1. operativno — tehnični vodja in
2. več KV zidarjev

Pogoji:
pod 1:
— najmanj srednja izobrazba gradbene smeri z opravljenim strokovnim izpitom,
— vozniški izpit B-kategorije in lasten prevoz.

Delovna mesta pod št. 1 in 2 razpisujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Nastop dela je možen takoj, poskusno delo pod št. 2 je tri mesece.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Gradbeno podjetje GRADBENIK, Žužemberk, Grajski trg 35 — za razpis.

AVTO ŠOLA
SROBOTNIK
STRAŽA,
Novomeška 93

Poleg ostalih ugodnosti, ki vam jih nudi naša avto šola, so še: prva ura brezplačna, preizkus brezplačen, za študente in dijake še poseben popust pri vsaki uri vožnje.

Vabi vse kandidate, ki želijo uspešno opraviti vozniški izpit A- in B-kategorije ter traktorjev, da se bo pričel tečaj iz CPP 20. 6. 1991 ob 16. uri v gasilskem domu v Straži. Tu bo organiziran tudi tečaj prve pomoči.

Vse informacije dobite po telefonu 84-683 oziroma se lahko prijavite v krajevni skupnosti Straža, v krajevnem uradu Dolenjske Toplice ali pa se oglasite kar osebno na dan začetka tečaja.

Slovenija
Moja dežela.

V poljudnoznanstveni Seidlovi knjižni zbirki pri Dolenjski založbi je izšel izbor literarnozgodovinskih in etnoloških zapiskov prof. Karla Bačerja, slavista, slovestvenega raziskovalca in dolgoletnega lektorja Dolenjskega lista. Na knjižnih policah in v znanju pravih dolenjskih rodoljubov bo vrzel, ako jim bo uganjkala prof. Bačerja knjiga *Iz dolenjske preteklosti*! Najbolj gotova pot do knjige, ki je izšla v omejeni nakladi 500 izvodov, stane pa 250 din, je pričujoča naročilnica.

NAROČILNICA

Ime in priimek

Kraj in pošta

Ulica

Št. osebne izkaznice

naročam knjigo

Karel Bačér: Iz dolenjske preteklosti

Knjigo, ki stane 250 din, bom plačal po prejeti položnici.

Datum:

Podpis:

Naročilnico pošljite na naslov: Dolenjska založba, 68000 Novo mesto, Ragovska ulica 7 a.

BRAMAC

Bramac d.o.o. Škocjan — vse za streho

objavlja prosta dela in naloge

INŠTRUKTORJA ZA POKRIVANJE STREH

Pogoji:
gradbeni tehnik s prakso pri pokrivanju streh

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh na naslov: BRAMAC, d.o.o., Škocjan, Dobruška vas 45. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po objavi oglasa.

Vabimo vas
na prikazovanje strojev

DITCH WITCH — freze za zemljo in prebijalci
BOB CAT — mini nakladalci in bagri

Prikazovanje strojev bo 20. in 21. junija 1991, z začetkom ob 9. uri v Centralnem skladišču Slovenijales v Črnučah — Nadgorica, Brnčičeva ul. 45. Hkrati bo ogled servisa in skladišča nadomestnih delov.

Mednarodno podjetje

tedenski koledar

Četrtek, 13. junija — Anton Petek, 14. junija — Metod Sobota, 15. junija — Vid Nedelja, 16. junija — Jošt Ponedeljek, 17. junija — Adolf Torek, 18. junija — Marko Sreda, 19. junija — Julija

LUNINE MENE
19. junija ob 5.19 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 14. in 15. 6. (ob 20. uri) ameriška romantična komedija Zelena karta. 16. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriški znanstvenofantastični film Čuvar časa. ČRNOMELJ: 14. 6. (ob 20. uri)

kmetijski stroji

KROŽNE BRANE, nove, 20 diskov, za 1000 DEM prodam. ☎ (068)41-116. 3752
MOTOKULTIVATOR super special, skoraj nov, z vrtljivimi ročkami, 14 KM, Labin progres, prodam. ☎ (061) 772-928, popoldne ali zvečer. 3756
TRAKTOR IMT 560, star štiri leta, prodam. ☎ 56-215. 3773
TRAKTOR DEUTZ 48, 850 delovnih ur, prodam. Slavko Jarc, Dol. Podboršt 7, Mirna Peč. 3783
TRAKTOR ZETOR 4911 in štore 402 prodam. Anton Mrgole, Zbure 5, Smarješke Toplice. 3784
KOSILNICO Gorenje Muta prodam. ☎ (0608)70-581. 3819
DEUTZ TORPEDO DP 48, star eno leto, prodam. Jože Rešetič, Črešnjec 10, Kostonjica. 3868
BCS DIESEL in novo kiper prikolico prodam. ☎ 56-612. 3883

kupim

ŠTEDILNIK na drva in prostor za grob na smihelskem pokopališču kupim. ☎ 24-652. 3852

motorna vozila

PRODAM R4 GTL, letnik 88, september. Informacije na ☎ 068/24-620.
FIAT 126 P, letnik 1982, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)25-456.
GOLF DIESEL, letnik 84/1, odlično ohranjen, prodam. ☎ 26-849. 3765
JUGO 55, 4/89, 20000 km, garažiran, prodam. ☎ 21-161. 3767
LADO 1300 S, letnik 1986, prodam. ☎ 52-970. 3769
Z 128, staro dve leti, prodam. Cena ugodna, ☎ 84-848, zvečer. 3771
ZASTAVO 750, letnik 1979, prodam. ☎ 76-445. 3772
DIANO, letnik 1980, registrirano do 5/92, dobro ohranjeno, prodam. Cena 1800 DEM. ☎ (0608)81-920. 3774
JUGO FLORIDA prodam. Lebano-va 8, ☎ 22-723. 3775
KADETT 1,6 D, limuzina, 1988, prodam ali menjam za golf D, do letnika 1986. ☎ 20-387. 3776
DESKE za opaž ugodno prodam. ☎ 25-800. 3778
LADO 1200, letnik 1986, prodam. Jože Zupančič, Dol. Kamence 45 b, Novo mesto. 3780
R 4 GTL, november 1989, prodam. Informacije na ☎ 27-866, popoldne.
JUGO 45, letnik 1984, prodam. ☎ 27-636. 3785
LADO SAMARA 1300, 5 vrat, 5 brzin, staro 18 mesecev, ugodno prodam. ☎ (068)25-105. 3786
Z 128 SKALA, staro dve leti, kot novo, registrirano do 5. junija 1992, ugodno prodam. ☎ (0608)67-055, po 20. uri.
Z 101 GTL 55, letnik 1985/3, 45000 km, prodam. ☎ (068)21-926. 3789

MALI OGLASI

v ponedeljek tudi od 20. do 22. ure

25-747

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o.
 UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in direktor), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc in Ivan Zoran.
 IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 25 din, naročnina za 2. trimesečje 250 din; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 500 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.
 OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 320 din, na prvi ali zadnji strani 640 din; za razpise, licitacije ipd. 350 din. Mali oglasi do deset besed 280 din, vsaka nadaljnja beseda 28 din.
 ŽIRO RACUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
 NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 22-365, telefax: 24-898. Nenaročenih republikov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Casopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ameriški akcijski film Vsi zmagujejo. 16. 6. (ob 18. uri) ameriški znanstvenofantastični film Vrnitev v bodočnost, III. del. 16. 6. (ob 20. uri) ameriška epska zgodba Vseameriški heroj.
 KRŠKO: 13. 6. (ob 21. uri) nemški erotični film Razuzdani menih. 16. 6. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Kravci denar. 18. 6. (ob 20. uri) ameriška komedija Bolničarji na kolesih.
 NOVO MESTO — DOM KULTURE: 13. in 15. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriška melodrama Razglednice iz pekla. 14. 6. (ob 19.30) Medobčinska revija odraslih pevskih zborov. 16. in 17. 6. ameriška komedija Čedno dekle.
 SEVNICA: 14. in 16. 6. ameriška komedija Mama je ponorela. 17. in 19. 6. ameriški erotični film Nikoli ne spi sama.

JUGO 45 EX, november 87, prodam za 4500 DEM dinarske protivrednosti. ☎ 65-381, popoldne. 3790
ZASTAVO 101, letnik 1987, prodam. Strojnik, Groblje 47, Šentjernej. 3793
R 18, letnik 1979, ugodno prodam. ☎ 23-230. 3796
Z 128, staro tri leta, 25000 km, prodam. ☎ 84-356. 3797
Z 101 GTL 55, letnik 1986, rdeče barve, dobro ohranjeno, prodam. Martina Poldan, Krška vas 70. 3801
JUGO KORAL 55, star 15 mesecev, z vso dodatno opremo, prodam. ☎ (068) 65-344. 3804
Z 101, letnik 1978, komplet ali po delih prodam. ☎ 27-076. 3805
TAM 6500 KIPER po delih ali celega prodam. ☎ 49-203. 3806
FORD FIESTO 1,8 D prodam. ☎ 26-371. 3807
GOLF DIESEL, letnik 1986, ugodno prodam. Miklavž, Podbočje 7. 3809
R 9 GTD, letnik 1987, prodam. ☎ 22-862. 3812
GOLF X, november 1985, in 126 P, letnik 1988, prodam. Igor Hrastar, Kristanova 49 B, Novo mesto. 3814
HYDAJ GLS, december 1990, dodatno opremljen, prodam. ☎ 23-673. 3815
Z 128 Skala, 1989, prodam. Matič, Slavka Gruma 42, Novo mesto. 3816
OPEL ASKONO 1,6 S, letnik 1988, prodam. ☎ 49-203. 3817
R 9, udarjena sprednja desna stran, ugodno prodam. ☎ (0608)33-130.
MOTOR za wartburg in razne rezervne dele prodam. Franc Skušek, Jepejek 2, Tržišče, ☎ (0608)88-814, dopoldne.
R 4 GTL, letnik 1989, registriran do junija 1992, in jugo 45, letnik 1989, prodam. Marjan Počervina, Jurka vas 12, Straža. 3823
FIAT 126 P, letnik 1987, prodam. ☎ (0608)33-726. 3824
FIAT 126 P, letnik 1987, prodam. ☎ 24-249. 3826
ODSTOPIM VRSTNI RED za jugo 45 v Kočevju, plačanih 10 obredov, dobava v decembru in stolp Siemens RS 150 z dvema kasetama, gramofonom in daljincem prodam. ☎ 20-361. 3827
R 4 GTL, letnik 1987, in ventilator za dosuševanje sena prodam. Judež, Cikava, ☎ 23-484. 3828
JUGO 45, star eno leto in pol, in Z 750, letnik 1982, prodam. ☎ 73-406.
Z 750, letnik 1984, registrirano do aprila 1992, prodam. Dušan Šmajdek, Na lazu 28, Novo mesto. 3830
GOLF DIESEL, letnik 1979, 20.000 km po generalni, prodam. ☎ 23-290.
KADETT 1,3 S, letnik 1987 in R 4, letnik 1984, prodam. ☎ 52-197. 3834
LADO SAMARO 1300, bež barve, 5 vrat, staro 2 leti, ugodno prodam. ☎ 068/25-260.
GOLF DIESEL, letnik 1984, prodam. ☎ 25-589.
GOLF DIESEL, 4 vrata, letnik 1986, in jugo 45, letnik 1989, in APN 6, letnik 1987, prodam. Ledeča vas 15, Šentjernej.
NOV DAIHATSU APLAUS 1,6X in 18 mesecev star R 4 prodam. ☎ (068)23-036, ali popoldne 27-190.
OPEL KADETT 1,5 turbo diesel, star eno leto in pol, prodam ali menjam za golf diesel, letnik 1986 ali 1987. Franc Mali, Krka 16 a, Novo mesto, ☎ 27-814.
126 PGL, letnik 1987, prodam. ☎ 49-313. 3840
AVTOMATIK A3S, letnik 1990, prodam. Godina, Muhaber 41, Novo mesto. 3844
DIANO, letnik 1980, v dobrem stanju, registrirano do maja 1992, prodam za 1900 dem. ☎ (0608)81-920. 3845
R 4 GTL, star eno leto, dodatno opremljen, prodam. ☎ (068)85-118. 3860
JUGO 45, letnik 1988, dodatno opremljen, ugodno prodam. ☎ 87-136.
JUGO 55, letnik 1989, prodam. ☎ 58-218. 3842

ZASTAVO 850, letnik 1984, prodam. ☎ 25-426. 3847
GOLF D, letnik 1988/12, prodam. ☎ 25-341. 3858
Z 128, letnik 1989, prodam. Klobčar, Runkova 7, ☎ 27-101. 3859
RENAULT 18, letnik 1979, registriran do junija 1992, prodam za 6100 DEM. Pavle Turk, Petelinjek 15, Novo mesto, ☎ 21-317, po 15. uri. 3841
126 P, letnik 1986, registriran do maja 1992, prodam. ☎ 85-172. 3843
MOTORNO KOLO MZ, 150 ccm, staro dve leti, registrirano do aprila 1992, dobro ohranjeno in vzdrževano, prodam. ☎ (0608)82-839. 3863
JUGO 55, nov, prodam za 9900 DEM dinarske protivrednosti. ☎ 25-382.
GOLF DIESEL, letnik 1984/85, prodam. ☎ 26-727, popoldne. 3865
Z 101 JUGO SKALA, letnik 1988, lepo ohranjen, ugodno prodam. ☎ (061) 225-604. 3867
SUBARU 700 SDX, letnik 1989, prodam. ☎ 21-653, zvečer, oziroma 65-648. 3869
JUGO KORAL 45, star dve leti, prodam. ☎ 65-424. 3871
OPEL KADETT 1,3 S, limuzina, letnik 1988, prodam. ☎ 26-443. 3876
JUGO KORAL 45, letnik 1989/10, 23000 km, prodam. ☎ 43-608. 3878
Z 101, letnik 1986, (radio, ključka, meglenske), nujno prodam za 4800 DEM. Tomšič, Slavka Gruma 80, Novo mesto, po 17. uri. 3882
RENAULT TRAFIC, letnik 1987, prodam. V račun vzajem tudi osebni avto. ☎ 85-131. 3885
R 4 TL, letnik 1981, prodam. ☎ 21-826, interna 286. 3886
Z 750, letnik 1982, registrirano do 1991/2, prodam za 1600 DEM. ☎ 51-872. 3890
126 P BIS 700 prodam. ☎ 28-751.
JUGO 45 A, letnik 1986, registriran do maja 1992, prodam. Raka 84 (Vinji Vrh). 3892
R 4 TIP 2, letnik 1988, 31000 km, dodatno zaščiten, prodam za 105.000 din. Slavka Gruma 76/9, Novo mesto.
MOTOR ATX 50, letnik 1990, dobro ohranjen, prodam za 1250 DEM. ☎ 26-150. 3895
RENAULT 9 DIESEL, kovinske barve, star 16 mesecev, in malo rabljen pograd, ugodno prodam. ☎ (068)21-615 po 15. uri, razen sobote in nedelje. 3897
ŠKODO LS 110, starejši letnik, obnovljeno, z radiokasetofonom, prodam za 25.000 din. Jože Lavrič, Stare žage 4, Dolenjske Toplice. 3898

obvestila

ROLETE, ŽALUZIJE izdelujemo in montiramo po konkurenčni ceni. ☎ (068)44-662. 3610
NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave, stare 3 in 4 mesece, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejema in daje vse informacije Gostilna Cetin, Jože Cetin, Mostec 46, Dobova, ☎ (0608)67-578. 3611
GRADITELJI IN INSTALATERJI, POZOR! Po ugodnih cenah izdelujem peči in bojlerje za centralno ogrevanje. ☎ (063)39-878, cel dan. 3635
OKVARO električnega gospodinjstva aparata Obod, Ei, Niš, Končar ali Gorenje, prijavite na ☎ 41-031 ali 20-387!
JARKICE, rjave nesnice, stare 6 tednov, prodam. Knafelj, Na tratah 8 (Zabja vas), Novo mesto. 3851
SPOROČAM cenjenim strankam, da po naročilu izdelujem zaščitne obleke in pokrivala. Sporočam tudi, da sprejemam v čiščenje klobuke. ☎ (0608)33-130, Jožica Sevshek, MDB 12 a, Leskovec.

POZOR!

Vabimo vse, ki bi radi dobro za-sluzili s prodajo na terenu. Petdeset različnih artiklov. Možna redna zaposlitev. Tel. (068) 24-780 ali 24-781.

CVETLIČARNA

Škarjetica v Škočjanu
 nudi poceni rezano cvetje, žalne in slavnostne dekoracije, lončnice in lepo dekorirana drobna darila. Naročila sprejemamo na telefon: 068/76-474.
 Se priporoča cvetličarna Marjetica v Škočjanu!

Zasebna avto šola

ŠOLT, d.o.o., Metlika
 Mestni trg 1
 Organizira brezplačni tečaj iz cestnoprometnih predpisov, ki bo dne 20. 6. 1991 ob 16. uri v osnovni šoli Metlika.
 Prijave in informacije na tel. 58-183 ali Market, Mestni trg 7, Metlika.

ZASEBNA AVTO ŠOLA

ŠOLT d.o.o.
 Organizira brezplačni tečaj iz cestnoprometnih predpisov, ki bo dne 28. 6. 1991 ob 16. uri v Črnomlju. Ura vožnje 200 din, prijave in informacije na tel. 51-035, 51-239 ali Integral (pri železniški postaji).

FAX ZA SAMO 18.700 DIN
 Na zalogi imamo telefakse s telefonom in A-testom.
 Pokličite Feniks d.o.o., tel. 27-061 ali 26-360

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA DOLENJSKA
 Novo mesto, p.o., Ločna 21
 prodaja oz. zamenja novo dvosobno stanovanje v Črnomlju, Ul. Moša Pijade 8, za enakovredno v Novem mestu.

Ponudbe sprejema kadrovska služba na telefon (068) 21-574 vsak dan med 7. in 14. uro.

prekllici

STANISLAV SLADIČ, Trebelno 3, pošta Trebelno, zahtevam, da takoj prenehajo z neresničnimi in lažnimi besedami proti meni. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. 3761

posest

HIŠO z vrtom v Črnomlju ugodno prodam. Jožica Palik, Železničarska cesta 26, Črnomelj. 3751
PARCELO (12000 m²) na Brezovi Rebri v Suhi krajini po uradni ceni prodam. Primerna za čebelarje, vrtičkarje, lovce ali samo za oddih. ☎ (068)41-116. 3753
GRABENO PARCELO, komunalno opremljeno, prodam. ☎ (0608)82-194. 3759
NOVEJŠI VINOGRAD na žici, s hramom in opremo, v Piroškem Vrhu pri Cerkljah ob Krki, in parcelo na Suhorju, primerno za vinograd, prodam. ☎ (068) 50-135. 3764
UGODNO PRODAM smrekov gozd (30 a) in obdelovalno njivo (40 a) na Vranovčih pri Črnomlju in borov gozd (30 a) v Kanjarici pri Črnomlju. ☎ (068)51-888. 3799
HIŠO v bližini Novega mesta oddam v najem. ☎ 25-506. 3802
STAREJŠO HIŠO v Vavti vasi, 4 km od Dolenjskih Toplic proti Novemu mestu, prodam. Informacije na ☎ (068)85-437. 3803
2 HA MEŠANEGA GOZDA prodam. ☎ 27-285. 3811
HIŠO s primernim zemljiščem v Brestanci na Dorcu prodam. ☎ (0608)79-109. 3831
GRABENO PARCELO, z urejeno dokumentacijo, prodam. ☎ (068)41-119. 3849
VIKEND ZIDANICO, z vinogradom, novo, 8 km iz Sevnice, z vodo, elektriko, prodam za 37000 DEM ali zamenjam za drug material. ☎ (063)39-107. 3875
GOZD (1 ha), 6 km iz Novega mesta, prodam ali menjam za avto. Miha Srebrnjak, Smolenja vas 90, Novo mesto. 3884
GOZD v bližini Mokronoga prodam. ☎ (061)441-310. 3887

prodam

PRODAM STREŠNIK 31 m², cena 1.800,00 din. ☎ 25-115
BETONSKO GARAŽO Strešnik s popustom prodam. ☎ (068)25-392 3749
ČOLN znamke Hartt, nov, in gorilnik Tyssen, na plin, nov, prodam. ☎ (068)44-887. 3754
14 OVAC prodam. ☎ (068)47-294. 3757
BOJLER, kombiniran, 80 l, in priključno tarifno uro, oboje novo, prodam. ☎ 49-210. 3758
KOZOLEC — TOPLAR, obnovljen, prodam. Informacije dobite na naslovu: Rafael Pavlin, Štefan 29, Trebnje ali na ☎ (068)44-318. 3763
LEŽALNI KAMIN, dolžine 2,20 m, prodam. ☎ 28-709. 3766
SEDEŽNO GARNITURO, raztegljivo v ležišče, in klubsko mizo prodam. Gačnik, Slavka Gruma 14, Novo mesto, ☎ 26-603. 3768
1000 KG lanskega sena in otave prodam. ☎ 65-440. 3770
PLETILNI STROJ, japonski, skoraj nov, dvoredni, na kartice, prodam za

2200 DEM. ☎ (0608)21-325, interna 14. 3777
PRODAM vgradni zamrzovalnik, vgradni štedilnik in elemente Marlesove kuhinje, vse novo, original zapakirano. ☎ (068)57-216. 3782
SALONITKE, 6—valne, rabljene, prodam. ☎ (068)84-623, zvečer. 3788
HRASTOVE PLOHE prodam. Alojz Krevs, Malenska vas 6, Mirna Peč. 3794
PRODAM skoraj nov motokultivator 10 KS Gorenje Muta s koso. Hrovat Karel, Šestnjice 45 pri Zagradcu. ☎ 061/556-808.

KAMP PRIKOLICO »brako« prodam. Pilič, ☎ (068)21-633. 3798
PRIKOLICO za osebni avto in radiatorje prodam. ☎ 86-103. 3808
KUHINJSKO MIZO in štiri stole ugodno prodam. ☎ 20-285. 3810
ZA TRAKTOR ZETOR prodam Bosch (Pal) črpaliko za 8.500 din in sprednja stekla za Škodo 105 in 120, za 3.000 din. (061)789-097. 3821
TELICI, breji 8 in 4 mesece prodam. ☎ 27-807. 3825
POCENI PRODAM rabljeno spalnico, kuhinjo, kombiniran in plinski štedilnik, radio, dva 100 l soda in dve kadi. ☎ 73-459. 3833
NAHRBTNO KOSILNICO Alpina, staro dve leti, 2 KM, dobro ohranjeno, prodam. ☎ (068)44-530, vsak dan po 16. uri. 3837
KRAVO s teletom, obračalnik F 220 in dvobrazdni plug Slavonec prodam. Žura, Mačkovec 5, ☎ 25-919. 3846

ČEBELNJAK z 18 panji, 9 naseljenih, poceni prodam. ☎ (068)65-331. 3848
KOZO z mladičem prodam. ☎ 73-248. 3850
ŠTIRIDELNI REGAL za dnevno sobo prodam. ☎ (0608)62-628. 3854
ŠKOTSKE OVČARJE, lesije, mladiče, prodam. Skinder, Gmajna 43, Raka. 3855
JADRALNO DESKO F 2, jadro 5 in 6 m² ter vario lok prodam. ☎ 23-027. 3856
KRAVO, po prvem teletu, nov puhalnik ter molzni stroj prodam. ☎ 24-024. 3861

HLADILNIK, pomivalno korito, zamrzovalno skrinjico, kavč, mizo in štiri stole poceni prodam. ☎ (068)28-245. 3866
GUMI VOZ, 16 col, ugodno prodam. Rudi Zupančič, Gor. Gradišče 26, Šentjernej. 3870
STREŠNO OPEKO, rabljeno, zelo ugodno prodam. ☎ 27-193. 3873
ČEBELJE DRUŽINE z AŽ panji prodam. ☎ 56-500. 3874
KRAVO, mlado, pred telitvijo prodam. Branko Redek, Prijateljstva cesta 2, Trebnje. 3881
ŠIVALNI STROJ Iberdeck Mauser special prodam. Cena po dogovoru. ☎ 59-201. 3888
PLETILNI STROJ Singer prodam. ☎ 25-801. 3889
STOLP NESCO s CD in plošče prodam. Keber, Bršljin 15 a, Novo mesto. 3896

razno

PROSTOR, zelo primeren za večjo trgovino, na poti Krško—Brežice, oddam v najem. ☎ (0608)62-217, po 15. uri. 3760

DELOVNI PROSTOR, v velikosti 20 do 50 m², na Drski ali okolici, za mirno obrt najamem. ☎ (068)26-032; od 7. do 15. ure.
LOKAL s teraso, v Krškem, oddam v najem. Ponudbe pod šifro: »DELNO PREDPLAČILO«. 3877

službo dobi

PRODAJA zanimivega artikla (tekstil). Če želite honorarno zaposlitev, pokličite na ☎ (0608)75-663. 3689
POTNIKE za prodajo tekstila na terenu iščemo. Lasten prevoz in dober zaslužek. ☎ 23-147, po 20. uri. 3853
NAJBOLJŠI POGOJI, če imate avto in proste vikende. ☎ 24-309. 3857
POZOR! Za dober zaslužek potrebujete proste vikende in osebni avto. ☎ 85-325. 3879
ČE IMATE proste vikende in želite zaslužiti, pokličite na ☎ (0608)34-896. 3894
MLADO DEKLE za delo v kava baru iščem. Naslov v oglašnem oddelku. 3899
ZAPOSLIM voznika C kategorije, starega od 25 do 30 let, s stalnim bivaličem v Novem mestu. ☎ 26-748, po 17. uri. 3900

stanovanja

DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu ali bližnji okolici nujno najame mlada družina, lahko je tudi starejša hiša, vseljiva v nekaj dneh. Kdor ima, naj sporoči na naslov: Marjana Pavlič, Rataje 36, 68321 Brusnice. 3762
GARSONJERO v Novem mestu prodam. ☎ (068)84-600. 3800
ZAMENJAMO GARSONJERO na Šegovi za garsonjero na Kristanovi ali Nad mlini. ☎ 22-441 int. 574, vsako dopoldne. 3818
MLADA DRUŽINA išče stanovanje ali hišo v bližini Novega mesta. ☎ 25-363. 3838

zahvale

GOSPODU FRANCU SUHADOLNIKU iz Družinske vasi, kateri je našel mojo izgubljeno torbico z denarico, bankničnimi čeki, dokumenti ter mi vse takoj izročil, se želim javno zahvaliti za njegovo izredno poštenost in ljudsko solidarnost. Biserka Vidmar Cvjetanovič iz Zagreba. 3792

ženitne ponudbe

ZAJEMITE iz življenja več življenja, živite polneje in srečneje ob pravem partnerju (za občasna srečanja ne posreduje-mo)! ☎ (061)59-364, od 8. do 10. ure in od 17. do 20. ure. Fortuna, p.p. 348, 61101 Ljubljana. 3755
UPOKOJENEC želi spoznati žensko zaradi poroke. Imam svoj dom. Šifra: »ŽIVLJENJE V DVOJE JE LEPSJE«. 3795
VDOVA išče moškega, starega okrog 72 let, nevezanega, za zakon. Sem dobro

Pogrebna dejavnost tudi zasebno

V črnomaljski občini jo opravlja Franc Hiti

SELA PRI OTOVCU — Pred nekaj meseci se je Franc Hiti s Sel pri OTOVCU odločil, da prične s precej neobičajno obrtjo, s katero se je v črnomaljski občini ukvarjala le Komunalna, od zasebnikov pa se vsaj doslej kljub razmahu podjetništva ni nihče odločil zanjo. Gre za pogrebne storitve, ki jih sedaj Hiti opravlja še kot popoldansko obrt, za kar so mu v semiški Iskri, kjer je zaposlen kot brusilec, dali pristane.

»Za to delo sem se odločil tako rekoč čez noč. Slišal sem pripombe ljudi čez pogrebne storitve Komunalne, pa sem se odločil stopiti v konkurenco. In ni mi žal. Lahko ponudim vse, kar ima na voljo Komunalna, uredim tudi sobo pokojnika, če pa se bom odločil za redno obrt, bom uredil tudi dokumente pokojnikov, kar delno sicer storim že sedaj. V svoji ponudbi imam tudi izkope grobov, vendar v dogovoru s Komunalno naj bi tega v Črnomlju ne delal, čeprav me ljudje sprašujejo, zakaj ne,« pove Franc Hiti.

Hiti se dobro zaveda, da mora opraviti svoje delo v času, ko so bližnji pokojnika čustveno najbolj prizadeti, zato zna biti zelo razumevajoč in upošteva vse želje svojcev, naj so to na prvi pogled še tako nemogoče. »Pri meni ne gre za serijsko delo, toliko manj, ker ljudje presenetljivo veliko dajo na to, kako se bodo poslovlili od pokojnika.

Če so že v življenju velike razlike med ljudmi, bi se lahko vsaj v smrti nekoliko izenačili,« pravi Franc, ki opravlja storitve po vsej Beli krajini, pri tem pa ne gleda, ali je petek ali svetek, cena pa je kljub temu vedno enaka.

M. B.-J.

Franc Hiti

ZAHVALA

Če bi mrtve solza obudila,
ne bi tebe, draga mama,
črna zemlja krila.

V 81. letu starosti nas je tiho za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, teta in tašča

JOŽEFA GLOBOKAR

iz Globočdola pri Mirni Peči

Ob boleči izgubi naše mame se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje ter sočustvovali z nami. Posebna zahvala Alojzu Fabjanu za tople besede slovesa pred domačo hišo, sodelavcem DO Iskra, Trimo Trebnje, hvala tudi gospodu proštu Jožefu Lapu za lepo opravljen obred. Še enkrat lepa hvala vsem, ki ste od blizu in daleč pospremili našo ljubo mamo do njenega poslednjega doma.

Žalujoci vsi, ki smo jo imeli radi

V SPOMIN

Te dni mineva sedem let, odkar nas je nena-doma in mnogo prezgodaj v cvetu mladosti zapustil naš

LADI FERKOLJ

iz Zavinka

Vsi te pogrešamo, ljubi Ladi. Vsem domačim, prijateljem in znancem, ki ga hranite v lepem spominu, hvala!

Tvoja mamica in vsi ostali

ZAHVALA

Ljubezen, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.

Ob boleči izgubi naše drage tete in sestre

MARIJE GRIL

iz Rumanje vasi 35

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki ste pokojni darovali vence in cvetje. Posebna zahvala velja dr. Koklju za lajšanje bolečin med njeno boleznijo in sosedom za nesebično pomoč. Lepa hvala tudi gospodu župniku za lepo opravljen obred in govorniku za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustil dragi oče,
stari oče, brat in stric

ANTON KOŠIR

borec Gubčeve brigade,
iz Cegelnice 52, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem vaščanom in prijateljem za podarjeno cvetje, izrečena sožalja in pomoč v težkih trenutkih. Hvala tudi kolektivu Pionir Avtohiša in kolektivu Novoles Razvoj Straža ter ZB Bršljin Novo mesto, kakor tudi govornici za poslovilne besede in gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Vsi njegovi

V SPOMIN

Kadar na nebu noč zvezde prižge,
v vetru vrhovi spet zašume,
v grobu samotnem naš Primož leži,
v srcih pa naših zanj lučka gori.

PRIMOŽU BOŽIČNIKU

z Vel. Kamna

Danes, 20. junija, mineva leto dni, odkar v našem domu ni več veselja in tvojega nasmejanega obraza. Ostala je praznina, žalost in neminljiva bolečina. Le grob tvoj so naša srečanja s teboj. Hvala vsem, ki se ga radi spominjate in krasite njegov prerani grob.

Neutolažljivi tvoji

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 64. letu zapustil naš dragi

LADO STARIČ

upokojeni železničar

Ljubljanska 15, Novo mesto

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se govornikom za poslovilne besede, pevcem ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ljubila si zemljo,
ljubila si dom,
v začetku poletja
odšla si v večni dom.

V 85. letu starosti nas je zapustila naša draga

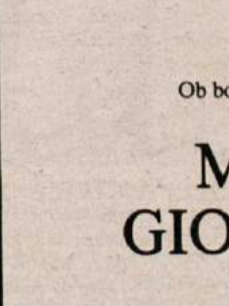
MARIJA JORDAN

JUREŽOVA MAMA

iz Koprivnika 3 pri Kostanjevici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, izrekli sožalje, pokojnici darovali za svete maše. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se dr. Tothovi za nudeno pomoč in gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega moža in očeta

MARJANA GIOVANETTIJA

iz Pijavic na Dolenjskem

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste se tako številno poslovlili od njega in olepšali zadnjo pot s cvetjem. Hvala za izražena pisna in ustna sožalja. Posebna zahvala vaščanom, osebju Doma upokojencev na Vrhniki, govorniku, pevcem, g. župniku iz Tržišča za opravljen obred in sodelavcem zobne ambulante Vič. Vsem pristrčna hvala!

Žena Marija in hčerka Hermina v imenu sorodstva

Ljubljana, 5. junij 1991

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila draga ma-ma, stara mama, prababica, sestra, teta

ROZALIJA POVŠE

s Trbinca 15

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, vaščanom za cvetje in vse darovane maše. Posebna hvala pljučnemu oddelku v Novem mestu, ZB Mirna, cerkvenim pevcem in župniku za opravljen obred ter vsem, ki ste jo pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolečina je bila močnejša od življenja.

V 86. letu starosti nas je zapustil oče, dedek in pradedek

ANTON JANEŽIČ

z Debenca

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje in darovali cvetje ter se v tako velikem številu poslovlili od pokojnika. Posebna zahvala LD Mirna za organiziranje pogreba, pevcem za zapete žalostinke, govornikom za ganljive besede in g. župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 82. letu starosti se je 1. junija od nas poslovila naša draga mama, babica in prababica

FRANČIŠKA ŠKUFCA

rojena Kraševc

iz Malega Lipja 10 pri Žužemberku

Iskrena hvala vsem, ki so ji poklonili cvetje in vence in se od nje poslovlili na domu, delovnim organizacijam in društvom ter posameznikom, sorodnikom, prijateljem in znancem, vaščanom in krajanom, ki so svojcem izrazili številna ustna in pisna sožalja in jo množično spemili na njeni zadnji poti, ter vsem sodelujočim pri pogrebnih slovesnostih in opravilih. Ohranimo lep spomin nanjo!

Žalujoci: vsi njeni

Malo Lipje, 3. junija 1991

ZAHVALA

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.

Po težki bolezni nas je v 76. letu starosti zapustila naša draga žena, mama, babica in tašča

ANTONIJA PLUT

iz Petrove vasi 1

Zahvaljujemo se vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in pokojni darovali toliko lepega cvetja. Posebna zahvala vsem, ki so našo mamo obiskovali v času njene bolezni. Zahvala velja osebju ZD Črnomelj, posebno patronažni sestri Zvonki in osebju Splošne bolnišnice Novo mesto. Hvala kolektivom: Sekciji za promet Novo mesto, železniški postaji Črnomelj, SDK ekspozitura Črnomelj. Zahvaljujemo se tudi pevcem in gospodu dekanu za poslovilne besede in opravljeni pogrebni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njeni

Julij Jeraj

Le redkokdaj pri mladem človeku srečam v eni osebi toliko tenkočutnosti, odločnosti in korajžje, kot pri snidenjih s 24-letnim Sevnčanom Julijem Jerajem. V zadnjem času se pojavlja ta absolvent katedre za obramboslovje na ljubljanski FSPN predvsem kot politik, bodisi kot koordinator koalicije Demosa in liberalno-demokratske stranke, sekretar občinskega odbora LDS, občinski odbornik v družbenopolitičnem zboru ali pa v kakšni drugi funkciji.

Nikoli ni priznaval avtoritete položaja, moči in sile, ampak znanje in sposobnosti. Zatorej se je še v najrosnejših letih, ko se je na osnovni šoli šele učil politične abecede od pionirske do mladinske organizacije, katerima je načeloval, ali pa pozneje na celjski gimnaziji, kjer je prav tako vodil mladinsko organizacijo, dostikrat bolj »na trdo« pogovarjal s svojimi predpostavljanimi, učitelji ali celo ravnateljem. Tisti na celjski gimnaziji, ki je zdaj visok funkcionar v slovenskem parlamentu, se je precej trudil, da bi ga spravil v partijo, da bi ga lažje krotil in discipliniral, potem ga je poslal še na prepričevanje na medobčinski svet ZKS, a Jeraj se niti tedaj niti pozneje v JLA ni zapisal v zvezo komunistov. Ostal je zvest svoji ZSMS, osvobojen sleherne dogme, rdeče ali črne.

glede na razmerje sil v občinskem parlamentu nima ravno veliko možnosti za zmago v konkurenci z bivšo (in sedanj) prenoviteljsko župajo. Vseeno pa je bil, kakor smo že tedaj poročali, prijetno presenečen nad sorazmerno ugodnim izidom volitev.

Za svoje nastope, tako tiste na odrskih deskah pri Odru mladih, kjer je odigral večino nosilnih vlog, kakor v politiki, se Jeraj dobro pripravi. Igralske izkušnje mu pomagajo v politiki predvsem, da nastopa brez treme pred javnostjo. Do te pa čuti veliko odgovornost. Zato zmeraj pretehta svoje besede, budno pa spremlja, kakšen je odziv pri poslušalcih. Julij nasploh uživa v družboslovju pa v estetiki in slikarstvu. Zdi pa se mu, da je slikarstvo, ki ga poglobljeno dojema, edina stvar na svetu, ki ustvarja višek energije. Likovna umetnost ga bogati in plemeniti, sprošča pa ga tudi življenje z naravo in za naravo. »Vsaka stvar je živa, ni ločena mrtna in živa, in kdor tega ne dojame, ne dojame celote,« razmišlja Jeraj.

P. PERC

Plomin zastruplja tudi s svincem

Novo ugotovitve strokovnjakov — Zahteve po zaprtju TE Plomin, ki onesnažuje

LABIN — Termoelektrarna v Plominu ne zastruplja okolja le z žveplom (kislim dežjem) in radiacijo, ampak tudi s težkimi kovinami. V prvih pet centimetrah humusa v okolici termoelektrarne je največ žvepla, svinca in cinka. To so ugotovili raziskovalci Gozdar-

skega inštituta v Jastrebarskem. Ta podatek je zaskrbljujoč tudi za območje Kočevske in Dolenjske ter Bele Krajine, saj je znano, da termoelektrarna v Plominu onesnažuje s svojim dimom tudi to območje.

Predsednik občinske skupščine Labin Marin Brkarič je na zadnji seji občinske skupščine v odgovoru na delegatsko vprašanje o tem dejal: Nima mo več pravice molčati, prikrivati pravo stanje in tako ogrožati zdravje ljudi. Nesporno je, da TE Plomin nekontrolirano zastruplja ljudi. Lani smo sklenili, da mora TE zmanjšati stopnjo emisije na dovoljeno raven. Vendar nas nove ugotovitve, vključujoč tudi to, da zastrupljanje s svincem in drugimi težkimi kovinami, prisiljujejo, da zaostriamo svojo odgovornost. Zato bomo že na nasled-

nji seji občinske skupščine zahtevali, da TE Plomin takoj preneha delati in bo zaprta vse dotlej, dokler ne bo prenehala biti ekološka bomba.

Te ugotovitve povzemamo po Novem listu z dne 4. junija. V članku je nadalje rečeno, da tudi visok dimnik ne bi bil rešitev, ampak bi pomenil smrt turizma v Istri. Gre za kolektivni greh labinskih politikov, ki so v navezi z odgovornimi v TE Plomin prikrivali pravo stanje in nevarnost za okolje. Na tej TE so gradili napredek Labinščine, dejansko pa so temu območju in še daleč naokoli največ škodili. Ukrepiti je treba. Žveplo, radiacija in zdaj še svinec pretijo in opozarjajo. J. P.

»Ki za kolo, naj gre z nami v kolo...«

Od 14. do 16. junija v Črnomlju tradicionalno jurjevanje

ČRNOMELJ — Letošnje tradicionalno jurjevanje v Črnomlju, ki bo od 14. do 16. junija, so poimenovali praznični dnevi slovenske folklorne, na katerih bodo prikazali kresovanje in obrede Zelenege Jurija. Prireditev se bo pričela v petek, 14. junija, ob 20. uri z otvoritvijo II. Belokranjskega likovnega bienala v galeriji Miniart. Razstava bo odprta do 30. junija vsak dan od 10. do 12. in od 18. do 20. ure. Ob 21. uri pa se bo na vrtu hotela Lahinja predstavila semiška folklorna skupina z ohceto v Beli krajini.

V soboto bo ob 20.30 v jurjevanjski dragi prireditev z zgornjim naslovom »Kresni Ivan kres nalaga«, na kateri bodo belokranjske kresne običajne prikazale kresnice iz Adlešičev, Dragatuša, Predgrada, Talčjege Vrha, Vinice, Zilj in Jazo ter folklorne skupine iz Adlešičev, Bojanec, Dragatuša, Predgrada in Starega trga. V nedeljo bo ob 11. uri črnomeljska folklorna skupina pred črnomeljskim gradom prikazala obred Zelenege Jurija, ob 16. uri pa bodo v jurjevanjski dragi predstavile ljudske plesne izvirne folklorne skupine iz Bele krajine, Dolenjske, Gorenjske, Koroske, Štajerske in Prekmurja.

Organizatorica, Zveza kulturnih organizacij, bo poskrbela tudi za prijetno družabno razpoloženje ob domačih jedeh, pijačah ter domačih in malo manj domačih vižah, ki jih bo v soboto izvajal iz instrumentov ansambel Tonija Verderberja, v nedeljo pa Ansambel Cof.

M. B.-J.

POMOČ PO TELEFONU

NOVO MESTO — Pri telefonu 23-304 bo danes med 18. in 20. uro dežurala pedagoginja Marija Jaklič. Pred koncem iztekajočega šolskega leta bo staršem in šolarjem poskušala pomagati in jim svetovati s področja vzgojnih in učnih težav osnovnošolcev.

Frajtonarice spet vabijo

V nedeljo na Ratežu tekmovanje harmonikarjev

RATEŽ PRI NOVEM MESTU — Srečanje diatoničnih harmonikarjev Dolenjske, ki ga po tradiciji vsako leto pri gasilskem domu na Ratežu prireja Turistično društvo Ratež, do letos v nedeljo, 16. junija, ob 15. uri popoldne. Zanimanje zanj je precejšnje, saj je znano, da se na tem tekmovanju kalijo dobri harmonikarji. Velja namreč kot izbirno tekmovanje za vseslovensko srečanje diatoničnih harmonikarjev za »Zlato harmoniko Ljubecne«. Poudariti je treba, da so doslej blizu polovico odličij iz Ljubecne odnesli prav nagrajenci z Rateža.

Za prijavo na tekmovanje je še čas. Sprejemata jih predsednik Turističnega društva Anton Gazvoda, Ratež 59, telefon 85-993, ali tajnica Marija Klobučar, Ratež 60, telefon 28-540, moč pa se bo prijavititi tudi na sam dan tekmovanja pri gasilskem domu, in sicer od 13. do

14.30. Krog tekmovalcev pa ni omejen samo na udeležence z Dolenjske.

Nastope bo ocenjevala strokovna žirija, svoje favorite pa bo izbrala tudi publika. Prav publike se prireditelji, ta-

• **STUDENEC** — Zveza kulturnih organizacij Sevnica priredi v sodelovanju s prostovoljnimi gasilskim društvom s Studenca tradicionalno srečanje harmonikarjev. Prireditev na Studencu se bo pričela v nedeljo, 16. junija, ob 15. uri na Studencu; za harmonikarje z diatonično harmoniko oz. po domače »frajtonarico« bo to hkrati izbirno tekmovanje za Zlato harmoniko Ljubecne. Nastopili pa bodo lahko, seveda izven konkurence, tudi glasbeniki s klavirskimi harmonikami. Prijave sprejema ZKO Sevnica še danes, 13. junija, harmonikarji pa se bodo lahko prijavi tudi na samem srečanju, uro pred pričetkom prireditve. Vsak harmonikar bo zaigral dve skladbi. Srečanje bo povezoval Franc Pestotnik-Podokničar, za zabavo pa bo poskrbel tudi ansambel Srce Slovenije.

ko kot vsakič doslej, veliko obetajo, saj ljubiteljev diatonične harmonike — pa tudi veselice, ki bo sledila — med Dolenjci kar precej. T. J.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Badovinčevi bodo tožili — O direktorju Gorenja — Opreznost kmeta iz Škocjana — Kaj spušča IMV? — Zagate plačnikov — Pomanjkljivosti telefonije

Prva je poklicala mama Borisa Badovinca, lastnika bifeja v novem metliškem poslovno-trgovskem središču. V prejšnjem »haloju« se je namreč Branka iz Metlike pritoževala, da je v tem bifeju večkrat hrup tudi pozno v noč, ki moti sosednje stanovalce. Badovinčeva sicer pravi, da jih to, da je tako pisalo, ne moti, ker se res lahko zgodi, da je kdo preveč glasen. Močno pa jih moti, da njihov bife imenujejo »Ambasada«, ker so prepričani, da je to na nacionalni osnovi, in bojo vsakega, ki bo Badovinčev bife tako imenoval, tožili. Zato bi radi vedeli, kdo je ta Branka, ki se je oglasila prejšnjemu dežurnemu novinarju.

kmetu se je v dolgi in težki zgodovini slovenskega naroda opreznost zalezala v gene. Zato je tudi preživel in narod z njim. »Nič ne vemo, kaj bo še prišlo. Morda kdo samo čaka, da bo take zaščitene kmetije pobral. Dokler imaš kmetije sam, lahko z njo tudi razpolaš in jo daš, komur hočeš. Če je pa zaščitena, pa samo enemu. Naj kdo pojasni, kako je s tem!«

la, zakaj ni tabel z voznim redom lokalnih avtobusov. Takrat so iz Gorjancev odgovorili, da bo vse to urejeno, ko bo odprta nova avtobusna postaja. Postaja je, tabel pa nikjer. Tolažba: še vedno bolje tako, kot da bi bilo obratno.

Na koncu se je oglasila še ženska s Čateza pri Trebnjem, ki je ogorčena nad tem, da smo njihovega župnika, ki je osumljen spolnega nadlegovanja deklic, objavili samo s kraticami, ne pa s polnim imenom. Ko je dobila pojasnilo, da tako pač zahteva zakon, ko bo zadeva dobila svoj epilog na sodišču, bo pa človek »dobil« tudi ime in priimek, da je odrezala: »Mi ga že poznamo in k njemu k maši ne bomo več hodili. Tak za nas ne more biti Kristusov namestnik!« A. B.

REVIJA PLESOV

SEVNICA — Plesne skupine Posavja bodo v sodelovanju s sevniško zvezo kulturnih organizacij pripravile v soboto, 15. junija, ob 15. uri v kulturni dvorani GD Sevnica revijo plesov Senec. Predstavile se bodo skupine Tania OS Sava Kladnika iz Sevnice, Vugavo, Šniranci in Alja iz Brestanice ter Mi moljji iz Kostanjevca.

KAKO SE ODVADITI KAJENJA?

KOČEVJE — Dr. Tihomir Odorčič, direktor Zdravstvenega doma Kočevje, bo od 24. do 29. junija organiziral tečaj za kadilce, ki se želijo odvaditi kajenja. Vseh pet dni se bo tečaj začel ob 18. uri in bo trajal po uro in pol. Prijave sprejemajo v zdravstvenem domu. Tečaj bo, če bo kandidatov najmanj 15.

TONČEK PLUT DOČAKAL KASETO — Zagotovo najstarejši in brčkone ne le belokranjski še aktivni muzikant, priljubljeni Tonček Plut iz Mladice pri Semicu, je pri 83 letih končno dočakal izid svoje prve kasete. »Nekaj vam povedal...« je njen naslov in jo je te dni že dobili v trgovinah pa tudi v nekaterih belokranjskih gostilnah. Predstavitve svoje glasbene ustvarjalnosti bo znameniti pevec in godec doživel na TV Slovenije, saj je v svoji zidnici nedavno gostil ekipa TV, ki ni skrivala navdušenja nad njim kot osebnostjo in tudi kot muzikantom, kakršnega pri nas še ni bilo. Kot zanimivost naj zapišemo še, da se bo Tonček skupaj s svojim sinom Slavom, ki ga na nastopih najpogosteje spremlja na harmoniki, v kratkem lonl snemanja še ene kasete. Izšla bo jeseni, saj ima skladb v repertoarju toliko, kot jih je zbranih le v redkokateri pesmarici. (Foto: D. Vovk)

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. **Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.**

Tudi Zdenko iz Črnomlja za svoj denar ni dobil tistega, kar je naročil. Zgodilo pa se mu je v bifeju na novo-metliški avtobusni postaji. Za otroka je naročil sok brizganec, zase pa žganje in deci soka. »Za dete so ekstrakt razredčili s sifonom in tudi meni so ob žganju postregli s tem CO₂,« se huduje. »Vse skupaj sem pustil in šel. Plačal pa sem, o ja! Nič me ne mori, če v bifeju dobro tržijo, samo naj to počnejo na pošten način. Če naročene stvari nimajo, naj to povejo, ne pa da ti podtaknejo nekaj tretjega.« Tako. Zaradi malenkosti so se včasih začele vojne.

Branko z Jugorja nad Gabrjem bi rad vedel, kako lahko krajevna skupnost Gabrje za napeljavo telefona posameznikom namenja denar iz samoprispkevka, čeprav napeljavo telefona ni v programu del, ki se sofinancirajo iz samoprispkevka, medtem ko dela iz programa, kot je asfaltiranje vaških poti, še niso dokončana.

Majda iz Novega mesta je pred dobrim letom dni prav v tej rubriki vpraša-

kozerija MI SE ZDAJ POBIJAMO MED SEBOJ

— Halo, Toni?
— Pozdravljen, Fritz. Že dolgo se nisva slišala.
— Jaz telefonirati iz Nemčija. Kako je pri vas v Jugoslaviji?
— Verjetno si o tem bolje obveščen kot jaz.
— Po televiziji slišati o Kninu.
— Stvari se umirjajo, Fritz.
— Vlaki še ne vozijo proti morje?
— O ja, proge so že popravili.
— Pa Kijevo?
— Tudi tam so vzpostavili delni mir in red.
— V Titova Korenica tudi?

— Menda so. Ne vem.
— Predsednika predsedstva že imate?
— To je godlja, veš, Fritz.
— Kaj to biti v Maribor?
— Vem samo to, kar lahko preberem v časopisih, slišim po radiu in televiziji.
— Se mešati vojska, kajne?
— Tako pišejo in govorijo.
— V Mariboru biti tudi mrtev?
— Vojaško vozilo je povozilo človeka, ja.
— Je res, da na Kosovu trije mladeniči pobiti otroka s kolom in

palico?
— V Delu sem nekaj bral o tem.
— V Vojvodini streljati na dva soferja. Imeti podatke o tem?
— Fritz, povedal sem ti, da ne dobivam posebnih informacij.
— Res v Sarajevu eksplodirati bomba?
— Neko trgovino so spustili v zrak, ja.
— Nad Šibenik raznesti vodo-
vod.
— To je bilo že pred nekaj tedni, Fritz.
— V luft leteti tudi električni

napeljava.
— Nekateri res ne izbirajo ciljev niti sredstev.
— Jaz se bati priiti letos na morje.
— Zdi se mi, da je tvoj strah popolnoma neupravičen, Fritz.
— Ti biti za Sale, Toni.
— Niti ne. Lg pridi, Fritz, na naš modri Jadran. Če le malce pomisliš, boš prišel do ugotovitve, da Jugoviči ne streljajo na Nemce. Ti časi so že daleč za nami. Mi se zdaj pobijamo med seboj.

TONI GASPERIČ

NOVOTEHNA

Zadnje Emilije bo poslušal Anton Nardin

Račkini radii so podeljeni, dobitnika čakajo Novotehni televizor

NOVO MESTO — V ponedeljek smo imeli v uredništvu redko priložnost pozdraviti našo bralko Švedske, in Vesna Jakše kajpak odklonila, ko smo jo zaprosili, da izbere dobitnika zadnjega od posredovanih radiokasetofonov Emilia, s katerimi smo nagradili pravočasne plačevalce naročnine za Dolenjski list v 2. mesecu. Med tistimi, ki s plačili ni odlašal, pri tokratnem žrebujo-

pa je imel srečo, je Anton Nardin. Sel 19 pri Dol. Toplicah, ki je na ročnik »Dolenjca« že od leta 1971. Pet radijskih Emilij je torej podeljenih, in sicer po zaslugi Račkine računalniških in drugim blagom dobro založene firme, o kateri petri in po cenah ugodni ponudbi lahko prepričate na Cesti kom. Sestaneta 34 v Novem mestu ali po telefonu in telefaksu 21-058. In zdaj, ko že lahko z gotovostjo rečemo, da je nagradna akcija v mnogočem prispevala, da ima Dolenjski list med naročniki mnogo dolžnikov, preostane še zadnje delo: med vsemi, ki so svoj dolg na Dolenjskega lista že poravnali, bodo to storili do petka, 14. junija, bo žreb določil dobitnika barmanske televizorja, ki ga prispeva Novotehna, največje dolenjsko podjetje za trgovino na debelo in drobno ter servisne storitve, njene poslovalnice s tehničnim in gradbenim blagom pa so v Novem mestu, Trebnjem, Metliki, Krškem in Kostanjevici.

Račka d.o.o.

STUDIO D Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado RUDIJU REMENIHU iz Zaloga pri Dramljah. Nagrajencu Čestitam!

Lestvica je ta teden takšna:

- (1) Lepa so jutra — ANSAMBEL T. VERDERBERJA
- (5) Venček narodnih — TONČEK PLUT
- (2) Pod Gorjanci pa nismo pijanci — FIS
- (4) Ohcet — ANSAMBEL J. SUMAHA
- (8) Srmežljivi zapeljivec — ANSAMBEL VESNA
- (3) Dom je zavetje sreče — LIPA
- (9) Kaj je sreča — MARELA
- (10) Šopek cvetja — ANS. IVANA PUGLJA
- (4) Prvi poljub — ANSAMBEL L. SLAKA
- (—) Sinoči — ANS. IVANA PUGLJA

Predlog za prihodnji teden: Veseli muzikantje — ANS. BORISA RAZPO-TNIKA

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto